

Ansøgning til frikommuneforsøg vedr. fritagelse for dokumentation ved brug af midler fra klippekortsordningen.

Frikommunenetværk	Mere sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder		
Titel på forsøg	Fritagelse for dokumentation ved brug af midler fra klippekortsordningen		
Deltagerkommuner	Aarhus		
Faglig kontaktperson	Lasse Schmidt		
	Telefon	41 85 50 75	E-mail
Netværkskoordinator	Jakob Flou Kristensen		
	Telefon	41 85 50 61	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Aarhus Kommune ønsker med forsøget:

- At blive fritaget for indberetning af oplysninger til ministeriet ved brug af midler fra klippekortsordningen, så personalet får frigivet mere tid til kerneopgaven. Indberetninger kan tage form af registreringer, afrapportering og regnskaber.

Formålet med forsøget er:

- At frigøre ressourcer til medarbejderne i kommunen.
- At udvise tillid til at kommunen bruger midlerne ud fra de kriterier, som er rammesat i klippekortsordningen.
- At afbureaukratisere dele af den offentlige sektor i forhold til indberetninger mellem kommune og stat.

Forsøget ønskes iværksat på baggrund af følgende problemstilling

Flere plejehjemsledere udtrykker frustration over, at der bruges mange ressourcer på at registrere klippekortsystemet i plejesektoren. Proceduren er besværlig og bureaukratisk, hvilket fører til mere tid bag skrivebordet og mindre tid med beboerne. Samtidig har flere kommuner indsendt dokumentation, som ifølge ministeriet ikke har afdækket indsatsen fyldestgørende.

Ved at mindske registrering af indsatsen, kan der frigøres flere midler til kerneopgaven – i denne ordning at give de ældre mere selvbestemmelse og forbedre deres livskvalitet.

2. Mål og forventede resultater

Målet med forsøget er, at kommunen ikke skal stilles lange arbejdsgange i sigte, når ansøgningen først er godkendt. Personalet skal ikke igennem en lang procedure, fordi en beboer gerne vil en tur til frisøren, ud at cykle i nærområdet eller være vært for familie og venner.

Når forsøget træder i kraft, vil personalet opleve at få tid til at yde en ekstra hjælp til beboerne på plejehjemmene – en hjælp som er medvirkende til at øge livskvaliteten hos beboerne.

Fritagelse for dokumentation vil medføre, at midlerne bruges til kerneopgaven frem for administration, som også forventes at have positiv effekt på personalets arbejdsglæde, når de ikke længere skal bruge tid på meningsløs dokumentation.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der søges om dispensation fra krav om afrapportering og regnskabsafklæggelse jf. puljeopslag om klippekort til beboere på plejecentre.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater opnås når frikommuneforsøget træder i kraft, da personalet flyttes fra skrivebordet og ud til borgerne, hvilket vil øge arbejdsglæden hos medarbejderne og livskvaliteten hos borgerne. Med enklere arbejdsgange kan personalet fokusere på borgernes ønsker.

5. Evaluering

Frem for afrapportering og fremlæggelse af regnskaber, vil kommunen evaluere kvalitativt på klippekortsordningen. Evalueringen vil tage afsæt i en drøftelse med ældrerådet og andre relevante interessenter på ældreområdet, om de er tilfredse med indsatsen.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Mere sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder		
Titel på forsøg	Søvnforbedrende velfærdsteknologier		
Deltagerkommuner	Aarhus Kommune & Odense Kommune		
Faglig kontaktperson	Jakob Flou Kristensen		
	Telefon	41 85 50 61	E-mail
Netværkskoordinator	Sidsel Hansen		
	Telefon	76 16 32 41	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

<p>1. Beskrivelse af forsøget</p> <p>Aarhus Kommune har et ønske om at udbrede velfærdsteknologiske løsninger i ældreplejen. Kommunen ser et stort potentiale i at teknologiske løsninger kan lette borgernes daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.</p> <p>Dette ønske begrænses af, at ikke alle borgere kan få gavn af teknologierne. Borgere, der grundet kognitive funktionsnedsættelser, ikke kan give et informeret habilt samtykke¹ udelukkes af værdifulde omsorgsindsatser. Loven om social service §§ 124-125 sikrer borgerens selvbestemmelsesret, men er i dens nuværende udformning en forhindring i, at give alle borgere det mest optimale plejetilbud.</p> <p>Ovenstående problemstilling er gældende for forskellige velfærdsteknologiske indsatser. For at samle mere viden om problemstillingen og mulige tilgange til løsninger ønskes et frikommuneforsøg iværksat. Dette for at samle erfaring i hvordan velfærdsteknologiske indsatser, der kræver informeret habilt samtykke og har et livskvalitetsforbedrende formål, kan tilbydes alle borgere i målgruppen, samtidig med at borgernes retssikkerhed respekteres og overholdes. For at afgrænse forsøgets rammer, er det valgt at arbejde med to søvnforbedrende velfærdsteknologier; 1) søvnmonitorerings-teknologi og 2) videobaseret kig-ind.</p> <p>Der er foretaget afprøvninger af de to teknologier, som har vist stort potentiale for at øge borgernes livskvalitet.² Teknologierne har forskellige funktioner (som beskrives i afsnit 1.1 og 1.2) og der skal</p>
---

¹ Et samtykke skal være baseret på fyldestgørende information, og borger/patienten skal være i stand til at kunne overskue konsekvenserne af sit samtykke på baggrund af den givne information.

² https://www.aarhus.dk/sitecore/content/Subsites/Velfaerdsteknologi/Home/Projekter/Mobility-Monitor-paa-Vikaergaarden.aspx?sc_lang=da ;
https://www.aarhus.dk/sitecore/content/Subsites/Velfaerdsteknologi/Home/Projekter/Nattero.aspx?sc_lang=da ;
<https://www.aarhus.dk/da/omkommunen/nyheder/2016/December/~media/Dokumenter/Borgmesterens-Afdeling/Kommunikation/Nyheder-2016/Evalueringsrapport---Velfaerdsteknologiske-loesninger-paa-plejehjem-i-Aarhus-Kommune.pdf>

pointeres, at det er funktionerne der ønskes afprøvet og ikke et bestemt produkt, idet dette ved evt. tilladelse til frikommuneforsøg skal afklares i en markedsundersøgelse.

Idet begge teknologier har funktioner, der kan overvåge/monitorere borgere, er der lovgivningsmæssige udfordringer. Overvågning karakteriseres rent juridisk som et indgreb i retten til privatlivet, og derfor kræves der habilt samtykke fra borgerne. Kun borgere der kan give habilt samtykke har indtil videre fået tilbudt teknologierne grundet ovenstående problemstilling. Dette begrænser muligheden for at tilbyde samme serviceniveau til alle borgere.

Via et frikommuneforsøg ønsker Aarhus kommune at afprøve de to teknologier på en bred målgruppe, der opfylder betingelserne for at få gavn af indsatsen, men ikke begrænses af om de kan give et habilt samtykke. Der vil naturligvis arbejdes ud fra inklusionskriterier, der sikrer at teknologien/teknologierne anvendes på de borgere, hvor man vurderer at indsatsen vil højne livskvaliteten. Inden opstart af frikommuneforsøg vil der blive udarbejdet en visiteringsprocedure til borgere, der ikke kan give habilt samtykke. Proceduren skal sikre borgernes retssikkerhed samt at borgeren står i centrum for indsatsen. I Serviceloven er der angivet bestemmelser der indeholder en række processuelle krav, der skal overholdes i forbindelse med magtanvendelses efter servicelovens voksenbestemmelser. Et eksempel er § 130, sagsbehandling, administration mv. Disse krav vil også blive overholdt i forbindelse med dette frikommuneforsøg for dels søvnmonitoreringsteknologi og dels videobaseret kig-ind.³

Valget af de to søvnforberedende velfærdsteknologier til et frikommuneforsøg er baseret på, at de vurderes at have stort potentiale for borgerne samt medarbejderne, samtidig med at de rent teknisk adskiller sig i deres funktioner, så Aarhus Kommune både kan samle erfaring fra teknologi, der lagrer data, og teknologi der ikke lagrer data men livestreamer. Begge teknologier anvendes til at forbedre borgers nattesøvn, som har stor indflydelse på helbredet, kognitive funktioner samt tilgængelige ressourcer til hverdagslivet. Nyere forskning tyder på at der er en sammenhæng mellem Alzheimer og god nattesøvn og at mangel på søvn kan forværre demenssygdommen⁴, hvilket tydeliggør problematikken i ikke at kunne anvende søvnforbedrende teknologi på netop denne målgruppe.

1.1 Første eksempel - søvnmonitoreringsteknologi

Begrebet søvnmonitoreringsteknologi dækker teknologier med en eller flere sensorer der måler fysiske parametre, som indikerer kvaliteten af borgerens nattesøvn. Der findes forskellige typer på markedet der måler på forskellige parametre, herunder hjerteslag, muskeludslag, mikroaktivitet i musklerne, om borger ligger i sengen, osv.

I Aarhus Kommune har vi afprøvet teknologien, Mobility Monitor⁵. Produktet består af en tynd sensorplade som placeres under madrassen, og en betjenings- og lagringsenhed som hænges på sengen. Sensoren måler borgernes bevægelse og mikroaktivitet i musklerne.

I Aarhus Kommune deler vi Mobility Monitor's anvendelse i to områder (udredning og alarm). På alarmområdet er der lovgivningsmæssige barrierer ift. vores ønskede brug af teknologien.

1.1.1 Alarmdelen

Mobility Monitor kan indstilles til at give en alarm, hvis en borger ikke vender sig i sengen i et vist antal timer. Hvis alarmeren går sendes en besked via kaldeanlægget til plejepersonalet, der kan hjælpe borgeren med at skifte soveposition og dermed undgå tryksår eller hjælpe helingen af allerede eksisterende sår. Alarmeren udløses udelukkende når borger ikke selv har vendt sig og unødvendige forstyrrelser for at vende borgeren om natten undgås. Mobility Monitor kan ligeledes indstilles til at give alarm hvis borgeren sætter sig på sengekanten og er ved at forlade sengen. Dermed har personalet mulighed for at tilse borgeren og forhindre eventuelle faldulykke ved borgere, der er usikre på benene, eller tilse om borgere, der kan være forvirrede om natten og rejser sig, har fundet tilbage i sengen. Alarmdelen kræver informeret habilt samtykke, fordi alarmdelen hører under serviceloven.

³ Jf. Forslag til Lov om frikommunenetværk, fremsat den 26. april 2017, sag: 2016/1 LSF 200, §§ 13 og 14 og bemærkningerne til §§ 13 og 14 i lovforslaget

⁴ <http://www.videnscenterfordemens.dk/forskning/forskningsnyheder/2014/02/daarlig-soevn-knyttet-til-alzheimers-sygdom/>

⁵ <http://www.medema.dk/mobility-monitor>

1.1.2 Udredningsdelen

Mobility Monitor måler hvor ofte og hvornår borger forlader sengen, hvor mange vendinger borger foretager, samt hvor mange timer i døgnet borger tilbringer i sengen. Dette kan f.eks. bruges til at indikere uro om natten, vandladningsproblemer, søvnbesvær, tryksårsrisiko, samt døgnrytmeforstyrrelser. Sensorpladen måler derudover borgernes mikroaktivitet i musklerne, som kan indikere smerter. Udredningsdelen kræver stedfortrædende samtykke, fordi udredningsdelen er en behandling og dermed hører under sundhedsloven.

1.1.3 Anvendelsesområde og målgruppe

I et frikommuneforsøg vil anvendelsen af Mobility Monitor eller en lignende teknologi hovedsageligt foregå i plejehjem, samt rehabiliteringscentre. Der er dog mulighed for at andre områder indenfor omsorg og pleje, fx handicapområdet vil deltage i forsøget. Derudover ønskes teknologien på sigt afprøvet i hjemmeplejen.

Målgruppen er borgere der har søvnproblematikker/formodning om søvnproblematikker eller borgere der har haft et funktionsfald. I frikommuneforsøget vil målgruppen udvides fra borgere, der kan give habilt samtykke til ligeledes at omfatte borgere, der ikke kan give habilt samtykke, men hvor der efter grundig vurdering besluttes at de vil have gavn af indsatsen. Kun borger der ikke modsætter sig teknologien vil kunne deltage.⁶ Borgere med kognitive funktionsnedsættelser kan have svært ved at sætte ord på fx deres søvnproblematikker, hvorfor en søvnmonitoreringsteknologi kan være meget værdifuldt for denne målgruppe.

Under hele frikommuneforsøget overholdes persondataforordningen.

1.2 Andet eksempel - videobaseret kig-ind

Videobaseret kig-ind består af et kamera med infrarød natbelysning, der opstilles i borgerens soveværelse og giver mulighed for kig-ind på borgerens øverste del af sengen via et livestreambillede. I Aarhus kommune har vi afprøvet kig-ind systemet "Nattero". Nattero-systemet består af et kamera, som via et lukket netværk kan forbindes til en eller flere smartphones, som bæres af nattevagterne. Videobaseret kig-ind foregår som et almindeligt tilsyn, med forskellen at nattevagten ikke åbner døren og ser til borgeren, men logger sig ind via smartphone og via kamera tilser borgeren. Idet kig-in foretages live - og kun er et øjebliksbillede mens tilsynet foregår - lagres ingen data. Derimod lagres logningsdata således der registreres hvornår, fra hvilken telefon og hvor længe der har været tilsyn hos den enkelte borger. Det er kun muligt at foretage kig-ind på prædefinerede tidsrum på dagen f.eks. kl. 22.00 til 7.00 og der skiltes med dette ved borgerens hoveddør. Derudover indikeres der via et lille lys på kameraet hvornår det er aktivt.

Fordelen ved et videobaseret kig ind er, at medarbejder kan tilse borger uden at skulle åbne døren og tænde lys (eller lysindfald fra gangen) og risikere at vække borgeren, der får en afbrudt nattesøvn og derudover evt. bliver forvirret over besøget og kan have svært ved at falde til ro igen. Nogle borger bliver udadreagerende, forvirret eller frustreret hvis de bliver vækket af lysindfald og af at nattevagten åbner døren. Nattevagten kan herudover tilse sovende borger hurtigere og bruge tiden på de borger, der har brug for mere hjælp om natten. Nattero kan ikke erstatte de traditionelle tilsyn idet nogle borger har brug for assistance, men skal ses som et supplement især hos de borgere, der ofte kun tilses for at se, om de ligger trygt i deres seng.

1.2.1 Anvendelse og målgruppe

I Aarhus kommune er nattero testet på et plejehjem men kun med få deltagere, idet målgruppen var begrænset af nuværende lovgivning. Målgruppen er borgere der får natligt tilsyn og som forstyrres af nattevagtens besøg. Det nye i frikommuneforsøget vil være at udvide målgruppen til borgere, der ikke kan give habilt samtykke, men hvor der efter grundig vurdering besluttes at de vil have gavn af indsatsen.

Et større studie i Sverige⁷ viser, at hjemmeplejen har gavn af teknologien. Aarhus kommune påtænker at udvide indsatsområdet (udover plejehjem) til hjemmeplejen og samle erfaringer fra dette felt.

Derudover kan andre områder indenfor omsorg og pleje fx handicapområdet ligeledes få mulighed for at deltage i forsøget.

Kun borgere der ikke modsætter sig teknologien, vil deltage i forsøget,⁸ og persondataforordningen overholdes under hele forsøget.

2. Mål og forventede resultater

Mål og resultater for frikommuneforsøget beskrives i tre dele. Den første del omhandler de erfaringer og den viden der indhentes via frikommuneforsøget når muligheden for at tilbyde velfærds-teknologiske løsninger til borgere, der ikke kan give habilt samtykke, lettes. Den anden del beskriver målene for søvnmonitoreringsteknologi og den tredje del målene for videobaseret kig-ind.

2.1 Lettere tilgang til at anvende velfærdsteknologiske løsninger

Formålet med frikommuneforsøget er at samle erfaring i, hvordan velfærdsteknologiske indsatser, der kræver habilt samtykke og har et livskvalitetsforbedrende formål, kan tilbydes alle borgere, samtidig med at borgernes retssikkerhed respekteres og overholdes. For at sikre borgernes retssikkerhed under frikommuneforsøget, udarbejdes en visiteringsprocedure inden forsøgets opstart. Alle borgere, der ikke kan give habilt samtykke, skal visiteres via denne procedure for at sikre den enkeltes retssikkerhed og samtidig at kunne tilbyde den mest meningsfulde indsats for borgeren. Under forsøget vil visiteringsproceduren blive evalueret løbende, således den kan optimeres og tilpasses. Forsøget vil hermed bidrage til at samle erfaringer om, hvordan man i fremtiden kan arbejde med problemstillinger vedrørende habilt samtykke og tilbud af velfærdsteknologiske indsatser. Der skal være mulighed for at kunne sikre retssikkerheden for borgere, der ikke kan give habilt samtykke og samtidig være mulighed for, at kunne tilbyde indsatser med det samme serviceniveau og kvalitet som de resterende borgere modtager.

Mål: Der udarbejdes og implementeres en visiteringsprocedure, der understøtter borgernes retssikkerhed og hjælper med at finde den bedste indsats for den enkelte borger. Der er stor vægt på, at borges selvbestemmelsesret og retten til privatliv opretholdes ved at borgeren inddrages i processen. Derudover vil proceduren også indeholde et tæt samarbejde med pårørende og evt. værge, såfremt der ikke er pårørende.

2.2 Søvnmonitoreringsteknologi

I de afprøvninger der er foretaget med Mobility Monitor er der samlet erfaringer fra borgere, der kan give habilt samtykke. Det vurderes dog, at især borger med kognitiv funktionsnedsættelse vil have særligt gavn af hjælpeværktøjer til bedre nattesøvn. Via frikommuneforsøget vil der samles viden om søvnmonitoreringsteknologiens effekter på en bred målgruppe og især for målgruppen der har kognitive funktionsnedsættelser.

Mål: Undersøge om anvendelse af søvnmonitoreringsteknologi kan bidrage til:

- bedre nattesøvn hos borgere med søvnproblematikker (også for dem der ikke kan sætte ord på søvnproblematikkerne)
- mere energi hos borgerne i dagtimerne
- mindre brug af eller mere målrettet anvendelse af medicin⁹
- forebyggelse af tryksår, faldulykker og vandringsproblematikker via anvendelse af alarm
- færre unødvendige forstyrrelser om natten, hvis borgere vender sig tilstrækkeligt selv
- indsigt i borgers sundhedstilstand (smerter, søvnkvalitet, tryksårsrisiko) og via objektive data at forbedre den søvnforberedende indsats (her tænkes ligeledes den tværfaglige indsats).
- styrkelse af den tværfaglige indsats

2.3 Nattero

Nattero er testet i Aarhus Kommune på en enkelt plejebolig. Deltagerantallet var meget lav idet det vurderes at især borger med kognitiv funktionsnedsættelse vil have særligt gavn af teknologiens funktioner.

Mål: Undersøge om anvendelse af videobaseret kig-ind kan bidrage til:

⁶ Jf. Forslag til Lov om frikommunenetværk, fremsat den 26. april 2017, sag: 2016/1 LSF 200, § 13, stk. 1, nr. 2 og bemærkningerne til § 13 i lovforslaget

⁷ <http://www.fouvalfard.se/file/2012-nattfrid.pdf>

⁸ Jf. Forslag til Lov om frikommunenetværk, fremsat den 26. april 2017, sag: 2016/1 LSF 200, § 14, stk. 1 og bemærkningerne til § 14 i Lovforslaget.

⁹ Sovemedicin bør som hovedregel kun anvendes ved det akutte søvnbesvær i et meget afgrænset tidsrum. Ikke desto mindre er der mange, der indtager sovemedicin fast hver dag i årevis. Ældre mennesker bruger generelt mere sovemedicin end yngre. (Pjece: "Ældre og søvn", udgivet af ÆldreForum)

- at kunne erstatte og/eller supplere fysiske nattilsyn med en løsning, der ikke forstyrrer og risikerer at vække borgeren under søvn (og evt. forvirre borger med tilsynet) og dermed resultere i en mere sammenhængende nattesøvn
- mere tryghed ved anvendelse af videobaseret kig-ind fremfor almindelige tilsyn hos borger og pårørende
- flere tilsyn via videobaseret kig-ind end de oprindelige fysiske tilsyn
- at frigive mere tid hos medarbejderne, som de kan anvende ved de borgere der har brug for hjælp om natten

2.4 Øvrige effekter

Der forventes ikke økonomiske gevinster i frikommuneforsøget. Videobaseret kig-ind anvendes om natten, hvor der som regel kun er en nattevagt på plejehjemmet. Begge de afprøvede teknologier vurderes til at kunne aflaste nattevagternes arbejde, således nattevagten kan anvende tiden på borgere der har brug for hjælp og som ellers var nødt til at vente.

Forbedret nattesøvn har gevinster der er svære at måle, men en god søvn forbindes med både psykisk og fysisk helbred.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ved anvendelsen af søvnforbedrende velfærdsteknologier, er der som nævnt før, lovgivningsmæssige barrierer, der står i vejen for at udnytte teknologiernes fulde potentiale og hindrer, at borgeren kan få den bedste omsorg.

3.1 Søvnmonitoreringsteknologi

Brugen af teknologiens udredningsfunktion anvendes i forbindelse med sundhedsfaglig pleje og behandling fx medicinering. Fordi der er tale om sundhedsfaglig pleje og behandling, befinder vi os i sundhedsloven.¹⁰ Det betyder, at der kan bruges et stedfortrædende samtykke. Med stedfortrædende samtykke menes, at nærmeste pårørende eller værge kan give samtykke til pleje og behandling. Denne del af de søvnmonitoreringsteknologiske egenskaber kan kommunerne benytte uden det kræver informeret habilt samtykke¹¹, men der kan anvendes et stedfortrædende samtykke¹².

Brugen af egenskaber såsom alarmredskab kræver derimod informeret habilt samtykke. Årsagen er, at alarmredskaber ikke er karakteriseret som sundhedsfaglig pleje og behandling, og derfor hører under serviceloven og ikke sundhedsloven. Det betyder som udgangspunkt, at det er borgeren selv der skal give samtykke til brugen af disse funktioner¹³.

Det giver den store udfordring at mange af de borger, som netop er i målgruppe for søvnmonitoreringsteknologi, har nedsat kognitiv funktionsevne fra fx demenssygdom, og derfor ikke kan give informeret habilt samtykke.

3.2 Videobaseret kig-ind

Som nævnt giver videobaseret kig-ind teknologier mulighed for et kig-ind på borgerens øverste del af sengen via et livestreambillede. Denne form for kig-ind, karakteriseres som kontinuerligt overvågning efter § 3 i bekendtgørelsen om magtanvendelse.

Dette giver de samme store udfordringer som med søvnmonitoreringsteknologier, idet målgruppen er borgere med nedsat kognitiv funktionsevne. Problemstillingen er igen, at der ikke kan gives et informeret habilt samtykke.

3.3 Den personlig frihed og retten til privatliv

Grundlaget for servicelovens bestemmelser om magtanvendelse og andre indgreb i den personlige selvbestemmelsesret over for voksne i servicelovens kapitel 24 er respekten for individets integritet uanset den enkeltes psykiske funktionsevne. Retligt er udgangspunktet derfor principperne om den personlige friheds ukrænkelighed og om retten til privatliv.

¹⁰ I alle tilfælde, hvor udgangspunktet er at udrede for en sundhedsfaglig problemstilling (fx smerter, vandladningsproblematikker, neurologiske forstyrrelser, døgnrytmeforstyrrelser) arbejdes der under Sundhedsloven

¹¹ jf. sundhedsloven § § 1 og 5

¹² jf. sundhedsloven § § 1 og 5

¹³ jf. vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, herunder pædagogiske principper (vejledning nr. 8 til serviceloven) kapitel 3, pkt. 11, samtykke

Der er i dag ikke hjemmel i lovgivningen til at anvende situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning af en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne som led i en social indsats.¹⁴

3.3.1 Søvnudredningsteknologi

I Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne § 3, står der følgende: ” Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service, omfatter alene udstyr, som er egnet til at opdage, at en person forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen” Problemstillingen er, at for, at anvende en alarm, kan der kun benyttes alarm- eller pejlesystemer, der er egnet til at opdage, at en borger forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Alle andre former for alarm- og pejlesystemer kræver informeret habilt samtykke, da der ikke findes hjemmel i lovgivningen til at anvende disse former for teknologier.

3.3.2 Videobaseret kig-ind

I Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne § 3, står der følgende: ”Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service omfatter ikke udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden”. Selvom overvågning ikke er at betegne som fysisk magt, er det fastslået, at udstyr der er egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden, ikke kan anvendes i lov om social service.

Problemstillingen er, at for, at anvende overvågning, kræver det også hjemmel i lovgivningen, og en sådan hjemmel findes ikke i lov om social service.

3.4 Kommunernes omsorgspligt

I Servicelovens § 82 finder vi et af lovens formål, nemlig at kommunen har pligt til at yde omsorg over for sine borgere. Omsorgspligten gælder, uanset om borgeren samtykker. Omsorgen må dog ikke gennemføres med fysisk magt¹⁵. Der findes ingen facitliste over begrebet fysisk magt, men fysisk magt indebærer ikke voldsudøvelse. Så fysisk magt er ifølge Aarhus kommunes jurister alene et mildt ledende greb i armen for at lede en borger i en anden retning, et mildt greb/pres på en arm/et ben for at sikre at borger ikke slår ud efter personalet i en hygiejnesituation og lignende. Overvågning er ikke fysisk magt, men som nævnt under afsnittet ”Den personlig frihed og retten til privatliv”, er der ikke hjemmel i loven til kontinuerligt overvågning jf. bekendtgørelsen om magtanvendelse § 3 og forslag til lov om frikommuneforsøg.

Formålet med omsorgen er:

- Øge den enkeltes selvbestemmelse
- Øge den enkeltes værdighed
- Øge den enkeltes tryghed
- Forbedre de generelle livsvilkår

Reglerne gælder uanset boform eller dagtilbud, reglerne omfatter derfor også private hjem, hvor der f.eks. ydes praktisk hjælp, dog med undtagelse af § 125, som kun gælder boform og dagtilbud.¹⁶

Servicelovens § 82 skal derfor ses i sammenhæng med magtanvendelsesreglerne i §§ 125-129, der opregner de undtagelser og tilfælde, hvor der kan tillades anvendelse af magt over for borgeren. Hjælmen til indgrebet skal dermed findes i Servicelovens kapitel 24. Mulighederne for magtanvendelse skal betragtes som en undtagelse. Indgrebet må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Dette hænger også sammen med Grundlovens § 71 der fastslår en borgers ret til den personlige frihed og retten til privatliv.

Målgruppen for magtanvendelsesreglerne er personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne jf. § 124a.

Personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne vil i flere tilfælde ikke være i stand til at afgive det fornødne samtykke til tilbud efter serviceloven.

¹⁴ . Forslag til Lov om frikommunenetværk, fremsat den 26. april 2017, sag: 2016/1 LSF 200, § 14 og bemærkningerne til § 14 i Lovforslaget side 30.

¹⁵ Magtanvendelse i forhold til personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, Socialstyrelsen, 2015

¹⁶ Vejledning 10367 af 13/12 2016, om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, herunder pædagogiske principper- vejledning nr. 8 til serviceloven

Omsorgspligten gælder dog, uanset om den pågældende samtykker, men bestemmelsen giver ikke hjemmel til at anvende fysisk magt, alarm og pejlesystemer og overvågning. Det er magtanvendelsesreglerne i kap 24, der sætter rammerne for det konkrete skøn og vurdering af den enkeltes behov. Er man efter et konkret skøn nået frem til den konklusion, at hensynet til at undgå personskaade eller sikring af den enkeltes almene tilstand nødvendiggør, at omsorgen må gennemføres med magt, skal hjemlen til magtanvendelsen således findes i Servicelovens kapitel 24.

De typer af teknologier som Aarhus Kommune ønsker et frikommuneforsøg til, er udstyr der har egenskaberne alarm og overvågning, som der ikke er hjemmel til at anvende i Lov om social service jf. overstående afsnit. Derfor kræver det både for alarm og overvågningsdelen, at der skal indhentes et informeret habilt samtykke, for at kunne benytte disse typer af egenskaber

3.4.1 Opsummering:

For at kunne benytte disse teknologier som led i at løfte kommunens omsorgspligt, skal der være hjemmel i lovgiven, jf. Grundlovens § 71, stk.2. Det betyder at anvendelsen af alarm- og pejlesystemer samt overvågning skal have lovhjemmel. Den lovhjemmel skal findes i kapitel 24 i Serviceloven om magtanvendelsesreglerne, der oplister en udtømmende liste af undtagelser til anvendelse af fysisk magt og overvågning. Inden der vil blive afdækket om der findes en hjemmel i Serviceloven til at anvende de typer af funktioner, som dette frikommuneforsøg omhandler, vil samtykke blive beskrevet. Årsagen er, at det vil fremme forståelsen, at have definitionen af samtykke på plads, da denne er en del af problemstillingen. Målgruppen for frikommuneforsøget, er nemlig personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne jf. § 124a, der netop ikke er i stand til at give et habilt samtykke jf. afsnittet om alarm-og pejlesystemer.

3.5 Samtykke

Det nævnte princip om den personlige friheds ukrænkelighed indebærer, at hjælp efter serviceloven som udgangspunkt forudsætter, at den pågældende er indforstået med at modtage hjælpen. Et samtykke er en udtrykkelig eller stiltiende tilkendegivelse om, at en handling godt må foretages. I henhold til vejledning nr. 8 til serviceloven, så kan et gyldigt samtykke således foreligge i form af:

- Et udtrykkeligt samtykke (informeret samtykke), hvor der klart gives udtryk for, at man er indforstået med den pågældende handling. Det kan foreligge skriftligt eller mundtligt. Eller sagt på en anden måde, borgeren skal have de oplysninger, der er nødvendige for at kunne forstå konsekvenserne af samtykket.
- Et habilt samtykke forstås, så samtykket skal være afgivet af en habil person. Det betyder, at borgeren skal være i stand til at overskue, hvad der samtykkes til, konsekvenserne af samtykket, konsekvenser af, at alternative løsninger fravælges. Alle betingelser skal være opfyldt.¹⁷
- Et stiltiende samtykke, hvor den enkeltes signaler og opførsel må tolkes således, at der foreligger et samtykke. For personer med nedsat psykisk funktionsevne kræver det, at man har et godt kendskab til den pågældende person. Der må ikke være tvivl om samtykkets gyldighed.

Hvis borgeren forholder sig passivt er der ikke tale om et gyldigt samtykke.

Det er heller ikke tilstrækkeligt at antage, at pågældende ville have samtykket.

Har en dement for eksempelvis handleevnen i behold, skal hans tilkendegivelse også respekteres, uanset om man selv er enig.¹⁸

Pligten til at undgå omsorgssvigt gælder, uanset om det pågældende samtykker i den konkret indsats. Samtykker borgeren ikke, og er det nødvendigt at handle imod den pågældendes vilje for at undgå personskaade eller af hensyn til den pågældendes almene velbefindende, kan omsorg i form af indgreb i den personlige frihed kun ydes i overensstemmelse med reglerne i servicelovens kapitel 24 om magtanvendelse.

Personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som for eksempel borgere med demens, kan ikke give informeret habilt samtykke, idet de ikke kan give en udtrykkelig tilkendegivelse om, at en handling godt må foretages, idet de i det fleste tilfælde ikke er en habil borger.

¹⁷ Jf. <http://www.videnscenterfordemens.dk/pleje-og-behandling/lovgivning-og-demens/selvbestemmelse/samtykke/>

¹⁸ <http://www.videnscenterfordemens.dk/pleje-og-behandling/lovgivning-og-demens/selvbestemmelse/samtykke/> og Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagerpligt i boformer efter love om social service

I dette forsøg vil der blive indhentet samtykke fra borgernes nærmeste pårørende eller fra en eventuelt værge jf. værgemålsloven § 5.

3.6 Alarm- og pejlesystemer

I henhold til bekendtgørelsen om magtanvendelse § 3¹⁹ omfatter adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service, alene udstyr, som er egnet til at opdage, at en person forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service **omfatter ikke udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden**. De typer af teknologier som Aarhus Kommune ønsker frikommuneforsøg for er teknologier der dels kan opfange og give alarm og dels kan overvåge.

3.6.1 Søvnudredningsteknologi

Denne type af teknologi kan give alarm såfremt en borger ikke vender sig i sengen, eller hvis borger forlader sengen. Altså en form for sengealarm. Disse teknologier giver derfor alarm vedr. borgers færden inden i deres egen bolig uanset om det er i botilbud eller i plejeboliger. Som der står i bekendtgørelsen om magtanvendelse, må man alene anvende udstyr, som er egnet til at opdage, at en person forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Det gør de teknologier som Aarhus Kommune ønsker at teste effekterne bag ved ikke. Derfor kan § 125 ikke anvendes og Aarhus Kommune skal, indhente informeret habilt samtykke. Dette er ikke muligt for målgruppen, der netop er personer med væsentlig psykisk nedsat funktionsevne, såsom demens. Ingen af de andre udtømmende oplyste lovhjemlede grunde, hvor der lovligt kan anvendes fysisk tvang og overvågning kan anvendes.

3.6.2 Videobaseret kig –ind

Her sker der overvågning af borgere der sover om natten, for at sikre, at borgerne ikke får afbrudt nattesøvn jf. nærmere afsnit 1.2. Denne overvågning sker i tidsrummet kl. 22-07. Overvågningen vil ikke ske kontinuerligt i dette tidsrum. Overvågningen vil ske et afgrænset antal gange i løbet af natten, ved hjælp af et digitalt "tilsynsbesøg" hos borgeren for at forebygge, at borgeren fx vågner og er utryk om natten. Overvågningen sker i nogle sekunder, og ikke et længere stræk. Et længere stræk er defineret som alt over 15 minutter i Forslag til Lov om Frikommuneforsøg.²⁰

3.7 Uklarhed om fortolkningen af lovgivningen vedr. kontinuerlig overvågning

Som nævnt i de overstående afsnit, står der i § 3 i bekendtgørelsen om magtanvendelse, at der ikke må ske kontinuerlig overvågning. Men hvordan forstås kontinuerlig overvågning? Hvad med monitorering? Er dette bare et andet udtryk for overvågning?

For eksempel måler en søvnudredningsteknologi:

- Hvor ofte og hvornår en borger forlader sengen
- Hvor mange vendinger borger foretager, samt
- Hvor mange timer i døgnet en borger tilbringer i sengen

Forsøget med Videobaseret kig-ind vil foregå en afgrænset periode. Der vil ske en situationsbestemt overvågning jf. punkt. 3.6.2.

Lovgivningen fortolkes ikke ens i alle landets kommuner, derfor vil et frikommuneforsøg som dette, kunne være medvirkende til, at skabe et overblik over, hvordan der kan skabes en ensartet fortolkning. Endvidere er denne ansøgning i tråd med den nationale demenshandlingsplan, hvor et af initiativerne er, at der skal foretages et såkaldt serviceeftersyn af magtanvendelsesreglerne.

3.8 Problemstillingen

I de foregående afsnit er de juridiske regler vedr. anvendelse af teknologier med funktioner som overvågning og alarm- og pejlesystemer blevet gennemgået.

Problemstillingen er som følgende:

- Anvendelse af de to søvnmonitoreringsteknologier karakteriseres som indgreb i retten til privatlivet. Derfor skal der være hjemmel i lovgivningen, før disse teknologier kan anvendes.
- Der findes ingen hjemmel i lov om social service i kap 24, magtanvendelsesreglerne.

¹⁹ Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagerpligt i boformer efter love om social service.

²⁰ Jf. Både situationsbestemt overvågning og "et længere stræk" er defineret i Forslag til Lov om frikommunenetværk, fremsat den 26. april 2017, sag: 2016/1 LSF 200, § 14 og bemærkningerne til § 14 i Lovforslaget side 30.

- Da der ikke findes en hjemmel i lovgivningen, skal borger give informeret habilt samtykke. I det målgrupper er personer, som i de fleste tilfælde ikke er habile borger, kan de ikke give habilt samtykke.

Derfor ønsker Aarhus Kommune fritagelse for følgende lovgivning:

1. Servicelovens kap 24 "Magtanvendelsesreglerne": § 125, stk. 2 skal udvides til at omfatte personer med erhvervet mental svækkelse.
2. Bekendtgørelsen om magtanvendelse § 3, skal udvides til dels at omfatte andre typer af alarm- og pejlesystemer, som for eksempel alarm når borger rejser sig fra sengen (sengekantsalarm) og dels til at omfatte hjemmel til videobaseret overvågning til et nærmere afgrænsede formål.
3. Hjemmel til, at personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne ikke skal give udtrykkeligt samtykke (Informeret habilt samtykke) vedr. brug af alarm- og pejlesystemer og overvågning.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

For at realisere de i afsnit 2 beskrevne forventede resultater skal der udarbejdes en procedure til at visitere borgere, der ikke kan give habilt samtykke, til velfærdsteknologiske indsatser der normalt kræver samtykke. For at kunne udarbejde en visiteringsprocedure, der sikre borgerens retssikkerhed, giver borgerne den bedste indsats og giver en konkret og individuel vurdering skal blandt andet følgende undersøges:

a. Hvornår kan en borger ikke give habilt samtykke?

Mange beboere i plejeboligerne har kognitive funktionsnedsættelser i en grad hvor de ikke kan give et habilt samtykke, men de har aldrig fået en diagnose. Medarbejderne kender deres borgere og ved ofte hvorvidt de kan samtykke, men en lægefaglig udredning er ikke tilstede. Hvordan vil Aarhus Kommune i projektet afgøre hvem der kan give et habilt samtykke? Hvilke retningslinjer skal der indføres?

b. Hvad er den mest hensigtsmæssige indsats for borger?

Hvordan sammenlignes mulige forskellige indsatser i forhold til hinanden – særligt når der er etiske dilemmaer i spil? Skal der arbejdes med pro/kontra skemaer? Hvem bestemmer i sidste instans hvilke indsatser der tilbydes?

c. Hvor ofte skal samtykke og indsats revurderes?

Er den valgte indsats stadigvæk det rigtige for borgeren efter noget tid? Har indsatsen den ønskede effekt? Vurderes indsatsen for livskvalitetsforøgende i forhold til andre tilgængelige indsatser?

Hvis borgeren modsætter (ved sprog, fakta, mimik, handlinger, kropssprog) sig den velfærdsteknologiske indsats vil indsatsen stoppes.

Data og resultater fra de to eksempler, henholdsvis søvnmonitoreringsteknologi og kig-ind, skal bruges for at afprøve visiteringsmodellen ift. velfærdsteknologi og overvågning. Derudover skal indsamlede data give materiale til uddybning af hypotesen om værdifulde indsatser, der udelukker borgere, der ikke kan give habilt samtykke.

For hele tiden at optimere frikommuneforsøget og for at kunne realisere målene vil der løbende evalueres på resultaterne og justeres i forhold til den viden der samles ind.

4.1 Perspektivering

Aarhus Kommune ønsker via nærværende frikommuneforsøg omhandlende velfærdsteknologiske indsatser, der kræver habilt samtykke og dermed ikke kan tilbydes alle borgere, at indsamle viden om problemstillingen. Flere og flere teknologier monitorerer borgernes data samt lagrer og behandler disse. Dette tydeliggør vigtigheden af persondata-, service- samt sundhedsloven. Men hvordan kan Aarhus kommune sikre alle borgers retssikkerhed og samtidig tilbyde livskvalitetsforbedrende tilbud på samme serviceniveau uanset om borger har kognitive funktionsnedsættelser eller kan give et habilt samtykke. Hvordan kan ligebehandlingen og den mest optimale pleje tilbydes?

5. Evaluering

Evalueringens designet herunder evalueringskriterier, baseline, metode, datagrundlagde, evt. case-eksempler osv. designes med hjælp fra VIVE i foråret 2018.

I evalueringen vil slutbrugere (medarbejdere, pårørende, borgere) inddrages tidlig i processen. Hovedfokus for evalueringen skal ligge ved den generelle problemstilling: hvordan velfærdsteknologiske indsatser, der kræver habilt samtykke og har et livskvalitetsforbedrende formål, kan tilbydes alle borgere (uanset kognitiv formåen), samtidig med at borgernes retssikkerhed respekteres og overholdes.

De to teknologiske eksempler evalueres med henblik på at vurdere de to teknologiers værdi for borgere og data herfra skal bruges supplerende til evalueringen af den generelle problemstilling. Evalueringen vil både indeholde kvalitative og kvantitative metoder og det søges besvaret, om vi som kommune bedre kan varetage vores omsorgspligt samt løfte borgernes serviceniveau ved at lette tilgangen til velfærdsteknologiske hjælpemidler indenfor spektret af overvågning.

For hele tiden at revurdere vores indsats vil frikommuneforsøget blive fulgt systematisk og der vil løbende foretages videns-opsamling og -bearbejdning.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Kommunenetværk bestående af Esbjerg Kommune, Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Odense Kommune og Randers Kommune under temaet "Mere sammenhængende indsats på tværs af sektorområder".		
Titel på forsøg	Kommunal re-visitation til vederlagsfri fysioterapi		
Deltagerkommuner	Esbjerg Kommune, Aarhus Kommune og Odense Kommune		
Faglig kontaktperson	Sidsel Hansen		
	Telefon	40 17 32 30	E-mail sih6@esbjergkommune.dk
Netværkskoordinator	Sidsel Hansen		
	Telefon	40 17 32 30	E-mail sih6@esbjergkommune.dk
Dato for ansøgning	1.november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Dette forsøg omhandler afprøvningen af kommunal visitering til vederlagsfri fysioterapi, så det er fysioterapeuter i en visitationsfunktion i kommunen, der re-visiterer borgere til vederlagsfri fysioterapi og godkender undtagelsesredegørelser, og ikke praktiserende læger, som det er tilfældet i den nuværende praksis. Formålet er at skabe større sammenhæng for borgerne samt at give de rigtige borgere de rigtige ydelser og placere beslutningen omkring vederlagsfri fysioterapi hos dem, der afholder udgiften.

Baggrund om genoptræningsområdet

Efter strukturreformen blev implementeret i 2007, har kommunerne oprustet kraftigt på genoptræningsområdet og har blandt andet udviklet mere avancerede tilbud. Det betyder, at kommunerne løser stadig mere komplekse genoptrænings-, fysioterapeutiske- og rehabiliteringsforløb.

Ansvar og udførelsen af genoptræning og træning i fysioterapeutisk regi er i dag fordelt på forskellige aktører og på forskellige lovgivninger afhængigt af kompleksitet, og hvor i behandlingsforløbet borgeren er. Det er kommunens ansvar, at borgerne tilbydes sammenhængende og effektive træningstilbud på tværs af lovgivning og sektorer. Det gælder både indholdsmæssigt og tidsmæssigt. Der er imidlertid ikke i det nuværende system sammenhæng mellem bestiller, henviser og udfører. I forhold til vederlagsfri fysioterapi har kommunerne myndighedsansvaret og finansieringsforpligtelsen, mens det er borgerens egen læge, der henviser til vederlagsfri fysioterapi, og det er alment praktiserende fysioterapeuter eller fysioterapeuter ansat i kommunen, der leverer den vederlagsfri fysioterapi.

Den nuværende praksis for vederlagsfri fysioterapi

Den nuværende praksis for vederlagsfri fysioterapi er, at borgeren henvender sig omkring vederlagsfri fysioterapi til egen læge. Lægen giver en henvisning på baggrund af borgerens diagnose og redegør for berettigelse til vederlagsfri fysioterapi. Lægen skelner mellem to typer af diagnoser; progressive sygdomme eller svært fysisk handicap. Borgeren modtager derefter vederlagsfri fysioterapi hos en privat praktiserende fysioterapeut eller hos en kommunal fysioterapeut, og det er kommunen, der betaler for behandlingen.

Henvisningsperioden er 12 måneder. En gang årligt sender fysioterapeuten en statusredegørelse på borgerens vegne til borgerens praktiserende læge, hvis der ønskes fortsættelse af første henvisning. Det vil sige, at borgere skal re-visiteres til den samme fysioterapeutiske ydelse, som de modtog året før.

Borgere med svært fysisk handicap skal have hjælpemidler og / eller hjælp til personlige opgaver for at være berettiget til vederlagsfri fysioterapi. Tilbuddet de får er enten holdtræning eller højst 20 individuelle behandlinger, som kan suppleres med eller erstattes af holdtræning. Er der behov for yderligere individuelle behandlinger til denne gruppe af borgere, skal behandlingsbehovet dokumenteres i en undtagelsesredegørelse, som er underskrevet af patienten, fysioterapeuten og lægen.

Borgere med progressive lidelser er umiddelbart berettiget til vederlagsfri fysioterapi på hold uanset funktionsevne. Der skal ligeledes en undtagelsesredegørelse til for, at borgeren kan få individuel vederlagsfri fysioterapi. Borgere med progressive lidelser overgår i løbet af deres sygdomsforløb til kategorien svært fysisk handicap, og så er de umiddelbart også berettiget til den individuelle vederlagsfri fysioterapi.

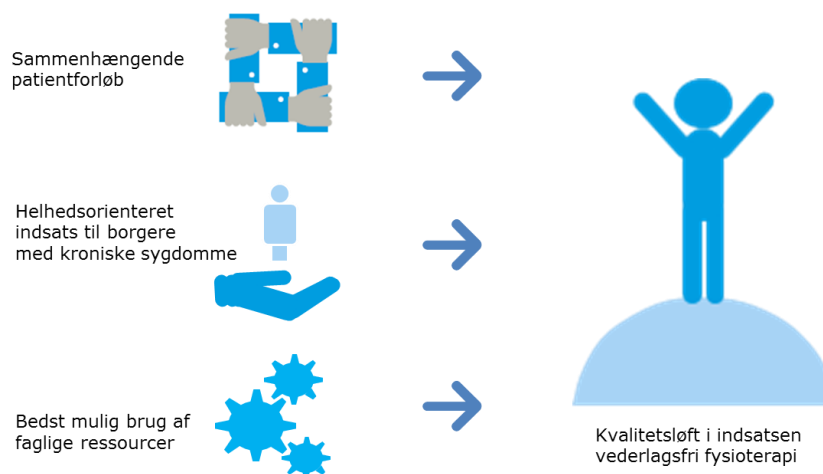
Mulighederne for frikommuneforsøg med vederlagsfri fysioterapi

Det foreslås at gennemføre et frikommuneforsøg, hvor al re-visitering til vederlagsfri fysioterapi varetages af visiterende fysioterapeuter ansat i kommunen. Lægerne varetager den første henvisning, hvorefter kommunen overtager opgaven med de årlige re-visitationer samt godkendelse af undtagelsesredegørelser efter sundhedsloven § 140a. Kommunerne har allerede nu en myndighedsopgave i forhold til visitation til genoptræning og vedligeholdende træning inden for Serviceloven § 86 og hverdagsrehabilitering inden for § 83a. Nærværende frikommuneforsøg er således i tråd med økonomiaftalen for 2018 mellem KL og regeringen, hvori et af initiativerne til forenkling af kommunernes rammer og styrket styring omhandler netop vederlagsfri fysioterapi: *Regeringen vil arbejde sammen med KL for bedre styringsmuligheder under de forestående overenskomstforhandlinger i regi af Regionernes Lønnings- og Takstnævn, herunder i forhold til visitationen.* Dette frikommuneforsøg kan således ansues som et pilotprojekt, der kan bidrage med viden om regelforenkling og styrket styring i praksis.

Dette frikommuneforsøg adskiller sig fra det tidligere frikommuneforsøg vedr. vederlagsfri fysioterapi, hvor frikommunerne fik mulighed for at vurdere lægernes henvisninger samt undtagelsesredegørelser. I nærværende forsøg overtager frikommunerne reelt myndighedsopgaven ift. årlig re-visitation samt undtagelsesredegørelser. Der er således stadig stort potentiale for ny viden i forbindelse med frikommuneforsøget "Kommunal re-visitation til vederlagsfri fysioterapi".

Rationale og argumentation for forsøget

De nationale mål for det danske sundhedsvæsen 2016 omhandler, at man gerne vil løfte kvaliteten med patienten i centrum. Dette frikommuneforsøg vedrører netop denne målsætning, og der er overordnet tre grunde til, at forsøget vil kunne løfte kvaliteten i sundhedsvæsenet.

Sammenhængende patientforløb

Borgeren vil, med dette forsøg, kun have én myndighed at skulle gå til i forhold til at få hjælp og støtte til at klare sig i sit hverdagsliv. Det er pt. u hensigtsmæssigt, at mange borgere går to steder hen for at få støtte til aktiviteter i deres hverdagsliv. Dette forsøg vil afprøve, om det kan give et bedre og mere sammenhængende patientforløb ved, at der er én samlet plan for borgeren i forhold til borgerens hverdagsliv, i og med der vil være større koordination mellem hjemmepleje, hjælpemidler og nu også vederlagsfri fysioterapi.

Helhedsorienteret indsats til borgere med kroniske sygdomme

Kommunernes visitatorer vil være fagligt velfunderet til at vurdere det fysioterapeutiske behov hos borgere med kroniske sygdomme og handicaps ud fra hele borgerens hverdagsliv.

I kommunen vil den fysioterapeutfaglige visitator have indsigt i, hvilken situation borgeren med kronisk sygdom er i, samt hvordan dagligdagen er og dermed have et mere kvalificeret grundlag end de praktiserende læger til at vurdere, hvilken hjælp/træning borgerne vil kunne drage nytte af i forhold til den vederlagsfri fysioterapi. Det forventes, at kommunen bedre vil kunne vurdere, hvilket træningsbehov borgeren med kronisk sygdom har ved den årlige re-visitiation. Hvis borgeren eksempelvis har et øget behov for fysioterapi kan den kommunale visitator iværksætte og supplere tilbuddet vederlagsfri fysioterapi med f.eks. hjælpemidler/hverdagsrehabilitering. I kommunen vil den re-visiterende fysioterapeut desuden være vidende om mulige fritidsaktiviteter i lokalområdet eksempelvis handicapdrætsforeninger og lignende, som vil kunne sammenstykke en helhedsorienteret indsats for borgeren.

Bedst muligt brug af faglige ressourcer

Det vil være hensigtsmæssigt og med til at skabe et mere effektivt sundhedsvæsen, at det er fysioterapeutuddannede fagpersoner, der varetager denne re-visitiation til vederlagsfri fysioterapi. Det forventes, at forsøget vil kunne aflaste de praktiserende læger og frigive deres ressourcer og kompetencer til andre opgaver, hvilket i sidste ende kan frigive mere tid til patienterne. Denne faktor er især relevant i Esbjerg Kommune, hvor der er stor mangel på praktiserende læger. Samtidig forventes det, at fysioterapeutuddannede visitatorer i kommunalt regi vil have bedre indsigt end den almene praktiserende læge i fysioterapeutisk og ergoterapeutisk behandling og træning, hvilket vil være til gavn for borgernes behandling. Dermed forventes det, at vurderingen af hvilke borgere, der har brug for hvilken type vederlagsfri fysioterapi/træning vil blive mere kvalificeret. Forsøget forventes derfor at kunne bidrage til, at det i højere grad er de rigtige borgere, der får de rigtige ydelser.

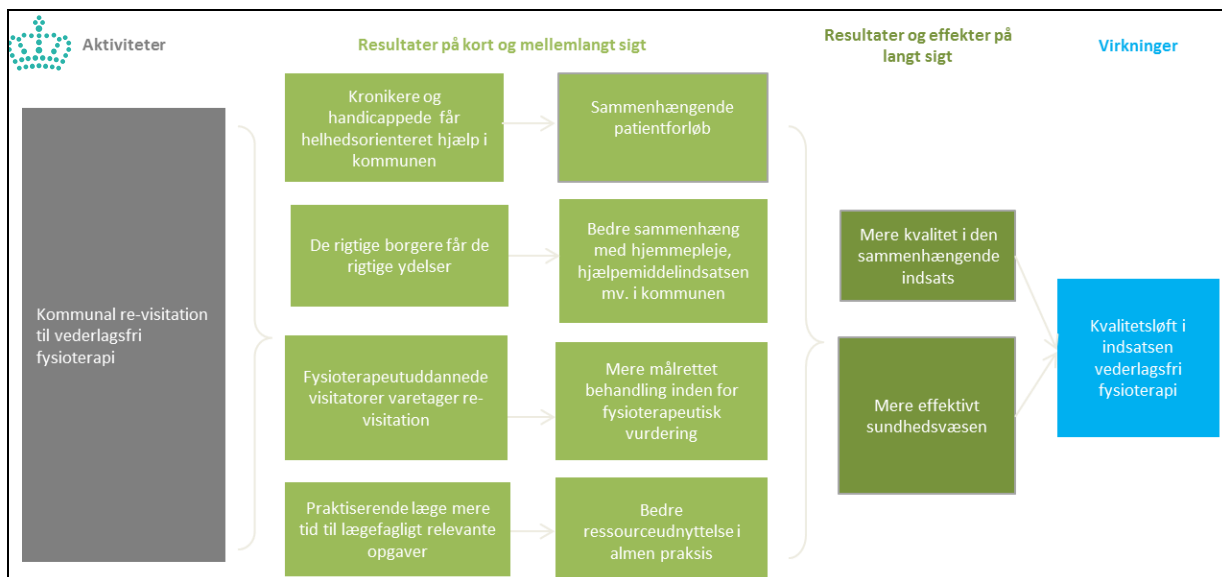
Alt i alt støtter forsøget op omkring tankerne i afrapporteringen "Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen" fra juni 2017.

2. Mål og forventede resultater

Hovedmål/leverance:

Hovedmålet i forsøget er, at fysioterapeuter i visitationsfunktioner i kommunerne varetager re-visitering til vederlagsfri fysioterapi samt godkendelse af undtagelsesredegørelser.

Dette forsøg forventes at have betydning for borgere, kommunen og fagpersoner. Her er det illustreret, hvordan forsøget forventes at virke samt hvilke mulige resultater, der forventes:

Effekterne for borgerene er, at de vil opleve en helhedsorienteret indsats i kraft af, at vederlagsfri fysioterapi i højere grad bliver sammenhængende med kommunernes øvrige tilbud og indsatser.

For kommunerne forventes det, at der kommer en højere kvalitet i opgaveløsningen, fordi det bliver fysioterapeutfaglige visitatorer, der re-visitater til vederlagsfri fysioterapi, samt at indsatserne bliver givet til dem, der har behovet. Således at intensiteten i tilbuddet til vederlagsfri fysioterapi bedre matcher den konkrete situation, som borgeren befinder sig i. Derved bliver ressourcerne bedre udnyttet. For fagpersonerne ventes det, at de fysioterapeutuddannede visitatorer vil varetage visitationen til fysioterapi med stor faglighed og indsigt i hele genoptræningsområdet. Det formodes desuden, at når re-visitations ikke længere varetages i almen praksis vil de alment praktiserende læger få bedre tid til mere lægefagligt relevante opgaver, hvilket ligeledes giver en bedre ressourceudnyttelse.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunernes oplæg til forsøget er, at visitationskriterierne til vederlagsfri fysioterapi skal være de samme, som gør sig gældende for nuværende. Det vil altid være den praktiserende læge, der varetager den første henvisning til vederlagsfri fysioterapi og knytter den korrekte diagnose til argumentationen for henvisningen. Efterfølgende vil de årlige re-visitations og undtagelsesredegørelser, det vil sige en vurdering af hvilket behov borgeren har, og hvilken type fysioterapi han/hun vil drage nytte af, kunne varetages af en kompetent fysioterapeutuddannet visitator i kommunalt regi.

For at gennemføre forsøget, søges der om undtagelse fra Sundhedsloven § 140 a, som fastsætter, at det er lægen, der skal henvise til vederlagsfri fysioterapi – undtagelsen skal gøre sig gældende for de årlige re-visitations samt for undtagelsesredegørelser.

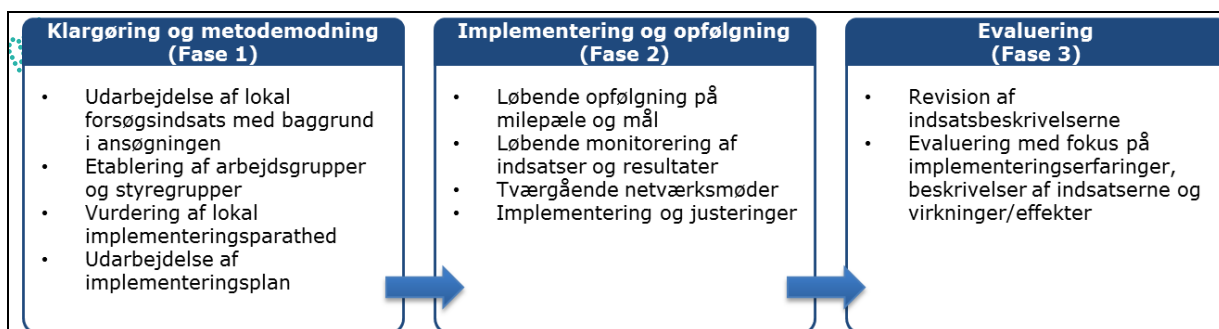
Der står i § 140 a; "Kommunalbestyrelsen tilbyder vederlagsfri behandling hos en fysioterapeut i praksissektoren efter lægehenviisning". Der ønskes således en supplerende tekst, hvori der står, at de årlige re-visitations samt undtagelsesredegørelser kan varetages af en kommunal fysioterapeut.

De øvrige bestemmelser omkring vederlagsfri fysioterapi søges der ikke forsøgshjemler til.

Som nævnt i afsnit 1, vil undtagelsen erstattes med hjemmel til, at fagligt velfunderede fysioterapeuter re-visitater borgerne.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Udrulningen af forsøget vil gennemgå tre faser – se nedenstående figur.

Fase 1: Klargøring og metodemodning

I det indledende arbejde med forsøget er det vigtigt at etablere et samarbejde om forsøget mellem de involverede aktører: de kommunale visitationer og træningsenheder, de praktiserende læger og de privatpraktiserende fysioterapeuter.

De konkrete parametre der skal overvejes og klarlægges juridisk i forhold til dette frikommuneforsøg er:

- Ansvar
- Samtykke
- Tavshedspligt
- Videregivelse af patientoplysninger
- Klageinstanser mellem de praktiserende fysioterapeuter og kommunen

Der vil derfor indledende i forsøget være en dialog med læger og fysioterapeuter omkring visitationen af vederlagsfri fysioterapi. Helt konkret vil man i første omgang rejse udfordringen i de kommunale kontaktudvalg for hhv. læger og fysioterapeuter. Ligeledes skal det aftales, hvordan der kommunikeres til lægen vedrørende vederlagsfri fysioterapi således, at der sikres sammenhæng med den øvrige behandling, som borgeren modtager hos den privatpraktiserende læge. Derudover skal det sikres, at sammenhængen mellem kommunens tilbud, den vederlagsfri fysioterapi og lægens indsats allerede fra første henvisning etableres. Der vil desuden blive udarbejdet en forsøgsplan som beskriver, hvordan forsøget udrulles i kommunerne, hvordan implementeringsparatheden vurderes lokalt, samt hvilke milepæle og mål der opstilles. Indledende baselinemålinger og beskrivelser af indsatsen vil desuden også være en del af fase 1. Ved at have målinger ved baseline, altså før forsøget er startet op, vil man kunne sammenligne med målinger efter forsøget er startet (fase 3) og derved se på forsøgets virkninger/effekter.

Fase 2: Implementering og opfølgning

Efter indsatsen og de opridsede fokuspunkter er på plads, og kommunerne har tilpasset indsatserne til deres lokale kontekst, sættes der fokus på implementering og opfølgning. I slutevalueringen for frikommuneforsøgene lægges der vægt på implementering og organisering af forsøgene. Implementering og organisering har derfor en central rolle i dette forsøg, da det findes nødvendigt for at kunne realisere de ønskede resultater. For at sikre god implementering vil der være fokus på følgende:

- At opstille klare mål og succeskriterier for forsøget – se desuden afsnit 5 vedr. evaluering
- En realistisk tidsplan
- En klar rolle- og ansvarsfordeling internt i kommunen og på tværs af kommuner
- At der afsættes den fornødne tid og ressourcer
- Der er udarbejdet relevante procedurer/arbejdsgangs-beskrivelser undervejs i forsøget, også når der sker ændringer
- Medarbejderne gøres i stand til at varetage opgaven (både fagligt og i forhold til IT-systemer for elektronisk status og undtagelsesredegørelser)
- Der følges løbende op på fremdrift og udfordringer i forsøget

I kommunen vil det være fysioterapeutuddannede visitatorer, der vil skulle varetage visitationen til vederlagsfri fysioterapi samt godkendelse af undtagelsesredegørelser. Disse fysioterapeuter vil sidde

sammen med den øvrige visitation og derfor have indsigt i hele borgerens situation og udfordringer. Forsøgskommunerne har til hensigt at sikre, at der i visitationen er et tæt tværfagligt samarbejde mellem medarbejderne.

Derudover nedsættes der arbejdsgrupper og styregrupper internt i kommunerne og på tværs af kommunerne, således at der sikres den nødvendige forankring samt fokus på, at alle ledelsesniveauer og medarbejdere får ejerskab til forsøget.

Fase 3: Evaluering:

Evalueringsfasen kommer i naturlig forlængelse af implementerings- og opfølgingsfasen og igangsættes ca. et år/ halvandet før, forsøget skal være færdigevalueret. I evalueringsfasen sættes der fokus på at beskrive indsatsen grundigt og at gennemføre en implementeringsevaluering med fokus på forsøgets fidelitet, det vil sige hvor tro kommunerne har været mod grundprincipperne i forsøget samt en virkningsevaluering med fokus på forsøgets effekter. Evalueringsfasen vil blive beskrevet nærmere i afsnit 5.

Samarbejdet og organisering i frikommunenetværket

Der nedsættes en styregruppe med de 5 involverede direktører fra København, Aarhus, Odense, Randers og Esbjerg for at sikre optimale forhold for videns- og erfaringsudveksling i frikommunenetværket. Esbjerg Kommune er valgt som styregruppeformand blandt de fem direktører. Styregruppen planlægges at mødes 2 gange årligt samt løbende efter behov. For at sikre en kontinuerlig og bæredygtig mødekostellation, planlægges styregruppemøderne afholdt i forlængelse af eksisterende direktørmøder i 6-by regi. Samarbejdet på tværs af 6-byerne har blandt andet den fordel, at direktørerne på forhånd kender hinanden og sammen har valgt at forpligte sig til at indgå i frikommunenetværket. På styregruppemøderne kan relevante emner og problemstillinger tages op og diskuteres, og der kan træffes hurtige beslutninger vedrørende dette forsøg samt vedrørende det overordnede samarbejde omkring temaet: 'Mere sammenhængende indsatser på tværs af sektorområder'.

Foruden styregruppen nedsættes en arbejdsgruppe med 1-2 repræsentanter fra embedsværket i hver af de 5 kommuner. Esbjerg Kommune har påtaget sig rollen som netværksansvarlig for hele frikommunenetværket, og står således for at indkalde til fælles netværksmøder og for at sikre en fælles videns- og erfaringsudveksling på tværs af de 5 kommuner. Esbjerg Kommune har ligeledes ansvaret for kommunikationen med Social- og Indenrigsministeriet.

5. Evaluering

Kommunerne tilstræber at gennemføre en så ambitiøs evaluering som muligt med henblik på at kunne dokumentere forsøgets virkninger og effekter for at bidrage med ny viden om re-visitiation af vederlagsfri fysioterapi varetaget af fysioterapeuter, som kan skabe endnu større værdi for borgerne. Der vil dels blive lavet en implementeringsevaluering og en virkningsevaluering.

Implementeringsevaluering

I evalueringsfasen sættes der, som nævnt, fokus på at beskrive forsøget grundigt og at gennemføre en implementeringsevaluering med fokus på forsøgets fidelitet. Her vil det være relevant at beskrive hvordan de forskellige kommuner i forsøget har implementeret indsatsen med fysioterapeutfaglige visitatorer til re-visitiering af vederlagsfri fysioterapi. Denne viden vil være til stor gavn, hvis forsøget skal udbredes efterfølgende. De forskellige kommuner i netværket har en stor volumen, men samtidig en forskellighed, der gør, at erfaringerne omkring implementering og fidelitet vil være til stor nytte i hele landet.

Virkningsevaluering

Som vist i afsnit 1 og 2 er hypotesen for dette forsøg, at dets virkninger og effekter vil kunne måles i forhold til bedre sammenhængende patientforløb, en helhedsorienteret indsats til borgere med kroniske sygdomme, samt en bedre ressourceudnyttelse af sundhedspersoners faglighed. Kommunerne vil derfor også gennemføre en virkningsevaluering. Hertil planlægges det at benytte Triple Aim-tilgangen. I Triple Aim-tilgangen er der fokus på 3 parametre, når man evaluerer resultaterne og effekterne af en sundhedsindsats. De 3 parametre i Triple Aim er de **sundhedsmæssige effekter**, **kvaliteten i opgaveløsningen** vurderet af borgere og fagfolk samt de **samfundsøkonomiske omkostninger**.

Sundhedsmæssige effekter

Samfundsøkonomiske omkostninger

Kvalitet i opgaveløsningen

Denne tilgang er velegnet til at dokumentere frikommuneforsøget samt at forklare, hvordan det har virket, hvorved det bliver muligt at tage ved lære af forsøget og skabe grundlag for udbredelse til alle kommuner. Ud fra Triple Aim-tilgangen forslås det, at evalueringen konkret vil kunne bidrage med viden om:

1) Sundhedsmæssige effekter

Om en re-visitation varetaget af fysioterapeuter i stedet for alment praktiserende læger kan skabe bedre behandlingsresultater især for borgere med kroniske sygdomme. Dette kunne måles ved borgerens funktionsniveau, smerteskalaer eller overordnet velbefindende ved brug af validerede skalaer.

2) Klinisk/organisatorisk og brugeroplevede kvalitet

Om opgaveløsningen bliver mere effektiv og af højere kvalitet til gavn for borgerne. Dette kan eksempelvis måles gennem en tilfredshedsmåling blandt borgere, hvor fysioterapeuter har re-visiteret dem til vederlagsfri fysioterapi sammenlignet med borgere, hvor en læge har re-visiteret til indsatsen. Man kunne også måle på en vurdering af sammenhæng i indsatsen ved samarbejde med private fysioterapeuter ved eksempelvis fokusgruppeinterviews.

3) De samfundsøkonomiske omkostninger

Om forsøget er med til at formindske omkostningerne for alle de relevante aktører. Intentionen med forsøget er, som nævnt, at løfte kvaliteten i indsatsen vederlagsfri fysioterapi, ikke at spare penge. De borgere, der har ret til vederlagsfri fysioterapi inden for den gældende lovgivning, skal fortsat have denne ydelse i dette forsøg. Som nævnt i rationale og argumentation for forsøget, forventes der en bedre ressourceudnyttelse og derfor fra et samfundsøkonomisk perspektiv en besparelse hos de praktiserende læger. Når man ser på denne besparelse, er det vigtigt at opveje det med den omkostning, kommunerne vil afholde ift. at have fysioterapeutfaglige visitatorer ansat, og se om der derudover er besparelser eller øgede omkostninger som følge af dette forsøg.

Tilrettelæggelse af evalueringen

Evalueringen tilrettelægges på følgende måde: I forbindelse med fase 1 hvor metoden modnes og det endelige forsøgsdesign planlægges, vil det også blive besluttet, hvilke målgrupper der skal involveres og hvilke konkrete parametre, der er relevante at måle på. For at sikre at forsøget bliver brugbart i forhold til hensigten med frikommuneordningen II, vil kommunen indgå i en dialog med Sundheds- og Ældreministeriet samt Økonomi- og Indenrigsministeriet i forhold til hvilke elementer, evalueringen skal afdække, med henblik på at kunne tage ved lære af forsøget samt skabe grundlag for udbredelse til andre kommuner, såfremt evalueringen viser en god effekt. Som beskrevet tidligere tilstræbes det, at

evalueringen dels kommer til at omhandle en analyse af effekter og virkninger af forsøget i en Triple Aim-tilgang, men ligeledes en detaljeret beskrivelse af forsøget og de eventuelle justeringer og ændringer der er foretaget undervejs i løbet af implementeringen i kommunenetværket.

Dermed vil evalueringen være et fyldestgørende bidrag til vurderingen af frikommuneforsøgets opnåede resultater og et godt udgangspunkt for vurdering af, om frikommuneforsøget skal bidrage til fremtidige lov-/regelændringer.

FRIKOMMUNE 2016- 2020

DE NORDJYSKE ANSØGNINGER TIL TREDJE
ANSØGNINGSRUNDE DEN 1. NOVEMBER 2017

Indhold

Ansøgning nr. 1: Forenkling af bevillingsgrundlaget for revalidering.....	2
Ansøgning nr. 2: Ledighedsydelse - fritagelse for revurdering i 12. måned indenfor 18 måneder	9
Ansøgning nr. 3: Fleksible rammer for løntilskud/jobrotation	13
Ansøgning nr. 4: Sanktionering (Forenkling af sanktioneringsreglerne og mindre dokumentation).....	15
Ansøgning nr. 5: Lempede mentorregler (Mulighed for at fritage aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere for ret og pligt mentor)	22
Ansøgning nr. 6: Lempede regler for IGU (Opblødning af muligheder ifm. IGU)	27
Ansøgning nr. 7: Fleksibelt kontaktforsøg for integrationsborgere	30
Ansøgning nr. 8: Forlængelse af ressourceforløbsager	33
Ansøgning nr. 9. Fritagelse fra krav til opdatering af indsatsplanens tilbud hver 6. måned i forbindelse med ressourceforløb.....	36
Ansøgning Nr. 10: Færre opfølgninger i relation til førtidspensionister i job med løntilskud	38
Ansøgning nr. 11: Lempelse af forholdstalskrav ift. praktikker for ledighedsydelsesmodtagere	40
Ansøgning nr.12: Rehabiliteringsteams, teamets sammensætning og afholdelse af møder	42
Ansøgning nr.13: Fritagelse for indhentelse af LÆ265 i sager om Jobafklaringsforløb	45

Ansøgning nr. 1: Forenkling af bevillingsgrundlaget for revalidering

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Forenkling af bevillingsgrundlaget for revalidering		
Deltagerkommuner	Vesthimmerland, Thisted, Jammerbugt og Aalborg		
Faglig kontaktperson	Bente Kloster, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312724	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Revalideringsområdet har i flere år været præget af en nedgang i brugen af lovområdet på landsplan. Der er flere forklaringer på dette. Herunder har bl.a. en principafgørelse i 2009 (227-09) dannet præcedens for en mere restriktiv brug af området end hidtil, dels er der gennem årene blevet skabt bedre tilbudsmuligheder inden for øvrige lovområder, og sidst men ikke mindst er den administrative sagsgang forud for stillingtagen til revalidering blevet meget omfattende og administrativt tung.

Den administrative sagsgang danner baggrund for ansøgningen, idet der søges om fritagelse fra kravet om indhentelse af egen læges vurdering (læ265), som er et krav forud for stillingtagen til revalideringsberettigelsen. Ansøgningen sker med baggrund i, at sagerne skønnes tilstrækkeligt belyst via de foreliggende lægeakter i sagen.

Baggrund for ansøgningen?

Hvad søges der fritagelse fra og hvorfor?

Kommunens skal anvende rehabiliteringsplanens forberedende del i forbindelse med en afgørelse om ret til revalidering, og således også i forbindelse med en afgørelse om ændring, forlængelse, eller ophør af rehabiliteringsplanen.

Rehabiliteringsplanens forberedende del er en garantiforskrift, og hvis ikke den udarbejdes forud for en afgørelse om retten til revalidering ved bevilling, ændring eller forlængelser, er afgørelsen ugyldig.

Formålet med at udarbejde rehabiliteringsplanens forberedende del er, at den skal danne grundlag for kommunens vurdering af, om personens arbejdsevne er så begrænset, at den pågældende skal tilbydes revalidering. Den skal også danne grundlag for kommunens vurdering af, om der er ret til yderligere/fortsat revalidering.

Rehabiliteringsplanens forberedende del skal afdække alle relevante forhold i borgerens samlede situation – herunder beskæftigelsesmæssige, sociale og helbredsmæssige ressourcer, netværk mv. Kommunen skal som en del af rehabiliteringsplanen forberedende del indhente borgerens praktiserende læges vurdering af borgerens helbred i forhold til at kunne arbejde. Hvis kommunen

ikke har indhentet den praktiserende læges vurdering, vil det som udgangspunkt føre til, at afgørelsen er ugyldig, da der er tale om en garantiforskrift. Kravet er lovbestemt, og etableret for at sikre, at kommunen har et tilstrækkeligt grundlag til at træffe en indholdsmæssig korrekt afgørelse. Der er ikke hjemmel til at erstatte den praktiserende læges vurdering med en anden læges vurdering. Lægens vurdering indhentes på lægeattest LÆ265.

I henhold til aftale mellem Lægeforeningens attestudvalg og KL skal læ265 leveres senest 14 dage (2 uger) efter konsultationen og senest 30 dage (1 måned) efter lægen har modtaget anmodningen fra borgeren. Anmodningen fra borgeren sker på baggrund af fremsendt erklæring til denne.

Indførelsen af kravet om LÆ265 i sager om revalidering såvel som ressourceforløb, fleksjob og førtidspension kom med Fleksjob- og førtidspensionsreformen i 2013. Formålet var, at den praktiserende læges aktuelle vurdering af borgerens helbredsmæssige situation i forhold til at kunne arbejde eller deltage i uddannelse skulle indgå som en del af rehabiliteringsplanens forberedende del.

I praksis sker sagsbehandlingen således, at en udredning af en evt. revalideringsberettigelse sker på baggrund af en borgers anmodning, eller fordi borgeren ikke skønnes at kunne bringes tilbage til arbejdsmarkedet med en almindelig indsats efter Lov om aktiv beskæftigelsespolitik.

I begge tilfælde vil borgerens beskæftigelsesmæssige, sociale og helbredsmæssige forhold blive belyst med henblik på at udrede, hvilken indsats borgeren vil have brug for, for at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. Det sker ud fra en helhedsvurdering.

Hvis det vurderes, at borgeren med stor sandsynlighed er i målgruppen for revalidering indhentes LÆ265 mhp. at få egen læges vurdering af arbejdsevnen. I sagerne vil der således være en række akter, som belyser de lægefaglige aspekter fra speciallæger, sygehuse samt den praktiserende læge forud for indhentelsen af LÆ265. Egen læge har i langt de fleste sager været inddraget undervejs i forløbet. LÆ265 bliver derved i de fleste tilfælde en bekræftelse af de oplysninger og vurderinger, der ligger i forvejen.

Generelt gælder det derfor, at Jobcentret udreder sagen, indtil der er noget der taler for, at revalidering er overvejende sandsynlig. Herefter indhentes læ265 inden der træffes afgørelse. Da der i praksis opleves en noget længere ventetid på LÆ265 end den ene måned, der er indgået aftale om, betyder det, at sagsbehandlingen forlænges i gennemsnit med 2 måneder – Og iværksættelse af planen ligeledes udsættes tilsvarende.

Særligt om ændringer og/eller forlængelser

Det er et stort administrativt arbejde at lave rehabiliteringsplanens forberedende del og sagsbehandlingen bliver ofte lang, når der også skal ventes på LÆ265, hvilket kan være problematisk i et eksisterende revalideringsforløb. I en lang række sager er det ikke de helbredsmæssige forhold, der er årsagen til behovet for forlængelse eller ændring, men i stedet forhold på arbejdspladsen eller uddannelsesforløbet. Endvidere vil en del af disse ændringer ikke have betydning for at nå målet. I de sager giver det ikke nogen reel værdi at indhente praktiserende læges vurdering.

Konsekvensen af, at LÆ265 skal indhentes er i de fleste sager, at beslutning om ændring eller forlængelse udsættes svarende til ventetiden på LÆ265. Således skabes der et tomrum, hvor der ikke kan træffes afgørelse om det videre forløb. Den usikkerhed det medfører for både borger og evt. arbejdsgiver medfører en del ekstra kommunikation med borger, som kunne have været sparet, og fokus kunne i stedet have været rettet mod at færdiggøre revalideringsplanen. Således skabes der unødigt ekstraarbejde for myndighedsrådgiver. Herunder redegørelser i journalen for, hvorfor der udbetales revalideringsydelse uden et formelt grundlag er til stede til leder som dokumentation i sagen.

Eksempel:

- En borger er under uddannelse til pædagog under revalidering og bliver gravid undervejs. Planen skal forlænges med barselsperioden. Alt går som det skal både helbredsmæssig og planen følges. Der skal indhentes læ265 ved praktiserende læge. LÆ265 bliver dokumentation for dokumentationens skyld, da der ikke er noget til hinder for at gennemføre planen, når barslen er overstået.
- En borger er i virksomhedspraktik under revalidering og har som delmål i praktikken at gennemføre et AMU-kursus på lagerområdet. Afholdelsen af AMU-kurset udskydes på AMU med 1 måned. Planen skal derved forlænges med én måned. Ændringen skyldes ikke forhold hos borgeren og læ265, som skal indhentes, skaber dermed ikke merværdi, men bliver dokumentation for dokumentationens skyld.
- En borger er i god udvikling i en virksomhedspraktik, men har mod forventning ikke nået målet i revalideringsplanen fuldt ud ift. oplæring af arbejdsfunktioner grundet forhold, der tilskrives virksomheden. Det vurderes, at målet i revalideringsplanen vil kunne nås, såfremt revalideringsperioden forlænges med 2 måneder. Da der er ventetid på LÆ265, er det ikke muligt at træffe afgørelse om forlængelse rettidigt.

Jobcentret kan nu vælge at forlænge forløbet velvidende, at LÆ265 endnu ikke er indgået, for at planen ikke skal afbrydes. Jobcentret kan ikke standse sagen heller, da læ265 også skal være tilstede for at træffe afgørelse om afbrydelse. LÆ265 bliver ikke bare dokumentation for dokumentationens skyld, men også en hindring for et smidigt sagsforløb, som skaber usikkerhed for både borger og arbejdsgiver. Ligeledes medfører det merarbejde for den rådgiver og jobkonsulent som er koblet på sagen, da der dels er et øget behov for kommunikation om det videre forløb samt et administrativt krav om at journalføre, hvorfor der udbetales revalideringsydelse uden der reelt er et formelt grundlag herfor.

Særligt om ophør

I sager hvor borgeren frasiger sig hjælpen undervejs i revalideringsforløbet, eller ikke følger "min plan" af andre årsager end helbredsmæssige årsager, kan kravet om udfærdigelsen af den forberedende del af rehabiliteringsplanen og indhentelse af læ265 i forbindelse med stillingtagen til retten til revalideringsydelsen betyde, at der udbetales en ydelse i en periode, hvor borger reelt ikke burde have haft hjælpen.

Også her betyder det, at det skaber ekstraarbejde for rådgiver, idet der skal redegøres for, at der udbetales revalideringsydelse, uden der reelt er formelt grundlag til det.

Eksempel:

- Borger er bevilget uddannelse til byggetekniker, og er godt i gang med uddannelse. Er til opfølgningssamtale i feb., hvor alt tilsyneladende går godt. Ved opfølgning i maj på skolen viser det sig, at borger har meldt sig ud af uddannelsen i marts, men ikke har orienteret Jobcentret herom.
Der foreligger ikke helbredsmæssige eller psykiske forhold der forklarer stoppet. Borger ønsker ikke længere at følge planen, og vil bare gerne have et arbejde.
Jobcentret skal herefter udfærdige den forberedende del og indhente læ265, for at kunne tage stilling til retten til revalidering – og dermed stoppe sagen.
Indhentelse af LÆ265 er dermed kun med til at forlænge sagsbehandlingen, idet der ikke er hverken psykiske eller fysiske forhold, der har påvirket beslutningen om at stoppe.

Sammenfattende kan det siges, at det i langt de fleste sager ikke vurderes, at LÆ265 bidrager med

nye oplysninger i sagen, at det trækker sagsbehandlingen unødigt i langdrag og skaber merarbejde for rådgiverne grundet ventetid på LÆ265, og påfører kommunen en unødigt udgift.

Der søges derfor om fritagelse fra kravet om at indhente LÆ265 i alle sager forud for afgørelsen om ret til revalidering, men også i forbindelse med en afgørelse om ændring, forlængelse, eller ophør af revalideringsplanen.

Ansøgningen sker ud fra den forudsætning, at sagerne er tilstrækkeligt lægeligt belyst, og at LÆ265 fortsat skal indhentes i tvivlsager, hvor egen læges aktuelle vurdering har betydning for afgørelsen.

Tvivlsager defineres i denne sammenhæng bl.a. som sager, hvor der

- Mangler lægelig oplysninger
- Er tvivl om, hvorvidt skånehensyn i den ønskede ”min plan” er tilgodeset,
- Er tvivl om, hvilke skånehensyn borgeren har
- Er mistanke om andre forhold, som kan have betydning for planens gennemførelse, som ikke er belyst

Det forudsættes, at vurderingen af, om sagerne er tilstrækkeligt lægeligt belyst, eller der er tale om en tvivlsag, beskrives i hver enkelt kommune, således der sikres en klar kompetencefordeling og faglighed til at vurdere herpå.

2. Mål og forventede resultater

Med forsøget forventes det at opnå følgende fem ting:

- at borgeren oplever en mere smidig og hurtigere sagsbehandling uden der lempes på fagligheden ift. sagerne skønnes tilstrækkeligt belyst
- hurtigere igangsættelse af revalideringstilbuddet/ forlængelse af i gangværende tilbud og dermed hurtigere indtræden på arbejdsmarkedet
- hurtigere stop af sager, hvor borgeren ikke følger planen, og der ikke er tale om forhold af helbredsmæssig karakter, som årsag til at planen ikke følges
- en mere effektiv udnyttelse af lægerne arbejde, således der kun anmodes om LÆ265 i de tilfælde, hvor der er tvivl om borgerens arbejdsevne ift. at komme i arbejde/uddannelse
- nedbringelse af den administrative opgave for rådgiverne uden borger oplever en forringelse af deres retssikkerhed

For alle målene gælder det, at forsøget forventes at opleves meningsfyldt for borger såvel som for egen læge og rådgiveren i sagen. Ligeledes vil virksomhederne som indgår i revalideringsplanerne opleve en hurtigere sagsbehandling.

For borgeren gælder det, at der i forvejen er tale om en meget omfattende sagsbehandling, idet sagerne skal belyses indgående. Herunder kan der være tale om indhentelse af allerede foreliggende lægelige oplysninger såvel som nye lægeerklæringer. For nogle gælder det endog, at de i forløbet med sundhedssystemet slet ikke har været i kontakt med egen læge, og derfor har vanskeligt ved at se, hvad egen læge skal bidrage med, som speciallægen ikke allerede har kigget på og er specialiseret i. Det kan således set med borgerens øjne være vanskeligt at forstå, hvad endnu en lægeerklæring skal bidrage med. – Og vanskeligt for rådgiver at forklare, hvis der reelt er tale om, at erklæringen indhentes for at leve op til lovens krav, hvis sagen er tilstrækkeligt helbredsmæssigt belyst.

Ved at opnå en hurtigere igangsættelse af revalideringstilbuddet eller forlængelse af i gangværende tilbud opnås dels en kortere periode på offentlig forsørgelse og en hurtigere tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Da ventetiden ofte vil være af passiv karakter, opnås der også en undgåelse af en

demotiverende periode.

I en række sager er tidsperspektivet for afgørelsen om revalidering afgørende. Det kan være i forbindelse med behov for forlængelse, studiestart eller blot ønske om at komme i gang. Det kan i de tilfælde forlænge og i værste tilfælde udskyde igangsættelsen med et helt semester, hvilket er demotiverende for borger, ligesom det kan forlænge den periode, hvor de modtager offentlig forsørgelse unødigt.

For lægerne gælder det, at de laver en lang række af lægeerklæringer, og da tid til lægeerklæringer også er en faktor, gælder det, at det skønnes hensigtsmæssigt at koncentrere indhentelsen af erklæringer til de situationer, hvor de gør en afgørende forskel. Hertil kommer, at der er i nogle områder er lægemangel. I de områder har kommunerne et ønske om, at anvende lægernes kapacitet mere hensigtsmæssigt.

Endelig gælder det, at kommunerne undgår en unødigt udgift til LÆ265 i de sager, hvor de ikke bringer merværdi.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

For fritagelse for kravet om at indhente LÆ265 i revalideringssagerne, søges om følgende forsøgshjemler og undtagelser:

- Lov om en aktiv beskæftigelsespolitik § 46 jf. Lov om aktiv en beskæftigelsespolitik §30 a stk. 3 nr. 3.
- Bekendtgørelse nr. 996 af 29. Juni 2016 om rehabiliteringsplan og rehabiliteringsteamets indstilling om ressourceforløb, fleksjob, førtidspension m.v. § 4.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Udrulningen af forsøget vil gennemgå tre faser:

Fase 1: Implementering og opfølgning

Efter forsøget er godkendt, skal der arbejdes med implementering og organisering af forsøget i forhold til at realisere de forventede resultater. På baggrund af anbefalinger fra slutevalueringen af frikommuneordningen vil der i denne fase være følgende fokusområder:

- At opstille klare mål og succeskriterier for forsøget
- At sikre, at alle involverede aktører i kommunen er bevist om forsøgets mål og succeskriterier
- At udarbejde en realistisk tidsplan for forsøget
- At nuværende procedure/arbejdsgangsbeskrivelser udvides med de nye tildelingskriterier
- At medarbejdere orienteres om udvidelsen og klædes på fagligt, såfremt det skønnes nødvendigt.
- At der følges løbende op på fremdrift og udfordringer i forsøget
- At der udarbejdes et endeligt evalueringsdesign

I denne fase er det muligt at foretage små justeringer ud fra de løbende erfaringer i forsøget

Fase 2: Survey

Et ½ år inde i forsøget gennemføres en survey blandt involverede rådgivere mhp at få belyst status på, hvorvidt målet for forsøget nås, og hvorvidt forsøget giver anledning til ændret praksis.

Fase 3: Evaluering

Evalueringen sker løbende i forbindelse med det løbende ledelsestilsyn, og der samles op herop løbende.

Ligeledes sker der en samlet opfølgning på ledelsestilsynene for hele perioden i forbindelse med en slutevaluering forud for forsøget afslutning.

5. Evaluering

I evalueringsfasen fastlåses indsatsen i kommunen, og der fokuseres på at beskrive indsatsen og resultaterne heraf.

Evalueringen sker på to områder

1. Temaledelsestilsyn

I det almindelige ledelsestilsyn på revalideringsområdet vil der blive tilføjet et afsnit om tilkendelsesgrundlaget. Herunder fokus på

- a. hvorvidt sagen er tilstrækkeligt belyst, således afgørelsesgrundlaget skønnes tilstrækkeligt.
- b. Hvorvidt der skønnes tvivl om afgørelsesgrundlaget, og om LÆ265 da burde have været indhentet
- c. Hvorvidt indhentelse af læ265 ville have forlænget sagsbehandlingen i sagen, såfremt den ikke kunne indhentes parallelt med sagsbehandlingen i øvrigt?
- d. Hvorvidt egen læge har været inddraget i udredningen?

Der vil i forlængelse af de almindelige ledelsestilsyn blive samlet op på praksis og erfaringer mhp. tilbagemeldinger til hhv. den enkelte rådgiver og rådgivergruppen, således at eventuelle justeringer også kan ske på baggrund af faktuelle oplysninger i tilsynet.

2. Survey

Et ½ år efter opstart af forsøget gennemføres der en survey målrettet de rådgivere, som sidder med udredningen af retten til revalidering. I denne survey rettes fokus mod

- a. hvorvidt rådgiver oplever at sagsbehandlingen er mere smidig ift. tidligere?
- b. Om og hvordan egen læge inddrages i udredningen af sagerne, når det ikke sker igennem læ265?
- c. hvorvidt forsøget har givet anledning til en anden adfærd i belysningen af sagerne?
- d. Er der særlige sagstyper, hvor de indhenter LÆ265 alligevel uagtet muligheden for undtagelsen, fordi der er tvivl om arbejdsevnen?

Denne survey gennemføres under den forudsætning, at der er tale om rådgivere, som har administreret revalideringssagerne forud for forsøget, så de har et sammenligningsgrundlag. Endvidere sker den efter et ½ år, da rådgiverne da har erfaringerne fra hidtidigt administrationsgrundlag i frisk erindring fortsat.

På baggrund af survey'en samles der op på, hvorvidt der er grundlag for justeringer i praksis.

3. Slutevaluering

Forud for afslutningen af forsøgsperioden samles der op på de gennemførte temaledelsestilsyn samt survey. I slutevalueringen vil der også blive set på, hvor mange revalideringssager, der er bevilget i perioden set ift. tilsvarende periode forud for forsøgets start. Dette sammenholdes med, hvor mange LÆ265 der har været indhentet i

forsøgsperioden og temaledelsestilsynets resultater.
Resultatet heraf præsenteres for de kommunale aktører, der har været involveret i forsøget.

Ansøgning nr. 2: Ledighedsydelse - fritagelse for revurdering i 12. måned indenfor 18 måneder

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Ledighedsydelse - fritagelse for revurdering i 12. måned indenfor 18 måneder		
Deltagerkommuner	Thisted, Rebild, Aalborg, Vesthimmerland og Jammerbugt		
Faglig kontaktperson	Katrine Povlsen Hansen, Jammerbugt Kommune		
	Telefon	7257 7562	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget
<p>Baggrund:</p> <p>Som lovgivningen i forhold til revurdering og opfølgning med borgere på ledighedsydelse er i dag, er der et overlap af bestemmelser, hvor borgeren skal igennem de samme vurderinger gentagne gange. Regelsættet skaber ugenomsigtighed i opfølgningen for borgeren, og revurderingsperioden skaber desuden et unødigt pres på borgerne i forhold til tvivl om fortsat berettigelse til fleksjobordningen. Regelsættet betyder endvidere at kommunerne anvender ressourcerne på at gennemføre en rettidig revurdering mellem 12-18 måneders ledighed, ressourcer der i højere grad kan anvendes til et fokus på jobskabelse.</p> <p>Kommunerne ønsker derfor med frikommuneforsøget at skabe en forenkling i regelsættet, så borgerne oplever sammenhæng mellem behov og tiltag.</p> <p>Vi ønsker fritagelse for at lave revurdering efter 12 måneder på ledighedsydelse indenfor 18 måneder, da der qua opfølgings- og rådighedsbestemmelserne er en løbende revurdering af borgerens rådighed, behov for støtte til at komme i job samt behov for afklarende tiltag.</p> <p>Det følger af Lov om Aktiv Socialpolitik (LAS) § 74c, at kommunen skal foretage revurdering af ledighedsydelsesmodtagere, når borgeren har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder indenfor 18 måneder. Det er i bestemmelsen angivet, at kommunen skal foretage en vurdering af om betingelserne for fortsat at modtage et fleksjob er til stede, og i led med dette at iværksætte beskæftigelsesrettede tilbud.</p> <p>Det følger samtidig af LAS § 10, at kommunen er forpligtet til at afholde opfølgning efter 6 måneder på ledighedsydelse, og ved opfølgningen at tage stilling til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om betingelserne for udbetaling af hjælp fortsat er tilstede - Om borgeren udnytter sine arbejdsmuligheder - Om borgeren har behov for andre former for hjælp.

Der er desuden pligt til at afholde løbende opfølgning mindst hver 3. måned under hele ledighedsperioden i kontaktføreløbet efter LAB § 73a, hvor der hver gang er fokus på at tilrettelægge indsatsen, således at borgeren hurtigst muligt kommer i fleksjob.

I reglerne om rådighed og sanktion som angivet i bestemmelserne i LAS § 75-77, er det beskrevet, at ledighedsydelsesmodtageren aktivt skal udnytte sine arbejdsmuligheder for at opnå fleksjob, og herunder deltage aktivt i rimelige tilbud efter LAB eller andre tiltag, der kan forbedre mulighederne for at få arbejde.

I skemaet er skitseret et overblik over de forskellige bestemmelser og tidspunktet for hvornår de anvendes:

Ledighedsydelse: opfølgning - kontaktføreløb - vurdering		
<i>Handling</i>	<i>Lov og §§</i>	<i>Hvornår</i>
Opfølgning	LAS, § 10 stk. 3	Efter 6 måneder
Vurdering	LAS, § 74 c stk. 1, 1. pkt.	Efter 12 måneders ledighedsydelse inden for 18 måneder
Revurdering	LAS, § 74 c stk. 1, 2. pkt.	På ny - efter 12 måneders ledighedsydelse inden for 18 måneder
Kontaktføreløb	LAB § 73 a	Senest hver 3. måned - fra visitationen til fleksjob
CV-samtale	LAB § 73 e	Senest 3 uger efter, at de har opnået ret til ledighedsydelse
Møde i rehabiliteringsteam	LAS § 75, LOUB* § 11	Når der afholdes møde om pågældendes sag
Rådighedssamtaler	LAS § 75	Når der er rejst været tvivl om pågældendes rådighed
Sygeopfølgning	LAB, § 73 a stk 3	Senest hver 3. måned mens pågældende er sygemeldt

(* LOUB anvendes som forkortelsen af Lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v.)

Når de enkelte bestemmelser ses i sammenhæng med hinanden står det frem, at der er gentagne overlap af kravene til kommunerne om at vurdere, om betingelserne for at være i fleksjobordningen er opfyldt både løbende og i forbindelse med revurderingen. Herudover skal kommunerne også både løbende og i forbindelse med revurderingen, vurdere borgerens rådighed og eventuelle behov for hjælp til at indtræde på arbejdsmarkedet igen.

Endeligt skal ovenstående overlap også ses i lyset af retssikkerhedslovens §§ 5 og 7a, efter hvilke kommunerne skal sikre, at borgerne vejledes efter deres behov, når de er i kontakt med kommunerne.

De nuværende regler skaber ugenomsigtighed for borgerne, og det er ugenomsigtligt for borgerne, hvornår de forskellige samtaler anvendes og med hvilket sigte. Herudover skaber selve revurderingsperioden en usikkerhed ved borgerne omkring forsørgelsesgrundlag og fokus på job kan mistes i denne proces på grund af borgernes tvivl om fremtiden.

Det konkrete forsøg:

Kommunerne ønsker med dette forsøg at fritages for at lave revurdering efter 12 måneder på ledighedsydelse indenfor 18 måneder, da vi mener, at der sker en kvalificeret revurdering i kontaktforløbet ved opfølgningssamtaler og vurdering af rådighed. Det er vores vurdering, at det bør være borgerens individuelle situation, der er bestemmende for indsatserne og iværksættelse af tilbud, og ikke revurderingsreglerne, der er bestemmende for at kommunen skal anvende beskæftigelsesrettede tilbud, på et givent tidspunkt i ledighedsperioden.

Det vurderes at kontaktforløbet samtidigt kan indeholde en helhedsvurdering ift. den indsats borgeren har behov for fremtidigt, herunder også om ledighedsydelsesmodtageren fortsat står til rådighed, eller om der evt. kan være behov for andre indsatser og forsørgelsesyndelser.

Endeligt vurderes det, at det vil frigive ressourcer i jobcentret til at have fokus på opfølgning og jobsøgning, til gavn for borgerens beskæftigelsesmuligheder.

Uagtet at revurdering bortfalder, vil det ikke have en betydning for borgerens ret til anden aktør, da vurderingen af at borgeren fortsat er berettiget til ledighedsydelse, allerede er lavet i forbindelse med kontaktforløbet.

Målgruppen:

Der er løbende ca. 1000 borgere på ledighedsydelse i de 5 ansøgende kommuner (Kilde: Jobindsats.dk). Det er således en betragtelig andel af borgere, der oplever ugenomsigtighed i regelsættet, og som kan drage nytte af en forenkling med en overskuelighed i kontakten med kommunerne.

2. Mål og forventede resultater

Det er forventningen, at sagerne omkring ledighedsydelse foregår, så borgerne får de tilbud, de har behov for, når deres situation tilsigter det, og mest af alt, at en forenkling vil skabe bedre gennemomsigtighed for borgerne i deres forløb.

Kommunerne vil opleve en ressourcemæssig besparelse i form af mindre administration og borgeren vil opleve at få tilbud på det tidspunkt, det er relevant i den enkelte borgers ledighedsydelsesperiode, og ikke fordi de skal qua perioden på ledighedsydelse.

Da bestemmelserne om revurdering blev indført skulle det også ses i sammenhæng med en anderledes refusionsmodel, end der er gældende i dag. Der var på daværende tidspunkt et økonomisk incitament til at revurdere sagen ved de 12 måneder inden for 18 måneder, hvor strømningerne i lovgivningen på nuværende tidspunkt mere tilsigter, at kommunen løbende skal vurdere behovet for hjælp samt give rette tilbud på rette tidspunkt.

Med frikommunetiltaget vil jobcentrene kunne anvende ressourcerne på jobfokus, hvorved det forventes at perioden på ledighedsydelse kan begrænses eller som minimum være uforandret, hvorved de samme resultater kan opnås gennem en enklere og mere gennemskuelig indsats.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunerne ønsker fritagelse for hele bestemmelsen i Lov om Aktiv Socialpolitik § 74c:

"Kommunen skal vurdere, om betingelserne for at få et fleksjob fortsat er opfyldt, når en person har fået ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder. Herefter skal kommunen revurdere sagen, hver gang personen på ny har modtaget ledighedsydelse i 12 måneder inden for 18 måneder. Vurderingen skal være afsluttet, senest når pågældende har modtaget ledighedsydelse i 18

måneder. Når en person, der modtager ledighedsydelse eller har opsagt et fleksjob, flytter til en anden kommune, skal denne kommune afslutte vurderingen inden for fristen på 18 måneder. Kommunen skal dog senest inden for 6 måneder efter flytningen afslutte vurderingen, hvis fristen på 18 måneder ikke kan overholdes på grund af flytningen. Perioder med ledighedsydelse under barsel medregnes ikke.

Stk. 2. Ved vurderingen skal kommunen anvende tilbud efter kapitel 10 og 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Stk. 3. Grundlaget for vurderingen skal bestå af 1) en redegørelse for, at der er anvendt tilbud efter kapitel 10 og 11 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats,

2) en redegørelse for den pågældendes ressourcer samt mulighederne for at anvende og udvikle dem, som udarbejdes i samarbejde med den pågældende og indeholder dennes egen opfattelse af forholdene,

3) en redegørelse for, hvorfor den pågældendes arbejdsevne fortsat anses for varigt nedsat, og

4) en redegørelse for, at det er vurderet, om der kan være grundlag for at påbegynde en sag om førtidspension."

Fritagelse for revurdering vil få betydning for den digitale indberetning til DFDG via de kommunale fagsystemer. Der ønskes derfor fritagelse for indberetning af revurdering. I fald det af hensyn til IT-strukturen ikke er muligt med en fuld fritagelse, ønskes der mulighed for at indberette revurdering, selvom den ikke foretages.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater opnås som en naturlig del af det daglige arbejde for rådgiverne med borgerne på ledighedsydelse. Rådgiver vil via det dialogbaserede kontaktføreløb inddrage borger i vurderingen af, hvornår der er behov for tilbud, og vil løbende vurdere, om der er behov for yderligere afklaring af borgerens situation og rådighed, og vil iværksætte de tiltag, situationen tilsigter.

5. Evaluering

I frikommuneperioden vil der løbende blive foretaget ledelsestilsyn i kommunerne. Fokus i ledelsestilsynet vil være på den faglige kvalitet af indsatsen for at sikre, at borgerne står til rådighed samt får relevante tilbud, når borgerens situation tilsigter det.

I frikommuneperioden vil der desuden blive foretaget en survey ved rådgiverne, som arbejder med ledelsesydelsesmodtagere. Der vil blive lavet survey i efteråret 2018 samt ved frikommuneforsøgets afslutning i sommeren 2020.

I frikommuneperioden vil der endeligt blive foretaget en måling via jobindsats.dk på den gennemsnitlige længe af ledighedsydelsesperioden, - dels ved start af forsøget og ved afslutning af forsøget.

Ansøgning nr. 3: Fleksible rammer for løntilskud/jobrotation

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Fleksible rammer for løntilskud/jobrotation		
Deltagerkommuner	Jammerbrugt, Aalborg og Frederikshavn/Læsø		
Faglig kontaktperson	Heidi Juel Frederiksen, Frederikshavns kommune		
	Telefon	98455695	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Det opleves, at en række lovgivningsmæssige begrænsninger hindrer, at jobcentret kan bevilge de former for virksomhedsrettet aktivering, der vurderes bedst at kunne bringe den enkelte ledige hurtigst muligt i varig beskæftigelse. Det drejer sig om regler vedr. bevilling af offentlig job med løntilskud og jobrotation i både private og offentlige virksomheder inden for de første 26 ugers sammenlagt/sammenhængende ledighed.

Der ønskes derfor mulighed for at kunne dispensere for bestemte regler ifm. bevilling løntilskud og jobrotation i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Med beskæftigelsesreformen pr. 1. januar 2015 blev der implementeret en ensrettet bevillingsramme for job med løntilskud. Dette betyder at borgere skal have 26 ugers sammenlagt/sammenhængende ledighed inden de kan påbegynde et job med løntilskud medmindre borger

1. ikke har en almen eller erhvervsrettet eller uddannelse på gymnasialt eller højere niveau,
2. er over 50 år eller
3. er enlig forsøger

Det opleves, at kravet om forudgående ledighed i visse tilfælde står i vejen for at kunne afgive det tilbud, der hurtigst muligt vil bringe den ledige i varig beskæftigelse.

Det foreslås, at kravet om forudgående ledighed ifbm. bevilling af offentlige job med løntilskud ophæves for;

- ledige dimittender
- ledige med forældet uddannelse, som gerne vil tilbage til sig faglige område eller afprøve et nyt område
- ledige med skånehensyn, der bevirker, at de vanskeligt kan stå til rådighed inden for det område, de er uddannede til
- ledige dagpengemodtagere, som har en forudgående periode på sygedagpenge eller jobafklaringsforløb
- ledige som er i risikogruppen for langtidsledig, vurderet på baggrund af svarene i forberedelseskemaet på jobnet

Det foreslås, at kravet om forudgående ledighed ifbm. bevilling af jobrotationsansættelse ophæves for følgende LAB målgrupper;

- Målgruppe 2.1
- Målgruppe 2.2

Kommunerne kan således afgive det tilbud, der vurderes hurtigst muligt at kunne bringe den ledige i varig beskæftigelse. Hensigten er, at understøtte den enkelte borger i at få den bedst mulige tilknytning til potentielle arbejdsgivere igennem brugen af offentlige løntilskud og jobrotation tidligt i ledigheds forløbet.

Da der endvidere er regler om formålet med det enkelte tilbud, betyder dette, at jobcentret fortsat kun kan afgive tilbud til den enkelte borger i overensstemmelse med de i lovgivningen konkret fastsatte formål. Dette ses at være i tråd med intentionerne i refusionsreformen, der netop lægger op til at anvende de mest effektive tilbud så hurtigt som muligt i ledighedsforløbet.

2. Mål og forventede resultater

Det forventes, at de mere fleksible rammer for bevilling af offentlige løntilskud og jobrotation, vil betyde at der bevilges flere forløb og at disse forløb fører til, at flere vil komme i varig beskæftigelse.

Det forventes endvidere, at mere fleksible rammer for bevilling af virksomhedsrettet tilbud vil kunne forebygge langtidsledighed.

Der udarbejdes et nærmere beskrevet evalueringsdesign for at følge indsatsen.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Løntilskud

Der dispenseres via forsøgsbekendtgørelse for lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 51 i forhold til bevilling af offentlige job med løntilskud.

Jobrotation

Der dispenseres via forsøgsbekendtgørelse for lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 98b stk. 1.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Der vil være fokus på den bredere mulighed for anvendelsen af de nævnte redskaber i den daglige indsats i jobcentret. Alle medarbejdere informeres om mulighederne, og der følges løbende op på anvendelsens omfang mhp. på at sikre fokus.

5. Evaluering

Der foretages løbende opfølgning på, om der bevilges flere forløb, som det ikke tidligere var muligt at bevilge. Der følges endvidere op på effekten af disse forløb. De konkrete effektmålinger udvikles i samarbejde med VIVE, STAR og Beskæftigelsesministeriet.

For at kunne følge de personer, som indgår i forsøget ønskes der oprettet en regional persongruppemarkring "Fleksible rammer for løntilskud/rotation" som kan anvendes i den periode frikommuneforsøget gælder.

Ansøgning nr. 4: Sanktionering (Forenkling af sanktioneringsreglerne og mindre dokumentation)

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Sanktionering (Forenkling af sanktioneringsreglerne og mindre dokumentation)		
Deltagerkommuner	Jammerbugt og Thisted		
Faglig kontaktperson	Jannie Knudsen, Jammerbugt kommune		
	Telefon	72577511	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund for forsøget:

Kommunerne bag denne frikommuneansøgning har med interesse fulgt KL's proces omkring udarbejdelse af oplæg til regelforenkling af sanktioneringsområdet. Der skal ikke herske tvivl om, at kommunerne bag ansøgningen allerhelst ser, at der kommer ændrede sanktionsregler i gældende lovgivning. Skulle der ikke umiddelbart i nær tidshorisont være mulighed for dette, vil kommunerne gerne bidrage til processen ved at deltage i et frikommuneforsøg på området. Det er i dette perspektiv denne frikommuneansøgning skal vurderes.

Et frikommuneforsøg på sanktioneringsområdet har til formål at sikre en større gennemsigtighed og bedre retssikkerhed for borgerne igennem en forenkling af reglerne omkring sanktioner. Dvs. borgerne kender deres rettidigheder og pligter og forstår hvorfor en given partshørig kan føre til sanktionering. Hvilket give mulighed for i højere grad at anvende sanktion som "pædagogisk værktøj", da konsekvenserne for bestemte handlinger er tydelige.

Som lovgivningen er i dag i henhold til Lov om en aktiv socialpolitik (LAS) ift. at sanktionere borgere, der ikke lever op til deres rådighedsforpligtelse, så er det administrativt tungt for medarbejderne at udføre opgaven. Der er et stort dokumentationskrav med hyppige gentagelser og mange risici for fejltagelser grundet lovgivningens kompleksitet. Kommunerne ønsker overordnet set med dette frikommuneforsøg at forenkle arbejdsgangene i situationer, hvor borgere udebliver fra samtaler eller tilbud uden kontakt til jobcentret.

Der er for eksempel behov for at forenkle reglerne i situationer, hvor borgeren misligholder rådighedsforpligtelsen i forhold til enten at lægge CV på Jobnet, tjekke jobforslag, søge job og/eller registrere disse i jobloggen.

Et andet eksempel er i forbindelse med sanktionering af aktivitetsparate, hvor der er brug for en præcisering af begrebet at fremme rådigheden sådan, som den fremgår af *Vejledning om rådighed og sanktion for personer der ansøger om eller modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp*. Rådgiver skal som det er nu i hvert enkelt tilfælde løfte bevisbyrden i forhold til at

sanktionering vil fremme borgerens rådighed, hvilket efter en konkret og individuel vurdering ligger implicit i sanktionen.

Derfor vil en række nordjyske kommuner søge om fritagelse for visse dele af lovgivningen på området samt præcision af vejledningen med det mål for øje at lette sagsbehandlerbyrden og forenkle forståelsen for sanktionering for de borgere, det måtte berøre.

Det konkrete forsøg:

Dette frikommuneforsøg består af en række delelementer, som er beskrevet neden for.

LAS § 35:

I forbindelse med § 35.5. ansøger kommunerne om, at det i frasen *personlig kontakt* præciseres, at dette beror på en konkret og individuel vurdering omkring, hvad personlig kontakt er, og at dette kan være andet end ansigt til ansigt kommunikation. Eksempelvis skal personlig kontakt også kunne være: mailkorrespondance med borger, telefonsamtale med borger eller oplysninger om borgers aktuelle situation via 3. part fx mentor, støttekontaktperson eller virksomhedskonsulent. Det betyder med andre ord, at kommunen forsøger at kontakte borger på "vanlig vis", hvilket naturligvis skal dokumenteres, hvorved borgerens retssikkerhed ikke bringes i fare.

Målgruppen er LAB 2.3 og 2.13 samt aktivitetsparate borgere i integrationsprogram.

Vejledningen om rådighed og sanktion for personer der ansøger om eller modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp

Det fremgår af vejledningen på området, at rådgiver i hvert enkelt tilfælde skal løfte bevisbyrden i forhold til at sanktionering vil fremme borgerens rådighed. Det er tidskrævende arbejde, og kommunerne vil i denne del af dette frikommuneforsøg ansøge om fritagelse for denne del af vejledningen, og at rådgiver hermed systematisk skal tage stilling til dette forhold i forbindelse med rådighedsvurderingen. Begrundelsen er at rådgiver ud fra en konkret og individuel vurdering vurderer sanktionen som værende rådighedsfremmende. Altså at det ligger implicit i sanktionen, at det fremmer borgerens rådighed.

Målgruppen er LAB 2.3 og 2.13 og aktivitetsparate borgere i integrationsprogram.

LAS § 37:

I denne bestemmelse, der handler om fradrag i ydelser ved udeblivelse fra samtaler af forskellig karakter, vil det forenkle kompleksiteten for rådgiver, hvis der indføres en fælles benævnelse for de samtaler, den ledige har pligt til at deltage i, og at alle samtaler kan sanktioneres. Dette vil også sikre en enkel og forståelig kommunikation om samtaler for borgeren. Kommunerne ansøger derfor om i denne del af dette frikommuneforsøg, at LAS § 37 ændres til kun at omhandle udeblivelse fra jobsamtaler som det nye fællesbetegnende ord. Alle samtaler kan dermed sanktioneres.

I LAS § 37 indgår endvidere frasen *indtil kontakten er genoprettet med jobcentret*, og dette kan give fortolkningsvanskeligheder for rådgiver og borger. Kommunerne ønsker derfor at ansøge om, at det skal præciseres, at borger fremmøder fysisk på jobcentret.

Endvidere ansøges der om, at der i forbindelse med sygeopfølgning jvf. LAB § 16.2, præciseres, at rådgiver har mulighed for at foretage en vurdering af, at borgeren skal møde til samtalen, medmindre at sygdommen er en direkte hindring for deltagelse i samtalen, og at sygdommen derfor ikke er en rimelig grund til at melde afbud. Med andre ord skal rådgiver – upåagt at borger har en lægeerklæring, der understøtter sygdom – kunne stille krav til borger om fremmøde til samtale, hvis sygdommen ikke er til hinder herfor – på samme måde som det er tilfældet for borgere på

sygedagpenge. (Denne vurdering kan ankes).

Målgruppen er LAB 2.2, 2.12 og 2.3, 2.13 samt jobparate og aktivitetsparate borgere i integrationsprogram.

LAS § 38 :

Lov om en aktiv socialpolitik § 38 handler om fradrag i ydelser ved undladelser i forbindelse med at lægge cv på Jobnet samt tjekke jobforslag på Jobnet med henblik på at bekræfte status som jobsøgende. LAS § 38 er delt i to stykker, stk. 1 omhandler cv og stk. 2 omhandler at tjekke jobforslag på Jobnet.

Kommunerne ansøger om i dette frikommuneforsøg, at LAS § 38 ikke opdeles i to stykker men blot er en bestemmelse.

Målgruppe er LAB 2,2 og 2.12 (åbenlyst uddannelsesparate) og jobparate integrationsydelsesmodtagere, som ikke er fritaget for registrering i joblog.

LAS § 39

LAS § 39.1.7. handler om fradrag i ydelser ved at undlade at registrere jobsøgningsaktiviteter på jobloggen på Jobnet.

LAS § 39.1.8 handler om fradrag i ydelser, hvis borgeren ikke overholder aftaler om jobsøgning

Hvis der ikke kan aflæses det aftalte antal job i jobloggen, skal der umiddelbart partshøres vedrørende både stk. 39.1. 7 og 39.1. 8, da den manglende registrering enten kan være forårsaget af, at borgeren ikke har søgt de aftalte job eller blot har undladt at registrere eventuelt søgte job i jobloggen.

Kommunerne ansøger om i dette frikommuneforsøg, at LAS § 39.1.7 og 39.1.8 ikke er to numre, men blot et nummer, som handler om manglende overholdelse af aftaler om jobsøgning

Målgruppe er LAB 2,2 og 2.12 (åbenlyst uddannelsesparate) og jobparate integrationsydelsesmodtagere, som ikke er fritaget for registrering i joblog.

LAS § 40a og 41:

I disse bestemmelser, der handler om nedsættelse eller ophør af ydelser ved afvisning af tilbud uden rimelig grund, er sagsbyrden kompleks for rådgiverne og uigennemskuelig for borgerne. Det vil forenkle sagsgangen, reducere kompleksiteten for rådgiver og øge gennemskueligheden for borgeren, hvis sanktionering på området med enkelte tilføjelser udelukkende sagsbehandles på grundlag af § 41. Endvidere vil det forenkle sagsbehandlingen med enkelte præciseringer i vejledningen på området.

Endvidere vil det medføre, at borgerne oplever, at regelsættet omkring rådighed og sanktionering bliver mere gennemskuelige, ligesom det bliver nemmere at kommunikere til borgerne og undgå misforståelser. Med de forslåede ændringer vil sagsbehandleren fortsat foretage en individuel vurdering, men kravet til kontakt til borgeren vil være mere rammesat. Derved sikres der en mere ensartet sagsbehandling på tværs af kommunerne. Ved nuværende regler bliver incitamentet for progression i forhold til tilbagevenden til arbejdsmarkedet for den enkelte borger ikke understøttet, da der er lempeligere pligter ved at være aktivitetsparat kontra jobparat. Rådighedspligterne skal sættes i forhold til den enkelte borgerens formåen og kunnen og ikke i forhold til, hvorvidt de er

kontaktbare eller ej.

Kommunerne ansøger i denne del af frikommuneforsøget derfor om fritagelse for § 40a. Endvidere ansøges der om, at der kan sanktioneres i henhold til § 41, når borger udebliver fra jobsamtale, eller når borger misligholder et uddannelsespålæg - begge uden rimelig grund

Endvidere ansøger kommunerne om, at hvis en borger afviser deltagelse i jobsamtale eller tilbud, så kan rådgiver henlægge sagen efter 4 uger. For genoptagelse af sagen, må borger ansøge på ny.

Målgruppe er LAB 2.2, 2.12, 2.3, 2.13 samt jobprate og aktivitetsparate borgere i integrationsprogram.

2. Mål og forventede resultater

Målet med frikommuneforsøget er at forenkle sagsbehandlingen i sager, hvor rådgiver vurderer, at sanktionering vil være rådighedsfremmende. Et forventet resultat er at borgeren vil opleve dokumentationen og interaktionen mere gennemskuelig. Dermed gøres samarbejdet med jobcentret mere håndgribeligt, hvilket øger muligheden for et godt relationelt samarbejde borger og rådgiver imellem og bedre rådighedsudnyttelse.

Et andet forventet resultat vil være, at rådgiver får reduceret kompleksiteten i forståelsen af lovstoffet og frigivet sagsbehandlingstid til eksempelvis dialog med borgeren. Det vil øge meningsfuldheden i arbejdet og derfor også arbejdsglæden samt reducere fejlmulighederne.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Konkret er der behov for, at det i **§ 35, stk. 5** i Lov om en aktiv socialpolitik i frasen personlig kontakt præciseres, at formen af den personlige kontakt beror på en konkret og individuel vurdering:

§ 35, stk. 5:

Forud for fradrag i eller nedsættelse eller ophør af hjælpen efter [§§ 36-41](#) til en aktivitetsparat modtager af integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp skal kommunen have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen med henblik på en vurdering af, om der forelå en rimelig grund til udeblivelsen m.v.

Der ønskes endvidere fritagelse for jf. **“Vejledning om rådighed og sanktioner for personer der ansøger om eller modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp”**, at der i forbindelse med rådighedsvurdering af en aktivitetsparat borger skal foretages en konkret og individuel vurdering af, hvorvidt sanktionen fremmer rådigheden:

2. Rådighed for personer, der modtager integrationsydelse, uddannelses- eller kontanthjælp, og som af kommunen er visiteret som aktivitetsparate

Der, hvor en sanktion ikke fremmer rådigheden for en aktivitetsparat integrationsydelses-, uddannelseshjælps- eller kontanthjælpsmodtager, skal der ikke gives en sanktion.

Der ønskes tillige i forbindelse med **§ 37** i Lov om en aktiv socialpolitik, at der indføres en fælles benævnelse for de samtaler, den ledige har pligt til at deltage i, og at alle samtaler kan sanktioneres:

Hvis en person uden rimelig grund udebliver fra en jobsamtale eller en individuel samtale, herunder en samtale som led i en sygeopfølgning, et møde i rehabiliteringsteamet eller en rådighedsvurdering i

jobcenteret, foretager kommunen fradrag i hjælpen for de dage, der går, fra personen skulle være mødt til jobsamtalen, rådighedsvurderingen m.v., og indtil kontakten til jobcenteret er genoprettet. Der foretages fradrag i hjælpen for den dag, hvor samtalen, rådighedsvurderingen m.v. skulle have fundet sted, uanset om personen kontakter jobcenteret samme dag.

Der ønskes endvidere i forbindelse med **§ 38** i Lov om en aktiv socialpolitik, at bestemmelsen ikke opdeles i to stykker men blot er en bestemmelse:

§ 38. Hvis en person, der ansøger om eller modtager hjælp, har undladt at tilmelde sig som arbejdssøgende i jobcenteret, jf. [§ 8 a](#), stk. 1 eller 2, eller har undladt at lægge sit cv ind i Jobnet, jf. [§ 13 a](#), stk. 2, 1. pkt., eller stk. 3, 1. pkt., foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor den pågældende ikke har været tilmeldt, eller hvor cv'et ikke har været lagt ind, medmindre den manglende tilmelding og indlæggelse af cv ikke skyldes personens forhold.

Stk. 2. Hvis en person har undladt at tjekke sine jobforslag på Jobnet og dermed bekræfte, at pågældende er arbejdssøgende, jf. [§ 8 a](#), stk. 3, og den pågældende som følge heraf er blevet afmeldt som arbejdssøgende i henhold til regler fastsat efter [§ 11](#), stk. 5, i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller integrationslovens [§ 26 a](#), stk. 2, foretager kommunen fradrag i hjælpen til den pågældende for de dage, hvor personen har været afmeldt, medmindre den manglende bekræftelse ikke skyldes personens forhold.

Kommunerne ansøger endvidere om, at LAS § 39.1.7 og 39.1.8 ikke er to numre, men blot et nummer, som handler om manglende overholdelse af aftaler om jobsøgning:

§ 39. Hjælpen nedsættes efter § 40, hvis en person

7) uden rimelig grund har undladt at overholde aftaler om jobsøgning, jf. § 13 a, stk. 4, 2. pkt., eller
8) uden rimelig grund har undladt at registrere sine jobsøgningsaktiviteter i jobloggen på Jobnet inden for den frist, som kommunen har fastsat, jf. § 13 a, stk. 4, 3. pkt., eller uden rimelig grund har undladt at dokumentere sine jobsøgningsaktiviteter som aftalt med jobcenteret, jf. integrationslovens § 26, stk. 3.

Der søges fritagelse for **§ 40 a** i Lov om en aktiv socialpolitik:

§ 40 a. En person, der er uddannelses- eller jobparat, mister retten til hjælp efter §§ 22, 23 og 25 i en periode på op til 3 måneder, hvis personen gentagne gange uden rimelig grund har undladt at opfylde sin pligt til at stå til rådighed efter reglerne i §§ 13 og 13 a og kommunen konkret vurderer, at personen med sin adfærd udviser en manglende vilje til at stå til rådighed for arbejde, uddannelse, tilbud m.v.

Stk. 2. Kommunen skal samtidig med afgørelsen efter stk. 1 give personen et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, daglige samtaler eller pligt til at møde dagligt i jobcenteret. Aktiviteter efter 1. pkt. skal kunne påbegyndes samme dag, som afgørelsen efter stk. 1 har virkning fra.

Personen modtager hjælp efter §§ 22, 23 og 25 for de dage, hvor den pågældende deltager i tilbud, møder til samtaler eller møder i jobcenteret.

Stk. 3. Hvis en person er syg eller har børnepasningsproblemer, skal personen meddele dette på den måde, som jobcenteret har angivet forud for det tidspunkt, som den pågældende skal møde i tilbuddet, møde til samtalen eller møde på jobcenteret, jf. stk. 2.

Stk. 4. Hvis en person udebliver fra et tilbud m.v., jf. stk. 2, kan kommunen i helt særlige situationer udbetale hjælp for de dage, hvor den pågældende er udeblevet. Dette gælder også, hvis personen ikke har givet meddelelse om fraværet forud for mødetidspunktet, jf. stk. 3. Personen skal, så snart det er muligt, tage kontakt til jobcenteret og oplyse om årsagen til udeblivelsen.

Stk. 5. Opgørelsen af de dage, der kan udbetales hjælp for, jf. stk. 2-4, sker som en samlet opgørelse for 1 måned. Hjælpen beregnes som en forholdsmæssig andel af månedens hjælp svarende til antallet af kalenderdage, hvor personen har opfyldt betingelserne for at modtage hjælp, sat i forhold til månedens kalenderdage. Hjælpen udbetales efter § 89, stk. 1.

Endvidere ansøges der om, at der kan sanktioneres i henhold til **§ 41**, når borger udebliver fra jobsamtale, eller når borger misligholder et uddannelsespålæg. Endvidere ansøger kommunerne om, at hvis en borger afviser deltagelse i jobsamtale eller tilbud, så kan rådgiver henlægge sagen efter 4 uger. For genoptagelse af sagen, må borger ansøge på ny.

§ 41. Hjælpen ophører, hvis en person eller dennes ægtefælle

1) uden rimelig grund afviser tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, eller

2) uden rimelig grund har gentagne udeblivelser fra et tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter integrationsloven eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning, og udeblivelserne har et så betydeligt omfang, at det kan sidestilles med en afvisning af tilbuddet eller integrationsprogrammet.

Stk. 2. Hjælpen til personen ophører, så længe personen afviser tilbud m.v. som beskrevet i stk. 1. Hjælpen ophører tilsvarende hos ægtefællen.

Stk. 3. Det er en betingelse for, at hjælpen kan ophøre, at kommunen samtidig sikrer, at der er et åbent tilbud, som personen kan tage imod og dermed opfylde sin pligt til at udnytte sine arbejdsmuligheder.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater opnås som en naturlig del af rådgivers arbejde. Det er i forvejen en del af grundessensen, at rådgiver foretager konkrete og individuelle vurderinger med henblik på at fremme borgerens rådighed. Med de ønskede fritagelser og præciseringer bliver dette arbejde blot enklere og mere gennemskueligt rent lovgivningsmæssigt. Med andre ord et skift i fokus fra tolkning af lovstof til i højere grad at holde fokus på borgerens rådighed og progression. Borgeren vil nemmere kunne forstå ret og pligt – og herunder de konsekvenser der er af ikke at overholde forpligtelserne. Det kunne måske medføre et fald i sanktionering – fordi borgeren i højere grad vælger at overholde sine pligter fra start (kender konsekvenserne).

5. Evaluering

Konkret vil evalueringen bestå i at følge op på mål og forventede resultater fremsat ovenfor.

Hertil foreslås, at der gennemføres en survey af effekten af frikommuneforsøget hos de involverede medarbejdere.

Endvidere skal det overvejes, hvordan det borgerrettede perspektiv bedst og mest sikkert kan måles blandt de involverede borgere.

Det endelige evalueringsdesign fastsættes i samarbejde med VIVE, når fritagelsen foreligger.

Ansøgning nr. 5: Lempede mentorregler (Mulighed for at fritage aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere for ret og pligt mentor)

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Lempede mentorregler (Mulighed for at fritage aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere for ret og pligt mentor)		
Deltagerkommuner	Jammerbugt og Aalborg		
Faglig kontaktperson	Per Sigsgaard, Jammerbugt kommune		
	Telefon	72577551	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund:

Kommunerne skal tilbyde aktivitetsparate kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere et ret- og pligttilbud efter Lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) kap. 10-12. Tilbuddet skal gives senest efter en sammenhængende periode på 6 måneder for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og 1 måned for aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere efter henvendelse til kommunen. Hvis borgeren på grund af personlige forhold aktuelt er hindret i at deltage i tilbud efter kap. 10-12, skal vedkommende have tilbud om mentorstøtte (ret- og pligtmentor).

Tilbud om ret- og pligtmentor gives for en periode af 6 måneder, og der skal som minimum være kontakt hver 2. uge. Kan borgeren efter de 6 måneder fortsat ikke deltage i tilbud, skal der gives et nyt tilbud om mentorstøtte.

Kommunernes ret og pligt på dette område fremgår af Lov om aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) § 92, 93 og 96.

Det konkrete forsøg:

I forbindelse med vedtagelse af L 66, FT 2015/16 skete der en lovændring i forhold til ret- og pligtmentor med henblik på en målretning af indsatsen. Helt konkret blev minimumskravet for kontakt ændret fra hver uge til hver 2. uge. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at hensigten er at gøre tilbud om mentorstøtte mere fleksibelt. Kommunerne fik dermed større frihed til at tilrettelægge kontakten med udgangspunkt i den enkeltes behov for mentorstøtte.

Dette frikommuneforsøg fortsætter linjen med at gøre indsatsen mere fleksibel, og består af to elementer. Det første element handler om fritagelse for ret- og pligtmentor i visse situationer, såsom svær sygdom. Det andet element handler om større fleksibilitet i mentorbevillingerne, således at der

ikke er krav om fast kontakt hver 2. uge og mentorindsatsen kun bevilges indtil borgerne er klar til et aktivt tilbud, og ikke frem til tilbuddet kan iværksættes.

Fritagelse for ret og pligt mentor:

Der er visse situationer, hvor borgeren er så alvorligt syg eller har andre personlige forhold der gør, at en ret og pligt-mentorindsats ikke aktuelt giver mening, idet borgeren ikke er i stand til at profitere af indsatsen. Disse borgere får massiv støtte af andre professionelle, der hvor de er.

I disse perioder sker der ofte dublering i tilbuddene fra de flere forskellige offentlige instanser, hvor flere professionelle har til opgave at stabilisere livssituationen – for eksempel via bostøtte og mentor. For mentors vedkommende med henblik på at understøtte borgers mulighed for igen at kunne/komme til at indgå i tilbud. At der arbejdes relationelt på flere fronter kan for disse borgere virke forvirrende og usammenhængende. Således er der intet fornuftigt udkomme af kommunernes mentorindsats, og den opleves unødvendig af både borgere og professionelle.

Kommunerne ønsker derfor med dette forsøg at give mulighed for fritagelse for ret- og pligtmentor til borgere, som er alvorligt syge evt. indlagt på sygehus eller bosat på et botilbud. Deres situation er af en sådan karakter, at indsatsen ikke aktuelt skaber den fornødne beskæftigelsesrettede progression. Der skal ved fritagelse for ret- og pligtmentor løbende følges op på, hvornår borgeren opnår en tilstand, hvor der er behov for en indsats eller en ret- og pligtmentor. Den koordinerende rådgiver, der har til opgave at have overblik og koordinere indsætserne, vil fortsat have 4 opfølgende samtaler på 12 måneder for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtageres vedkommende, og for uddannelseshjælpsmodtagerne vil der i udgangspunktet være samtaler hver 8 uge.

Målgruppe:

Målgruppen for fritagelse af ret og pligt mentor er aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere, som:

- er alvorligt syge i hjemmet *eller*
- er indlagt på sygehuset evt. på psykiatrisk afdeling *eller*
- er bosat på et botilbud *eller*
- i meget ringe omfang kan arbejde med et jobrettet sigte aktuelt og får massiv og relevant støtte, som for eksempel bostøtte

Større fleksibilitet i mentorbevillingerne:

Når borger er tildelt en ret- og pligtmentor, lægges der som en del af Min Plan en plan for det videre forløb. Erfaringer på området viser, at det ikke altid er hensigtsmæssigt med faste kadencer i den lovpligtige kontakt. Af eksempler kan nævnes:

- Borgere, som har brug for hjælp til helt specifikke ting, som ikke nødvendigvis er hver 2. uge. Fx mødedeltagelse
- Borgere som har brug for støtte til relationelle problemstillinger, som dukker op ad hoc, svarende til at der ikke er behov for støtte i 3 uger, men efterfølgende 3 gange på én uge.
- Borgere som har brug for støtten i meget forskelligt omfang, og hvor timerne med fordel vil kunne anvendes mere samlet i de uger, hvor der er behov for støtte.
- Borgere som i starten har et meget intensivt behov for støtte, og som ifm. tilegnelse af forskellige redskaber i tiltagende grad har brug for mindre og mindre mentor med større og større intervaller imellem.

Ligeledes opleves det, at det ikke er relevant i alle tilfælde at fortsætte kontakten efter borgeren er klar til et tilbud; men ikke påbegyndt dette. Her tænkes eksempelvis på situationer, hvor borger skal i

virksomhedspraktik og kontakten følgelig er overtaget af virksomhedskonsulenten.

Kommunerne ønsker derfor i denne del af frikommuneforsøget, at der gives mulighed for, at indsatsen bliver mere fleksibel og kan tilpasses den enkelte borgers behov. Specifikt ønskes det, at der efter en konkret og individuel vurdering fra kommunens side bliver givet mulighed for:

- a) at der bliver mulighed for at yde støtte fleksibelt uden krav om fast kontakt min. hver 2. uge
- b) at der bliver mulighed for, at mentorindsatsen kun bevilges indtil borgeren er klar til et aktivt tilbud, og ikke frem til tilbuddet kan iværksættes, eksempelvis når der er andre professionelle på sagen

Målgruppen:

Målgruppen er alle aktivitetsparate kontanthjælps- og uddannelsesmodtagere, hvor afvigelse i den lovpligtige kontakt giver mening.

2. Mål og forventede resultater

Målet med dette frikommuneforsøg er at give borgerne i målgruppen en individuel tilpasset, velkoordineret og sammenhængende indsats, her konkret i form af mentorstøtte uden dublering og overkompensering fra andre professionelle omkring borgeren.

Kommunerne sigter i disse år på at gøre borgernes vej igennem det kommunale system mere overskuelig og gennemsigtig med kun én indgang, og hvor medarbejderne samarbejder på tværs af afdelinger, forvaltninger og sektorer om netop dette at skabe kvalitet og sammenhæng i borgernes oplevelse af kontakt med de offentlige instanser.

Et forventet resultat må være, at dette forsøg øger oplevelsen af meningsfuldhed, overskuelighed og gennemsigtighed i kontakten til det kommunale system. Ligeledes må det forventes, at forsøget bidrager til stabilisering af borgernes livssituation og derigennem måske også forkorter vejen frem mod den fornødne progression, som er det overordnede mål for borgerne i målgruppen. Altså at borgerne kommer til/igen kan indgå i tilbud efter LAB kap. 10-12.

Et forventet resultat må i tilgift være, at medarbejderne i højere grad får en oplevelse af øget meningsfuldhed i opgaveløsningen, og at ressourcerne bliver brugt rigtigt, der hvor der er behov for dem.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Konkret er der i henhold til LAB §§ 93 og 96c behov for fritagelse for ret- og pligt mentor for aktivitetsparate kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere:

- er alvorligt syge i hjemmet *eller*
- er indlagt på sygehuset evt. på psykiatrisk afdeling *eller*
- er bosat på et botilbud *eller*
- i meget ringe omfang kan arbejde med et jobrettet sigte aktuelt og får massiv støtte, som for eksempel bostøtte

Ligeledes er der i henhold til samme paragraffer behov for fritagelse for krav om minimumskontakt hver 2. uge og at mentorstøtten kun kan afbrydes ved påbegyndelse af tilbud. Målgruppen er aktivitetsparat kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere. Her ønskes i stedet mulighed for et mere fleksibelt tilbud om mentorstøtte med udgangspunkt i den enkelte borgers behov.

§ 93. En person, der er omfattet af, nr. 3, og som i perioder på grund af personlige forhold ikke aktuelt kan deltage i tilbud efter [§§ 92](#) eller [94](#), har ret og pligt til tilbud om mentorstøtte efter [kapitel 9 b](#), indtil personen kan deltage i tilbud efter [§§ 92](#) eller [94](#). Tilbud om mentorstøtte skal gives for en periode på 6 måneder, og der skal som minimum være kontakt en gang hver anden uge mellem mentor og personen. Tilbud om mentorstøtte kan kun afbrydes, hvis personen i stedet kan påbegynde et tilbud efter [§§ 92](#) eller [94](#). Kan personen efter de 6 måneder fortsat ikke deltage i tilbud efter [§§ 92](#) eller [94](#), skal der gives et nyt tilbud om mentorstøtte.

§ 96 c. En person, der er omfattet af [§ 2](#), nr. 13, og som i perioder på grund af personlige forhold ikke kan deltage i tilbud efter [§ 96 b](#), har ret og pligt til tilbud om mentorstøtte efter [kapitel 9 b](#), indtil personen kan deltage i tilbud efter [§ 96 b](#). Tilbud om mentorstøtte skal gives for en periode på 6 måneder, og der skal som minimum være kontakt en gang hver anden uge mellem mentor og personen. Tilbuddet kan kun afbrydes, hvis personen i stedet kan påbegynde et tilbud efter [§ 96 b](#). Kan personen efter de 6 måneder fortsat ikke deltage i tilbud efter [§ 96 b](#), skal der gives et nyt tilbud om mentorstøtte.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater opnås som en naturlig del af det daglige arbejde for den koordinerende sagsbehandler. I henhold til LAB § 18a fremgår det, at det er den koordinerende sagsbehandler, der skal sikre, at borgeren får en helhedsorienteret indsats, som er tværfaglig og koordineret på tværs af de kommunale forvaltninger og andre myndigheder.

Der er altså i forvejen lagt op til, at koordinerende rådgiver har overblikket, der skal sikre grundlaget for ud fra en konkret og individuel vurdering at afgøre, om fritagelse for ret- og pligtmentor er den bedste løsning for borgeren aktuelt. Ved fritagelse vil der være ekstraordinært fokus på tæt tværfagligt samarbejde med de øvrige professionelle omkring den enkelte borger, samt vanligt fokus på afholdelse af kontaktsamtaler med henblik på at vurdere, hvornår borger igen kan profitere af en ret- og pligtmentor.

Ligeledes er det i den fleksible tilrettelæggelse af et mentorforløb kutyme, at koordinerende rådgiver og mentorer samarbejder med borger om at tilrettelægge og gennemføre et individuelt og fleksibelt kontaktforsøg under hensyn til personens ønsker og forudsætninger med henblik på at bringer borger nærmere uddannelse eller beskæftigelse.

Så samlet set opnås resultatet ved at ændre rammen for, hvordan rådgiver, mentor og borger i fællesskab samarbejder om at skabe meningsfulde løsninger med henblik på at skabe progression i borgers forløb.

5. Evaluering

Konkret vil evalueringen bestå i at følge op på mål og resultater beskrevet oven for.

Hertil foreslås såvel en kvantitativ som en kvalitativ evaluering, sidstnævnte bestående af en borger- og medarbejdersurvey blandt de borgere og medarbejdere, der bliver berørt af forsøget. Formålet er at afdække hvordan borger har oplevet kontaktforsøget med kommunen, samt at få medarbejdernes vurdering af effekten af den udvidede ramme på området.

Det endelige evalueringsdesign fastsættes i samarbejde med VIVE, når fritagelsen foreligger.

Ansøgning nr. 6: Lempede regler for IGU (Opblødning af muligheder ifm. IGU)

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Lempede regler for IGU (Opblødning af muligheder ifm. IGU)		
Deltagerkommuner	Jammerbugt, Vesthimmerland, Aalborg og Rebild		
Faglig kontaktperson	Per Sigsgaard, Jammerbugt kommune		
	Telefon	72577551	E-mail sig@jammerbugt.dk
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail nby-jobcenter@aalborg.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund:

Formålet med integrationsgrunduddannelsen (IGU) er at give nytilkomne flygtninge og familiesammenførte, hvis kvalifikationer og produktivitet endnu ikke lever op til kravene til ansættelse på almindelige vilkår, bedre muligheder for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Ordningen er aftalt af arbejdsmarkedets parter og er midlertidig. Således kan der ikke startes IGU-forløb efter 30. juni 2019.

Selve IGU-forløbet er 2 årigt og omfatter ansættelse i en lønnet praktikstilling, samt skoleundervisning med uddannelsesgodtgørelse. For at være omfattet af ordningen skal man være flygtning eller familiesammenført til en flygtning, være mindst 18 år og højst 40 år, samt have haft folkeregisteradresse i mindre end 5 år.

Der er grupper af integrationsborgere, der har svært ved at komme ind på det danske arbejdsmarked. Eksempelvis har en del kvinder reelt ikke arbejdsmarkedskompetencer, idet de har gået hjemme og passet børn, gjort rent og lavet mad. Her er et IGU-forløb særdeles velanbragt, idet der med længerevarende opkvalificering er jobs inden for beslægtede områder.

Kommunerne oplever i disse år dels, at der bliver færre ufaglærte jobs, dels at efterspørgslen på faglærte eller faglige kompetencer uden egentlig uddannelse stiger. For integrationsborgere uden opkvalificering, sprogligt og fagligt, er det blevet endog meget vanskeligt at komme i betragtning til det ufaglærte arbejde. Virksomhederne efterspørger således, at integrationsborgere opkvalificeres fagligt via AMU-kurser og sprogligt til at mestre, hvad man kan kalde arbejdsmarkedsdansk i de 20 ugers uddannelse, som IGU indeholder. Dette for at matche, de aktuelle jobåbninger, der er.

Integrationsborgere over 40 år har ofte kun kortvarigt gået i skole og har mindre eller ingen uddannelsesgrad, og deres sprogprogression er ofte langsommere end hos yngre integrationsborgere. Her har udelukkende virksomhedspraktik og løntilskud vist sig ikke at være nok til at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. Her ville det være ønskeligt med IGU-forløb for borgere over 40 år, hvor den langsomme sprogprogression kompenseres gennem længere tid på arbejdspladsen, for at kunne justere sig til det faglige sprog og kommunikation med kollegaer og ledere.

En anden problematik er integrationsborgere, som er faglærte, har en mellemtekniker- eller

akademisk uddannelse, som de ikke kan få merit for i Danmark. Disse borgere har uddannelse som ingeniører, byggeteknikere, håndværkere o.a., og med relevant opkvalificering vil de være attraktive for virksomhederne. Disse borgere vil med kompetenceudvikling, som ikke er omfattet af elementerne i skoleundervisningen i IGU-forløbene kunne opnå et højere kompetenceniveau, hvilket er efterspurgt af de danske virksomheder. Skoleundervisningen i sin eksisterende form kan bestå af undervisning inden for:

- Arbejdsmarkedsuddannelse (AMU)
- Forberedende voksenundervisning (FVU)
- Almen voksenuddannelse (AVU)
- HF-enkeltfagsundervisning
- Danskuddannelse for voksne udlændinge

Det konkrete forsøg:

Kommunerne ønsker med dette forsøg at udvide målgruppen til også at indeholde integrationsborgere over 40 år. Kommunerne oplever som beskrevet oven for, at de ældre integrationsborgere har svært ved at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. Kommunerne ønsker med IGU-forløb til integrationsborgere over 40 år og tæt opfølgning ude på virksomhederne at ændre på dette billede.

Endvidere ønsker kommunerne at have mulighed for at tilbyde kompetenceudvikling som en del af skoleundervisningen i IGU-forløbet, hvor denne ligger ud over de aftalte elementer i den eksisterende skoleundervisning. Kompetenceudvikling kan være moduler af eksisterende videregående uddannelser og erhvervsuddannelser.

Målgrupper:

Målgruppen for dette frikommuneforsøg er dels integrationsborgere over 40 år, dels integrationsborgere med nogen uddannelse, der kan profitere af skoleundervisning, der ligger ud over de aftalte elementer i skoleundervisningen for nuværende.

2. Mål og forventede resultater

Målet er at få flere integrationsborgere opkvalificeret og derigennem komme ind på det danske arbejdsmarked. Dels er det forventet at antallet af integrationsborgere over 40 år i beskæftigelse stiger lokalt. Dels er det forventet, at det samlede antal af integrationsborgere i beskæftigelse stiger lokalt.

Endvidere forventes det, at integrationsborgere med nogen uddannelse såsom faglærte, mellemt teknikere eller akademikere med opkvalificering af anden art end den aftalte mellem arbejdsmarkedets parter vil skabe nye åbninger og muligheder for beskæftigelse i samarbejde med virksomhederne.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Konkret er der behov for at Lov om integrationsgrunduddannelse IGU § 3 kan fraviges i forhold til aldersbegrænsningen på 40 år:

§ 3. Integrationsgrunduddannelsen kan påbegyndes af flygtninge og familiesammenførte til

flygtninge, der har folkeregisteradresse i Danmark, ved starttidspunktet er fyldt 18 år og er under 40 år og har haft folkeregisteradresse i Danmark i mindre end 5 år.

Der er endvidere behov for fritagelse for aftalegrundlaget vedrørende, hvad skoleuddannelsen kan indeholde, som er:

- Arbejdsmarkedsuddannelse (AMU)
- Forberedende voksenundervisning (FVU)
- Almen voksenuddannelse (AVU)
- HF-enkeltfagsundervisning
- Danskuddannelse for voksne udlændinge

I stedet ønskes mulighed for at supplere med dele af videregående uddannelser og erhvervsuddannelser.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Forsøget er baseret på muligheden for at oprette ekstra IGU-forløb, hvis målgruppen udvides til at indeholde integrationsborgere over 40 år. De forventede resultater realiseres ved at udnytte det gode samarbejde, som jobcentrene i forvejen har med små og mellemstore virksomheder samt de virksomheder, hvor der er oprettet virksomhedscentre. Jobcentrenes virksomhedskonsulenter har så indgående kendskab til det lokale erhvervsliv, at de vil vide, hvilke virksomheder og brancher der både kan og vil bidrage til at skabe de fornødne IGU-forløb.

Endvidere realiseres målene gennem det gode match mellem integrationsborger og virksomhederne; en opgave som i forvejen løses godt i samspil mellem integrationsrådgiver og virksomhedskonsulent. Det er her de nye muligheder og åbninger skal dyrkes, når integrationsborgere med nogen uddannelse får flere forskellige muligheder for opkvalificering.

5. Evaluering

Det skal her nævnes, at IGU-forløb med start juli 2018 først er tilendebragt juli 2020, hvor frikommuneforsøget stopper. Der er altså inden for forsøgsperioden en begrænset mængde at evaluere på.

Den midlertidige ordning med IGU løber til 30.6. 2019; et halvt år inden vurderer arbejdsmarkedets parter, om ordningen fortsætter. Der er i denne forbindelse opstillet indikatorer for dette arbejde, som løbende monitoreres, herunder hvorvidt IGU fører til fortsat ordinær beskæftigelse eller ordinær uddannelse.

Evaluering af dette forsøg skal følgelig ses i dette perspektiv. Det endelige evalueringsdesign fastsættes i samarbejde med VIVE, når fritagelsen foreligger. Men det vil være nærliggende at undersøge, om forsøget kan koble sig på den nævnte monitorering og måske være med til at kvalificere evalueringen af forsøgsordningen. Eller overtage og videreudvikle den monitorering, der allerede pågår.

Ansøgning nr. 7: Fleksibelt kontaktføreløb for integrationsborgere

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Fleksibelt kontaktføreløb for integrationsborgere		
Deltagerkommuner	Vesthimmerland		
Faglig kontaktperson	Laila Jensen, Vesthimmerlands Kommune		
	Telefon	99667534	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Med forsøget ønskes at indføre et mere fleksibelt og individuelt tilpasset kontaktføreløb med udgangspunkt i borgerens situation med særlig fokus på ansvar for eget liv ved at bruge ressourcerne på de samtaler, der giver mest mening ud fra en faglig vurdering.

Der ønskes:

- Færre klagesager.
- Ansvar i eget liv.
- Mere bæredygtige og langtidsholdbare løsninger.

Målgruppe: Borgere omfattet af integrationsloven og modtager integrationsydelse.

2. Mål og forventede resultater

Der forventes:

- Det overordnede formål er, at opnå større fleksibilitet i sagsbehandlingen tilrettelæggelse. Dermed kan afprøves, om der kan opnås bedre eller samme effekt, men med en mere fleksibel tilrettelæggelse, når det er faglige vurderinger der udgør grundlaget for tilrettelæggelse af sagsbehandlingen.
- Nedbringe varighed på offentlig forsørgelse.
- Nedbringe tilbagefald.
- Være en bedre samarbejdspartner for virksomhederne.
- Skabe mening for borgerne.

Form:

- 1. samtale med ovenstående borgere i målgrupperne indeholder de lovpligtige indhold i forhold til lovgivningen.
- Mentor, virksomhedskonsulent eller tilbudssted sidestilles med en lovpligtig opfølgning.
- Gruppesamtaler sidestilles med opfølgning.
- Der kan foretages tlf. og digital opfølgning for alle i målgrupperne efter en faglig vurdering og begrundelse i journalen.

En mere fleksibel og individuel tilpasset sagsbehandling, hvor samtaler i kontaktføreløbet anvendes, når det fagligt vurderes relevant i forhold til den enkelte borgers situation. Den enkelte sagsbehandler foretager et fagligt skøn af, om der er behov for samtalen hver 3. måned eller samtalen eksempelvis skal afvente lægelig behandling, lægelige oplysninger eller en igangværende virksomhedspraktik hvor en virksomhedskonsulent foretager opfølgning i sagen.

Der skal i alle tilfælde laves notat i sagen, så det fremgår, at sagsbehandler har forholdt sig til ovenstående og foretaget en vurdering i sagen. Ovenstående fritager ikke for kontakt til borgeren.

Indhold:

- Der aftales form, dato og indhold for næste samtale.

Samtalerne målrettes med fokus på borgernes behov i forhold til arbejdsmarkedet frem for at fokusere på at overholde formalia.

Kadence:

- Færre samtaler for sygemeldte borgere, hvor der er aftalt fast raskmeldingsdato.
- Færre samtaler med borgere i behandling via Psykiatrien/Sygehus. Det kan eksempelvis være borgere med alvorligere diagnoser som Bipolar affektiv sindslidelse, Skizofreni, operation for discusprolaps m.m.
- For resten af målgruppen afholdes mindst 4 samtaler inden for et kalenderår på 12 måneder.

Ønskede effekter på kort, mellemlangt og langt sigt:

Kort:

- At reducere ressourcerne, der bruges på samtaler i kontaktføreløbet, hvor der ikke aktuelt kan iværksættes indsats og hvor kontakten til Jobcentret ikke fremmer beskæftigelsen.
- At samtaler i kontaktføreløbet afholdes, når det er fagligt relevant og giver faglig mening i det samlede sagsforløb.
- At borgeren får den indsats der er behov for og bliver inddraget i sit forløb på en meningsfuld måde.

Mellemlangt:

- En indsats som giver mening motiverer borgere og medarbejdere og dermed bedre samarbejde de to parter imellem, om at bringe borgerne tilbage på arbejdsmarkedet.

Langt:

- At ressourcerne bruges på de borgere der aktuelt kan deltage i beskæftigelsesrettet indsats. Det vil give mulighed for prioritering af ressourcerne og dermed mulighed for at ressourcerne bruges mest hensigtsmæssigt.

Samlet er den ønskede effekt at der bliver bedre udnyttelse af ressourcerne og at øge effektiviteten i opgaveløsningen og lave bæredygtige løsninger for borger.

At ressourcerne bruges på de borgere, der har udfordringer med at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Det vil betyde, at der bliver flere ressourcer på at støtte og afklare denne gruppe.

Succeskriterier:

- Nedbringe varighed på offentlig forsøgelse.
- Nedbringe tilbagefald.
- Være en bedre samarbejdspartner for virksomhederne.
- Skabe mening for borgerne.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

En afvigelse fra Lov om integration § 20 – heri angivet at der skal afholdes minimum 4 individuelle jobsamtaler inden for 12 kalendermåneder.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

I forbindelse med forsøgets implementering, indarbejdes ændringerne i praksis.

5. Evaluering

- Måle direkte på den gennemsnitlige varighed både på tværs og på de enkelte målgrupper.
- Måle på tilbagevenden til offentlig forsøgelse generelt og på målgrupper.
- Evt. spørgeskemaundersøgelse hos sagsbehandler/borger.

Ansøgning nr. 8: Forlængelse af ressourceforløbsager

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Forlængelse af ressourceforløbsager		
Deltagerkommuner	Frederikshavn/Læsø og Jammerbugt		
Faglig kontaktperson	Jette Rasch, Frederikshavns kommune		
	Telefon	98455624	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Der søges om fritagelse for forelæggelse af sager om forlængelse af ressourceforløb for rehabiliteringsteamet, når tidligere indstilling fra rehabiliteringsteamet ikke er gennemført.

Baggrund for ansøgningen

Hvad søges der fritagelse fra og hvorfor:

Kommunerne skal foreligge løbende sager om ressourceforløb for rehabiliteringsteamet, inden bevillingsperioden for ressourceforløbet udløber. Dette med henblik på at rehabiliteringsteamet kan tage stilling til indsatserne i ressourceforløbet. I praksis sker der ofte mange forandringer for borgerne undervejs i ressourceforløbet i forhold til deres sociale og helbredsmæssige situation, og den indstilling, der oprindeligt er indstillet til fra rehabiliteringsteamets side, kan blive forskubbet af forskellige årsager.

Eksempel:

En psykisk syg borger bevilges ressourceforløb i 3 år med en indstilling fra rehabiliteringsteamet om indsatser i form af

- Behandling i psykiatrien
- Kostvejledning ift. vægttab
- Fysisk træning
- Virksomhedspraktik med mentor, hvor eksisterende faglige kompetencer skal opøves og sociale kompetencer skal trænes i forhold til at kunne indgå på en arbejdsplads og opnå ordinære timer og fodfæste på arbejdsmarkedet.

Borger bliver et halvt år inde i ressourceforløbet indlagt på psykiatrisk sygehus igennem flere måneder. I forbindelse med udskrivningen orienterer psykiatrien om at beskæftigelsesrettede tiltag igennem en længere periode vil være kontraindicerende i forhold til den helbredsmæssige situation, men forventes realistisk, når længerevarende ambulant behandling er tilvejebragt.

I en sådan en sag opstår der et nødvendigt vakuum i en periode, hvor den helbredsmæssige situation tilsiger, at den nuværende indstilling til indsatser ikke kan indfries, og er nødsaget til at blive sat i bero, men forventes at kunne iværksættes senere.

Der vil være en forskydning af de indsatser, der er indstillet til fra rehabiliteringsteamets side, da prioriteringen i en periode er nødt til at være en anden, og tiden i ressourceforløbet løber. Når perioden for det bevilgede ressourceforløb udløber, har borgeren således ikke haft den fornødne tid til at kunne udvikle sit potentiale i forhold til arbejdsmarkedet, og skal nu forholde sig til at skulle på rehabiliteringsteammøde igen.

I denne type sager er det overordnede beskæftigelsesmål oftest ikke ændret, og der er fortsat behov for de samme indsatser. Inden udløb af bevilling af ressourceforløbet, er kommunen forpligtet til at forelægges sagen rehabiliteringsteamet, hvor de indstiller til de samme tiltag, som de allerede har gjort tidligere, da sagen alene er fremlagt på grund af tidsperspektivet, og ikke borgerens udvikling og behovet for tværfaglig belysning af sagen.

Der kunne også være tale om borgere:

- med somatiske sygdomme, som skal opereres/behandles og deraf ventetid i sundhedssystemet
- behov for motivationsarbejde sammen med borger i forhold til angst for indtræden på arbejdsmarkedet/i praktik, som afføder, at arbejdsmarkedsrettede tiltag tager tid af hensyn til borgerinddragelsen
- forværring – eller nyopståede sociale udfordringer i borgers familie med eks. syge børn, anbringelse af børn, skilsmisse eller vold, som afføder ophold på krisecentre
- Opblussen i problematisk forhold til alkohol eller stoffer, hvor det er nødvendigt at afruse og behandle førend arbejdsmarkedsrettede- eller sundhedsmæssige tiltag er mulige

Intentionen bag nuværende lovgivning var, at borger skulle opleve belysning af sagen ud fra en helhedsorienteret og tværfaglig betragtning via rehabiliteringsteamets vurdering og indstilling. I ovennævnte tilfælde har rehabiliteringsteamet allerede taget stilling til relevante indsatser, og indsatserne er ikke tilvejebragt på grund af forskellige, udefrakommende, årsager. Forinden sagen kan genforelægges for rehabiliteringsteamet skal der på ny rekvireres LÆ 265, det forberedende skema skal opdateres, og sagen skal sættes på dagsordenen til rehabiliteringsteammødet. De administrative opgaver, der er forbundet med at forberede en sag til rehabiliteringsteamet er omfattende, og i de nævnte sager er der allerede afgivet en tværfaglig indstilling, som tager højde for de udfordringer, som borgeren måtte have. Herudover er der ofte ventetid på LÆ 265, og dette i kombination med at der også kan være ventetid på rehabiliteringsteammødet afføder, at sagen trækker ud, uden faglig gevinst for borger eller rådgiver i det videre sagsarbejde.

Det konkrete forsøg

Kommunerne ønsker at fritage sager om forlængelse af ressourceforløb for forelæggelse for rehabiliteringsteamet. Der er tale om sager, hvor indsatserne i den allerede afgivne indstilling ikke er gennemførte på grund af forskellige afbrud i sagens forløb, og hvor der ikke er grundlag i sagen til at kunne træffe indstilling om varige forsørgelsesyndelser som fleksjob eller førtidspension. Kommunerne ønsker at kunne forlænge sagerne administrativt i op til 12 måneder. Såfremt borger ser et behov for at sagen på ny skal forelægges rehabiliteringsteamet, selvom indsatserne ikke er tilvejebragt, gøres dette, og målgruppen er således alene borgere, som selv ser et potentiale i at arbejde videre med de allerede indstillede indsatser der er skønnet, og de indsatser, der er skønnet at kunne bringe den pågældende tættere på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Målgruppen:

Målgruppen vil være borgere i ressourceforløb, som opfylder ovenstående kriterier.
2. Mål og forventede resultater
<p>Målet med frikommuneforsøget er at give borgerne en oplevelse af kontinuitet og fleksibilitet i samarbejdet med kommunen.</p> <p>Det forventes, at borgeren vil opleve at indsatsplanen justeres i forhold til deres konkrete situation, og samtidigt, at de ikke unødigt skal opleve det pres rehabiliteringsteammet er, når der allerede er lagt de tværfaglige trædesten, som borger har behov for i vejen tilbage til arbejdsmarkedet. Der er samtidig en forventning om at der vil være en administrativ lettelse qua at der ikke skal rekvireres lægelige oplysninger, opdateres forberedende skema samt anvendes tid for mødedeltagerne i rehabiliteringsteamet på en sag, som er tilfredsstillende planlagt, men tiden mangler til at tilvejebringe indsatserne.</p>
3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.
<ul style="list-style-type: none"> • Lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v. §§ 9-12 Hvori den lovgivningsmæssige ramme omkring rehabiliteringsteamet er defineret. • Principafgørelse 82-16. <p>Hvor det er beskrevet, at der skal være en slutdato for ressourceforløbets varighed samt at sagen skal forelægges rehabiliteringsteamet ved bevilling af et nyt ressourceforløb. I herværende forsøg er det ikke hensigten at kunne tildele et nyt ressourceforløb, men alene at kunne forlænge det eksisterende i op til 12 måneder, indtil rehabiliteringsteamets indstilling er tilvejebragt.</p>
4. Hvordan realiseres de forventede resultater
<p>De forventede resultater opnås gennem det dialogbaserede samarbejde med borgerne. Frikommuneforsøget vil medvirke til en højere grad af borgerinvolvering og give borgerne mulighed for at være medbestemmende i forhold til, hvad de oplever giver mening i forhold til deres egen situation.</p>
5. Evaluering
<p>Kommunerne vil internt opgøre, hvilke sager der undtages fra at blive forelagt rehabiliteringsteamet, og lave ledelsestilsyn på disse sager en gang om året i frikommune perioden. I ledelsestilsynet vil der være fokus på om fritagelsen har affødt et mere kontinuerligt forløb for borger, og om lovgivningens hensigt med at iværksætte tiltag, som kan understøtte borgerens tilbagevenden til arbejdsmarkedet er omsat på hensigtsmæssig vis.</p>

Ansøgning nr. 9. Fritagelse fra krav til opdatering af indsatsplanens tilbud hver 6. måned i forbindelse med ressourceforløb

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Fritagelse fra krav til opdatering af indsatsplanens tilbud hver 6. måned i forbindelse med ressourceforløb		
Deltagerkommuner	Vesthimmerland		
Faglig kontaktperson	Laila Jensen, Vesthimmerlands Kommune		
	Telefon	99667534	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

<p>1. Beskrivelse af forsøget</p> <p>Med forsøget ønskes fritagelse fra krav om fastlæggelse af Indsatsplanens tilbud for mindst 6 mdr. ad gangen.</p> <p>Der ønskes med forsøget at,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indsatsplanens tilbud ikke skal fastsættes præcist for 6 mdr., hvis der afventes status/evaluering fra nuværende/igangværende tilbud og/eller det set ud fra borgers behov ikke vurderes at være nødvendigt med ændringer. • Det skal i stedet for være en faglig vurdering, der afgør, om indsatsplanens tilbud kan fastsættes for de kommende 6 mdr. eller om det ikke er meningsfuldt for forløbet og dermed for borgeren. Der skal løbende ved samtalerne i kontaktforsøget tages stilling til, hvilke konkrete tilbud, der bør være i planen, og der skal ikke fastsættes tilbud længere fremadrettet end hvad der på tidspunktet vurderes relevant. Det skal udelukkende være borgers behov og aktuelle situation, der bestemmer, hvornår indsatsplanen skal justeres på ny. • At undlade at udarbejde og indkalde borger til samtale for at fastsætte de kommende 6 mdr.s tilbud i indsatsplanen "blot" fordi lovgivningen fastsætter, at det skal ske for mindst 6 mdr. ad gangen. Det vil for borgeren betyde, at ressourceforløbet bliver mere meningsfyldt og at der ikke opstår forventninger om tilbud, som måske ikke kan sættes i gang. Samtidig vil det undgås at der skabes usikkerhed hos borgerne. • Det fremgår af journalen, at der løbende ved samtalerne i kontaktforsøget er taget stilling til fastlæggelse af de konkrete tilbud og begrundes, hvorfor de ikke kan fastlægges for de
--

kommende 6 mdr.

- Der løbende tages stilling til (ved samtaler i kontaktforløb), hvilke konkrete tilbud, der skal iværksættes.

Målgruppe:

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 2 stk. 1 nr. 11- borgere visiteret til ressourceforløb

2. Mål og forventede resultater

- At undgå at udarbejde og formidle en indsatsplan til borgere, i de tilfælde, hvor der ikke kan fastsættes en reel indsatsplan med tilbud for de kommende 6 mdr.. Dette kan være fordi der set ud fra borgers behov ikke er grundlag for at ændre tilbuddene i den eksisterende plan eller fordi der konkret afventes status/evaluering fra igangværende tilbud herunder behandling.
- At skabe mening og sammenhæng for borgerne i ressourceforløbet samt undgå usikkerhed hos borgeren.
- At øge borgertilfredsheden med sagsbehandling i ressourceforløbet

3. Konkrete behov for forsøgshjælp, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

En fritagelse fra Bekendtgørelse nr. 996 af 29. juni 2016 § 5 stk. 2, hvor det fremgår, at tilbud og aktiviteter skal fastlægges i indsatsplanen for en periode af mindst 6 måneder ad gangen og planen skal opdateres løbende.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Indarbejdes i praksis i forbindelse med forsøgets implementering.

5. Evaluering

Registrering af antallet af sager hvor fritagelsen anvendes samt varigheden af disse sager.

Spørgeskema (borgertilfredshed) til alle borgere ved afslutning af ressourceforløb.

Ansøgning Nr. 10: Færre opfølgninger i relation til førtidspensionister i job med løntilskud

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Færre opfølgninger i relation til førtidspensionister i job med løntilskud		
Deltagerkommuner	Vesthimmerland		
Faglig kontaktperson	Laila Jensen, Vesthimmerlands Kommune		
	Telefon	99667534	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget
<p>Med forsøget ønskes fritagelse fra krav om opfølgning første gang efter 6 mdr. og igen efter 12 mdr. i job med løntilskud for førtidspensionister (regelforenkling).</p> <p>Forsøget betyder, at</p> <ul style="list-style-type: none"> • At opfølgningen ikke skal ske hver 12. mdr. men i stedet for hver gang der er gået 2½ år. <p>I dag tages telefonisk kontakt, hvor der tilbydes en personlig samtale, men ofte er det opfølgning pr. telefon.</p> <ul style="list-style-type: none"> • At der følges op på om løntilskuddet passer til den løn og arbejdstid som borgeren har. • Opfølgning hver gang der er gået 2 ½ år – samme frist som opfølgning i borgere visiteret til fleksjob <p>Målgruppe: Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats § 2 stk 1 nr. 6 – førtidspensionister</p>
2. Mål og forventede resultater
<ul style="list-style-type: none"> • At ensarte opfølgningen, så den matcher opfølgning på fleksjob – hver 2½ år. • At spare personalemæssige ressourcer ved regelforenkling
3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.
<p>En lempelse af kravene til opfølgning i job for førtidspensionister jf. Lov om en aktiv socialpolitik § 10 stk. 3, hvor det fremgår, at der skal følges op på løntilskudsjob til førtidspensionister senest 6 mdr.</p>

efter at der er udbetalt løntilskud første gang og herefter senest 12 mdr. efter at sagen sidst har været vurderet.

Løntilskud bevilges efter Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats §51 og i samme lov er disse bestemmelser også relevante i forhold til bevilling af løntilskuddet; §53 stk. 4, §57, §60, §62, §63, §64 stk. 6.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Ved implementering af forsøget, da den ændrede opfølgingskadence indarbejdes i praksis.

5. Evaluering

Registrering i antallet af afbrudte løntilskudsjob mhp. på udviklingen af disse i forbindelse med gennemførelse af forsøget.

Ansøgning nr. 11: Lempelse af forholdstalskrav ift. praktikker for ledighedsydelsesmodtagere

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Lempelse af forholdstalskrav ift. praktikker for ledighedsydelsesmodtagere		
Deltagerkommuner	Vesthimmerland		
Faglig kontaktperson	Laila Jensen, Vesthimmerlands kommune		
	Telefon	99667534	E-mail
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg Kommune		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Med forsøget ønskes en lempelse af forholdskravene ved oprettelse af korte praktikker forud for ansættelse i fleksjob - også for borgere, der har modtaget ledighedsydelse i under 18 mdr.

Indhold:

- Der ønskes mulighed for at kunne dispensere for forholdskravene også for borgere, der har modtaget ledighedsydelse under 18 mdr., da forholdstalskravene kan betyde, at der ikke kan oprettes en kort praktik forud for en konkret ansættelse.
- Det skal gælde for kortvarige praktikker på mellem 2- 4 uger forud for en ansættelse i fleksjob.
- Praktikkens formål er, at vurdere den effektive arbejdstid for at kunne vurdere arbejdsvejen, at vurdere om jobbet matcher borgerens faglige ressourcer og om de konkrete skånehensyn kan tilgodeses.

Det er vigtigt for målgruppen, at der findes et job der matcher deres konkrete skånehensyn og at kunne vurdere den effektive arbejdstid for at vurdere arbejdsvejen, da det danner grundlag for udbetaling af fleksløntilskuddet.

Målgruppe:

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 2 stk. 7- personer visiteret til fleksjob

2. Mål og forventede resultater

Målet med forsøget er,

- At fremme muligheder for at finde det rette match mellem en konkret jobfunktion og borgerens faglige ressourcer og skånehensyn samt kunne vurdere den konkrete effektive arbejdstid i jobbet, så arbejdsevnen kan fastsættes forud for ansættelse.
- At få ledige borgere hurtigere i job, da der er mulighed for at afklare, om jobbet matcher borgeren samt vurdere den konkrete arbejdsevne forud for ansættelse.
- At undgå at mulig ansættelse/fleksjob går tabt.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Lov om Aktiv Beskæftigelsesindsats, § 48, angiver, at der skal være et rimeligt forhold mellem antal ansatte uden tilskud, antallet i virksomhedspraktik samt ansatte med løntilskud.

Jf. samme lov § 50 kan der fastsættes nærmere bestemmelser for virksomhedspraktik hos private arbejdsgivere.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

I forbindelse med forsøgets implementering, indarbejdes ændringerne i praksis.

5. Evaluering

Der evalueres på varighed af ledighed samt antallet af praktikker, der til fører til fleksjob.

Ansøgning nr.12: Rehabiliteringsteams, teamets sammensætning og afholdelse af møder

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Rehabiliteringsteams, teamets sammensætning og afholdelse af møder		
Deltagerkommuner	Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt, Morsø, Aalborg		
Faglig kontaktperson	Birthe Gade Frahm, Aalborg kommune		
	Telefon	99 31 27 08	E-mail Bgd-jobcenter@aalborg.dk
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Aalborg kommune		
	Telefon	99 31 27 25	E-mail Nby-jobcenter@aalborg.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Der ønskes med dette frikommuneforsøg mulighed for større grad af fleksibilitet omkring afholdelse af rehabiliteringsteams, med det formål at opnå en mindre ressourcekrævende sagsbehandling – til gavn for borgeren.

Baggrund for ansøgningen

De tværfaglige rehabiliteringsteams blev indført i kommunerne i forbindelse med Førtidspensions- og fleksjobreformen pr. 1. januar 2013. Rehabiliteringsteamet er et dialog- og koordineringsforum, som afgiver indstilling i alle sager inden der træffes beslutning om og tilkendelse af ressourceforløb, fleksjob, tilskud til selvstændigt erhvervsdrivende og førtidspension, samt ift indsatser i sager om Jobafklaringsforløb.

Kommunen træffer afgørelse i sagen, - på baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling.

Jf. beskæftigelsesorganiseringsloven, skal rehabiliteringsteamet have en tværfaglig sammensætning med repræsentanter fra henholdsvis beskæftigelsesområdet, sundhedsområdet, socialområdet, uddannelsesområdet (unge under 30 år uden kompetencegivende uddannelse) og fra Regionen ved en sundhedskoordinator.

Rehabiliteringsteamet er i dag kun lovligt sammensat, såfremt alle faggrupper er repræsenteret på Rehabiliteringsmødet. Ved sygdom eller andet fravær, som ikke kan forudses, har kommunerne dermed en uforholdsmæssig stor opgave med at få afholdt møder eller udsætte møder til senere behandling for at opfylde lovens krav. Dette er u hensigtsmæssigt ift hurtigt få iværksat de rette indsatser for borgeren, eller hurtigst muligt få afklaret borgerens fremtidige forsørgelsesmuligheder.

Ud fra et borgerperspektiv vil aflysning af et planlagt møde i værste fald betyde en yderligere frustration over, ikke få sin sag behandlet som planlagt - og dermed udsættelse af en eventuel afgørelse som borgeren har ventet på.

Som udgangspunkt bestræber kommuner og region sig på at finde en stedfortræder, således at planlagte møder kan afholdes. Der er derfor tale om undtagelsessituationer.

For de deltagende kommuner er der tale om mere end 1400 sager om ressourceforløb, fleksjob og

fortidspension der behandles årligt, hvilket ca. svare til minimum 240 heldagsmøder. Ift indsatser i Jobafklaringsager er der tale om lidt færre sager, og med det kommende frikommuneforsøg herom, vil antallet af Jobafklaringsmøder reduceres i et eller andet omfang. Der er således tale om en stor volumen i kommunerne og mange borgere der er afhængige af at deres sag bliver behandlet i dette forum.

Hvad søges fritagelse fra og hvorfor

Der ønskes forsøg med en større grad af fleksibilitet ift afholdelse af rehabiliteringsmøder, således at møderne i særlige situationer kan afholdes – selv om rehabiliteringsteamets kommunale medlemmer ikke er fuldtallige.

Til gengæld vurderes det fortsat relevant, at sundhedskoordinator fra Regionen deltager i alle Rehabiliteringsmøde.

Konkret ønskes mulighed for at afholde et planlagt rehabiliteringsmøde, i situationer hvor der helt undtagelsesvist er afbud fra et af kommunens teammedlemmer. Muligheden skal kunne anvendes, hvis borgeren er indforstået hermed, og såfremt det af kommunen vurderes at det fortsat er muligt at afgive en helhedsorienteret indstilling i det omfang det er relevant i den enkelte borgers situation.

Hensigten med forsøget er:

- At borgeren ikke oplever at et møde aflyses og deres sag udsættes. For mange borgere er der i forvejen et stort forventningspres ift at forberede sig til mødet, og aflysninger i sidste øjeblik kan være vanskelige at acceptere for borgerne
- At borgeren oplever at der er et flow i behandlingen af deres sag, og at deres sag ikke forsinkes grundet regler omkring rehabiliteringsteamets sammensætning
- At kommunen har et flow i de sager der lovgivningsmæssigt skal behandles på rehabiliteringsmøder, og ikke skal anvende administrative og økonomiske ressourcer til at booke medarbejdere og region til ekstra møder.

2. Mål og forventede resultater

Fritagelse til at gennemføre rehabiliteringsmøder ved akut fravær af teamdeltagere

Målet er at afholde planlagte rehabiliteringsmøder i situationer, hvor teamet ikke er fuldtalligt.

Det forventede resultat er, at sikre at borgernes sociale sager bliver behandlet rettidigt, og at udskydelse af afgørelser om ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension, samt indsatser ift Jobafklaringsforløb, kan undgås.

Det forventede resultat er, at man overholder aftalte rehabiliteringsmøder med borgeren og sikrer at borgerens sag bliver afklaret hurtigst muligt.

Eksempler på situationer, hvor et rehabiliteringsteammøde kan gennemføres uanset om teamet er fuldtalligt:

- Ved uopsætteligt fravær fra en af kommunens forvaltningsområder, men hvor sagerne er gennemgået og der er afgivet en vurdering til mødeleder
- Ved akut sygdom fra kommunens repræsentation fra sundhedsområdet, UU eller socialområdet, og hvor det ud fra en konkret vurdering skal afgøres om teamets øvrige medlemmer kan varetage opgaven.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunerne ansøger om hjemmel til afholdelse af rehabiliteringsmøder ved akut frafald af kommunale teammedlemmer

Der ansøges om fritagelse fra:

Lov om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen mv, kap. 2 om rehabiliteringsteamet § 10

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Resultaterne realiseres ved at inddrage borgerne i beslutningsprocessen for dermed at sikre sig, at borgerens retssikkerhed er sikret.

For borgerne vil resultatet realiseres ved, at de informeres tilstrækkeligt til at kunne overskue formålet med at afholde Rehabiliteringsmødet - til trods for fravær af et kommunalt fagområde, herunder muligheden for at få afsluttet en sagsbehandling hurtigere. Alternativt at borgeren har være medbestemmende omkring udsættelse af en sag og kan se formålet hermed.

For kommunen realiseres resultatet ved, at der kan ske en smidigere sagsbehandling i særlige situationer, samtidig med at der sker via dialog og inddragelse af borgeren.

5. Evaluering

I frikommuneperioden vil der ske løbende registrering af antal sager, hvor bestemmelsen anvendes.

Endvidere vil der blive foretaget en survey af Rehabiliteringsteamets medlemmer i efteråret 2018 samt ved frikommuneforsøgets afslutning i sommeren 2020

Ansøgning nr.13: Fritagelse for indhentelse af LÆ265 i sager om Jobafklaringsforløb

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet		
Titel på forsøg	Fritagelse for indhentelse af LÆ265 i sager om Jobafklaringsforløb		
Deltagerkommuner	Rebild, Vesthimmerland, Jammerbugt, Morsø, Brønderslev, Frederikshavn/Læsø og Aalborg		
Faglig kontaktperson	Birthe Gade Frahm, Jobcentersekretariatet, Aalborg Kommune		
	Telefon	99 31 27 08	E-mail Bgd-jobcenter@aalborg.dk
Netværkskoordinator	Netta Ben-Yedidia, Konsulent i Jobcentersekretariatet, Aalborg Kommune		
	Telefon	99 31 27 25	E-mail Nby-jobcenter@aalborg.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

I forlængelse af frikommuneforsøg om LÆ 265 fra 2. runde i Frikommune II, ønskes med dette frikommuneforsøg at udvide målgruppen for sager der kan forelægges rehabiliteringsmødet uden at der indhentes LÆ 265, - med målgruppen af Jobafklaringsforløb der skal behandles på rehabiliteringsmøde. Det vil både være jobafklarings-sager der skal behandles undervejs i 1. jobafklaringsforløb (og hvor de har været undtaget for at blive behandlet senest efter 4 uger), og senest når de skal i gang med 2. jobafklaringsforløb.

Baggrund for ansøgningen

Der er tale om en identisk del- ansøgning fra 2. runde, alene med udvidelse af målgruppen til også at omfatte sager om Jobafklaringsforløb

Der ønske mulighed for en mere fleksibel anvendelse af lægefaglig dokumentation – LÆ 265 - der skal danne grundlag for teamets indstilling og kommunens afgørelse om indsatser i jobafklaringsforløb. Ansøgningen skal derfor ses i direkte forlængelse af frikommunebekendtgørelse § 14 (udkast udsendt til høring).

2. Mål og forventede resultater

Målet er, at antallet af LÆ 265 helbredserklæringer kan formindskes. Dermed kan sagsbehandlingstiden afkortes i sager, der skal behandles på rehabiliteringsmødet til gavn for sygemeldte i Jobafklaringsforløb.

Overordnet set skal det være fagligt begrundede valg der skal afgøre, hvilke helbredsmæssig dokumentation der kan belyse en borgers sag tilstrækkeligt. Nogle kommuner vil endvidere kunne opleve en reduktion af udgifter til lægeattester uden at gå på kompromis med kvaliteten i beslutningsgrundlaget og de praktiserende læger vil spare på ressourcerne til gavn for patienterne.

Formålet er at skabe et bedre flow i borgerens sag, hvor borgeren ikke unødigt skal til undersøgelse hos egen læge, hvis der i forvejen er tilstrækkelige helbredsmæssige oplysninger til at kunne afdække borgerens sundhedsmæssige tilstand, samt at praktiserende læger ikke skal bruge unødvendig tid på lægeattestarbejde, hvilket er særligt vigtigt i områder med generel lægemangel.

I dag er det et lovgivningskrav, at der skal indhentes en aktuel LÆ 265 fra praktiserende læge inden sagen kan behandles jf. ovenstående. En undtagelse er alene i 1. jobafklaringsforløb, hvis der i forvejen er en tilstrækkelig aktuelt LÆ 285 erklæring og andre helbredsmæssige oplysninger. For udfyldelse af attesten kræves, at patienten indkaldes af lægen til konsultation. Formålet er en tættere inddragelse af den praktiserende læge, hvilket som udgangspunkt er et godt princip.

Erfaringen fra de seneste 4 år er, at det ikke i alle sager er egen læge, der er primær sundhedsperson ift til den sygemeldte borger, særligt hvis denne behandles i et andet specialiseret regi. I disse situationer undrer borgerne (og lægerne) sig over, at de skal bestille tid til samtale og afvente denne særlige helbredserklæring, inden sagen kan behandles på rehabiliteringsmøde, når kommunen i forvejen har relevante akter fra speciallæger, behandlende afdelinger på sygehus eller genoptræningsafdelinger. Lægerne kan ikke i alle situationer tilføje sagen yderligere, heller ikke selvom der afholdes en konsultation inden erklæringen udfyldes.

Derudover kan der være situationer, hvor lægen allerede har udarbejdet andre attester til kommunen om borgeren. I de tilfælde kan såvel borger som praktiserende læge undres over antallet af helbredserklæringer som kommunen amoder om. Derudover opleves der udfordringer med ventetider på attester generelt. Ift LÆ 265 har lægerne 30 dage til besvarelse, hvilket lægerne erfaringsmæssigt har svært ved at overholde. Samtidig skal jobcentret planlægge indhentelsen af denne særlige attest, så den er helt aktuel. Ellers vil teamets indstilling og kommunens afgørelse som udgangspunkt være ugyldig (jf. Ankestyrelsens praksis).

Det er fortsat relevant og vigtigt at inddrage praktiserende læge på et relevant tidspunkt i jobcentrets udredning. Dog er der i dag tale om en detaljstyring, som af både borger, praktiserende læge og kommune kan opleves som et forsinkende og unødvendigt led i sagsbehandlingen.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunerne ansøger om hjemmel til:

- Fritagelse fra at indhente borgerens praktiserende læges vurdering af borgerens helbred ift at kunne arbejde, som led i udarbejdelse af rehabiliteringsplanens forberedende del.

Fritagelse fra:

Lov om aktiv beskæftigelsesindsats ift rehabiliteringsplanens anvendelse § 30a, § 31

Bekendtgørelse nr. 996 af 29 juni 2016 om rehabiliteringsplan og teamets indstilling; § 1, § 4

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Resultaterne realiseres ved at inddrage borgerne i beslutningsprocessen for dermed at sikre sig, at borgerens retssikkerhed er sikret.

For borgerne vil resultatet realiseres ved, at de informeres tilstrækkeligt til at kunne overskue formålet med at indhente LÆ 265 .

For kommunen realiseres resultatet ved, at der kan ske en smidigere sagsbehandling hvor der er fokus på at inddrage sundhedskoordinator ift hvorvidt en sag er tilstrækkeligt helbredsmæssigt oplyst til at

sagen kan behandles på rehabiliteringsmøder.

For den praktiserende læge kan det betyde, at der i højere grad kan være fokus på inddragelse og rundbordssamtaler, idet der kan frigives ressourcer.

5. Evaluering

Der vil blive lavet en evaluering i sammenhæng med det øvrige frikommuneforsøg om fritagelse for LÆ 265 i sager om ressourceforløb, fleksjob og førtidspension.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Mulighed for økonomisk tilskud til bolig for særlige målgrupper, der ellers ikke kan opnå bolig.

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Mulighed for økonomisk tilskud til bolig for særlige målgrupper, der ellers ikke kan opnå bolig		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Randers Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Roskilde Kommune (med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse af konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-koordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

I 1. runde frikommuneansøgninger søgte kommunenetværket om mulighed for huslejetilskud til særlige målgrupper, hvor kommunerne har en pligt til sociale indsatser eller til, som alternativ, at stille botilbud til rådighed. Kommunenetværket fik med 1. frikommunelov (vedtaget af Folketinget 1. juni 2017) mulighed for at etablere udslusningsboliger for en udvidet målgruppe.

I udslusningsboliger er det implicit et krav, at borgerens betalingsevne forbedres i løbet af udslusningsperioden, da det ellers kan være umuligt for borgeren at overtage boligen på ordinære vilkår, som indebærer, at borgeren skal have råd til den reelle leje i boligen.

Kommunerne yder i dag støtte og stiller botilbud til rådighed for en række målgrupper, hvor det vil være hensigtsmæssigt af hensyn til borgerens rehabilitering, at vedkommende får tilbud om egen bolig

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

med støtte, men hvor borgeren ikke har den nødvendige udsigt til en indtægtsmæssig forbedring. Når borgeren ikke har råd til at bo i de boliger, kommunen har rådighed over, er eneste alternativ, at borgeren forbliver på et botilbud.

Netværkskommunerne ønsker, at det indenfor rammerne af frikommuneforsøget skal være muligt at yde støtte til disse målgrupper således, at også borgere med begrænset beskæftigelsesmæssigt udviklingspotentiale, eller hvor potentialet ikke kan opnås indenfor de 2-2½ år i udslusningsboliger, også kan opnå mulighed for at bo i egen bolig.

Det skal desuden være muligt at kunne lade borgere i målgruppen afprøve livet i egen bolig, hvor det på forhånd er aftalt, at borgeren ikke fastholder den pågældende bolig, men tilbydes rette permanente tilbud med rette støtte efter en test-periode.

Målgruppen for sådanne forsøg er personer med tungere former for handicap, hvor der ikke er udsigt til en indtægtsmæssig forbedring indenfor et kortere tidsperspektiv, som de 2 -2½ år i udslusningsboliger og inklusionsboliger. Det kan f.eks. være borgere med udviklingshæmning og andre typer af handicap, som medfører større funktionsnedsættelser i længere perioder eller permanent, og hvor der ikke er udsigt til bedre indtægter. Samtidig er borgerne i målgruppen i stand til at bo i egen bolig med støtte.

Målet er at sikre, at de målgrupper, som vil få en bedre udvikling i egen bolig, får mulighed for udslusning, også selv om de pga. prisniveauet ikke har råd til de boliger, der i dag er til kommunens rådighed. Samtidig vil en sådan mulighed sikre flow i kommunale tilbud og dermed, at flere borgere, der aktuelt venter på tilbud, får kortere ventetid.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Borgeren opnår øget selvstændighed og tilfredshed med liv i egen bolig
- Borgeren oplever en stabil ramme om social udvikling
- Borgeren oplever en mere sammenhængende og fleksibel indsats
- Borgeren har på længere sigt mindre behov for kommunal støtte

Kvantitative mål:

- Antallet af borgere som udflyttes til en bolig øges

- Antallet af borgere, som fastholder boligen i mindst 2 år øges, og antallet af borgere, som rykkes til botilbud mindskes
- Træk på kommunal støtte til beboere i egen bolig mindskes i forhold til udgifter til hidtidige tilbud
- Borgere med sociale problemer bor integreret i byens kvarterer frem for at være koncentreret på botilbud eller i de få områder med tilstrækkeligt billige boliger

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Den aktuelle bestemmelse (almenboliglovens § 63) om udslusningsboliger, giver mulighed for at tilbyde borgere, der har været indkvarteret på botilbud efter servicelovens § 107 (borgere med behov for midlertidigt tilbud pga. nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne) eller servicelovens § 110 (herberg) en nedsat husleje i en udslusningsperiode på op til 2 år.

Som led i 1. runde frikommunelovgivning har netværket fået mulighed for at tilbyde udslusningsboliger til en udvidet målgruppe i form af personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå og fastholde en bolig, og for at forlænge støtteperioden med op til ½ år.

Udslusningsboliger forudsætter dermed – uanset om der er tale om forsøg – at borgerens betalingsevne forbedres indenfor en periode på 2-2½ år.

En række målgrupper, som kommunerne har ansvar for, har ikke udsigt til en så hurtig udvikling.

Kommunerne ønsker hjemmel til en ny boligtype, eller at støtteperioden i udslusningsboliger kan udvides til en længere periode i forhold til målgrupper, som ikke har udsigt til en indtægtsmæssig udvikling indenfor den nuværende periode på 2-2½ år. Da målgruppen er borgere med betydelige komplekse problemstillinger, vil perioden, der ydes støtte i f.eks. afspejle varigheden af ressourceforløb. Da ressourceforløb kan vare op til 5 år, vil også tilskuddet kunne have op til 5 års varighed.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Kommunerne vil i starten af forsøget anvise et antal borgere til en bolig med tilknyttet støtte og et integreret huslejetilskud. Tilskuddets løbetid skal afspejle de forventninger, kommunen har til borgerens udvikling. Der vil kunne være tale om tilskud i op til 5 år for borgere med særligt komplekse problemstillinger, som f.eks. har behov for et langvarigt ressourceforløb. Anvisningerne sker med midlertidig lejekontrakt, hvor tilskud og lejeperiode fastsættes ensartet.

Såfremt borgeren på udløbstidspunktet ikke har økonomi til at fastholde boligen med egne midler, og forsøget samtidig ikke udmunder i nye muligheder i lovgivningen, har kommunen ansvaret for hurtigst muligt at genhuse borgeren i andet egnet tilbud. Indtil dette lykkes, har kommunen fortsat ansvar for at sikre lejebetalingen, evt. ved en midlertidig forlængelse af tilskuddet.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Huslejetilskud til fastholdelse af borgere i bolig, som deltager i beskæftigelsesrettede projekter

Frikommunenetværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Huslejetilskud til fastholdelse af borgere i bolig, som deltager i beskæftigelsesrettede projekter		
Deltagerkommuner	Københavns Kommune (med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværkskoordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Boligpriserne er stigende, og det er over de seneste år i stigende omfang blevet vanskeligt at fastholde lavindkomstgrupper – herunder borgere på overførselsindkomst – i boliger i de større byer.

Såvel stat som kommune har iværksat tiltag, som skal sikre, at flere får tilknytning til arbejdsmarkedet. Netværskommunerne ønsker at sikre, at borgere, som er omfattet af sådanne projekter, fastholder boligen i projektperioden. Det kan f.eks. tage tid, før de borgere, som berøres af 225-timers reglen, opnår et tilstrækkeligt antal timer til at få den fulde ydelse. I denne periode ønsker kommunerne mulighed for at understøtte borgeren. Støtten skal understøtte, at borgeren fortsat deltager i det beskæftigelsesrettede projekt, fordi boligen fastholdes. Mister borgeren boligen pga. økonomiske problemer, er det usikkert, om det beskæftigelsesrettede forløb kan gennemføres. Det vil være vanskeligt at have fokus på beskæftigelse for en borger, som mister sin bolig.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Egnede målgrupper kan f.eks. være:

- Borgere som deltager i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) og Socialstyrelsens projekt om social støtte til udsatte ledige
- Borgere, som deltager i projekter i regi af STARs pulje om ”Flere skal med”
- Borgere, som deltager i beskæftigelsesprojekter, hvor kommune og civilsamfund samarbejder
- Borgere, som er omfattet af housing first-indsatser.

Fastholdelsen skal generelt ske ved, at kommunerne får mulighed for at yde midlertidige huslejetilskud til borgere i ovenstående målgrupper. Denne støtte skal kunne ydes under videre rammer end de nuværende bestemmelser i aktivlovens § 81 og § 81a. Der skal kunne bevilges støtte til en bredere målgruppe og i en længere periode, end det aktuelt er muligt. Fortsatte bevillinger skal dog være betinget af, at borgeren fortsat deltager i de pågældende beskæftigelsesprojekter. Hermed sikres det i videst mulige omfang, at borgeren kommer i beskæftigelse og derved på sigt får økonomi til at fastholde boligen.

Borgere, som deltager i projekt om social støtte til udsatte ledige

STAR har sammen med Socialstyrelsen udmeldt, at de vil iværksætte et projekt om støtte til socialt udsatte ledige. Projekterne skal kombinere jobfokus og socialfaglig støtte.

Der er afsat 39,1 mio. kr. til projekter med dette formål i perioden 2017-2020. Det forventes at ansøgninger skal indgives fra kommunerne i 2. halvår 2017.

Formålet med projektet er at afprøve en integreret socialfaglig og beskæftigelsesrettet indsats, som skal støtte borgeren i overgangen til job. Initiativet bygger på viden fra både det sociale område og fra beskæftigelsesområdet. I projektet lægges der vægt på, at socialforvaltningen og jobcenteret fra dag ét indgår et forpligtende samarbejde om en sammenhængende indsats i et helhedsorienteret, intensivt og tidsafgrænset forløb for borgeren.

Målgruppen for initiativet er længerevarende aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere over 30 år med minimum et års ledighed. Målgruppen er kendetegnet ved at stå over for komplekse og sammensatte problemer, herunder handicap, psykiske lidelser og/eller sociale problemer.

Netværkskommunerne ønsker i dette forsøg at få mulighed for at fastholde borgere, som er i målgruppen for Socialstyrelsens og STARs projekt, i boligen, hvis de pga. dårlig økonomi i projektperioden kommer i risiko for udsættelse fra boligen. Det overordnede formål med forsøget er at sikre, at borgere i forsøget ikke afslutter deres projektforsøg, fordi de ikke har råd til deres hidtidige bolig.

Borgere som deltager i ”Flere skal med”

STAR har udmeldt en pulje på 262,5 mio. kr. under overskriften ”Flere skal med”. Formålet med initiativet er først og fremmest at hjælpe de borgere, hvor langvarig sygdom er en forhindring for arbejde. Er borgeren i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension, skal borgerens sag forberedes til rehabiliteringsteamet. For de øvrige borgere skal der igangsættes en individuel og helhedsorienteret indsats, hvor målet er, at flest mulige opnår hel eller delvis fodfæste på arbejdsmarkedet i form af ordinære timer. Dette fodfæste vil betyde, at de pågældende opnår en bedre samlet økonomi og derfor opnår bedre mulighed for at fastholde en bolig.

Målgruppen for puljen er aktivitetsparate modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse i de deltagende kommuner, som har været mindst 5 år i kontanthjælpssystemet efter afsluttet integrationsprogram.

Netværkskommunerne ønsker i dette forsøg at få mulighed for at fastholde borgeren i nuværende bolig, når borgeren er i målgruppen for ”Flere skal med”, og borgeren pga. dårlig økonomi i projektperioden kommer i risiko for udsættelse fra boligen. Det overordnede formål med forsøget er at sikre, at borgere i forsøget ikke afslutter deres projektførelse, fordi de ikke længere har råd til deres hidtidige bolig.

Beskæftigelsesprojekter, hvor kommune og civilsamfund samarbejder

For nogle borgere er der opbygget indsatser i samarbejde med private parter om at få dem i arbejde. Der findes flere steder projekter, som skal understøtte, at borgerne får et skridt ind på arbejdsmarkedet i form af småjobs. Forhåbningen er, at beskæftigelse få timer om ugen kan give adgang til arbejdsmarkedet generelt, bl.a. fordi borgeren får forbedret sit CV. Samtidig kan ganske få timer betyde, at borgeren optjener et tilstrækkeligt antal timer til på sigt at opfylde 225-timers reglen og få adgang til højere boligstøtte, fordi kontanthjælpsloftet rykkes ved beskæftigelse.

I Københavns Kommune er et eksempel på sådanne projekter ”Godt i Gang” Amager, som er et samarbejde om lokal jobskabelse mellem Amagerbro Helhedsplan, den boligsociale indsats i Urbanplanen og Godt i Gang IVS (en social-økonomisk virksomhed).

Formålet med projektet er at udvikle og afprøve nye løsninger på Amager for borgere i en socialt udsat situation, således at de opnår midlertidige ordinære jobs og på sigt fuldtidsansættelser.

Projektet vil opsøge lokale virksomheder, foreninger mv. og etablere et samarbejde om jobmatch.

Når et jobmatch findes i sådanne projekter, vil det tage tid for den enkelte borger at optjene et tilstrækkeligt antal timer.

Netværkskommunerne ønsker at kunne sikre, at borgere, som deltager i sådanne projekter, ikke mister boligen i projektperioden. Hvis

boligen mistes, kan dette føre til, at borgeren må udgå af projektet.

Det overordnede formål er derfor at kunne sikre fokus på beskæftigelsesindsatsen i forsøgsperioden. Hvis boligen er en sikker base, er der større sandsynlighed for, at der kan ske positiv udvikling i beskæftigelsessituationen.

Fastholdelsen skal ske ved, at kommunerne får mulighed for at yde midlertidige huslejetilskud til borgere i beskæftigelsesprojekter, der udvikles i et samarbejde med civilsamfundets aktører. Forudsætningen er, at samarbejdet involverer den lokale beskæftigelsesforvaltning, således at der sker et koordineret samarbejde om at bedre borgerens jobmæssige situation.

Støtte kan ydes, til borgeren har optjent 225 timer.

Borgere omfattet af housing first-indsatser

Housing first-indsatserne har gode resultater i forhold til fastholdelse af bolig. Indsatserne omfatter dog ikke mulighed for at sikre en borger økonomisk, hvis borgeren i øvrigt oplever økonomiske problemer.

Kommunerne investerer væsentlige ressourcer i form af opsøgende indsatser (ACT, ICM og CTI) til borgere i housing first-indsatser. Det er væsentligt at denne investering ikke falder på gulvet, hvis borgeren pga. dårlig økonomi risikerer udsættelse.

Netværkskommunerne ønsker derfor mulighed for en helhedsorienteret indsats, hvor kommunerne får mulighed for at give sikkerhed i boligen via et huslejetilskud. Forudsætningen for tilskuddet er fortsat samarbejde med de kommunale aktører i indsatsen.

2. Mål og forventede resultater

Netværkets forsøg koncentrerer sig om fastholdelse af boligen for borgere, som modtager støtte til at bedre deres beskæftigelsesmæssige situation eller sociale situation i projekter under STAR, Socialstyrelsen, i civilsamfundsinddragende projekter, som fx Godt i Gang Amager og for borgere i housing first-indsatser.

Netværket har følgende forslag til mål omkring fastholdelse af bolig:

Kvalitative mål:

- Borgeren oplever at få en stabil ramme og ro til at arbejde med de sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer
- Social deroute forebygges eller afværges.

Kvantitative mål:

- Antal borgere, der har behov for og opnår tilskud
- Antal borgere, som fastholder boligen og deres tilknytning til

- de konkrete projekter
- Antal borgere, som deltager i de konkrete projekter, der bliver genstand for en effektueret udsættelse pga. restance.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

De eneste to muligheder, der aktuelt er for fastholdelse af boliger, findes i lov om aktiv socialpolitik § 81 og § 81a.

§ 81. Kommunen kan yde hjælp til *rimeligt begrundede enkeltudgifter* til en person, som har været ude for *ændringer i sine forhold*, hvis den pågældendes egen afholdelse af udgifterne i *afgørende grad vil vanskeliggøre* den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden. Hjælpen kan normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet *forudses*. Kommunen kan dog efter en konkret vurdering undtagelsesvis yde hjælp til en udgift, der har kunnet forudses, hvis afholdelsen af udgiften er af *helt afgørende betydning* for den pågældendes eller familiens livsførelse.

§ 81 a. Kommunen kan yde hjælp til *rimeligt begrundede midlertidige huslejudgifter* til en person, der er *udsættelsestruet* på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygges, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan betinge hjælpen af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning el.lign. **Kommunen skal særlig rette hjælpen til børnefamilier og socialt udsatte borgere.** Kommunen kan bestemme, at hjælpen udbetales direkte til udlejeren. Udgiften til hjælpen afholdes fuldt ud af kommunen, jf. § 99, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes til direkte til *kompensere for økonomiske sanktioner* givet efter denne eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget.

Stk. 3. Hjælp efter stk. 1 kan kun ydes, hvis personen *ikke har økonomisk mulighed* for at betale huslejudgifterne.

Netværkskommunerne finder det mest hensigtsmæssigt, at der fastsættes en ny hjemmel, der giver mulighed for at bevilge huslejetilskud til borgere, der deltager i særlige beskæftigelsesrettede projekter indtil de har optjent 225 timer.

Hvis ministeriet finder det mest hensigtsmæssigt at give dispensationer ud fra de eksisterende regler, så er der følgende problematikker:

§ 81

- Borgerne i forsøget har ikke nødvendigvis oplevet en social begivenhed (§ 81: ”ændringer i sine forhold”). Behovet kan opstå som følge af en langvarig dårlig økonomi.
- Huslejudgifter kan som udgangspunkt forudses (§81)
- Hvis der kan findes billigere bolig i anden kommune, kan bevilling ikke nødvendigvis ydes, hvilket kan fremtvinge flytning og udtræden af projekter.
- Hvis problematikken opstår som følge af en huslejeforhøjelse, og borgerens økonomi fremover ikke vil hænge sammen i boligen, kan støtte ikke ydes.
- Ydelser kan efter denne bestemmelse ikke bevilges i flere måneder.

§ 81a

- Midlertidighed tilsiger, at kommunen alene kan bevilge ydelser i en kortere periode – uanset udviklingsperspektiv og

projektperiode.

- Der kræves en tilkendegivelse om, at borgeren udsættes, hvis ikke en restance betales. Det er netværkskommunernes opfattelse, at der er behov for at reagere tidligere på truende udsættelser, særligt hvor kommunen i forvejen er engageret i at løfte borgeren socialt og i forhold til beskæftigelse. Det er uhensigtsmæssigt at forløbet for udlejer skal strækkes til en udsættelsestrussel, hvis det kan afkortes. Herudover betyder et længere forløb, at der opstår øgede udgifter til renter og gebyrer mv. Netværkskommunerne ønsker et tæt samarbejde med borgere i projektet, således at der allerede, når der er kendskab til, at borgeren ikke har råd til en huslejebetaling, kan tages stilling til, om borgeren kan opnå et tilskud.
- Ydelse kan bevilges, når en udsættelsessag er relativt fremskreden (oversendt til foged eller sikkerhed for, at den oversendes) og ikke på et tidligere forebyggende tidspunkt.
- Ankestyrelsens praksis viser, at bestemmelsens ordlyd om, hvilke målgrupper, bestemmelsen særligt har, i store træk betragtes som en næsten udtømmende opremsning. Der kunne være risiko for, at selv deltagelsen i et beskæftigelsesrettet projekt kunne føre til, at borgeren vurderes som udenfor målgruppen af § 81a.

Kommunerne ønsker at rækken af betingelser i de nuværende bestemmelser skal kunne fraviges, når der er tale om en borger, som indgår i beskæftigelsesrettede projekter, og alternativet er, at borgeren må udtræde af projektet enten som følge af boligløshed eller som følge af flytning til anden kommune, hvis nuværende bolig mistes.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Hvis der gives mulighed for øget tildeling af ydelser til personer, som samarbejder om beskæftigelsesrettede indsatser, er det forventningen, at de pågældende opnår øget incitament til deltagelse ved ikke at have usikre boligforhold i projektperioden.

Såfremt en deltager i projektet kommer i økonomiske problemer og ikke kan betale huslejen, men i øvrigt samarbejder omkring at komme i beskæftigelse, skal kommunen have mulighed for at udbetale et huslejetilskud, som betinges af fortsat samarbejde omkring beskæftigelse. Tilskuddet bortfalder, når borgeren har opnået en indtægt, som medfører, at vedkommende igen har råd til at fastholde boligen for egne midler, fx når vedkommende har optjent 225 timers beskæftigelse. Med tilskuddet forebygges det, at projektdeltagelse hindres, fordi borgeren får usikre boligforhold eller helt tvinges til at forlade kommunen til fordel for en billigere bolig i anden kommune.

Det forudsættes, at den enkelte borger alene kan fastholdes i boliger, som det er realistisk, at borgeren kan fastholde, når borgeren kommer i arbejde.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Forebyggelse af udsættelser

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Forebyggelse af udsættelser		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune, Randers Kommune (med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-kordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Forebyggelse af udsættelser og fastholdelse i nuværende bolig kan lette presset på den kommunale boligsociale anvisning. Hvis en udsættelse forebygges, vil den udsættelsestruede borger ikke have behov for ny og billigere bolig med kort varsel. Samtidig vil kommunen i forhold til den enkelte borger forebygge udgifter til midlertidige boligløsninger i kommunalt regi.

Kommunerne har gennem de seneste år gjort en stor indsats for at forebygge antallet af udsættelser. Antallet af effektuerede udsættelser er da også faldet på landsplan fra 4.405 effektuerede udsættelser i 2011 til 2.115 i 2016 ifølge tal fra Domstolsstyrelsen.

En udsættelse har både konsekvenser for den enkelte borger, for kommune og for udlejer. En udsættelse kan for den enkelte borger udløse en større social deroute. Selv om ikke alle udsatte efter udsættelsen indkvarteres på herberg, krisecenter eller i nødbolig, er der væsentlig risiko for, at borgeren ender med et ophold i disse boformer på sigt, når borgerens netværk ikke længere vil hjælpe.

Ophold i midlertidige tilbud som krisecentre og herberger fører til

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

større offentlige udgifter. Samtidig forlader borgeren typisk en udsættelse med gæld, ikke kun i form af istandsættelsesudgifter og lejerestance, men også i form af udgifter til flytning af indbo (herunder frikøb, hvis indbo flyttes med politiets bistand), låsesmed, udgifter til fogedret og udlejers advokat.

Udlejere og kommuner har etableret et tæt samarbejde om forebyggelse af udsættelser. Det kan imidlertid være vanskeligt at sænke antallet af udsættelser uden nye forebyggelsesmuligheder.

Bredere målgruppe for Aktivlovens § 81a

Der er endnu ingen principafgørelser fra Ankestyrelsen om vurderingen af målgruppen for aktivlovens § 81a. Imidlertid påpeges det i almindelig praksis, at der kan gives afslag, hvis borgere ikke er omfattet af målgruppen, som beskrevet i bestemmelsens forarbejder. Målgruppen er dels børnefamilier, dels socialt udsatte borgere, defineret som borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne, misbrugere, eller personer med f.eks. ADHD, som er i en vanskelig situation, og som har svært ved at overskue deres økonomi. En udsættelse kan være startskuddet til en social deroute. Varsel om udsættelse er i mange tilfælde den første kontakt, som kommunen har til en borger i deroute. Med den eksisterende afgrænsning af målgruppen vil kommunen ofte ikke kunne hjælpe i tilfælde af en truende udsættelse. Som eksempler kan fremhæves ændringer i husstanden, f.eks. i form af skilsmisse, når et barn fylder 18 år og/eller flytter hjemmefra. I sådanne tilfælde får lejeren en ændret betalingsevne, enten ved at være ene om en husleje eller pga. afledte konsekvenser i forhold til boligstøtten. Et andet eksempel kan være, når en lejer mister sit arbejde og ikke længere har råd til nuværende bolig. I disse tilfælde er borgeren ikke nødvendigvis inden for bestemmelsens målgruppe, også selv om borgeren ikke selv har økonomisk mulighed for at løse sin situation i form af f.eks. lån.

Netværkskommunerne ønsker mulighed for at kunne bevilge en ydelse i forhold til en bredere målgruppe, end det aktuelt er muligt.

Varighed for aktivlovens § 81a skal afspejle tidsperspektivet for boligløsningen

Ydelse efter aktivlovens § 81a kan alene ydes i en kortere midlertidig periode. Dette afspejler ikke nødvendigvis boligsituationen i kommunerne, hvor det i mange tilfælde kan være umuligt at finde en egnet bolig til en lavere pris på kort tid.

Netværkskommunerne ønsker mulighed for, at varigheden af ydelsen kan afspejle tidsperspektivet i forhold til en god og realistisk løsning på boligproblemstillingen. Hermed kan det sikres, at der kan findes varige og holdbare løsninger i forhold til den enkelte, hvad enten løsningen er at skaffe sig arbejde eller flytte til anden bolig.

Tidspunkt for mulige ydelser

Aktuelt betragtes en borger alene som udsættelsestruet, hvis sagen er overgået til fogeden, eller udlejer har tilkendegivet at ville oversende sagen til fogeden. Imidlertid vil en udlejer ofte være mindre tilbøjelig til at tilbagekalde en udsættelse, når sagen er gået til fogedbehandling, bl.a. fordi lejeren så har været til økonomisk ulempe for udlejer. Samtidig tilføres lejeren udgifter til f.eks. sagsbehandling og gebyrer, når sagen når fogeden. Der ønskes øget mulighed for at kunne bevilge en ydelse allerede når det er klart, at der vil opstå en restance.

Frivillig administration af ydelser ud over kontanthjælp, integrationsydelse og pension

Aktuelt har kommunerne mulighed for i samarbejde med borgeren at iværksætte administration af ydelser som kontanthjælp, integrationsydelse og pension. Særligt unge med sociale problemer oplever ofte skift mellem kontanthjælp/uddannelseshjælp og SU. Mens den unge kan få hjælp til administration af huslejebetalingen, mens vedkommende modtager kontanthjælp/uddannelseshjælp, er der ingen hjælp, når den unge overgår til SU. I disse skift opstår der ofte restancer og deraf følgende risiko for udsættelse

Kommunerne ønsker mulighed for, at også SU kan administreres via aftale med borgeren.

Mulighed for aftale om yderligere varsler om restancer

Aktuelt er der i almenboliglovens fastsatte vilkår om, at almene boligorganisationer skal meddele kommunen, hvis der opstår restancer hos en anvist borger indenfor det første år. Kommunerne har iværksat en række indsatser for at forebygge udsættelse, som ofte er koncentreret om den første botid. Kommunerne ønsker mulighed for via aftale med boligorganisationerne at kunne få varsler i en længere periode, end det nu er muligt, f.eks. i 2 år efter indflytning.

Herudover ønsker kommunerne mulighed for at kunne indgå aftale om varsler også vedr. ikke-anviste borgers restancer som led i forsøg i forhold til at forebygge udsættelser, f.eks. i udsatte områder.

Vidensopsamling til evaluering

Aktuelt modtager kommunerne et varsel om udsættelse fra almene boligorganisationer senest samtidig med at anmodning om udsættelse sendes fra fogedretten. Ved privat udlejning modtager kommunen først underretning, når sagen modtages i fogedretten.

Kommunen har imidlertid ikke ret til at kende udfaldet af den enkelte sag. Dette forhold gør evaluering af kommunale indsatser vanskelig.

Kommunerne ønsker mulighed for at modtage indberetning om gennemførte udsættelser enten fra fogedret eller fra udlejer. Oplysningerne skal benyttes i forhold til evaluering af eksisterende

indsatser og udvikling af nye målrettede indsatser til forebyggelse af udsættelser.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Måling af tilfredshed hos borgere, som kontaktes af kommunen i forbindelse med varsling om udsættelse efter forsøgsbestemmelser
- Forebyggelse og afværgelse af social deroute
- Opnåelse af en mere fleksibel og sammenhængende indsats

Kvantitative mål:

- Antallet af ydelser under forsøgsbestemmelser, der bevilges og dermed antallet af forebyggede udsættelser
- Antallet af personer i de husstande, som opnår en ydelse
- Profil på de borgere, som opnår støtte (indtægtstype, uddannelsesniveau mv.)
- Antallet af nye administrationsaftaler
- Antallet af udsættelser hos borgere, som har administrationsaftale
- Antallet af varsler efter forsøgsbestemmelser
- Antallet af udsættelser hos borgere, som varsles udsat efter forsøgsbestemmelser
- Antallet af indsatser, som iværksættes hos borgere, som varsles udsat som følge af forsøgsbestemmelser.
- Fastholdelse af boligen hos de omfattede borgere

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Aktivlovens § 81a:

Stk. 1 Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede **midlertidige huslejeudgifter** til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygge, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan betinge hjælpen af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning el.lign. Kommunen skal **særlig rette hjælpen til børnefamilier og socialt udsatte borgere**. Kommunen kan bestemme, at hjælpen udbetales direkte til udlejeren. Udgiften til hjælpen **afholdes fuldt ud af kommunen**, jf. § 99, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes til direkte at kompensere for økonomiske sanktioner givet efter denne eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget.

Stk. 3. Hjælp efter stk. 1 kan kun ydes, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejeudgifterne.

Kommunerne ønsker, at bestemmelsen om, at hjælpen særligt skal

rettes mod børnefamilier og socialt udsatte borgere udvides til også at omfatte andre målgrupper i risiko for udsættelse og deraf følgende risiko for sociale deroute.

Bestemmelsen om, at der er tale om midlertidige udgifter, tolkes i kommunerne på den måde, at der alene kan gives korterevarende ydelser. Imidlertid er der i mange kommuner meget lang ventetid på en bolig via boligsocial anvisning. Kommunerne ønsker mulighed for at ydelsen kan bevilges i den periode, der kræves for at løse boligproblemet. Såfremt det vurderes, at den pågældende borger skal anvises en ny bolig af kommunen, bør ydelsen kunne bevilges i ventetiden for at forebygge ophold på krisecenter eller herberg. Den forebyggende ydelse bør kunne bevilges, når det er sikkert, at en restance ellers vil opstå.

Kommunerne gør i den forbindelse opmærksom på, at der ikke i forhold til denne bestemmelse ydes statsrefusion.

Frivillig Administration af ydelser

Regler om administration kan f.eks. finde i lov om aktiv socialpolitik § 90:

Kommunen kan undtagelsesvis udbetale hjælpen på anden måde, herunder for kortere perioder, hvis

- 1) en person uanset vejledning efter § 7 ikke skønnes selv at kunne administrere kontante beløb,
- 2) en person gentagne gange har misligholdt huslejebetalingen eller
- 3) en persons udlejer har indgivet anmodning til fogedretten om pågældendes udsættelse af et beboelseslejemål på grund af betalingsmisligholdelse.

Kommunerne ønsker mulighed for, at flere ydelser, herunder f.eks. SU, kan administreres efter en lignende model.

Mulighed for aftale om yderligere varsler om restancer

Almenboliglovens § 59, stk. 11. og 12 indeholder de nuværende bestemmelser om tidligt varsel om restancer:

Stk. 11. Sender boligorganisationen påkrav efter § 90, stk. 2, i lov om leje af almene boliger til lejere af almene familie- og ungdomsboliger, der har fået boligen anvist af kommunalbestyrelsen, **inden for det første år** efter lejeforholdets påbegyndelse, skal boligorganisationen samtidig hermed underrette kommunalbestyrelsen om påkravet.

Stk. 12. Kommunalbestyrelsen skal efter modtagelsen af en underretning som nævnt i stk. 11 indkalde lejeren til et møde med henblik på drøftelse af den restance, som er grundlag for boligorganisationens påkrav, og den fremtidige betaling af huslejen og andre pligtige pengeydelse i lejeforholdet. Mødet skal fastsættes til at finde sted inden udløbet af påkravsfristen.

Kommunerne ønsker mulighed for at kunne indgå aftale om varsler i længere perioder for så vidt angår borgere, som kommunen har anvist.

Herudover ønsker kommunerne mulighed for at kunne indgå aftale om varsler også vedr. ikke-anviste borgeres restancer som led i forsøg i

forhold til at forebygge udsættelser, f.eks. i udsatte områder.

Vidensopsamling til evaluering

Aktuelt kan det være vanskeligt at evaluere indsatser til forebyggelse af udsættelse. Det skyldes, at kommunerne ikke har sikker viden om, hvad der sker i de tilfælde, hvor der ikke iværksættes en indsats eller ikke er kommunalt personale til stede ved udsættelsen. Kommunerne har både i forbindelse med frikommuneforsøget og mere generelt behov for at kunne indhente viden om præcist, hvordan varslede udsættelser ender. Denne viden kan komme fra udlejer eller fra fogedretten.

Man skal naturligvis altid vurdere, hvilke informationer om borgerne, som er relevante for kommune, og om det kunne opleves som krænkende, at oplysninger kom til kommunens kendskab uden direkte samtykke. Kommunerne modtager dog i forvejen varsel om den relativt større gruppe, som varsles om udsættelse.

Netværkskommunerne finder derfor ikke, at der kan være en særlig interesse for den enkelte for at skjule den enkelte sags udfald, i forhold til at skabe større viden i kommunerne om indsatser, der virker og indsatser, der ikke virker.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Såfremt kommunerne får mulighed for at iværksætte forsøg om fastholdelse, vil der formentlig skulle afsættes yderligere midler til ydelser efter aktivlovens § 81a. Herudover vil der skulle udarbejdes nye retningslinjer for forsøg med ydelser i kommunerne. Igangsætning af sådanne forsøg vil derfor have et lidt længere tidsperspektiv.

Øgede varsler forudsætter aftaler med udlejerne. Sådanne vil kunne indgås på relativt kort sigt. Dog vil kommunerne være opmærksomme på, hvor stort et ressourcetræk en udvidet målgruppe vil medføre for opsøgende medarbejdere.

Data til vidensopsamling vil kunne indgå i de evalueringer, kommunerne i forvejen udarbejder om forebyggelse af udsættelser. Data vil også kunne indgå i forhold til vidensindsamling om frikommuneforsøg.

5. Evaluering

Evalueringkoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Fastlæggelse af serviceniveau i forhold til aktivlovens bestemmelser om enkeltydelser

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Fastlæggelse af serviceniveau i forhold til aktivlovens bestemmelser om enkeltydelser		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune (med forbehold for efterfølgende polisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-kordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Borgere, som skal anvise en bolig af kommunen, har ofte behov for støtte til etablering i boligen. Disse behov er naturligvis individuelle i forhold til den enkelte borgers økonomiske og sociale situation. Samtidig har mange borgere dog ensartede behov. Det gælder i særlig grad for nyankomne flygtninge, som typisk ikke har indbo ved ankomsten til København. Det gælder tilsvarende hjemløse og kvinder på krisecentre, som ofte heller ikke har nødvendigt indbo.

For at sikre en sammenhængende og ensartet indsats i forhold til disse og andre tilsvarende målgrupper foreslå kommunerne derfor, at der kan etableres serviceniveau i kommunerne efter aktivlovens bestemmelser om etablering og indskud.

Et serviceniveau kunne sikre hurtigere og mere effektiv sagsbehandling, fordi der kunne laves faste lister over muligt indbo og eventuelt også laves indkøbsaftaler i forhold til sådanne indflytningspakker. Det fastlagte serviceniveau skal kunne tage højde for antal og alder af personer i husstanden.

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

Forsøget vil bidrage til at sikre, at borgeren oplever anvisningen af en bolig og bevilling af ydelser som en sammenhængende indsats. Samtidig skal det understøtte, at ensartede borgere opnår ensartede ydelser, både i forhold til indbo, der bevilges, og i forhold til indboets kvalitet.

Kommunerne forventer, at fastlæggelse af serviceniveau ikke vil have negative økonomiske konsekvenser. Det er derimod forventningen, at det administrative ressourcetræk i forhold til sagsbehandlingen kan sænkes.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Borgernes tilfredshed og oplevelse af helhedsorienteret sagsbehandling i forbindelse med udslusningen til bolig
- Sagsbehandlingens oplevelse, at det fastlagte serviceniveau betyder, at de kan yde en mere sammenhængende faglig indsats, herunder at dokumentationskrav optager mindre tid

Kvantitative mål:

- Antallet af borgere, som modtager ydelser efter det fastlagte serviceniveau
- Sænkning af sagsbehandlingstiden pga. lavere proces- og dokumentationskrav i forhold til den enkelte ansøgning

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Aktivlovens § 81 og § 85 lægger niveauet for, i hvilket omfang kommunen kan yde støtte i forbindelse med en udslusning af borgere fra f.eks. krisecenter, herberg eller midlertidig bolig til flygtninge. Fælles for disse målgrupper er, at de ofte har meget begrænset indbo og meget begrænset mulighed for at betale indskud og flytning til en ny bolig.

§ 81. Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter til en person, som har været ude for ændringer i sine forhold, hvis den pågældendes egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden. Hjælpen kan normalt kun ydes, hvis udgiften er opstået som følge af behov, der ikke har kunnet forudses. Kommunen kan dog efter en konkret vurdering undtagelsesvis yde hjælp til en udgift, der har kunnet forudses, hvis afholdelsen af udgiften er af helt afgørende betydning for den pågældendes eller familiens livsførelse.

§ 85, stk. 1. Kommunen kan yde hjælp til en flytning, som forbedrer ansøgerens eller familiens bolig- eller erhvervsforhold, herunder en flytning, hvor der flyttes fra en bolig med en boligudgift, der ikke svarer til ansøgerens eller familiens økonomiske formåen, til en bolig med lavere boligudgift. Det er en betingelse for hjælpen, at hverken ansøgeren eller ægtefællen har økonomisk mulighed for at betale udgifterne.

Som led i vurderingen af ansøgningerne skal der i alle tilfælde træffes en konkret og individuel afgørelse pga. forholdene i den enkelte husstand. Fra et kommunalt perspektiv er forholdene dog for mange ansøgere så forholdsvis ensartede, at det vil give mening, hvis der kan fastlægges serviceniveau for, hvad en ydelse til f.eks. indbo som udgangspunkt skal omfatte. Det vil gøre ansøgningsprocessen lettere og mere gennemskuelig for borgeren, hvis der er et kendt niveau for, hvad kommunen yder. Samtidig vil såvel sagsbehandling som afgørelse blive lettere, hvis der ikke skal argumenteres for og imod de enkelte dele af en ansøgning, men der i stedet blot kan bevilges en fast pakke for personer uden indbo.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Såfremt netværket får en forsøgshjemmel, vil forslag om serviceniveau blive fastlagt politisk niveau i de kommuner, som deltager i forslaget.

Det forventes ikke, at forslaget vil have direkte økonomiske konsekvenser. Det er dog muligt, at sagsbehandlingstiden vil kunne falde.

Det er forventningen, at forslaget vil føre til øget tilfredshed hos såvel borgere som medarbejdere, fordi det vil blive tydeligt signaleret, hvilke ydelser, der kan opnås, og fordi en hurtig og ensartet sagsbehandling formentlig vil blive oplevet som en bedre service.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, og sikre at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst mulige omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Bedre udnyttelse af eksisterende boligkapacitet i forhold til deleboligbestemmelsen

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Bedre udnyttelse af eksisterende boligkapacitet i forhold til deleboligbestemmelsen		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Randers Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Roskilde Komune (med forbehold for efterfølgende polisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail Pa07@sof.kk.dk
Netværks-koordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail klfs@aarhus.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

I 1. ansøgningsrunde indgav frikommunenetværket en ansøgning om fleksibilitet i deleboligordningen. 1. juni 2017 vedtog Folketinget, at kommunerne i regi af frikommunenetværket kan sikre nødvendig indretning af deleboliger, herunder f.eks. opsætning af skillevægge og låse, og indbo som understøtter fællesskabet i boligen, som f.eks. komfur, køleskab og spisebord. Denne bestemmelse vil givet bidrage til at skabe bedre deleboliger, end det hidtil har været muligt. Den vil dog ikke bidrage til at sikre etableringen af et markant større antal deleboliger.

Mulighed for boligstøtte til to beboere i delebolig

I 1. ansøgningsrunde indgik ønsket om boligstøtte til to beboere i delebolig i ansøgningen om øget fleksibilitet i deleboligordningen. I svaret fra Økonomi- og Indenrigsministeriet af 1. februar 2017 er det blot konstateret, at ”Forsøg, som udbreder muligheden for at opnå boligstøtte, kan dog ikke imødekommes.”

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

For at sikre oprettelsen af et større antal deleboliger, end det aktuelt er muligt, genfremsætter frikommunenetværket ønsket om, at der skal kunne ydes boligstøtte til deleboliger med to beboere.

I de deltagende kommuner er der en væsentlig mangel på boliger, som er tilstrækkeligt billige til særligt unge under 30 år. Unge studerende deler ofte bolig, mens unge i sociale målgrupper kan have vanskeligheder ved at få adgang til dette private deleboligmarked. Deleboligen er dermed en måde, hvor unge kontanthjælpsmodtagere får kommunal bistand til at opnå en boligform, som mange andre unge benytter.

Kommunerne har rådighed over et stort antal boliger, som ikke kan udnyttes, fordi boligerne er for dyre til sociale målgrupper. F.eks. måtte Københavns Kommune i 2016 returnere over 80 3-rums almene boliger, som prismæssigt var mulige at benytte som deleboliger til 2 personer, hvis der kunne ydes boligstøtte i deleboliger med 2 beboere.

Det har været hævdet, at med to personer i en delebolig, ville der være mulighed for, at par kunne opnå en sådan bolig og herefter få mulighed for en højere boligstøtte, end de ellers kunne få, hvis de blev vurderet som par. Netværkskommunerne har ingen interesse i at omgå anden lovgivning. Boligbehovet i kommunerne omhandler primært enlige, mens der er mindre problemer med at finde boliger til husstande, hvori der indgår 2 voksne. Netværkskommunerne vil i forsøget sikre, at beboerne ikke udgør par ved indflytningen via grundig kommunal visitation og matchning af beboerne til de pågældende boliger.

Enlige unge, som modtager kontanthjælp, kan opnå en øget støtte til husleje efter aktivlovens § 34, hvis de ikke kan modtage boligstøtte. For netværkskommunerne er det imidlertid væsentligt, at de unge kan opnå boligstøtte i stedet. Uden boligstøttemulighed vil 2 unge i delebolig ellers opnå en indtægtsnedgang, når de kommer i uddannelse og overgår til SU. Uddannelsessøgende kan ikke opnå støtte til husleje efter aktivlovens § 34. Uden boligstøtte vil 2 unge i delebolig dermed få incitament til netop ikke at starte uddannelse, helt i strid med intentionerne med ordningen og kommunes opsøgende støtte i øvrigt. Herudover er det væsentligt, at der ikke i forhold til de unge gøres forskel på, om man bor to unge i en delebolig eller tre unge.

Endelig ønsker netværket at fremhæve det forhold, at der er flere 3-rums boliger til rådighed end større boliger. 3-rums boliger er ofte også lettere at opdele ligeligt end større boliger, således at lejen fordeles ligeligt mellem lejerne. I større boliger kan rumstørrelserne være ret forskellige, hvorfor lejen af de større rum kan blive for høj for målgruppen.

Mulighed for opkrævning af husleje incl. forbrugsudgifter

Kommunenetværket indgav også i 1. ansøgningsrunde ønske om

mulighed for, at der i deleboliger kan opkræves husleje incl. forbrugsudgifter. Dette ønske er ikke besvaret i tilbagemeldingen af 1. februar 2017 og genfremsættes derfor med denne ansøgning.

Som beskrevet i netværkets oprindelige ansøgning er det en væsentlig konkret problemstilling i deleboliger, at leverandører af f.eks. el, varme og vand ikke ønsker at registrere flere brugere i det enkelte lejemål. En af beboerne står derfor alene til ansvar for forbrugsudgifter. Det giver store vanskeligheder for disse unge at opkræve bidrag til forbrugsregninger hos de øvrige beboere. Det er særligt en problemstilling, hvis der har været fraflytning.

Samtidig vil det give den enkelte beboer større overblik over egen økonomi, hvis husleje opkræves som leje incl. forbrug. Kommunen har tillid til, at udlejer kan fastsætte en forbrugsudgift, som afspejler det reelle forbrug i lejemålet. Herudover vil opkrævning sammen med husleje sikre, at alle beboere bidrager ligeligt og løbende til disse udgifter.

Deleboliger i privat og kommunalt byggeri

Aktuelt findes deleboligbestemmelsen i lov om almene boliger. Der findes ikke tilsvarende muligheder i forhold til privat eller kommunalt byggeri. Kommunerne ønsker mulighed for også at kunne indrette deleboliger i andre boligtyper. Dette ønske skyldes de store udfordringer i forhold til anvisning af socialt udsatte og det manglende udbud af tilstrækkeligt billige boliger. Kommunerne har behov for at alle eksisterende boliger kan komme i spil. Herudover kan boliger i flere boligtyper bidrage til en spredning af deleboligerne og hermed af de målgrupper, som anvises til boligen.

Målgrupper

Målgrupperne for forsøget er de målgrupper, den enkelte kommune benytter deleboliger til, dvs.

- 1) Socialt udsatte unge, som har behov for støtte i forhold til at komme i uddannelse eller beskæftigelse
- 2) Enlige flygtninge, som ikke har ægtefælle eller børn i udlandet, som der på sigt kan ske familiesammenføring med
- 3) Enlige forsørgere med børn eller enlige med delebørn, som modtager kontanthjælp eller andre offentlige ydelser.

Alternativet for disse målgrupper er i dag ofte længerevarende ophold på kommunale tilbud (herberger, krisecentre, botilbud, midlertidige boliger til flygtninge) eller usikre midlertidige boligforhold (venner, familie, decideret hjemløshed). Derved risikeres en større social deroute, som det kan kræve meget tid og mange ressourcer at afværge.

2. Mål og forventede resultater

Kommunerne vurderer, at tilvejebringelsen af et øget antal deleboliger kan understøtte ”housing first”-tilgangen og hjælpe den enkelte borger

i forhold til at initiere eller fastholde personlig udvikling. Det er en forventet bieffekt, at færre borgere i målgruppen vil have behov for overnatning på botilbud eller anden midlertidig indkvartering, og at der derved frigøres ressourcer i det kommunale budget.

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Borgeren oplever mindre ensomhed
- Borgeren oplever, at der opstår et fællesskab i boligen
- Borgeren oplever at få en stabil ramme om sit liv og ro til at arbejde med sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer
- Social deroute forebygges eller afværges
- Borgeren oplever øget overblik over egen økonomi som følge af opkrævning af husleje incl. forbrugsudgifter
- Længden på fastholdelsen af bolig, og hvorvidt flytningen er udtryk for en positiv eller negativ udvikling.

Kvantitative mål:

- Antal borgere der fastholder boligen eller selv finder anden selvstændig bolig
- Borgere med sociale problemer og behov for boligsocial anvisning får bolig integreret i alle områder af byen frem for at være isoleret i områder med særligt billige boliger
- Antal deleboliger der oprettes. Dette måles på antallet af borgere, der flytter i 2 personers deleboliger.
- Deleboligerne spredes geografisk

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Boligstøtte

Kommunerne ønsker ensartethed i forhold til bestemmelserne om deleboliger i almenboligloven og bestemmelserne i boligstøtteloven

Hjemlen til deleboliger blev indført i almenboligloven ved lovændring den 21. april 2015. Herefter blev det muligt for kommunerne at anvise nyankomne flygtninge og andre med lav betalingsevne til deleboliger (kollektive bofællesskaber). Det var en forudsætning, at der i den enkelte bolig skulle være mindst 3 beboere. Samtidig blev der i boligstøtteloven givet mulighed for at 3 beboere kunne opnå boligstøtte, selv om beboerne deler køkken.

Den 8. juni 2016 blev almenboligloven ændret således, at deleboliger kan bestå af 2 personer. Der blev imidlertid ikke lavet en tilsvarende rettelse i boligstøttelovens bestemmelse. Dermed kan kommunerne anvise 2 borgere til en delebolig, men beboerne kan alene opnå ret til boligstøtte, hvis der er tale om deleboliger med 3 beboere.

Netværket ønsker at der er ensartede muligheder for boligstøtte,

uanset om der er tale om 2, 3 eller flere beboere. Netværket ønsker derfor hjemmel til, at 2 personer i delebolig kan opnå boligstøtte. Det vil være kommunen, der anviser og derved matcher de unge med hinanden. Det bliver således ikke muligt for par at omgå reglerne om boligstøtte.

Opkrævning af husleje incl. forbrugsudgifter

Kommunerne ønsker mulighed for, at der i deleboliger kan opkræves husleje incl. forbrugsudgifter. Ønsket har baggrund i konkrete problemstillinger i eksisterende deleboliger, hvor én beboer har ansvaret for den samlede boligs forbrug, og dette giver udfordringer, særligt hvis forbruget overstiger indbetalt aconto-beløb.

Boligtyper

Der bør indføres mulighed for at deleboliger kan oprettes i kommunale og private ejendomme. I forhold til private ejendomme henvises til netværkets ønske om øgede muligheder for samarbejde med private aktører.

Der bør samtidig indføres mulighed for at beboerne i hhv. private og kommunale ejendomme kan opnå boligstøtte.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Hvis der gives adgang til boligstøtte til 2 personer i deleboliger, vil antallet af benyttede boliger kunne øges væsentligt.

Hvis der gives adgang til at inddrage flere boligtyper, er der en tilsvarende mulighed i forhold til at etablere yderligere deleboliger, end det i dag er muligt.

De målgrupper, som anvises til deleboliger, har en meget sårbar økonomi. Der er tale om borgere, som kommunerne ville anviser en selvstændig bolig, hvis der var selvstændige boliger til rådighed i den rette prisklasse. Boligstøttemuligheden er derfor helt afgørende i forhold til at realisere det antal deleboliger, der er behov for.

Ønsket om at kunne opkræve husleje incl. forbrugsudgifter forudsætter aftaler om dette i den enkelte kommune. Forslaget forventes at vinde tilslutning hos boligorganisationerne.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i

evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, og sikre at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Øgede muligheder for samarbejde med private aktører om boligsocial anvisning

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Øgende muligheder for samarbejde med private om boligsocial anvisning		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Roskilde Kommune (med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-koordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

I den første ansøgningsrunde indgav netværket bl.a. ansøgning om afprøvning af midlertidige boligløsninger.

Integreret i ansøgningen var ønske om at få fjernet barrierer i forhold til samarbejde med private aktører i forhold til boligsocial anvisning. Ønsket om mulighed for samarbejde med private blev gentaget i ansøgningen om øget fleksibilitet i deleboligordningen, i ansøgningen om midlertidig lejekontrakt og i ansøgningen om midlertidige huslejetilskud.

Folketinget vedtog 1. juni 2017 lovforslag om frikommuneforsøg, hvorved kommunerne i netværket fik mulighed for at indgå samarbejde med private udlejere om boligsocial anvisning uden at leve op til kravet om, at kommunen skulle gennemføre kombineret udlejning eller have 100 % anvisning, begge udlejningsformer, som kan gennemføres i forhold til almene boliger.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Netværket havde allerede i de første ansøgninger fremsat ønsket om at få fravigelse, både for så vidt angår kravet om, at aftaler med private højst kan indgås for 6 år og kravet om, at aftaler med private ikke kan forlænges eller indgås på ny. Ønsket blev dog ikke besvaret, hvorfor det nu gentages.

Netværket har intet ønske om at favorisere private udlejere eller at anvise så mange socialt udsatte hos en privat udlejer, at også private ejendomme på sigt kan udvikle sig til særligt udsatte områder.

Netværket har et ønske om at kunne inddrage flest mulige aktører på boligmarkedet i løsningen af anvisning af boliger til socialt udsatte. Netværket forventer store udfordringer i forhold til at opnå aftaler med private udlejere. Det er dog forventningen, at visse private udlejere som led i en CSR-strategi vil være interesseret i en aftale.

Kommunerne vil kunne tilbyde støtte og forebyggelsesindsatser til de borgere, der anvises, på lige fod med anvisningen til alment byggeri. Det er håbet, at flere udlejere vil være interesseret i et formaliseret samarbejde.

Da aftaleindgåelse er frivillig for udlejer, og da kommunerne i forvejen har stort fokus på at skabe bæredygtig beboersammensætning i hele byen, finder kommunerne ikke en bekymring omkring beboersammensætning som rimelig. Hverken kommune eller udlejer har en interesse i, at udviklingen i beboersammensætning bliver negativ.

Det skal sikres, at de muligheder, der aktuelt er, i forhold til at etablere særlige boligtyper i almene boliger, også udvides til private boliger.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvantitative mål:

- Antallet af aftaler om anvisning, kommunerne indgår
- Antallet af borgere, der anvises til private byggerier
- Antallet af boligtyper, der bringes i anvendelse
- Borgerens gennemsnitlige ventetid på et tilbud om bolig
- Den gennemsnitlige tid, borgeren bor i bolig som følge af forsøget.

Kvalitative mål:

- Borgeren oplever øget selvstændighed i egen bolig
- Borgeren oplever at få en stabil ramme og ro til at arbejde med sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer
- De anviste beboere fastholder boligen, og eventuel fraflytning sker til anden bolig
- Omfanget og karakter af støtte, som ydes til borgeren i boligen
- Borgerens sociale progression, f.eks. om støtte til borgeren over tid kan aftrappes og om borgeren opnår uddannelse

- og/eller arbejde
- Borgerens holdning til ordningen.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Lov om kommunal anvisningsret

§ 3, stk. 1: Aftalen om erhvervelse af anvisningsret indgås for en tidsbegrænset periode på 6 år. Der kan ikke indgås ny aftale vedrørende en ejendom, hvorom der tidligere er indgået en aftale.

Kommunenetværket ønsker fritagelse for denne regel.

Fritagelsen for denne regel er en forudsætning for, at netværket kan realisere forsøg med den hjemmel, der blev givet ved vedtagelsen af frikommuneloven 1. juni 2017. Kommunerne har ikke interesse i, at evt. forsøg som led i frikommuneforsøg udelukker kommunerne fra efterfølgende at indgå aftaler med de udlejere, om indgår i et forsøg. Som led i dialogen mellem netværket og relevante ministerier har Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen tilkendegivet, at § 3 er gældende også i forhold til forsøg.

Koblingen af boligstøtte og særlige boligtyper til almenboligloven.

Boligstøtte til beboere i deleboliger er i boligstøtteloven koblet til almene familieboliger.

Tilsvarende er udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger muligheder, som alene eksisterer i almenboligloven. Såfremt kommunen kan opnå aftale med en privat udlejer, bør disse boligtyper også kunne oprettes i privat byggeri. Dette kan have stor betydning i forhold til anvendeligheden af private boliger til sociale målgrupper. Sociale målgrupper har som oftest en lav betalingsevne, og private boliger er som udgangspunkt dyrere end almene boliger. En afgørende forudsætning er derfor, at borgerne kan opnå boligstøtte i f.eks. deleboliger oprettet i privat byggeri på lige fod med deleboliger oprettet i alment byggeri. Tilsvarende bør der kunne opnås støtte i 2-2½ årige forløb i udslusningsboliger i privat byggeri på lige fod med de udslusningsboliger, der som led i 1. runde frikommuneansøgninger, kan oprettes i alment byggeri

Boligstøttelovens § 24, stk. 1 nr. 6

Der kan uanset § 9, stk. 1, ydes boligstøtte til:

Personer, der bor i kollektivt bofællesskab, der består af mindst fem personer etableret i medfør af § 3, stk. 2 og 4-6 eller § 5, stk. 3-5, i lov om almene boliger m.v. eller § 160 b, stk. 6, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 106 af 21. februar 2005.

Almenboliglovens § 63, stk. 1

Den almene boligorganisation kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om at stille ledige almene familieboliger til rådighed for kommunalbestyrelsen med henblik på udlejning som udslusningsboliger, jf. stk. 2.

Almenboliglovens § 62 a, stk. 1

Den almene boligorganisation kan indgå aftale med kommunalbestyrelsen om, at et antal almene familieboliger fremover udlejes som inklusionsboliger med tilskud efter § 98 c. Ledige inklusionsboliger skal udlejes til psykisk og socialt sårbare personer, der i en periode har behov for en bolig med tilknyttede sociale støttefunktioner.

Tilsvarende kan startboliger alene realiseres i almene ungdomsboliger eller i ungdomsboliger ejet af selvejende ungdomsboliginstitutioner.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Med en reel aftalemulighed forventer netværket, at der kan indgås aftale om såvel almindelig anvisning, udslusningsboliger og inklusionsboliger med et mindre antal private udlejere.

Aftaler vil lette kommunens generelle anvisning af socialt udsatte og vil dermed kunne sikre enten fald i ventetid, eller mindre stigning i ventetid, end hvad der ellers havde været forventeligt.

Kortere ventetid vil forebygge social deroute hos den enkelte borger og vil understøtte, at sociale problematikker ikke vokser sig meget store, mens en boligløsning søges.

Netværket forventer, at der kan udledes læring af samarbejdet med private aktører – f.eks. i forhold til at etablere samarbejde med yderligere aktører, såvel på boligområdet som på andre områder.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Brug af udslusningsboliger som midlertidige boliger til nyankomne flygtninge

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Brug af udslusningsboliger som midlertidige boliger til nyankomne flygtninge		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune, Aarhus Kommune, Roskilde Kommune (med forbehold for efterfølgende polisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-koordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Nye flygtninge fordeles til kommunerne efter et kvotesystem i forbindelse med, at de får opholdstilladelse. Kommunerne har pligt til at tilbyde disse nye borgere en permanent bolig, når det er muligt. Indtil det er muligt at tilbyde en permanent bolig, kan flygtningene tilbydes en midlertidig bolig.

Det er efter de aktuelle regler ikke muligt at tilbyde en midlertidig bolig i almene familieboliger. Midlertidige boliger kan derfor alene indrettes i kommunalt eller privat regi. Almene boligorganisationer er non-profit og modtager offentlig støtte. Almene boliger er derfor som oftest et billigere tilbud end en privat udlejer.

Indtil flygtninge kommer i arbejde eller uddannelse, modtager de integrationsydelse. Integrationsydelsen har i 2017 dette niveau før skat:

Enlige uden børn: 6.106 kr. pr. måned

Enlige forsørgere: 12.211 kr. pr. måned

Par med børn: (2*8.546): 17.092 kr. pr. måned

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Flygtningene optjener aktuelt over 2 år ret til børnefamilieydelse.

Der foreligger som led i regeringens bandepakke forslag om at optjeningsperioden forlænges til 6 år. Der er loft på ydelserne, hvorfor særligt adgangen til boligstøtte til par og børnefamilier er begrænset. Samlet set er flygtninges betalingsevne i forhold til husleje meget lav.

Da der i forvejen er mangel på billige boliger i kommunerne, er det nødvendigt at indkvartere de nyankomne flygtninge i midlertidige boliger. I disse boliger er der fastsat en maksimal egenbetaling, som er lavere end det reelle huslejeniveau i de fleste kommuner. Den maksimale egenbetaling er fastsat af staten. I de midlertidige boliger er den reelle udgift for kommunen højere end i en tilsvarende almen bolig. Samtidig er det kommunernes ønske at kunne sprede nyankomne flygtninge i byen frem for at samle dem i særlige områder.

I Københavns Kommune forventes udgiften til midlertidige boliger til nyankomne flygtninge i 2017 at blive 6,8 mio. kr. efter statsrefusion. Pr. 26. juni 2017 opholdt 110 flygtninge sig i de midlertidige boliger på Ottiliavej.

Frikommunenetværket ønsker mulighed for at kunne udsluse flygtninge fra dyre midlertidige boliger til almindelige familieboliger. Rammerne for forsøg kan følge de rammer, som i forvejen er lagt for frikommuneforsøg om udslusningsboliger for sociale målgrupper. Udslusningsperioden afstemmes efter den enkelte husstand, og flygtningen kan dermed alene opnå tilskud, indtil vedkommendes betalingsevne er tilstrækkelig til selv at betale boligen og dermed få permanent lejekontrakt.

Såfremt flygtningen ikke opnår beskæftigelse eller uddannelse i udslusningsperiode, opsiges aftalen, og vedkommende må flytte til midlertidig bolig i kommunalt eller privat regi. Dette forventes at give et stærkt incitament for flygtningene for at komme i beskæftigelse eller uddannelse. Det bemærkes i den forbindelse, at de almene boligorganisationer ikke vil få ekstra opgaver knyttet til forsøget om udslusningsboliger til flygtninge.

I Københavns Kommune er det besluttet, at anvisning af flygtninge ikke må påvirke den boligsociale anvisnings normale målgrupper. Boliger, som er egnet til udslusningsbolig for målgrupperne i den boligsociale anvisning, vil derfor i første række blive benyttet til dem, enten som led i den almindelige udslusningsbolig-bestemmelse eller som led i forsøg efter den forsøgshjemmel, som kommunenetværket fik pr. 1. juli 2017.

Det forventes at tilskud højst kan udgøre 2.000 kr. pr. husstand pr. måned.

Midlertidig indkvartering på Ottiliavej i Københavns Kommune koster pr. helårsperson aktuelt 44.841 kr. i 2017. Hertil kommer udgifter til personale.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Flygtningene opnår øget incitament til at komme i arbejde eller uddannelse
- Flygtninge spredes og integreres bedre i byen frem for at være koncentreret i få områder med billige boliger

Kvantitative mål:

- Antal flygtninge, der udsluses til almindelige familieboliger
- Antal flygtninge, der hhv. opnår og ikke opnår beskæftigelse eller uddannelse i udslusningsperioden
- Ophold i midlertidigt kommunalt tilbud afkortes

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ifølge integrationslovens § 12, stk. 1. har nyankomne flygtninge krav på et tilbud om permanent bolig af den kommune, hvortil de boligplaceres:

§ 12, stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal snarest muligt, efter at ansvaret for en flygtning er overgået til kommunalbestyrelsen, anvise boliger til de flygtninge, som Udlændingestyrelsen visiterer til kommunen efter § 10, jf. dog stk. 3. Hvis lejen overstiger halvdelen af husstandsindkomsten, kan fuld boligstøtte i medfør af § 15 i lov om individuel boligstøtte ikke nægtes.

Ifølge integrationslovens § 12, stk. 6 kan kommunen indkvartere flygtninge i midlertidig bolig til en permanent bolig findes:

§ 12, stk. 6. Indtil det er muligt at anvise en permanent bolig, skal kommunalbestyrelsen anvise flygtningen et midlertidigt opholdssted. Reglerne i lejeloven finder ikke anvendelse i forbindelse med indkvartering på midlertidige opholdssteder.

Man kan aktuelt ikke benytte almene boliger til midlertidig indkvartering. Undtagelsen er de særlige bestemmelser, der findes om f.eks. udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger. I alle boligformer får borgeren midlertidig lejekontrakt, til særlige betingelser er opfyldt, eller til formålet er opnået. Denne type bolig kan også være relevant i forhold til nyankomne flygtninge, der med tildelingen af en midlertidig bolig vil få et særligt incitament til at komme i arbejde eller uddannelse.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Såfremt netværket tildeles forsøgshjemmel, vil politisk niveau i den enkelte kommune skulle tage stilling til, hvilket budget der lokalt skal afsættes til brug for huslejetilskud. Når budgettet er afsat, kan forsøget gå i gang. Eftersom det forventes, at udslusning skal ske inden frikommuneforsøgets udløb, vil der alene kunne ske indflytning i 1-2

år.

5. Evaluering

Evalueringskoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og antallet af husstande. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.

Ansøgning om forsøg vedr. almene boligorganisationers frasalg af restarealer og samdrift

Frikommunenetværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger			
Titel på forsøg	Almene boligorganisationers frasalg af restarealer og samdrift af almene boligafdelinger			
Deltagerkommuner	Københavns Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Roskilde Kommune			
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard			
	Telefon	5170 7155	E-mail	Pa07@sof.kk.dk
Netværkskoordinator	Kirsten Lund Frandsen			
	Telefon	8940 3026	E-mail	klfs@aarhus.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017			

1. Beskrivelse af forsøget

Der har de seneste år været en stigende efterspørgsel efter boliger, som borgere på de laveste overførselsindkomster fx kontanthjælp eller integrationsydelse, har råd til at betale. Dette viser sig bl.a. ved, at antallet af borgere, som venter på akutanvisning er stigende. Denne stigning forventes at fortsætte i de kommende år.

Én af måderne at forsøge at imødekomme denne efterspørgsel er, at der bygges nye billige boliger, og at der anvendes fleksible boligløsninger, som kan billiggøre eksisterende boliger. Der viser sig dog flere udfordringer, når målet er at bygge/ombygge billige boliger til borgere på de laveste overførselsindkomster. Bl.a. regler i fx Bygningsreglementet, Almenboligloven etc. Frikommunenetværket ønsker med nedenstående forsøgshjemler at gøre det muligt for den almene boligsektor at anvende fleksible boligløsninger i eksisterende almene bebyggelser, som kan bidrage til effektivisering og billiggørelse.

2. Mål og forventede resultater

Netværket ønsker at kunne indarbejde forsøgene i eksisterende almene byggerier i dialog med de pågældende boligorganisationer. Målet er at tilvejebringe besparelser i den almene boligsektor, som vil være til gavn for beboere og boligsøgende borgere med boligsocialt behov.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

1. Frasalg af ubebyggede restarealer ejet af almene boligafdelinger
En almen boligafdelings ejendom omfatter af og til overskydende

ubebyggede arealer (restarealer). Dvs. at der er et større areal end påkrævet for at opfylde krav om friareal, parkeringsarealer m.m. i henhold til f.eks. lokalplan og bygningsreglement. Disse restarealer vil kunne sælges og dermed give mulighed for at integrere andre boligtyper og ejerformer i de almene boligområder og dermed sikre social diversitet. Ligeledes vil frasalg kunne udgøre en økonomisk gevinst for den almene boligafdeling, som fx kan finansiere lokale initiativer, anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder eller henlæggelser, som derved evt. kan bidrage til en lavere husleje.

Frasalg af restarealer vil kunne være et element i både en fysisk helhedsplan og en boligsocial helhedsplan, jf. lov om almene boliger § 91 og § 91 a. Det kan dog være kompliceret at opnå opbakning til dette i afdelingerne, da beboerne ofte ser problemer i fortætning med fx private boliger. Helhedsplaner, der er koblet sammen med frasalg med henblik på fortætningsbyggeri, skal derfor indeholde indlysende fordele for afdelingen for at opnå afdelingsmødets tilslutning til helhedsplanen. Boligafdelinger, der ikke er omfattet af hverken fysiske eller boligsociale helhedsplaner, kan naturligvis også eje restarealer, som vil kunne frasælges til fortætningsbyggeri.

Efter reglerne skal nettoprovenuet ved frasalg af et restareal indbetales som et ekstraordinært afdrag på indestående statslån, statsgaranterede lån eller foranstående lån. Overskydende beløb tilfalder boligorganisationens dispositionsfond, jf. driftsbekendtgørelsen § 101, stk. 1, og § 39, stk. 1, nr. 10. Det til dispositionsfonden overførte beløb skal anvendes i overensstemmelse med reglerne i driftsbekendtgørelsens § 41 og § 42. Ifølge lov om almene boliger m.v. § 28, stk. 3 og 4, skal en kommune indberette et salg til Udbetaling Danmark, der bl.a. træffer afgørelse om bortfald af støtte, om belåning kan forblive indestående hvorvidt og i hvilket omfang, der skal indbetales ekstraordinært afdrag på statslån, statsgaranterede lån og foranstående lån. Ifølge lovens § 28, stk. 5, kan ministeriet efter ansøgning godkende at nettoprovenuet ved salg af ejendomme beliggende i udsatte almene boligafdelinger, jf. lovens § 91 a, stk. 1, som er omfattet af en godkendt helhedsplan, ikke skal indbetales som ekstraordinært afdrag efter lovens § 28, stk. 4, men overføres til dispositionsfonden og anvendes til finansiering af aktiviteter i det område, hvori afdelingen ligger.

Som led i frikommuneforsøget anmodes om, at det i en 4-årig periode er boligorganisationen og kommunen i forbindelse med kommunens godkendelse af frasalg, der beslutter, hvordan nettoprovenuet skal anvendes. Det vil sige, at Udbetaling Danmarks og Transport-, Bygnings- og Boligministeriets beslutningskompetence iht. til lov om almene boliger § 28, stk. 4 og stk. 5, overføres til boligorganisationen og kommunen.

Boligorganisationen og kommunen skal kunne beslutte i hvilket omfang nettoprovenuet skal anvendes til indfrielse / nedbringelse af

indestående lån, herunder hvilken lån der skal nedbringes eller indfries. Boligorganisationen og kommunen skal desuden kunne beslutte, at hele eller resten af nettoprovenuet overføres til dispositionsfonden til finansiering af aktiviteter omfattet af en fysisk eller boligsocial helhedsplan. Det vil sige, at nettoprovenuet skal kunne bruges til at implementere en helhedsplan, almene anlægsprojekter, vedligeholdelsesarbejder eller til henlæggelser i afdelingen, uanset om boligafdelingen er en udsat boligafdeling eller en ikke-udsat boligafdeling.

Er afdelingen hverken omfattet af en fysisk- eller boligsocial helhedsplan, skal boligorganisationen og kommunen ligeledes kunne beslutte, i hvilket omfang nettoprovenuet skal anvendes til helt eller delvis nedbringelse af indestående lån, herunder hvilke lån, der skal nedbringes eller indfries. Boligorganisation og kommunen skal desuden kunne beslutte i hvilket omfang nettoprovenuet helt eller delvist skal overføres til dispositionsfonden med henblik på anvendelse til aktiviteter i den pågældende afdeling, herunder til afdelingens henlæggelser.

2. Samdrift i almene boligområder med flere boligorganisationer

Ofte har forskellige almene boligorganisationer afdelinger i samme nærområde, hvorfor fælles drift af disse kan være hensigtsmæssig. Behovet for at kunne drive dele af den almene bygningsmasse fælles vokser med den nuværende udvikling i nybyggeriet i nye byområder. Muligheden for, at kommuner kan kræve op til 25 pct. alment nybyggeri ved nye lokalplaner, betyder i stigende grad, at der i byområder som f.eks. Nordhavn, Grønttorvet mv. udvikles mange almene afdelinger i mindre skala (f.eks. 3-4.000 m², svarende til 30-40 boliger) end tidligere tiders større bebyggelser.

Som reglerne er i dag, er samdrift dog ikke umiddelbart muligt. Normalt skal driftsopgaver, som ikke udføres af boligorganisationen selv, varetages af andre på baggrund af et udbud. Da samdrift indebærer, at én af de deltagende boligorganisationer varetager den samlede drift af afdelingerne, giver udbud af driftsopgaverne dog ikke rigtig mening. Alternativt skal der oprettes et selvstændigt selskab, hvis formål er at administrere boliger og lokaler tilhørende almene boligorganisationer. Opbygning og drift af et sådant selskab, vil dog indebære en så stor administrativ og økonomisk belastning, at det i praksis gør selskabskonstruktionen umulig.

Det nuværende regelsæt (jf. Sideaktivitetsbekendtgørelsens § 11, 12, 13 og 14) giver mulighed for, at almene boligorganisationer kan administrere andre boligorganisationer, og i sideaktivitetsbekendtgørelsen er der mulighed for, at almene boligorganisationer kan administrere kommunale ejendomme, f.eks. daginstitutioner mv. Der er imidlertid ikke klare regler for, om almene boligorganisationer kan drive andre organisationers afdelinger.

I rapporten om 'Effektivisering af den almene sektor' (Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter 2014) er det som følge heraf foreslået, at

der skal foretages en udredning af reglerne for driftssamarbejde mellem afdelinger tilhørende forskellige boligorganisationer, idet der forsat skal være tale om selvstændige afdelinger.

I forlængelse heraf søges der med frikommuneforsøget afprøvet en model (via en tilføjelse til sideaktivitetsbekendtgørelsen), så én boligorganisation kan varetage driften af almene beboelsesejendomme tilhørende andre boligorganisationer i samme nærområde (uden at der oprettes et selskab i henhold til bekendtgørelsens § 24), forudsat:

- At disse ejendomme er beliggende i samme boligområde som andre af boligorganisationernes egne ejendomme
- At driften af disse ejendomme kan leveres i sammenhæng med driften af boligorganisationernes egne ejendomme
- At boligorganisationerne kan godtgøre, at opgaven bliver løst effektivt og til den lavest mulige pris.
- At samdriften er godkendt af kommunen

Formålet er en mere effektiv, stabil og billigere bygningsdrift og beboerservice grundet den bedre udnyttelse af ressourcerne – herunder øget volumen, fælles maskinpark og ejendomskontor, færre udgifter til vikardækning v. sygdom og kurser samt specialisering i ejendomsservicen. I sidste ende vil det også kunne medvirke til at billiggøre huslejen i afdelingerne.

Hertil kommer, at der kan indhøstes værdifulde erfaringer med de juridiske, økonomiske og praktiske vilkår, herunder udgiftsfordeling, hæftelsesforhold samt mulige barrierer for samdrift af afdelinger tilhørende forskellige almene boligorganisationer, som vil kunne danne en del af grundlaget for ovennævnte udredning.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Frikommunenetværket foreslår, at kommunerne drøfter med de relevante ministerier, hvilke elementer i lovgivningen, herunder de nævnte forsøgshjemler, der kunne være relevante for at opnå målet. Kommunerne forventer at kunne afprøve forsøgshjemlerne og undtagelserne fra gældende lov i et antal konkrete almene boligprojekter i løbet af forsøgsperioden. I udformningen af konkrete forsøgsprojekter vil kommunerne i hvert enkelt tilfælde afveje hensynene til forskellige borgergrupper. Det er ikke hensigten, at forsøgshjemlerne fremover skal gælde alle typer af alment byggeri, men at kommunerne i konkrete projekter skal vurdere, hvad der er hensigtsmæssigt i forhold til byggeriets målgruppe.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med KORA i løbet af 2017. Grundlæggende vil der blive evalueret på, hvor stor effekt de enkelte dispensationer og undtagelser har haft for etableringen af billige boliger, samt på hvilke afledte ulemper de enkelte dispensationer og undtagelser har haft.

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Frikommuneansøgning om mulighed for midlertidig lejekontrakt

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger			
Titel på forsøg	Midlertidige lejekontrakter i forbindelse med ophold p bomiljø, botilbud mv. efter almen boliglovens §105			
Deltager-kommuner	Aarhus Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Favrskov Kommune, Randers Kommune, Roskilde Kommune (Med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse af såvel deltagelse i forsøget som af konkrete projekter under en forsøgshjemmel)			
Faglig kontaktperson	Torben Rugholm, Randers Kommune			
	Telefon	5156 2363	E-mail	Torben.rugholm@randers.dk
	Telefon	4359 1000	E-mail	Christinepe@htk.dk
Netværks-kordinator	Kirsten Lund Frandsen			
	Telefon	8940 3026	E-mail	klfs@aarhus.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017			

1. Beskrivelse af forsøget

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har i 1. ansøgningsrunde indgivet en generel ansøgning om midlertidige huslejekontrakter. I 1. runde lovgivning blev der givet mulighed for at anvise en udvidet målgruppe til udslusningsboliger, som delvist imødekommer ønsket om midlertidige huslejekontrakter. Målgruppen for udslusningsboliger er borgere, som er klar til at flytte i egen bolig, men hvor der ikke kan findes en bolig. De bor på forsorgshjem, bomiljø, botilbud eller lignende. Imidlertid mener netværkskommunerne, at der er målgrupper,

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

beskrevet i den oprindelige ansøgning, som ikke rummes indenfor de muligheder, som netværket indtil nu har fået. Forsøget med udslusningsboliger imødekommer ikke netværkets ønske om at samtænke bolig og midlertidige støtteforløb i det rehabiliterende arbejde. Netværket ønsker at kunne tilbyde en borger, der visiteres til et af kommunernes bo miljøer (begrebet dækker boliger oprettet efter almenboliglovens § 105, men også bofællesskaber og opgangsfællesskaber), en midlertidig kontrakt eller en kontrakt, der er afgrænset og begrundet i en forventning om at behovet for støtte vil ændre sig.

I dag får borgeren en permanent kontrakt. Det betyder, at når borgeren er kommet sig, og ikke længere har behov for den støtte, der gives på bomiljø, kan han/hun alligevel, i kraft af sin lejekontrakt, vælge at blive boende. Det kan føles trygt men hindrer borgeren i at komme videre med eget liv og kommunen har brug for pladsen til andre borgere. I kommunernes arbejde med rehabilitering og recovery er der fokus på at motivere og understøtte borgerne i til at leve så selvstændigt og meningsfuldt et liv som muligt med den rette støtte (mindst indgribende støtte). Det indebærer også, at borgeren på sigt skal flytte ud af bomiljø og i egen bolig. For at understøtte det rehabiliterende arbejde er der behov for at kommunen kan give borgeren en midlertidig lejekontrakt, som også er med til at tydeliggøre fra indflytningstidspunktet, både overfor borgere og overfor medarbejdere, at der er tale om et midlertidigt ophold.

I forsøget om en midlertidig huslejekontrakt tilbydes borgerne en pakke bestående af:

- En midlertidig kontrakt i en bolig, som borgeren har råd til. I tilfælde af at de tilgængelige boliger er for dyre for målgruppen, kan der ydes et kommunalt tilskud, inspireret af ordningerne om udslusnings- og inklusionsboliger.
- Midlertidige støtteforløb (bo træning, social træning, afklaringsforløb), som skal understøtte borgerens udvikling. Formålet med bo træning og afklaringsforløb er at kommunen, sammen med borgeren, afklarer borgerens funktionsniveau og får oparbejdet mestring strategier som kan pege på den fremtidige relevante boligform. Den relevante bolig kan både være en selvstændig bolig (her kan udslusningsboligen og en uddannelses- eller arbejdsmarkeds rettet indsats blive relevant) eller et andet bomiljø.

Målgrupperne for forsøget

Fælles for de målgrupper, forsøget skal omfatte er, at kommunerne har pligt til at yde en faglig indsats.

Forsøget omhandler forskellige borgergrupper:

1. Borgere som har brug for et overgangstilbud eller

mellemstation, før de er klar til at flytte i egen bolig. Det kan være unge, der skal flytte hjemmefra, og som har behov for bo træning på et bomiljø i en kortere periode, inden de kan flytte hjemmefra.

2. Borgere, der skal udsluses fra et bomiljø i et mere gradvist tempo, og som har brug for at fastholde en tilknytning til bo miljøet/tilbuddet undervejs.
3. Borgere, hvis støttebehov ikke er fuldt afklaret, det kunne være borgere med erhvervet hjerneskade, der skal rehabiliteres og afklares. Disse borgere tilbydes derfor et tidsbegrænset forløb, fx et afklaringsforløb eller et intensivt bo træningsforløb, inden de tilbydes en mere varig løsning.

Midlertidig leje eller midlertidig fremleje

Forsøget kan enten bestå i, at borgeren får en midlertidig lejekontrakt, der indgås med boligorganisationen eller kommunen får adgang til at leje boliger eller ejendomme og herefter fremleje boligerne til en relevant målgruppe på midlertidig fremlejekontrakt.

Modellen skal benyttes, hvor en given støtte-indsats kun har midlertidig karakter. Lejeperioden skal løbe, til formålet er opnået, eller til forventningen om en positiv udvikling ikke er til stede.

Midlertidigheden afpasses til målgruppen. Det betyder, at der vil være forskel på, hvor lang den midlertidige periode vil være, alt efter hvilken målgruppe, der er tale om, og hvilken udvikling, de konkrete borgere skal gennemgå i perioden. Som minimum forventer netværket at der vil være tale om 1 år.

2. Mål og forventede resultater

De overordnede mål er,

- At borgerne på sigt opnår en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte.
- Støtten bliver mere fleksibel og virksom end de nuværende bestemmelser muliggør, fordi den ydes i egen bolig

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvantitative mål

- et antal borgere får et bedre tilbud i form af en pakke med midlertidig selvstændig bolig tilknyttet støtte.
- Flere borgere i de konkrete målgrupper får egen selvstændige bolig som følge af et ophold med træning ud udvikling i et tilbud med en midlertidig kontrakt.
- Boligen med den midlertidige kontrakt fastholdes i træningsperioden.
- Flere borgere fastholder den efterfølgende varige bolig eller en tilsvarende varig bolig, som vedkommende flytter til på eget

initiativ, i mindst to år.

- Flere borgere kommer i gang med uddannelse/arbejde eller opnår øget selvhjulpenthed i dagligdagen. På
- Flere borgere med sociale problemstillinger bor integreret i byen frem for at være koncentreret i forskellige former for bo miljøer
- Flere borgere opnår en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte.

Økonomiske mål

- Der skal i forhold til den enkelte målgruppe opstilles en business case, som viser en kommunal- og samfundsøkonomisk gevinst i forhold til en løsning på et kommunalt botilbud

Kvalitative mål:

- Borgerne oplever efter opholdt i midlertidig bolig en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte på sigt.
- Borgerne oplever tilbuddet om midlertidig bolig med tilknyttet støtte som et attraktivt tilbud
- Borgerne oplever pakken med midlertidig bolig tilknyttet støtte som et væsentligt bidrag til deres positive udvikling

Borgerne er tilfredse med deres forløb, uanset om de efterfølgende tilbydes ordinær bolig eller botilbud.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Retssikkerhed.

Et tilbud om midlertidig lejekontrakt vil give den enkelte borger en ringere sikkerhed i boligen end en varig lejekontrakt. Alternativet for denne målgruppe af borgere er imidlertid ikke en almindelig bolig med en varig lejekontrakt. Alternativet er et botilbud uden lejekontrakt og uden lejer-retigheder.

Muligheden for en bolig med en midlertidig lejekontrakt udgør et skridt mod muligheden for en almindelig bolig på ordinære vilkår. Midlertidigheden giver såvel kommune, som borger og boligejer/boligorganisation muligheden for at afprøve om et liv i ordinær bolig er vejen frem for den pågældende borger. Hvis det ikke er tilfældet, skal borgeren i stedet tilbydes anden relevant boligform. Midlertidigheden vil gøre det lettere at få aftaler om anvendelse af boliger til forsøg. Borgeren vil have et sikkerhedsnet i form af kravet om at kommunen skal tilbyde alternativ boligform, hvis forsøget ikke lykkes.

Borgernes retsstilling vil ligne retsstillingen for beboere i udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger, som alle tilsvarende er midlertidige boligformer. Også i disse boligtyper er der tale om midlertidighed, og om at borgeren skal samarbejde om opøgende støtte. Retsstillingen kan også sammenlignes med

retsstillingen for unge i ungdomsbolig, hvor det hvert år kontrolleres om de oprindelige anvisningskriterier fortsat er opfyldt, hvad enten der er tale om en uddannelsessøgende eller en ung, der er anvist af kommunen.

Midlertidig kontrakt og tilskudsmulighed

Kommunerne ønsker at kunne tilbyde en midlertidig kontrakt, når borgere flytter ind i boliger efter almenboliglovens § 105 (bo miljøer).

Det skyldes, at denne boligtype ofte benyttes til borgere, som ved indflytning har behov for støtte efter servicelovens § 85. Støtten tilrettelægges typisk, så den kan ydes mest effektivt i forhold til et antal beboere i egen bolig. Når borgeren ikke længere har behov for støtten, som er knyttet til tilbuddet om bolig, kan kommunen ikke flytte borgeren til et mere egnet tilbud. Det gælder hvad enten borgeren har behov for et tilbud med en højere grad af støtte eller borgeren har behov for mindre eller ingen støtte. Kommunen har behov for fleksibilitet, så boliger med tilknyttet støtte ikke optages af borgere med større eller mindre behov.

Fra kommunernes side er der behov for at sikre borgerne samme lejevilkår som borgere i tilbud efter servicelovens § 107-108. I mange tilfælde kan disse tilbud opfylde samme behov hos borgeren som tilbud efter almenboligloven med tilknyttet § 85 støtte. Det vil derfor altid være en konkret vurdering, hvilken type tilbud en konkret borger anvises til, og det kan i mange tilfælde afhænge af, hvilket tilbud, der er ledigt og hvad borgeren har råd til. Kommunerne ønsker samtidig at kunne udligne den økonomiske forskel, der er mellem tilbud efter Servicelovens § 107 og § 108, hvor der betales opholdsbetaling og tilbud efter almenboliglovens § 105, hvor der betales ordinær leje. De sidste tilbud er derfor typisk dyre for borgeren, og kan være uden for økonomisk rækkevidde for nogle af de målgrupper, tilbuddet ellers ville være mest relevant for. Med en større ensretning af reglerne mellem de to typer af tilbud, vil anvisning i mindre grad risikere at afhænge af borgerens økonomiske forhold. Midlertidigheden i lejekontrakten skal opvejes af en mulighed for huslejetilskud, der giver borgeren et tilbud om bolig, der på det økonomiske plan ligner et tilbud efter serviceloven.

Det er en væsentlig selvstændig pointe for netværket, at en given hjemmel skal findes i regi af boliglovgivningen, da det er en separat målsætning for netværket, at borgeren i højere grad opnår øget selvhjulpenshed i egen bolig.

Der vil dog være stor forskel på, hvor hurtigt en udvikling kan opnås for den enkelte borger. Kommunerne ønsker derfor, at der bliver mulighed for, at indgå midlertidige lejekontrakter i kortere

perioder, og at der højst indgås aftaler med en løbetid på højst 2 år med mulighed for forlængelse i 1 år, som er grænsen i de eksisterende bestemmelser om midlertidige boligtyper (udslusningsboliger og inklusionsboliger).

I forhold til borgeren er det et selvstændigt hensyn, at kommunerne ønsker at oprette midlertidige boliger i mindre enheder tættere på lokalsamfundet. Alternativet er i dag ofte, at borgerne indkvarteres på større tilbud efter serviceloven.

Opsigelse af en midlertidig lejekontrakt.

Som udgangspunkt kan en midlertidig kontrakt alene ophæves, hvis der er tale om misligholdelse, f.eks. manglende betaling eller manglende overholdelse af husordenen.

Også i forhold til regler om opsigelse af boligen i forsøget lader netværket sig inspirere af eksisterende bestemmelser om inklusionsboliger og startboliger, som begge har midlertidige lejekontrakter. I forhold til disse to boligtyper er der i forarbejderne udtrykt et hensyn til, at boligerne skal komme flest mulige i målgruppen til gavn, hvorfor der skal skabes flow i boligerne via midlertidig lejekontrakt.

Boligtyper.

Kommunerne ønsker generelt aftalefrihed i forhold til aktører på boligmarkedet. Det betyder, at der skal kunne indgås aftaler om midlertidige kontrakter både med almene og private udlejere. Der skal også kunne oprettes tilbud i kommunale boliger.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Hvis der gives mulighed for at lave forsøg med midlertidige boliger til trænings- og støtteforløb, vil netværksskommunerne iværksætte forsøg med relevante målgrupper i efteråret 2018.

Kommunerne vil arbejde med forskellige målgrupper, alt efter behov og boligmangel i den enkelte kommune.

Indsatsen i forhold til beboerne med en bolig med en midlertidig kontrakt tilrettelægges i kommunerne ud fra den enkelte målgruppes behov, muligheder og potentiale.

5. Evaluering

Netværket ønsker at evaluere udviklingen hos de borgere, som er omfattet af forsøget. Evalueringen vil blive tilrettelagt i samarbejde med VIVE i løbet af foråret 2018. Netværket vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper. Evalueringen vil generelt basere sig på de mål, som

fastlægges i samarbejde med borgeren for borgerens udvikling kombineret med kvalitative interviews af repræsentative borgere i målgruppen. Såvel positiv som negativ udvikling hos borgere i forsøgsboliger vil løbende blive benyttet til at justere og tilpasse den faglige støtte.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst mulige omfang blive taget højde for dette i de evalueringsdesigns, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg igangsættes

SKABELON: Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på
<http://www.oim.dk/arbejdsomraader/frikommuneforsog-ii/>.

Frikommunenetværk	En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren		
Titel på forsøg	Integrering af mentoraftale i en plan		
Deltagerkommuner	Allerød, Ballerup, Fredensborg, Frederikssund, Furesø, Gribskov, Halsnæs, Helsingør og Hillerød Kommune		
Faglig kontaktperson	Camilla Michella Larsen		
	Telefon	44776538	E-mail kwsx@balk.dk
Netværkskoordinator	Janne Koefoed		
	Telefon	0045 44772476	E-mail jkd@balk.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		
1. Beskrivelse af forsøget			
<p>Hvis der bevilges mentor som en del af indsatsen i frikommuneforsøget til en af forældrene der er omfattet af Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats §§ 2.11 og 2.13, er der, som reglerne er nu, krav om, at der udarbejdes og underskrives en skriftlig mentoraftale ligesom der er fastsat krav til indholdet af denne.</p> <p>For at sikre en helhedsorienteret plan og overblik giver det god mening hvis disse krav kan fraviges, så målene med mentorforløbet skrives samlet med i familiens plan i stedet for en særskilt aftale. Mentortilbuddet vil fortsat blive registreret i FASIT under borgers Min Plan, så det derigennem indberettes til DFDG. I selve Min Plan vil der blive henvist til familiens samlede plan.</p> <p>Formålet med mentorindsatsen og de konkrete opgaver herunder timetal samt kontaktoplysninger vil blive skrevet ind i familiens samlede plan.</p> <p>Familiens plan vil indeholde en klagevejledning i forhold til forvaltningsretlige afgørelser, der træffes på det tværfaglige team og nedfældes i planen.</p>			
2. Mål og forventede resultater			
<p>Målet vil være i overensstemmelse med det overordnede formål med at samle alle mål og indsatser i én samlet handleplan, så borgeren/familien skal opleve en koordineret og sammenhængende sagsbehandling. Når målene for mentorforløbet samles i familiens plan vil det skabe bedre forudsætning for opfølgning på mentorforløbet som led i drøftelserne i det tværfaglige team.</p>			
3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.			
LAB § 31c – Mentorblanket samt krav om indholdet i denne			
4. Hvordan realiseres de forventede resultater			

 At mentoraftalen integreres i en plan for borgere/familier indenfor målgruppen.

5. Evaluering

Evalueres som en del af den samlede evaluering som VIVE foretager for frikommune-netværket.

SKABELON: Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på
<http://www.oim.dk/arbejdsomraader/frikommuneforsog-ii/>.

Frikommunenetværk	En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren		
Titel på forsøg	Tidligere optag på IGU forløb		
Deltagerkommuner	Allerød Kommune		
Faglig kontaktperson	Michala Tarbo Andersson		
	Telefon	41129125	E-mail
Netværkskoordinator	Janne Kofoed Jørgensen		
	Telefon	0045 44772476	E-mail
Dato for ansøgning			

1. Beskrivelse af forsøget

Formålet med netværket er under frikommunelovgivningen at kunne samle alle mål og indsatser i én samlet handleplan er, at borgeren/familien skal opleve, at et koordineret og sammenhængende sagsbehandling betyder:

- at borgeren hjælpes med at finde hurtigere vej til arbejdsmarkedet
- en hurtigere positiv progression i løsningen af de udfordringer borgeren står i
- At borgeren får bedre hjælp gennem individuelt vurderede indsatser tilpasset borgerens behov i samarbejde med borgeren.
- at borgerens mestringsevne til at handle på egne vegne i eget liv øges
- at borgeren blive mindre afhængig af offentlig hjælp
- at borgerens trivsel øges
- at borgerens resiliens styrkes
- at borgerens beskæftigelses og uddannelseskompetencer øges
- øget livskvalitet

Frikommunerne ønsker med dette at gøre det muligt at optage flygtninge i IGU uddannelse tidligere end fra det 18. år.

Kommunerne oplever at flygtninge i alderen 16-17 vil profitere særligt af de muligheder, der ligger i IGU, da uddannelsen har et praktisk, kompetencegivende arbejdsforløb i kombination med undervisning.

IGUs formål med at give flygtninge de praktiske og faglige kompetencer til at opnå ordinær ansættelse eller på begynde en uddannelse er særdeles relevant for den gruppe af flygtninge, som har ringe skolebaggrund og som har vanskeligt ved at være i et skoleforløb.

 Oplevelsen i flere Kommuner er at indsatser for denne målgruppe i øjeblikket er centeret om at tilbyde aktiviteter med henblik på at fylde tiden frem til den enkeltes 18. års fødselsdag, hvor det kompetencegivende IGU forløb kan komme i spil.

I Allerød Kommune er målgruppen pt placeret i modtagerklasser under folkeskoleloven. Kommunen oplever stigmatiserede, rastløse og demotiverede unge som har ringe skolefaglighed og sprogfærdigheder.

Vi ser at IGU er muligheden for at få dokumenterede kompetencer og samtidig inklusion på arbejdsmarkedet og fremmer deres selvforsørgelse.

Målgruppen rummer i Allerød Kommune ca. 5 borgere årligt.

2. Mål og forventede resultater

Målet med forsøget er at styrke integrationsindsatsen for målgruppen gennem meningsfulde IGU forløb.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

§2 i Lov om Integrationsgrunduddannelse.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater realiseres gennem en øget beskæftigelsesgrad for målgruppen og eller tilknytning til det omgivende samfund.

5. Evaluering

Netværket arbejder med et overordnet evalueringsdesign på tværs af de tre målgrupper, Voksne, Unge og Familier. Netværket ønsker at arbejde med koordinering af evaluerings- og målingsdesign med henblik på at opnå bedst mulige erfaringer. Evalueringsdesignet skal kunne levere nødvendig viden til løbende justering af de kommunale indsatser og erfaringer som kan rapporteres tilbage til ministeriet og øvrige interesserede. Det er i den sammenhæng også en væsentlig ambition for netværket at samarbejde og videndele med andre relevante aktører, herunder andre kommuner, der indgår i lignende frikommuneforsøg og indsatser. VIVE er tilknyttet evalueringsprocessen og understøtter i udviklingen af evalueringsdesign.

SKABELON: Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på
<http://www.oim.dk/arbejdsomraader/frikommuneforsog-ii/>.

Frikommunenetværk	En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren		
Titel på forsøg	Tidligere optag på IGU forløb		
Deltagerkommuner	Allerød Kommune		
Faglig kontaktperson	Michala Tarbo Andersson		
	Telefon	41129125	E-mail
Netværkskoordinator	Janne Kofoed Jørgensen		
	Telefon	0045 44772476	E-mail
Dato for ansøgning			

1. Beskrivelse af forsøget

Formålet med netværket er under frikommunelovgivningen at kunne samle alle mål og indsatser i én samlet handleplan, at borgeren/familien skal opleve, at et koordineret og sammenhængende sagsbehandling betyder:

- at borgeren hjælpes med at finde hurtigere vej til arbejdsmarkedet
- en hurtigere positiv progression i løsningen af de udfordringer borgeren står i
- At borgeren får bedre hjælp gennem individuelt vurderede indsatser tilpasset borgerens behov i samarbejde med borgeren.
- at borgerens mestringsevne til at handle på egne vegne i eget liv øges
- at borgeren blive mindre afhængig af offentlig hjælp
- at borgerens trivsel øges
- at borgerens resiliens styrkes
- at borgerens beskæftigelses og uddannelseskompetencer øges
- øget livskvalitet

Frikommunerne ønsker at gøre det muligt at optage flygtninge over 40 år på Integrationsgrunduddannelse.

Formålet med integrationsgrunduddannelsen (IGU) er at give nytilkomne flygtninge og familiesammenførte, hvis kvalifikationer og produktivitet endnu ikke lever op til kravene til ansættelse på almindelige vilkår, bedre muligheder for at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Ordningen er er aftalt af arbejdsmarkedets parter og er midlertidig. Således kan der ikke startes IGU-forløb efter 30. juni 2019.

Selve IGU-forløbet er 2 årigt og omfatter ansættelse i en lønnet praktikstilling, samt skoleundervisning med uddannelsesgodtgørelse. For at være omfattet af ordningen skal man være flygtning eller fami-

liesammenført til en flygtning, være mindst 18 år og højst 40 år, samt have haft folkeregisteradresse i mindre end 5 år.

Der er grupper af flygtninge, der har svært ved at komme ind på det danske arbejdsmarked. Eksempelvis har en del kvinder reelt ikke arbejdsmarkedskompetencer, idet de har gået hjemme og passet børn, gjort rent og lavet mad. Her er et IGU-forløb særdeles velanbragt, idet der med længerevarende opkvalificering er jobs inden for beslægtede områder.

Kommunerne oplever i disse år dels, at der bliver færre ufaglærte jobs, dels at efterspørgslen på faglærte eller faglige kompetencer uden egentlig uddannelse stiger. For flygtninge uden opkvalificering, sprogligt og fagligt, er det blevet endog meget vanskeligt at komme i betragtning til det ufaglærte arbejde. Virksomhederne efterspørger således, at flygtninge opkvalificeres fagligt via AMU-kurser og sprogligt til at mestre, hvad man kan kalde arbejdsmarkedsdansk i de 20 ugers uddannelse, som IGU indeholder. Dette for at matche, de aktuelle jobåbninger, der er.

Flygtninge over 40 år har ofte kun kortvarigt gået i skole og har mindre eller ingen uddannelsesgrad, og deres sprogprogression er ofte langsommere end hos yngre flygtninge. Her har udelukkende virksomhedspraktik og løntilskud vist sig ikke at være nok til at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. Her ville det være ønskeligt med IGU-forløb for borgere over 40 år, hvor den langsomme sprogprogression kompenseres gennem længere tid på arbejdspladsen, for at kunne justere sig til det faglige sprog og kommunikation med kollegaer og ledere.

En anden problematik er flygtninge, som er faglærte, har en mellemtekniker- eller akademisk uddannelse, som de ikke kan få merit for i Danmark. Disse borgere har uddannelse som ingeniører, byggeteknikere, håndværkere o.a., og med relevant opkvalificering vil de være attraktive for virksomhederne. Disse borgere vil med kompetenceudvikling, som ikke er omfattet af elementerne i skoleundervisningen i IGU-forløbene kunne opnå et højere kompetenceniveau, hvilket er efterspurgt af de danske virksomheder. Skoleundervisningen i sin eksisterende form kan bestå af undervisning inden for:

- Arbejdsmarkedsuddannelse (AMU)
- Forberedende voksenundervisning (FVU)
- Almen voksenuddannelse (AVU)
- HF-enkeltfagsundervisning
- Danskuddannelse for voksne udlændinge

Det konkrete forsøg:

Kommunerne ønsker med dette forsøg at udvide målgruppen til også at indeholde flygtninge over 40 år. Kommunerne oplever som beskrevet oven for, at de ældre flygtninge har svært ved at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. Kommunerne ønsker med IGU-forløb til flygtninge over 40 år og tæt opfølgning ude på virksomhederne at ændre på dette billede.

Målgruppen rummer i Allerød Kommune ca. 5 borgere årligt.

2. Mål og forventede resultater

Målet med forsøget er at styrke integrationsindsatsen for målgruppen gennem meningsfyldte IGU forløb.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

§2 i Lov om Integrationsgrunduddannelse.

§ 3. Integrationsgrunduddannelsen kan påbegyndes af flygtninge og familiesammenførte til flygtninge, der har folkeregisteradresse i Danmark, ved starttidspunktet er fyldt 18 år og er under 40 år og har

 haft folkeregisteradresse i Danmark i mindre end 5 år.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater realiseres gennem en øget beskæftigelsesgrad for målgruppen og eller tilknytning til det omgivende samfund.

5. Evaluering

Netværket arbejder med et overordnet evalueringsdesign på tværs af de tre målgrupper, Voksne, Unge og Familier. Netværket ønsker at arbejde med koordinering af evaluerings- og målingsdesign med henblik på at opnå bedst mulige erfaringer. Evalueringsdesignet skal kunne levere nødvendig viden til løbende justering af de kommunale indsatser og erfaringer som kan rapporteres tilbage til ministeriet og øvrige interesserede. Det er i den sammenhæng også en væsentlig ambition for netværket at samarbejde og videndele med andre relevante aktører, herunder andre kommuner, der indgår i lignende frikommuneforsøg og indsatser. VIVE er tilknyttet evalueringsprocessen og understøtter i udviklingen af evalueringsdesign.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Mulighed for fleksibel samtalefrekvens for uddannelses- og aktivitetsparate		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Brit Lydersen		
	Telefon	2518 0330	E-mail bly@guldborgsund.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Kravet er i dag, at aktivitets- og uddannelsesparate unge mellem 18-29 år skal have 3 samtaler med jobcentret inden for de første 3 måneder af ledighedsperioden. I frikommuneforsøget er det et ønske at kunne tilrettelægge og afholde samtalerne, så de tager individuelle hensyn til den unges behov og aftalte indsats – og således ikke afholdes ud fra kravene om bestemte tidsintervaller. Det er hensigten som kommune at få de bedste forudsætninger for at skabe positive forandringer for borgeren gennem dialoger, hvor borgeren oplever at blive respekteret og inddraget. Dette vil en fritagelse fra reglerne om samtalefrekvens for denne målgruppe bidrage væsentligt til.

Ønsket er, at have en fleksibel model der kan skabe sammenhæng i borgerens forløb og kan styrke forudsætningerne for, at borgerne lykkes med at blive selvforsørgende ved at få en uddannelse eller komme i job.

Formål

Dette forsøg vil afprøve, hvorvidt en ændring af de gældende regler for samtalefrekvens med uddannelses- og aktiveringsparate unge kan forbedre forudsætninger for, at målgruppen kommer nærmere job og uddannelse. Dette ved i større udstrækning end i dag at kunne imødekomme deres individuelle behov for rådgivning, afklaring, refleksion etc.

Forsøget skal give mulighed for at igangsætte en tidlig indsats for de unge – herunder en samtalefrekvens der giver mening i forhold til borgerens situation og iværksatte forløb. Det forudsætter, at man som kommune friholdes fra de gældende proceskrav om:

1. at afholde 3 visitationssamtaler inden for en 3 måneders periode samt,
2. at der for aktivitetsparate efter 3 måneder skal afholdes samtaler med hver 2. måned

Forsøgets formål er at understøtte at der kan tilrettelægges og gennemføres et individuelt og fleksibelt forløb med borgeren under hensyn til personens ønsker og forudsætninger med henblik på, at personen hurtigst muligt påbegynder og gennemfører en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse.

Målgruppe

Jobcentret vil i dette frikommuneforsøg have fokus på målgrupperne omfattet af Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB):

Uddannelsesparate (LAB) § 2, nr. 12:

Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter lov om aktiv social politik, som er uddannelsesparate, jf. § 2, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven.

Aktivitetsparate (LAB) § 2, nr. 13:

Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter lov om aktiv social politik, og som er aktivitetsparate, jf. § 2, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven.

Samtalefrekvens inden for de første 3 måneder

Lovgivningen beskriver, at der skal afholdes 3 samtaler med den unge inden for de første 3 måneder af ledighedsperioden. Undtagelser herfor gælder, hvis borgeren ved første visitationssamtale vurderes som aktivitetsparat – det vil sige har komplekse sociale og/eller helbreds mæssige problemer. Men hovedreglen er, at samtalefrekvensen skal følges for alle, der visiteres uddannelsesparat (åbenlyst uddannelsesparat eller uddannelsesparat).

For uddannelsesparate skal der efter 1. visitationssamtale afholdes yderligere 2 samtaler. Alle tre samtaler skal afholdes inden for 3 måneder.

Eksempel: En ung er efter 1. samtale blevet sat i et beskæftigelsestilbud (jf. LAB § 32 eller § 42) som ofte har en varighed af 13 uger.

I dette tilfælde skal 2. og 3. samtale afholdes inden at den unge har afsluttet sit tilbud, som er bevilliget for at vedkommende kan få nye kompetencer eller blive afklaret f.eks. til at komme ind på en uddannelse. Her vil det være mere værdifuldt for den unges afklaringsforløb, at 3. møde kan afholdes efter 13. uge, hvor tilbuddet er afsluttet. På den baggrund kan det drøftes med den unge, hvad de opnåede resultater fra forløbet kan anvendes til, hvilke muligheder vedkommende har, og hvad der skal ske nu.

Eksemplet viser, at det ikke altid giver mening at skulle afholde den lovpligtige 3. samtale inden for de første tre måneder, men at det vil være langt mere værdifuldt for processen, at samtalerne kan placeres så det passer ind i forhold til indsatsen formål og varighed.

I frikommuneforsøget er det et ønske at kunne tilrettelægge og afholde samtalerne så de tager individuelle hensyn til den unges behov og aftalte indsats.

Eksempel: En ung henvender sig og efter 1. visitationssamtale vurderes det, at der ikke umiddelbart kan iværksættes et beskæftigelsestilbud pga. den unges helbreds mæssige udfordringer. Det aftales, at den unge undersøges af psykiatrien, og at der laves en lægefaglig vurdering af den unges helbred.

Oftentimes er situationen, at de lægelige oplysninger f.eks. fra en udredning i psykiatrien ikke kan tilvejebringes inden for de kommende 3 måneder. Dermed er udgangspunktet i forhold til den første samtale stadig det samme ved 2. og måske også 3. samtale, fordi der er ikke kommet yderligere oplysninger til som kan belyse sagen. Så ofte skal der gennemføres en samtale med den unge om "ingenting" – i hvert fald ingen ny ting – hvad er det så der kan følge op på?

Samtalefrekvens efter 3 måneder

For de uddannelsesparate er de gældende regler, at der ikke er noget krav til de individuelle samtalers tidspunkt, antal og form 3 måneder efter første henvendelse. Samtaler skal afholdes i det omfang det er nødvendigt.

For de aktivitetsparate er de gældende regler, at der skal afholdes samtaler hver gang personen i sammenhængende 2 måneder har modtaget offentlige forsørgelsesydelse eller har deltaget i tilbud efter kapitel 12.

At der jf. lovgivningen er 'valgfrihed' i forhold til samtalefrekvensen for uddannelsesparate og ikke for de aktivitetsparate giver ofte ikke mening. De aktivitetsparate er i udgangspunktet længere væk fra uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Her kan fleksibilitet i samtalefrekvensen, f.eks. hvor man afventer en lægefaglig udredning og vurdering, skabe bedre sammenhæng i borgerforløbet.

Eksempel: Der er foretaget en sygemelding for en ung aktivitetsparat borger, der er udredt af psykiatrien og dokumenteret syg. De næste 6 mdr. skal den unge følge en behandling i psykiatrien.

Eksemplet viser, at det ikke giver mening eller har værdi for borgeren at mødes hver 2. måned med jobcentret, når vedkommende er i et aftalt forløb med psykiatrien.

I tilfældet vil jobcentret ofte jf. at aktivitetsparate borgere har ret til en 'Ret & Pligt mentor' tildele den unge en mentor, hvis formål er at fremme, at borgeren kan opnå eller fastholde aktiviteter som f.eks. aftaler med psykiatrien. I denne situation vil den unge være løbende i kontakt med sin mentor. Selvom et sådan mentorforløb er iværksat, gælder kravet fortsat; at borgeren skal have samtaler med jobcentret hver 2. måned. Dette er ofte unødvendigt i forhold til, at der er en proces i gang med mentor.

Der skal i forsøget fortsat afholdes samtaler med jobcentrets medarbejder som skal forhindre, at den unge kommer længere og længere væk fra uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. Men dette sikres ikke nødvendigvis ved samtaler med 2 måneders interval. Dette kan være med både kortere og længere interval end loven i dag foreskriver.

2. Mål og forventede resultater

Målet er at kunne tilrettelægge og afholde samtaler, så de tager individuelle hensyn og følger indsatsen som er tilrettelagt for / sammen med den unge. Ved dette sikres en mere meningsfyldt proces både for den unge og for medarbejderen, og medarbejderen kan have mere fokus på inddragelse og relationsdannelse med den unge.

Når ikke alle unge skal have samme frekvens af samtaler kan jobcentret allokere ressourcerne mellem sagerne og udbygge arbejdet med "fokusborgere" (unge der er parate til at komme videre), som så kan blive indkaldt til hyppigere samtaler, end loven foreskriver i dag. Der kan dermed tilbydes en mere 'håndholdt' indsats i forhold til de borgere, som for nuværende er parat til at komme videre.

Der vil fortsat være stort fokus på borgere med svære problematikker, hvor borgeren kan være i behandling, og samtalen vil fokusere på refleksion med den unge i forhold til behandlingsforløbet, effekten m.m.

Det forventes, at flere unge kan komme hurtigere tættere på uddannelsessystemet. Der vil ikke være en økonomisk besparelse for kommunen i forhold til medarbejderressourcer, da ressourcen overføres til de borgere, der er parate til at komme videre.

På lang sigt kan der være en gevinst for kommunen, da det forventes, at der med en mere meningsfyldt og konkret samtalefrekvens hurtigere kan flyttes flere unge til uddannelsessystemet, og de dermed vil have en kortere varighed for uddannelseshjælp (offentlig forsørgelse).

Forsøgets konkrete resultatmål er, at målgruppen er kortere tid på uddannelseshjælp

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Jf. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 20a stk.1 skal der afholdes en samtale jf. § 16 seneste en uge efter første henvendelse. Denne mulighed ønskes fastholdt således, at der sikres en tidlig indsats over for den unge.

Jf. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 20a stk.2 skal der så for uddannelsesparate borgere afholdes yderligere 2 samtaler inden for samlet 3 måneder efter første henvendelse. For de uddannelsesparate unge er det denne samtalefrekvens, der skal ændres, så der er mulighed for at tilrettelægge samtalerne således, at de følger den indsats, der er iværksat ved første samtale og giver mening for den unge.

Der ønskes:

En fritagelse for Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 20a stk.2 i forhold til jf. § 2, stk.1, nr. 12 – uddannelsesparate.

Jf. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 18, stk. 4 skal der for målgruppen jf. § 2 stk. 1, nr. 13-aktivitetsparate afholdes samtale, senest hver gang personen i sammenhængende 2 måneder har modtaget offentlige forsørgelsesydelse eller har deltaget i tilbud efter kapitel 12. For de aktivitetsparate borgere er det denne samtalefrekvens, der skal ændres, for at få mulighed for at tilrettelægge samtalerne, så de følger den indsats, der er iværksat ved første samtale og giver mening for den unge.

Der ønskes:

En fritagelse for Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 18, stk. 4 i forhold til jf. § 2, stk.1, nr. 13 – aktivitetsparate.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

I forsøgsperioden vil der i jobcentret løbende i alle sager blive taget stilling til, hvilke unge der vil have mest gavn af, at intervallet af møder efter 1. visitationssamtale nedsættes eller øges – herunder hvornår i forløbet, at det giver bedst mening både for den unge og for medarbejderen at mødes.

Med mulighed for at lave en individuel vurdering og aftale for samtalefrekvens (færre eller flere samtaler) forventes det, at der kan skabes en bedre og mere sammenhængende indsats for flere unge.

Dermed kan jobcentret både tilrettelægge meningsfulde samtaleforløb for de unge, som har behov for længere intervaller mellem samtalerne og øge sit fokus på de unge, som er parat her-og-nu, og har behov for at jobcenteret kan handle hurtigt.

5. Evaluering

Dette forsøg vil afprøve, hvorvidt vi ved at ændre af den gældende LAB lov for samtalefrekvens med uddannelses- og aktiveringsparate unge og i større udstrækning end i dag kan imødekomme deres individuelle behov for rådgivning, afklaring, refleksion etc. kan forbedre forudsætninger for, at målgruppen kommer nærmere job og uddannelse.

I forsøgsperioden vil der blive ført statistik over samtalefrekvensen for alle sager, og hvor lang tid den unge er på uddannelseshjælp.

I evalueringen vil der blive lagt vægt på at kunne identificere de betingelser, der har afgørende betydning for, at den ønskede effekt opnås, og hvilke indikatorer som er væsentlig at måle på i forsøget for at kunne afdække dette.

Det endelige evalueringsdesign og valg af konkrete metoder tilrettelægges efterfølgende i samarbejde VIVE.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii/

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Paragraf 52 stk. 3. - Mulighed for helhedsperspektiv på den iværksatte støtte		
Deltagerkommuner	Guldborgsund, Gladsaxe, Ikast-Brande		
Faglig kontaktperson	Lena Marie Munk Trolborg, Ikast-Brande Kommune		
	Telefon	30670435	E-mail lmje@ikast-brande.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	25180250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	01.11.2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund og vision

Dette forslag til frikommuneforsøg skal skabe bedre mulighed for hurtig, fleksibel, tilpasset, effektiv og gennemskuelig indsats for børn og unge og familier, som har behov for støtte efter Servicelovens § 52 stk. 3.

For at opnå dette kræves der fritagelse for detaljerede afgørelser efter Servicelovens § 52. stk. 3. I dag anvendes der meget tid til beslutning om, hvilken foranstaltning efter § 52 stk. 3 der skal anvendes, tid til udfærdigelse af flere handleplaner ved flere samtidige indsatser, og tid til at træffe ny beslutning, hvis der ændres fra én indsats til en anden. Procedurer der (for familien) fjerner fokus på den støtte de har behov for. Det kan desuden opleves bureaukratisk og fremmedgørende for

familierne i forhold til, at den indsats de selv ønsker bliver formaliseret på den måde, som loven kræver.

De nuværende proceskrav har den svaghed, at det at de overholdes, ikke i sig selv er en garanti for inddragelse af familien eller kvalitet i arbejdet. Perspektivet i frikommuneforsøget er derfor, at borgerens retssikkerhed vil centrere sig omkring, at de får den rigtige ydelse frem for den rigtige paragraf.

I lovforslag nr. L 178 til lov nr. 628 af den 11. juni 2010 (barnets reform) fremgår det tydeligt, at et centralt sigte har været afbureaukratisering og regelforenkling. Af lovforslaget fremgår bl.a:

"I forlængelse heraf indeholder forslaget om Barnets Reform en række afbureaukratiserende tiltag, med henblik på at skabe bedre mulighed for at de kommunale medarbejdere kan undgå at bruge tid på unødvendig administration." [...] "Endeligt har det været afgørende at rette fokus på kvaliteten i den indsats, der gives. Det er ikke tilstrækkeligt, at der træffes de rette afgørelser om børnene. Det er helt afgørende, at den støtte, der iværksættes, er af en sådan kvalitet, at barnet eller den unge udvikler sig"

Specifikt medførte vedtagelsen af ovenstående lovforslag at netop § 52 i Serviceloven blev forenklet da, som lovforslaget beskriver: *"Der er i de gældende regler et stort overlap mellem indsatsformerne "kontaktperson" og "personlig rådgiver" som kan give anledning til tvivl om, hvilken form for foranstaltning der skal anvendes. Derfor foreslås det at sammenskrive disse to indsatsformer." [...]*

På samme vis er det frikommunenetværkets opfattelse, at der er store overlap på indsatsformerne beskrevet nedenfor, hvorfor der søges om fritagelse fra denne opdeling. Frikommunenetværket ønsker således at understøtte og videreudvikle de intentioner, der blev introduceret med lovgivningen i forbindelse med barnets reform.

Afgrænsningen af forsøget

Der søges fritagelse fra dele af reglerne vedr. iværksættelse af foranstaltninger jf. Servicelovens § 52. Mere specifikt henvises til:

Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 2

Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 3

Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 6

Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 9

Ønsket er at ændre den opdeling, der er mellem de forskellige typer af foranstaltninger efter Servicelovens § 52. Det er målet, at det bliver muligt at anlægge en samlet helhedsbetragtning på støtten til barnet, den unge og familien. Det er opfattelsen, at den gældende lovgivning tager udgangspunkt i en funktionel opdeling af systemet, hvor tilgangen til barnet, den unge og familien let bliver fragmenteret. Som følge af opdelingen af typer af tilbud efter Servicelovens § 52 stk. 3 skabes der i dag et unødigt bureaukrati i forbindelse med beslutningen om og iværksættelsen af

støtteforanstaltninger. Dette gælder især i forhold til løbende justeringer af indsatsstyper.

Livssituationen hos børn, unge og familier i udsatte positioner kalder på hurtig og effektiv indsats, handlekraft og helhedssyn – og her er proceskravene en barriere.

Alternativt kan det foreslås, at der sker en udvidelse af loven med indførelse af ny § 52 stk. 3 nr. 10, som angiver, at det er muligt at træffe beslutning om, at kommunen kan tilrettelægge en kombineret og fleksibel indsats tilpasset familiens behov.

Udfordringer med gældende lovgivning

Når en kommune vurderer, at et barn eller ung er omfattet af målgruppen for særlig støtte jf. Servicelovens § 52, så foretages denne vurdering ud fra den socialfaglige vurdering, som kommunerne i frikommunenetværket nu kommer til at lave med de frikommuneforsøg, der blev godkendt i runde 1, hvor Folketinget vedtog de givne hjemler i lov om frikommunenetværk primo juni 2017¹. Her oplyses og begrundes sagen i stedet for den børnefaglige undersøgelse (§50).

Er konklusionen her (med inddragelse af barnet, familien og relevant privat og professionel netværk), at der er behov for intervention i forhold til familiedynamikken – så skal der aftales målsætninger for indsatsen. Med afsæt i de aftalte målsætninger, skal der træffes beslutning om, om målene skal nås via kontaktperson, familiebehandler eller pædagog i hjemmet. Frikommunenetværket finder, at denne skelen er mindre afgørende, da der er markante overlap i indsatserne, og det er målsætningerne og fremgangsmåden, som bør være afgørende, og som bør aftales i samarbejde med sagens parter.

For familierne er det mindre betydningsfuldt, om støtten er givet i medfør af den ene eller anden paragraf. Den gældende § 52 stk. 3. komplicerer derfor unødigt kommunernes tilgang og støtte til de udsatte børn, unge og familier.

Hvis der i dag træffes afgørelse specifikt om familiebehandling jf. Serviceloven, og kommunen og familien efterfølgende finder ud af, at familiebehandlingen ikke er den rigtige hjælp - eller den skal suppleres med eksempelvis fast kontaktperson jf. Servicelovens § 52 stk. 3. nr. 6 - så skal hele proceduren omkring revideret skriftelig børnefaglig vurdering, revurdering af målsætninger, partshøring, udarbejdelse af afgørelse, indhentelse af samtykke, m.m. gentages – uagtet at familien er enige heri.

Alt dette medfører, at der administrativt bruges unødigt tid og ressource på dokumentation frem for dialog og indsats i forhold til familien. Dernæst forsinker det indsatsen i familierne, og i værste fald medfører det, at problemerne i familierne vokser, og motivationen for at skabe den fornødne forandring af hensyn til barnet eller unge falder.

Sociale forhold, herunder problemer for børn, unge og familier i udsatte positioner er mere dynamiske og omskiftelige end lovgivningen i dag kan imødekomme. Tanken er, at vi skal ændre vores praksis

---

¹ Det er en forudsætning for at gennemføre disse forsøg i praksis, at Børne- og Socialministeriet godkender uddybende ansøgninger fra hver af de tre kommuner i frikommunenetværket.

og procedure til at være mindre systemorienteret og mere borgerorienteret. Det gør vi ved at sørge for, at lovgivningen understøtter dynamiske processer og giver råderum til, at socialrådgiver i samarbejde med børn, unge og deres familier har en mindre bureaukratisk og mere smidig adgang til at iværksætte og ændre de tilbud, som skal bringe børn og unge i trivsel og udvikling.

Forslag til Loven

Frikommunenetværket vil samle Servicelovens § 52 stk. 3. nr. 2, 3, 6 og 9 til en samlet 'paragraf', og derved ikke skelne mellem disse foranstaltningstyper. En grundtanke er, at det for familierne er mindre relevant, om de får tilbud om praktisk pædagogisk støtte, familiebehandling, kontaktperson eller psykologsamtaler, så længe familierne hele tiden er inddraget i egen sag, og der samarbejdes mod et fælles mål omkring den ønskede forandring. Der ønskes i stedet mulighed for at iværksætte en familieorienteret/ familierettet indsats, som både kan være af kompenserende og udviklende karakter, hvor familien både får støtte, men samtidig også lære at stå på egne ben. Nuværende lovgivning forhindrer ikke iværksættelse af flere foranstaltningstyper, men der ønskes en langt mere fleksibel og omstillingsparat indgang til, hvordan indsatsen udmønter sig. Derfor er målet en samlet koordineret indsats med det formål at kunne tilbyde barnet, den unge og familien præcis den støtte de har behov for i den tid, de har brug for det.

Vurderes et barn eller ung at være i målgruppen for særlig støtte i form af en "Familieorienteret Indsats" (de indsatser som med aktuelt gældende lovgivning reguleres i Servicelovens § 52 stk. 3 nr. 2, 3, 6 eller 9), så iværksættes denne indsats på baggrund af aftaler indgået på netværksmøder og i samarbejde med familien. Familierne inddrages således kontinuerligt i tilrettelæggelsen af den indsats, som de tilbydes ligesom de fortløbende i samarbejde med de øvrige aktører, i såvel det private som det professionelle netværk, er inddraget i justeringen og planlægningen af indsatsen fremadrettet.

Begrebet indsats skal være mere vidtfavnende og fleksibelt, med sigte på det fælles formål der er formuleret i samarbejde med barnet, den unge og familien. Dermed vil sagens parter ikke skulle samtykke til "Praktisk pædagogisk støtte" men derimod til at modtage en "Familieorienteret Indsats" med et overordnet formål. Følgende er et konkret eksempel:

Formålet er at ændre Jacobs adfærdsmønstre sådan, at han ikke slår og sparker sine forældre, hvis de siger nej til ting han gerne vil. Det formål aftales på netværksmødet og midlet dertil kan f.eks. være, at forældrene tilegner sig kompetence i forhold til konfliktløsning, og Jacobs evne til affektregulering bedres. Herfra kan selve fremgangsmåden så inkludere elementer fra både familiebehandling (Servicelovens § 52.3.3) kontaktperson (Servicelovens § 52.3.6) og ART forløb (Servicelovens §11.3), men det vil ikke være nødvendigt at iværksætte tre "parallelle forløb" med hver sin afgørelse. Dette vil også åbne op for en langt større fleksibilitet i forhold til, at der sammen med familien kan tilrettelægges det enkelte udviklingsforløb, uden at sagen igen skal myndighedsbehandles med diverse juridisk regulerede sagsbehandlingsskridt som skitseret tidligere.

Familierne er således hele tiden inddraget og vidende om hvad og hvilken metode, som de giver

deres samtykke til.

Hvis den iværksatte indsats ikke vurderes at opfylde de behov, som familien og myndighedssagsbehandleren anser som vigtige for at de fælles mål kan realiseres, så vil der med forsøget være en højere grad af fleksibilitet til hurtigere at kunne ændre og korrigerer i indsatsen end lovgivningen i dag tillader. Det centrale er, at familien og barnet hele tiden er inddraget og ved hvilke tiltag, der bliver iværksat og hvordan fremgangsmåden vil være. Det vil give en hurtigere og mere effektiv indsats i familierne, og mulighed for at sammensætte den rigtige hjælp i den konkrete situation, samtidig med at de forskellige indsatsformer kan tilbydes enkeltvis, i kombination med hinanden eller i forlængelse af hinanden. Det betyder, at der ikke løbende skal træffes nye afgørelser, og de tidligere beskrevet administrative procedurer – der ikke i sig selv skaber værdi i forhold til kerneopgaven – bortfalder. Børn, unge og familier i udsatte positioner er afhængige af at modtage hjælp fra kommunen, og her er ventetid en faktor, der skal begrænses.

Klageadgang

Et vigtigt element i at sikre barnet eller den unge og familiernes retssikkerhed er at give dem adgang til at klage, såfremt der træffes afgørelser som de ikke er enige i – ligesom nuværende lovgivning gør. Nævrende ansøgning sigter dermed ikke mod at ændre gældende forhold omkring klageregler eller retssikkerhed reguleret i medfør af retssikkerhedsloven og forvaltningsloven.

2. Mål og forventede resultater

Det er målet, at der opnås en tidligere indsats, hurtigere opfølgning og større effekt, fordi der sættes tidligere ind. Derudover er det målet, at der opnås større tilfredshed med indsatserne hos familierne. Det forventes, at der kan frigøres betydelige ressourcer hovedsageligt i form af tid, som medarbejderen vil kunne anvende til hyppig opfølgning og stillingtagen til tilpasning af de indsatser, der ydes, og til arbejdet med relationerne til børn, unge og familierne.

Endvidere forventes det, at forsøget vil have positiv betydning for kvaliteten i de kommunale støttetilbud, i det der åbnes op for en mere dynamisk og fleksibel tilgang, der løbende kan justeres med afsæt i de særlige behov barnet, den unge eller familien har på ethvert givent tidspunkt af forløbet.

I forlængelse heraf er det endvidere forventningen, at den periode, hvor familien modtager støtte efter Servicelovens § 52, vil forkortes, da styringen af indsatsen i højre grad vil tage afsæt i de aftalte mål end i hvilken type af støtte der er iværksat.

Det forventes, at barnet, den unge og forældrene vil opleve en høj grad af medbestemmelse, og at de indsatser de tilbydes opleves som målrettet og tilpasset deres behov og livssituation.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Fritagelse fra Lov om Social Service § 52 stk. 3. nr. 2,3,6 & 9

Alternativt at der tilføjes nyt § 52 stk. 3 nr. 10, hvor der anføres "Kommunen kan træffe afgørelse om en om flere samtidige indsatser i en beslutning".

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Resultaterne søges realiseret gennem organisering af en effektiv sagsbehandling og de tilpassede behandlingsforløb, som vil blive mulige med den fritagelse, der ligger i frikommuneforsøget.

Med det allerede vedtagne frikommuneforsøg fra runde 1 om, som også omhandler Servicelovens § 50 vil det blive muligt at lave en meget hurtig og sikker afklaring af behov og familiens ressourcer og den ønskede forandring. Inden for ca. 14 dage efter en underretning eller henvendelse fra en familie vil det være muligt at have afdækket familiens behov og ressourcer. Det vil være muligt i dialog med forældre, barn/unge og familiens private og professionelle netværk at træffe beslutning om ønskede forandringer og sætte mål for dem. Indsatsen skal være til rådighed og kunne sættes ind umiddelbart, med en opfølgning efter maksimalt 6 uger, således at det er muligt meget tidligt i et forløb at korrigere indsatsen, hvis ikke der umiddelbart ses en effekt. Både barn/ung og familie samt det involverede netværk inddrages ved de fastlagte opfølgninger.

Indsatserne, der ydes, skal være velbeskrevne og baseret på anerkendte metoder eller praksis begrundet ud fra socialpædagogiske, terapeutiske, kognitive teorier, metoder, undersøgelser mv. Det kan f.eks. være metoder som FFT, PMTO, De Utrolige År og ART.

5. Evaluering

Evalueringsdesignet og valg af metoder vil blive tilrettelagt i samarbejde med VIVE og frikommunenetværket.

Udgangspunktet vil være, at der udarbejdes måling af børns trivsel (før- og eftermåling) og kvalitative interview af familie og børn/unge om graden af medbestemmelse, fleksibilitet i foranstaltningerne etc. I forhold til evaluering vil der blive sat fokus på, om der frigøres tid fra beslutningsprocesser og dokumentation, og hvad denne tid anvendes til.

Der skal endvidere foretages en faglig vurdering af, om foranstaltningerne har en bedre kvalitet og kortere behandlingstid. Her anvendes bl.a. F.I.T. (Feed back Informed Treatment) til vurdering af, om familierne oplever at have modtaget den rette indsats, og om de føler sig passende inddraget.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på
<http://www.oim.dk/arbejdsomraader/frikommuneforsog-ii/>.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Fleksibilitet i den praktiske/musiske fagblok		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Camilla Bendtsen		
	Telefon	2518 2358	E-mail
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Frikommuneforsøget går ud på at skabe en fleksibilitet i den praktiske/musiske fagblok, således at de enkelte fag ikke er låst til et bestemt klassetrin, men at man har mulighed for at bytte om på timer. Effekten forventes at være både en øget trivsel samt en øget læring i de praktiske/musiske fag, da forsøget giver gode vilkår for relationsdannelse samt sammenhængende og fordybende læringsforløb for eleverne.

Det er fortsat ønsket og ambitionen at arbejde med de fælles faglige mål, men fokus skal flyttes fra at faget *skal* ligge på et bestemt klassetrin, til et fokus på, hvordan man bedst kan arbejde med at løfte eleverne og skabe gode rammer om de kreative fag. I forhold til at opnå de faglige mål vil forsøget give en bedre mulighed for at differentiere undervisningen ud fra den elevgruppe man har. Det er meget forskelligt fra hver elevgruppe, hvornår de er kognitivt parate til at kunne opnå de fastsatte faglige mål. Derfor skal skolerne i forbindelse med frikommuneforsøget gøre sig pædagogiske overvejelser omkring, hvordan fagfordelingen vil være mest optimal for deres elevgruppe. I faget musik er de faglige mål inddelt i 2-årige perioder. Inden for fagene håndværk & design samt madkundskab er de faglige mål sat inden for en bred tidsmæssig ramme, hvor man samlet for 4.-7. klassetrin har én fælles målbeskrivelse. Forsøget vil understøtte muligheden for at arbejde mere fleksibelt med skemalægningen af disse fag, da målene netop ikke er bundet til et bestemt klassetrin.

I frikommuneforsøget er det, der derfor skal udfordres, det lovmæssige krav om, at bestemte fag skal gives på bestemte klassetrin. Dette giver nogle uhensigtsmæssigheder i forhold til elevernes faglige fordybelse samt kreative udfoldelse i løbet af deres skoletid. Frikommuneforsøget vil give skolerne en fleksibilitet til at skabe et bedre rum for fordybelse og kreativitet for eleverne. Forsøget omhandler alene de praktiske/musiske fag. Faget idræt indgår ikke, da dette er et muligt prøvofag. Derfor omhandler forsøget følgende konkrete fag: Musik, billedkunst, håndværk & design samt madkundskab.

I praksis vil forsøget blive udmøntet i en 'ombytning' af timerne således, at timetallet på de enkelte årgange forbliver det samme inden for den praktiske/musiske fagblok, men det giver en øget fleksibilitet ift. at skabe gode læringsforløb for eleverne. F.eks. ved at flytte musik fra 6. klassetrin til 5. klassetrin og *samtidig* flytte håndværk & design fra 5. klassetrin til 6. klassetrin.

Gode relationer og sammenhæng i læringsforløb er begge faktorer, som tillige har en afgørende betydning for børns læring og trivsel. Ved at skabe en fleksibilitet omkring de praktiske/musiske fag er det muligt – udover at skabe en bedre sammenhæng i elevernes faglige forløb i de praktiske/musiske fag – at skabe en bedre mulighed for gode og nære relationer mellem underviseren og eleverne.

Ifølge John Hattie¹ er relationer en af de afgørende faktorer for børns læring og derfor er det essentielt, at der er gode relationer mellem underviseren og eleverne. På 6. klassetrin har eleverne én lektion i musik, hvilket medfører, at underviseren, medmindre denne har klassen i andre fag, hurtigt kan få en følelse af at være "ugens gæst" i klassen. Dette gør, at relationen mellem underviseren i musik og eleverne på 6. klassetrin har en risiko for at blive mere overfladisk og sporadisk end den relation der er mellem undervisere og elever på andre klassetrin og i andre fag. Samtidig er det en udfordring at nå i dybden med musikundervisning på blot én enkelt lektion per uge. Det gør det vanskeligere at skabe et sammenhængende læringsforløb for eleverne.

Kreativitet og innovation er vigtige kompetencer at besidde i fremtidens samfund, og derfor er de praktiske/musiske fag også vigtige at fokusere på i folkeskolen. Udover at de kreative fag har en værdi i sig selv, understøtter de også elevernes øvrige læring – f.eks. i form af øget selvtillid, mindre fravær og bedre læse- og skrivefærdigheder (Unesco²). Frikommuneforsøget vil dermed give de kreative fag endnu mere styrke.

Følgende er et eksempel fra Guldborgsund Kommune med en skole, der arbejder med team 0.-5. klasse og team 6.-9. klasse. Eksemplet illustrerer potentialet i frikommuneforsøget. På en skole i kommunen har man valgt at organisere skolen i to afdelinger; henholdsvis team 0-5 (som inkluderer elever i børnehaveklassen samt 1.-5. klasse) og team 6-9 (som inkluderer elever i 6.-9. klasse). På denne skole er der et stort ønske om at skabe sammenhæng for eleverne i de to afdelinger.

¹ Hattie (2013): 'Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement'

² Bamford & Qvortrup (2006): 'The Ildsjæl ind the Classroom', Unesco

Udfordringen er, at man er underlagt et krav om, at bestemte fag skal ligge på bestemte klassetrin. F.eks. skal eleverne have musik på 6. klassetrin. For at opnå en større sammenhæng ville det være hensigtsmæssigt, at musik var afsluttet i 5. klasse (inden eleverne skal gå i team 6-9). Fokus vil fortsat være på, at eleverne opnår de opstillede mål for faget musik, og derfor er ønsket ikke at give eleverne mindre musik. Derimod er der et ønske om at give eleverne mere musik på f.eks. 5. klassetrin for at eleverne på den måde har de bedst mulige forudsætninger for at opnå målene i musik.

Målgruppen for frikommuneforsøget er som udgangspunkt alle elever i folkeskolen. Forsøget vil give fleksibilitet til at planlægge de praktiske/musiske fag på den mest optimale måde ift. at give gode vilkår for relationsdannelse samt sammenhængende og fordybende læringsforløb for eleverne. Det gælder alle elever på alle årgange. I særdeleshed vil elever og medarbejdere på skoler, der har valgt at dele eleverne mellem 5. og 6. klassetrin, have god gavn af dette frikommuneforsøg, men også andre skoler kan have fordel af at flytte rundt på de praktiske/musiske fag. Selve udvælgelsen af de konkrete skoler, der vil være omfattet af forsøget, vil foregå, når det er kendt, om forsøget bliver imødekommet.

2. Mål og forventede resultater

Formålet med forsøget er at afprøve, hvorvidt man kan skabe bedre sammenhæng for eleverne samt skabe et rum for fordybelse i de praktiske/musiske fag ved at give skolerne en fleksibilitet inden for den praktiske/musiske fagblok. Skolerne kan med en godkendelse af forsøget selv planlægge og sammensætte antallet af lektioner i hvert enkelt praktisk/musisk fag på hvert klassetrin.

Målene med forsøget er:

- At øge elevernes læring i de praktiske/musiske fag
- At øge elevernes kreative kompetencer, så de også kan anvende disse kompetencer i skolens øvrige fag
- At øge elevernes trivsel

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Med frikommuneforsøget er ønsket at give skolerne en fleksibilitet til at tilrettelægge de praktiske/musiske fag på en måde, som ikke er styret af bestemte klassetrin. Derimod vil den praktiske/musiske fagblok være rammen omkring tilrettelæggelsen af undervisningen. Det vil kræve en fritagelse fra:

- § 5 stk. 2: her ønskes en fritagelse, således at det bliver muligt at flytte fag fra bestemte klassetrin (med en undtagelse af faget idræt).
- § 5 stk. 4: her ønskes en fritagelse, således at det bliver muligt at erstatte undervisning, der ellers skulle have ligget på et andet klassetrin.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De enkelte skoler, der bliver en del af frikommuneforsøget, skal hver især lave deres egen skemalægning for det kommende skoleår. Fokus vil fortsat være på, at eleverne opnår de fastsatte faglige mål i de enkelte fag - men i stedet for kun at lave skemaer efter bestemte fag på bestemte klassetrin, kan skolerne nu planlægge ud fra, hvordan eleverne bedst muligt lærer, og hvordan de bedst muligt opnår de fælles faglige mål i de pågældende fag.

Det kan f.eks. være en vurdering af, at når eleverne starter med madkundskab vil det være givtigt, at eleverne er i køkkenet i tre lektioner ad gangen, fordi de er i en tilvænningsfase ift. at være i køkkenet. Et andet eksempel kunne være, at man vurderer, at det vil være mere gavnligt for eleverne at have en ekstra musiktime på 4. eller 5. klassetrin i stedet for den enkelte lektion, der på nuværende tidspunkt ligger på 6. klassetrin. Det afgørende i skemalægningen er, at skemaerne bliver lagt med hensyn til, hvordan det er mest optimalt for eleverne på de pågældende skoler.

Skemaerne skal fortsat planlægges ud fra de vejledende timetal i Bilag 1 til Folkeskoleloven og det samlede antal af timer i praktiske/musiske fag på de enkelte klassetrin vil ikke ændre sig med frikommuneforsøget. Skolelederen skal fortsat forelægge det kommende års skema for skolebestyrelsen, således at bestyrelsen kan komme med en udtalelse omkring skemaet.

5. Evaluering

I forsøget afprøves hvorvidt en fleksibel struktur omkring de praktiske/musiske fag kan bidrage til at skabe sammenhængende læringsforløb samt skabe rum for faglig fordybelse og dermed bedre læring for eleverne.

Det endelige evalueringsdesign tilrettelægges i samarbejde med VIVE. Fokus vil være på elevernes faglige progression samt deres trivsel, hvorfor også eleverne vil være en del af evalueringsdesignet. Tilsvarende vil medarbejdernes oplevelser og vurderinger udgøre et element i evalueringen af forsøget.

SKABELON: Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

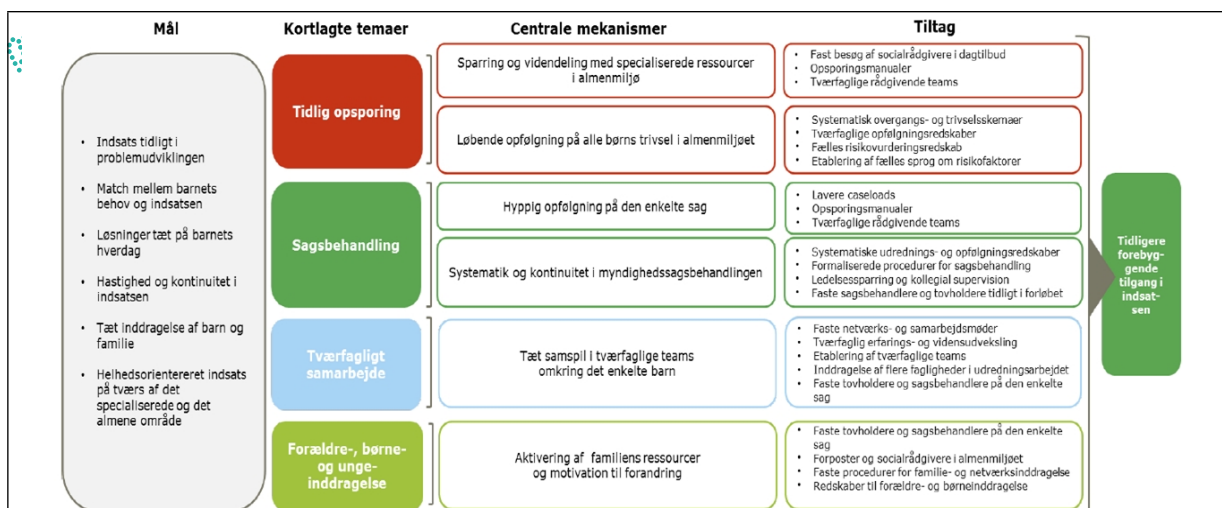
Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Psykologers registrerings- og journaliseringspligt		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune, Gladsaxe Kommune, Ikast-Brande Kommune		
Faglig kontaktperson	Lisbeth Sten Jensen		
	Telefon	54732950	E-mail
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	25180250	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Tidlig forebyggende indsats er kodeordet for dette frikommuneforsøg. Ud fra den viden man har om arbejdet med og effekten af tidlige forbyggende – og dermed mere effektive – indsatser, så kan der peges på nogle afgørende temaer og helt centrale mekanismer, når man skal lykkes med dette.

Dette aktuelle forsøg vedrører de mekanismer, der handler om sparring og videndeling med specialiserede fagpersoner i de dagtilbud og skoler, hvor børnene er, samt muligheden for inddragelse af flere fagligheder og et tæt tværfagligt samspil omkring det enkelte barn.

For at kunne lykkes med den tidlige indsats overfor sårbare familier, er det essentielt at det tværfaglige samarbejde omkring familien fungerer.

Kilde: "Inspiration til omlægning af indsatsen for udsatte børn og unge – viden om tidligere forebyggende indsatser", Rambøll for Socialstyrelsen, juni 2016.

Når der i nærværende ansøgning skrives 'psykologer' er det i betydningen af psykologer ansat i kommunen i regi af PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning).

I Guldborgsund Kommune er der skabt en ramme til at sikre systematisk håndtering af familier i en udsat position i form af en familiedialog (GUSA-dialog), hvor familier inviteres til møder, som styres af en tovholder og planlægges i samarbejde med familien. De fagpersoner, der er omkring familien og deres private netværk, som kan være relevante for at give input til løsningen af den konkrete problemstilling, inviteres med i GUSA-dialogen af tovholderen og familien. Alt foregår under den forudsætning, at der er givet samtykke fra familien til, at fagpersonerne må deltage. Disse familiedialoger (GUSA-dialoger) understøttes af en elektronisk platform og håndtering af samtykke sker elektronisk via brug af forældrenes NemID.

Når en psykolog deltager i familiedialogerne (GUSA-dialoger) deltager de alene med rådgivning og sparring og er ikke aktivt behandlende. Alligevel skal psykologen - som eneste fagperson - tilbage og registrere i eget fagsystem.

I Gladsaxe Kommune er udfordringen den samme, selvom man her ikke arbejder systematisk på samme måde med et tilsvarende familie-dialogværktøj. Psykologerne i Gladsaxe yder tilsvarende konsultativ og pædagogisk/didaktisk og psykologisk forebyggende samt inkluderende rådgivning og sparring til både professionelle og forældre.

For Ikast-Brande Kommune gælder, at der generelt arbejdes med at reducere unødige dokumentation – det vil sige dokumentation, der ikke er værdiskabende for kerneopgaven. En del af psykologernes dokumentation, når det handler om råd og vejledning, anses som unødvendig i forhold til det primære arbejde med børnene, de unge og forældrene.

Tankegangen - bag familiedialogen (GUSA-dialog) i Guldborgsund Kommune samt den konsultative rådgivning i Ikast- Brande Kommune og Gladsaxe Kommune, hvor det sker i form af sampraksis, co-teaching og netværksmøder - er relationer med familierne, som er baseret på en inddragende og åben tilgang til den tidlige forebyggende indsats. Det vil sige, at man med råd og vejledning kan løse udfordringerne, *inden* det bliver til en sag.

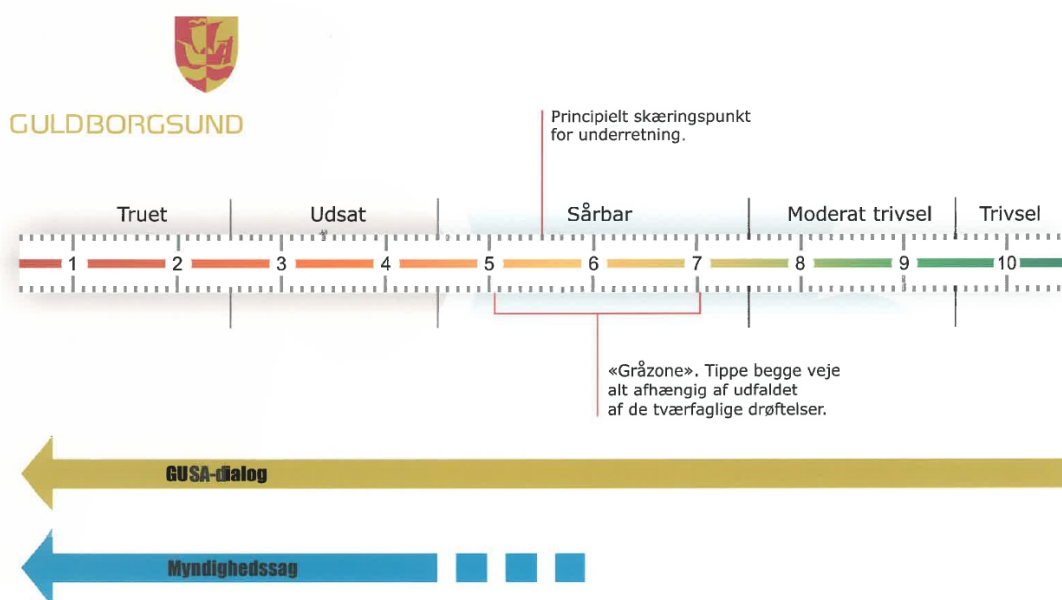
I forhold til psykologernes registrerings- og journaliseringspligt er der tale om en helt grundlæggende uoverensstemmelse mellem formålet med at arbejde borgerinddragende og åbent - og så på den anden side at have familien registreret i et andet fagsystem. På

den måde kommer man til at gå imod den ligeværdighed mellem kommune og borger, som er ønsket. For at man kan opnå det fulde potentiale ved dialogen mellem familierne, netværket og relevante fagpersoner i den tidligt forebyggende indsats, er det netop helt afgørende, at barnet og familien ikke bliver 'en sag'.

For Guldborgsund Kommune er der et helt særligt fokus på at kunne sikre det fulde potentiale ved brug af GUSA-dialogerne som værktøj. Antagelsen er, at hvis psykologerne fritages for deres ekstra registreringspligt, der hvor de alene indgår i mødet med familien med rådgivning og sparring, så vil der opstå flere familiedialoger (GUSA-dialoger) med deltagelse af psykologer.

Det vil alt andet lige betyde, at flere problemstillinger bliver løst, før man når til det punkt, hvor der laves en underretning på barnet, og hele myndighedsarbejdet går i gang. Dermed vil man nå at løse flere problemstillinger, mens familien/barnet stadig er i det grønne område på børnelinealen - og inden sagen udvikler sig til at have en mere omfattende og alvorlig karakter. Børnelinealen som ses nedenfor er et fagligt redskab til at vurdere et barns trivsel. Den tidlige forebyggende indsats sættes i gang helt oppe i det grønne område for at forhindre, at problemet vokser sig større.

Fastholdes derimod psykologernes registreringspligt vil fagligheden i familiedialogerne (GUSA-dialogen) falde, da antagelsen er, at færre familier vil være tilbøjelige til at invitere en psykolog med, da de ikke ønsker at få 'en sag' i kommunen. Dermed vil de familier ikke få den tilstrækkelige tværfaglige hjælp, som de har brug for. På den måde spænder vi ben for den tidlige indsats.

For Guldborgsund Kommune gælder, at hvis det i familiedialogen (GUSA-dialogen) bliver besluttet, at der skal ydes psykologisk bistand, så skal det i indstillingen fra skolen eller i bevillingen fra sagsbehandleren fremgå, at der ønskes bistand på baggrund af de informationer, der er fremkommet i familiedialogen (GUSA-dialogen). Herved sikres den tydelige overgang fra, hvornår en psykolog alene har givet råd og vejledning, og hvornår vedkommende overgår til at være aktivt sagsbehandlende.

For Gladsaxe Kommune gælder, at der arbejdes forebyggende med konsultative forløb, sampraksis, co-teaching og netværksmøder, og hvis der er behov for, at psykologen indgår direkte sagsbehandlende, skal der foreligge en indstilling til PPR. Derved sikres, at der oprettes en sag.

2. Mål og forventede resultater

Målet er den åbne og tætte løsningsfokuseret dialog med forældrene, som praksis omkring den tidlige forebyggende indsats i både Guldborgsund, Ikast-Brande og Gladsaxe kommuner allerede lægger op til. Hvis vi skal lykkes med denne tidligt tværfaglige indsats, så er det nødvendigt, at alle faggrupper er med på ensartede præmisser.

Ved at fjerne en journalpligt, der i sig selv ikke tilfører nogen værdi til løsning af en given problemstilling for et barn og en familie, vil vi give psykologerne langt bedre vilkår for at bringe deres faglighed i spil sammen med hele gruppen af både professionelle og familie omkring det barn, der er udfordret på trivsel.

I Guldborgsund Kommune er forventningen helt konkret, at med dette forsøg sikres det, at psykologerne kan være med i flere familiedialoger (GUSA-dialoger) og dermed hjælpe flere familier. I Ikast-Brande vil det ske ved dialog med familierne, Feed Back Informed Treatment og standardiserede notater.

Ikast-Brande Kommune arbejder endvidere med langsigtede mål om at reducere den samlede mængde tid anvendt til dokumentation med 60%. Dette sker b.la. ud fra samarbejde med institution i Holland og Vanguard Scandinavia.

Endvidere er forventningen, at forsøget i tillæg til ovenstående vil resultere i kortere arbejdsgange for psykologerne, som vil give dem mulighed for hurtigere at kunne indgå i den tidligt forebyggende indsats med rådgivning og sparring - og dermed alt andet lige - hurtigere at kunne understøtte at skabe forandring i familien og hos barnet.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der ønskes i forsøget en lovhjemmel, der fritager psykologer fra deres særlige registrerings- og journaliseringspligt, der hvor der alene er tale om rådgivning og/eller sparring, og hvor der ikke er tale om direkte aktiv sagsbehandling, jf. Bekendtgørelse af lov om psykologer § 14.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Når en psykolog deltager i en GUSA-dialog (Guldborgsund), i konsultative forløb, sampraksis, co-teaching, Feed Back Informed Treatment og netværksmøder (Gladsaxe og Ikast-Brande) udelukkende som rådgiver og sparringspartner, så skal psykologen ikke tilbage og registrere i eget fagsystem.

Dette frigiver tid og mulighed for at psykologen kan være en aktiv sparringspartner og være mere pro-aktiv i den tidligt forebyggende indsats.

5. Evaluering

Evalueringens omdrejningspunkt vil være, hvor stor en betydning psykologernes registrerings- og journaliseringspligt har på deres deltagelse i familiedialogerne (GUSA-dialogerne) i Guldborgsund Kommune og for deltagelsen i konsultative forløb, sampraksis, co-teaching og netværksmøder i Gladsaxe Kommune, samt ved overdragelse af sager i forbindelse med netværksmøder og konsultative møder i Ikast-Brande Kommune.

Centrale punkter for evalueringen vil være:

- Omfanget og beskaffenheden af psykologernes sparring og videndeling med andre fagpersoner omkring barnet.
- Psykologernes mulighed for at indgå med deres kompetencer i det tværfaglige arbejde omkring den tidlige indsats for det enkelte barn.

Det konkrete evalueringsdesign og valg af metoder fastlægges efterfølgende i samarbejde med VIVE.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Dataunderstøttet tidlig opsporing af udsatte børn		
Deltagerkommuner	Gladsaxe Kommune		
Faglig kontaktperson	Pernille Præstmose Christiansen		
	Louise Lading Clausen		
	Telefon	39 57 56 67 39 57 56 42	E-mail peprch@gladsaxe.dk lolacl@gladsaxe.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnoor (Guldborgsund Kommune)		
	Telefon	25 18 02 50	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	01.11.2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Studier fra både Danmark og USA viser, at indsatser i de tidligste leveår har større effekt i forhold til at sikre børns trivsel og udvikling end indsatser senere i livet. I det omfang det sikres, at forældre har tilstrækkelige forældrekompetencer samt en sund og stabil livssituation, forbedres barnets livsmuligheder, og på længere sigt øges sandsynligheden for, at barnet som voksen kan forsørge sig selv. Videndeling på tværs af kommunens forvaltninger er i den forbindelse et relevant værktøj til tidlig opsporing af børn i socialt udsatte positioner.

Videndeling på tværs er samtidig i borgerens interesse, da denne kan muliggøre en sammenhængende, gennemskuelig og helhedsorienteret indsats til gavn for både børn og voksne. Via tidlig opsporing og en helhedsorienteret indsats handles der på udfordringer, inden de vokser sig for store. Tanken er, at ved at starte samarbejdet op på dette tidlige tidspunkt, etableres der en god samarbejdsrelation mellem kommunen og borgeren.

I Gladsaxe Kommune har vi ved hjælp af statistiske analyser af samkørte data – på tværs af kommunens fagsystemer – om forældre, børn og familiers aktiviteter og tilbud, identificeret en række signifikante risikoindikatorer, der forklarer en substantiel del af variansen i trivsel hos kommunens børn og unge. På baggrund af disse analyser ønsker vi at designe en dataunderstøttet opsporingsmodel med henblik på tidligere at opdage og reagere på disse risikoindikatorer. Vi ønsker således fremadrettet at agere mere proaktivt ved at handle på risikoindikatorer hos forældrene, *inden* der er symptomer på mistroivsel hos barnet, for dermed at sikre en tidligere og mere effektiv indsats mod udsathed.

De gældende regler for deling af personfølsomme oplysninger mellem forvaltninger og dele af forvaltningen hindrer videndeling og udveksling af personoplysninger, der er afgørende for at opbygge og anvende en tidlig opsporingsmodel for børn i risiko for social udsathed. Et væsentligt karakteristikum ved en god tidlig opsporingsmodel er netop, at denne – på tværs af forvaltninger og fagligheder – sætter fokus på og systematiserer indikatorer og andre indirekte signaler på mistrivsel, således at der tidligt kan tages kontakt til, og udarbejdes en plan for, familier med børn i risiko for social udsathed.

På baggrund af statistisk validerede risikoindikatorer for voksne med børn i alderen 0-6 år, der har én eller flere indgange til kommunen, for eksempel i forbindelse med ekstra behovssundhedspleje, ledighed eller misbrugsproblemer, er det vores ambition tidligere at opspore familier, der kan have brug for en ekstra – og tidlig – indsats.

Derfor ønsker vi fritagelse for begrænsninger i forhold til at videregive og samkøre relevante personfølsomme data underlagt sundhedsloven og persondataloven.

Konkret ønsker vi – uden samtykke og på tværs af forvaltninger og faggrupper – at dele følgende oplysninger:

Data	System	Data leverandør/vedligeholder	Historik
Beskæftigelse-/ledighedshistorik, herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Kontakt, interaktion og læn-gerevarende tilknytning til jobcenter/aktivering efter loven om aktiv beskæftigelsesindsats • Deltagelse/udeblivelser fra samtaler • Uddannelsesniveau for forældre (meget begrænset omfang) • Udskrivning-/udslusningsmentorforløb 	KMD Momentum – Fagsystem på beskæftigelsesområdet	Jobcenter, Ungeenheden og Boligsocial enhed, i kombination med JobNet på borger siden	2012 – d.d. Det skal bemærkes at ikke alle de nævnte områder har validt data der rækker tilbage til 2012 i tid, hvorfor visse kilder vil være fra et senere tidspunkt.
Bopælshistorik/baggrundsinformation indenfor Gladsaxe kommune <ul style="list-style-type: none"> • Omfattende moderen, faderen og barnet • Nationalitet • Statsborgerskab • Faderskabsforhold 	CPR-registret m. adgang via ODCB databaseløsning hos Gladsaxe Kommune	CPR-administrationen v. Økonomi- & Indenrigsministeriet	2012 – d.d.
Misbrugsdata <ul style="list-style-type: none"> • Forældrenes tilknytning til behandling/ophold på misbrugscenter el.lign. 	Intern registreringspraksis gældende	Misbrugskonsulenter tilknyttet det pågældende behandlingscenter	2012 – d.d.
Støtte-kontaktperson v. sindslidende og handicappede borgere	inCorp/Sensum	Handicaprådgivningen og Boligsocial enhed	2012 – d.d.
Tandplejens data <ul style="list-style-type: none"> • Udeblivelser fra tandplejen 	Tandpleje-journal-systemet – TK2	Tandplejeren	2012 - d.d.
Sundhedsplejens data <ul style="list-style-type: none"> • Udeblivelser fra sundhedsplejebesøg • Ekstra sundhedsplejebesøgsbesøg 	NOVAX	Sundhedsplejersken	2012 - d.d.

Identifikationsoplysninger på børn med; <ul style="list-style-type: none"> • Bevillinger med særlig støtte efter folkeskoleloven eller serviceloven 	Gladsaxe Tilbuds Applikation (GTA)	Familieafdelingen, PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), Socialrådgivere	2012 - d.d.
Identifikationsoplysninger på børn; <ul style="list-style-type: none"> • Med underretninger • Der er visiteret ift. servicelovens § 52 stk. 3 • Der er visiteret ift. servicelovens § 76 stk. 3 	DUBU –Børnesystem (overgår til SBSYS – Børnemodul i 2018)	Familieafdelingen. PPR, Socialrådgivere	2012 - d.d.
Identifikationsoplysninger på børn; <ul style="list-style-type: none"> • Med behov for psykologisk eller pædagogisk støtte 	KINGO	PPR	2012 - d.d.
Data på daginstitutionsområdet fra pladsanvisningen <ul style="list-style-type: none"> • Børn der privatpasses i hjemmet • Sprog børn 	KMD Institutionssystem	Pladsanvisningen	2012 - d.d.

Foruden ovenstående foreligger der også information, der gør sig gældende for flere af de listede datauniverser/kilder:

- Kontaktoplysninger på sagsbehandler for tildelte ydelser
- At kunne se målet for igangværende indsatser
- Sagsdokumenter for de ydelser, borgeren modtager (udredninger, afgørelser, handleplaner opfølgninger, journalnotater, klager)
- Historisk visiterede ydelser
- Ikke behandlede ansøgninger fra borgeren
- Opkrævninger
- Eventuelt at kunne få af- eller bekræftet behovet for en tidlig indsats mod udsathed af de sagsbehandlere, der har kontakt til familien, i sager, hvor der er behov for yderligere afklaring

Ovenstående lister over datatyper og datakilder viser al den data, som vi har identificeret i udviklingsprocessen indtil nu. Der foreligger dog den mulighed, at vi i det fremtidige udviklingsarbejde omkring modellen vil identificere andre datakilder, som vil være essentielle at inkludere i modellen. Derfor ønsker vi tilladelse til at indsende særskilte ansøgninger omkring eventuelle ændringer i data løbende i projektperioden, såfremt vi opdager, at der forekommer væsentlige mangler i ovenstående liste.

Datamodellen til udsøgning af familier med børn i risiko for social udsathed bygger på samkørsel af data fra forskellige fagsystemer og forvaltninger inden for sundhedsområdet, socialområdet, beskæftigelsesområdet samt dagtilbudsområdet. Udsøgningen sker på baggrund af statistisk validerede og rangerede risikoindeksorer, så som udeblivelser fra tandplejen, antal underretninger på barnet, forældres misbrugsbehandling og tilknytning til jobcenter.

Databehandlingen samt opbevaring af personfølsomt data er i overensstemmelse med de sikkerhedsmæssige foranstaltninger, der er pålagt i henhold til persondataloven. Den indsamlede data behandles fortroligt af to faste analysekonsulenter. Udveksling her imellem foregår via krypterede og sikre systemer. Ligeledes handler de involverede databehandlere efter persondatalovens § 5 vedr. god databehandlingskik.

Informationer om familier med børn i risiko for socialt udsathed, som tilvejebringes på baggrund af udsøgningen, vil blive videregivet og behandlet med fortrolighed til relevante medarbejdere, der kontakter familien for at indhente samtykke til at kigge nærmere på familiens sager hos kommunen, så det kan afdækkes, hvorvidt familien bør tilbydes en forebyggende indsats. En familie vil i udgangs-

punktet ikke blive opsporet alene på baggrund af én enkelt af de listede risikoindikatorer, men vil typisk først optræde i opsporingsmodellen, hvis to eller flere signifikante risikoindikatorer på mistrivsel optræder i samme familie.

For at optimere udsøgningen vil datamodellen løbende blive kvalificeret af fagpersoner.

De to øvrige kommuner i frikommunenetværket "Børn som vores vigtigste ressource", Guldborgsund Kommune og Ikast-Brande Kommune, har pt. ikke mulighed for at deltage i forsøget. De to kommuner vil dog gerne tilslutte sig vigtigheden og relevansen af projektet og ønsker at have mulighed for at tilkoble sig projektet på et senere tidspunkt.

2. Mål og forventede resultater

Målet er at hjælpe børn i risiko for at blive udsatte tidligst muligt. De forventede resultater er, at vi via en systematisk og automatiseret tidlig opsporingsindsats kan nå at opfange de familier, som vi ikke i dag formår at hjælpe tidligt nok, og dermed forebygge at børn og familier ender i en udsat livssituation. Den færdigudviklede model vil således fungere som et supplerende værktøj til de relevante enheder der har fokus på, og arbejder med, opsporing og støtte til udsatte børn og unge.

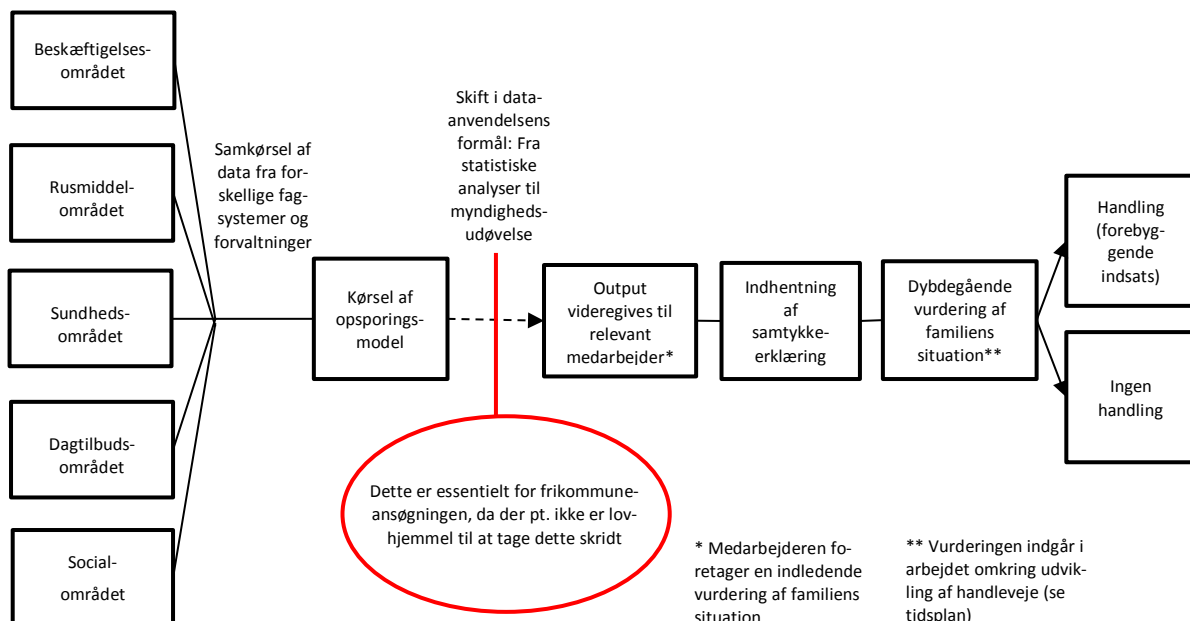
3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

§§ 6-8 i persondataloven.
§ 43 og § 47 i sundhedsloven.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

For at udvikle en datadrevet opsporingsmodel, der giver mulighed for fremadrettet at handle på risikoindikatorer og dermed sikre en tidligere, bedre og mere effektiv indsats mod udsathed – allerede i de tidligste stadier – arbejdes der i forskellige faser på indsamling af data, design af opsporingsmodel og handleveje.

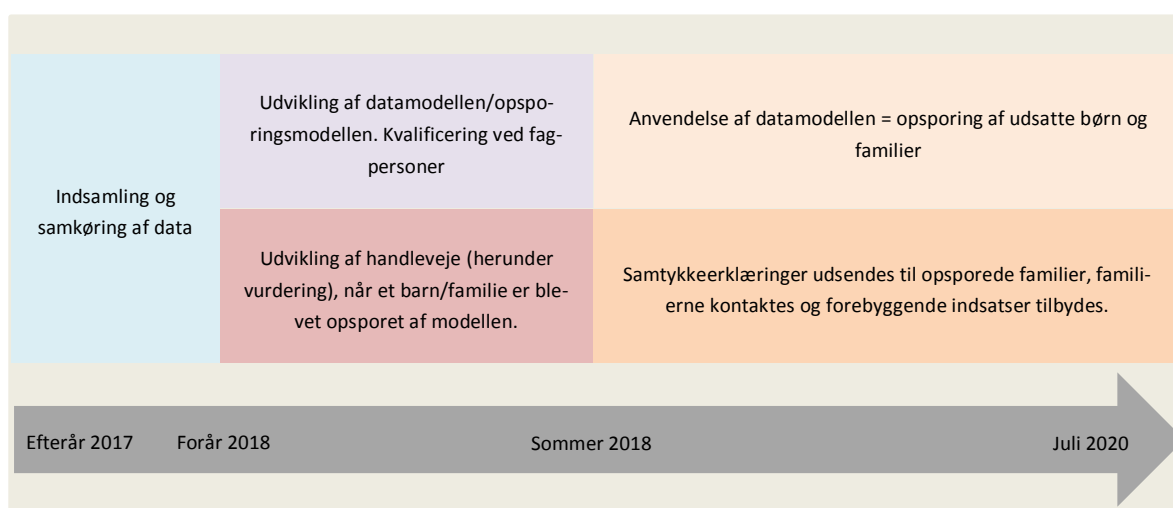
Processen kan skitseres som herunder:

Opsporingsmodellen udvikles på baggrund af resultater af statistiske analyser af samkørte data, hvor målsætningen er at udpege relevante risikoindikatorer, der på tværs af kommunens fagsystemer har en signifikant forklaringskraft i forhold til at forklare varians i trivsel hos kommunens børn og unge.

Når opsporingsmodellens output videregives til medarbejderen, forventer vi, at en proces i lighed med den nedenfor beskrevne igangsættes:

- Medarbejderen laver en indledende vurdering af de opsporede familiers sager for at undersøge, om en særlig forebyggende indsats vil være relevant og meningsfuld.
- Der sendes en samtykkeerklæring til familien om tilladelse til at gennemgå deres sag og se hvordan vi evt. kan hjælpe og støtte familien.
- Når den underskrevne samtykkeerklæring er modtaget, tages der kontakt til familien om et samarbejde. Medarbejderen orienterer sig grundigt i familiens sag/sager. Der lægges en plan for, hvilken indsats der er behov for i samarbejde med familien.
- En tidlig forebyggende indsats iværksættes, hvis der vurderes at være behov herfor. Den specifikke indsats vil blive målrettet den enkelte familie og vil f.eks. indebære støtte, råd og vejledning – dette vurderes alt efter behov, omfang og karakter af udfordringerne.

Arbejdet med udvikling af opsporingsmodellen vil løbe frem til sommeren 2018 (se tidsplan ovenfor). Herefter er det forventningen at modellen kan anvendes på aktive sager/borgere i kommunen. De konkrete fritagelser, der ansøges om i nærværende frikommuneansøgning, forventes således først anvendt omkring sommeren 2018.

I perioden frem til opsporingsmodellens anvendelse, arbejdes der videre med udviklingen af modellen samt udvikling af de konkrete arbejdsgange, herunder hvordan udsøgte familier konkret mødes/kontaktes, hvem der kontakter familierne, hvilke forskellige indsatser, der kan tilbydes osv.

5. Evaluering

Der udarbejdes et evalueringdesign på det konkrete forsøg, hvor medarbejdere i berøring med de opsporede borgere/familier registrerer data til brug for evalueringen.

Derudover tillader modellen – grundet det historiske fundament af de inkluderede datakilder – et brugbart statistisk fundament til evaluering.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Samvær med netværk under anbringelse		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Anne-Mette Syberg Henriksen		
	Telefon	2518 1974	E-mail
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Det er kommunens erfaring, at mange børn og unge kommer fra store familier, f.eks. med mange halv- og bonus-søskende, bedsteforældre, onkler, tanter mv. Det betyder, at et anbragt barn kan risikere, at aftaler om samvær og kontakt med de forskellige fra netværket ud over barnets forældre kommer til at fylde uforholdsmæssigt meget i barnets hverdag.

Det er formålet med forsøget at tilvejebringe muligheden for i højere grad at skabe ro omkring den enkelte anbringelse. Ro og forudsigelighed er helt afgørende for barnet i den sårbare situation, som en anbringelse er. Når barnet oplever ro i sin anbringelse øges sandsynligheden også for at lykkes med at få det ud af anbringelsen, som i udgangspunktet har været hele formålet. Ofte er der i tilknytning til anbringelsen også tale om et behandlingsforløb, som netop kræver denne stabilitet for at have den ønskede effekt.

Forsøget skal også være med til at sikre, at samvær med netværket netop kan få den positive effekt, som man ved det kan give for anbragte børn: *"Forskningen viser, at anerkendelse gennem nære relationer har indflydelse på anbragte børn og unges personlighed og selvværd ... , hvilket igen har stor indflydelse på, hvordan de klarer sig som voksne"* (SFI: Anbragte børn og unges trivsel 2016)

Når man taler om det anbragte barns netværk, er der den nære del af netværket, som ofte udgøres af en eller begge forældre og søskende. Det kan også være andre i familien, som barnet er tæt knyttet til. Dette forsøg vedrører *ikke* denne del af netværket, hvor vurderingen er, at samværet skal finde sted oftere end en gang om måneden.

Forsøget omhandler alene om den del af netværket, hvor udgangspunktet er samvær mindre end én gang om måneden. Det vil sige både eksisterende og potentielle relationer for barnet, som kan have en positiv betydning for barnets udvikling og trivsel, men hvor frekvensen for samværet vurderes til at

skulle være af et mere begrænset omfang.

Situationen med de eksisterende regler er, at det er Børn og Ungeudvalget, der skal træffe afgørelse, hvis vurderingen er, at der af hensyn til barnets trivsel skal være samvær med en eller flere fra netværket mindre end én gang om måneden. Der træffes afgørelse for hver enkelt relation i netværket omkring dette samvær. Disse enkeltafgørelser betyder, at det anbragte barns situation hele tiden er forbundet med en usikkerhed omkring, hvornår rammerne for anbringelsen – herunder med hvem og hvornår der er samvær – kan ændre sig.

I forsøget vil det fortsat være Børn og Ungeudvalget, der træffer afgørelse – det bliver blot én samlet afgørelse frem for flere enkeltstående. En del af beslutningsgrundlaget, når der skal træffes en sådan afgørelse om det samvær, som skal være mindre end én gang om måneden, vil være en samlet afbækning af, hvilke relevante navngivne personer, som denne del af netværket udgør.

Det vil give mulighed for, at der i afgørelsen i højere grad vil kunne anlægges et helhedssyn omkring barnets liv, ve og vel og dermed skabe mere tryghed hos barnet. Dette vil endvidere være særlig vigtigt i de situationer, hvor der pågår en behandlingsindsats, som vil blive påvirket negativt af mange eksterne kontakter samt af den ventetid og usikkerhed, der vil være for barnet, hver gang et givent spørgsmål angående samvær med netværket skal afgøres.

Den retssikkerhedsmæssige garanti i forsøget ligger i, at det fortsat er Børn og Ungeudvalget, der skal træffe afgørelse, når der skal være samvær med netværket mindre end én gang om måneden. Der hvor forsøget adskiller sig fra den nuværende situation er, at det nu vil være én afgørelse for samvær med den del af netværket, hvor der skal være samvær mindre end én gang om måneden – uanset hvor mange personer, det handler om.

Omfanget af samværsrelationer i netværket eller frekvensen af samvær er i sig selv ikke afgørende. Det handler om, at barnet ved en anbringelse kan bibeholde det netværk, der betyder noget for barnet.

Med forsøget vil der ske en styrkelse af barnets ve og vel i anbringelsen, hvor tryghed og sikkerhed i, hvad der skal ske, er et væsentligt element i forhold til at opnå en udvikling og effekt for barnet af både den anbringelse, der er iværksat, og af den behandlingsplan der i mange tilfælde også er en del af indsatsen for barnet.

Formålet vil fortsat være det samme, som gælder nu i §71: Afgørelser om samvær skal ske under hensyntagen til barnets eller den unges bedste og under hensyntagen til beskyttelsen af barnets eller den unges sundhed og udvikling, samt for at sikre at forbindelsen mellem barnet og netværket holdes ved lige.

2. Mål og forventede resultater

Anbragte børn er sårbare børn. Selve anbringelsen er den mest indgribende foranstaltning, man kan sætte i værk for et barn – og derfor bør der være et helt særligt fokus på, at der sker den ønskede forandring for barnets trivsel og udvikling hen mod det mål, der er hele grundlaget for anbringelsen. I den forbindelse er det væsentligt at fjerne så mange risici som muligt for, at denne progression ikke sker.

Én afgørelse for samvær med netværk for de relationer, hvor samværet er mindre end en gang om måneden, understøtter dette.

Forventningen er, at forsøget vil vise følgende hos børnene i målgruppen.

- Mere forudsigelighed og mulighed for i højere grad at tilgodese ro, stabilitet og kontinuitet for barnet under anbringelsen.
- Øge trygheden og trivslen for anbragte børn.

Alt andet lige vil der også være en effektivisering forbundet med, at der skal sagsbehandles færre afgørelser, som skal behandles i Børn og Ungeudvalget. Processerne og arbejdsgangene omkring Børn og Ungeudvalget er ressourcetunge. Der er mange involverede aktører, som ud over kommunens egne medarbejdere og politikere er advokater, bisiddere, dommere og børnesagkyndige (eksterne konsulenter).

Hurtigere sagsbehandlingstid vil altid være til fordel for borgerne – både barnet / den unge, familien og netværket.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Fritagelse ift. Servicelovens § 71, stk. 2 og stk. 3 omhandlende netværket.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Forberedelserne og indstillingen til Børn og Ungeudvalget tilpasses således, at Børn og Ungeudvalget kan træffe én afgørelse for det anbragte barns samvær med relationer i netværket, hvor det skal være mindre end en gang om måneden. Det i modsætning til, at der med de nuværende regler, skal være en afgørelse pr. relation i netværket, hvilket vanskeliggør en helhedsbetragtning på barnets situation.

5. Evaluering

Ambitionen er, at det centrale i evalueringen vil være samtaler med børnene med henblik på at afdække, om man når de ønskede resultater og effekt.

Der foretages en base-line måling / analyse. Det endelige evalueringsdesign og valg af konkrete metoder fastlægges efterfølgende sammen med VIVE.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Efterværn og egenbetaling		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Linda Spence		
	Telefon	2518 0199	E-mail lins@guldborgsund.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Som det fremgår af Serviceloven (§46 og §76), så er det grundlæggende formål med støtte i form af efterværn at have fokus på den unges livssituation og evne til at føre en selvstændig tilværelse – herunder i særdeleshed i forhold til uddannelse og beskæftigelse. Overgangen til voksenlivet er en vanskelig periode for mange unge, men det er i helt særlig grad svært for de unge, der har været anbragt uden for hjemmet. Derfor er det helt afgørende at fjerne barriererne, så disse unge kan få bedst mulig chance for at opnå de samme muligheder for et voksenliv, som deres jævnaldrende.

Målgruppen for forsøget er de unge i efterværn (fra 18 til og med 22 år). Disse unge er kendetegnet ved ingen eller meget begrænset netværk. Det er unge med svære opvækstbetingelser, som ofte er senmodne qua deres hårde start på livet.

Der er flere elementer i de gældende love og regler, der stiller gruppen af unge i efterværn med nogle helt andre og til dels stigmatiserende vilkår end øvrige unge i den samme aldersgruppe. Et af disse forhold omhandler den model, der anvendes for egenbetaling. Nærværende frikommuneforsøg har til formål at afprøve en ny model, der i langt højere grad skaber nogle rammer og vilkår for de unge i efterværn, der både på en mere hensigtsmæssig måde afspejler de præmisser, som et selvstændigt voksenliv leves på, og samtidig vil opleves som mere retfærdigt og gennemskueligt for den enkelte unge. Altså at de unge i efterværn kan opleve sig selv som mere ligestillede med andre unge.

Der er et lovgivningsmæssigt krav om, at de unge i efterværn sættes i egenbetaling og således bidrager til egen anbringelse, hvis de opnår en indkomst i efterværnsperioden, som overstiger taksten for tøj- og lommepege. Dette skal fortsat være gældende.

Udfordringen er, at de gældende regler for, hvordan dette skal gøres, er udarbejdet til voksne, som ofte har en meget højere indtægt i form af førtidspension eller voksenkøntanhjælp. Reglerne som skal anvendes er målrettet voksne borgere, der indskrevet til et midlertidigt botilbud jvf. SEL §107. Dette er en målgruppe, som ikke umiddelbart kan sammenlignes med de unge i efterværn. Fordi grundlaget for egenbetalingen for efterværn netop bliver dette udgangspunkt, bliver der tale om en meget forskelligartet og ofte uforholdsmæssig høj egenbetaling for nogle af de unge.

Det opleves af disse unge - der i forvejen er en gruppe af særligt sårbare - som både uretfærdigt og demotiverende. Den utilsigtede konsekvens af egenbetalingen er derfor et incitament til *ikke* at opretholde den indtægt, som netop er så vigtig i overgangen til det selvstændige voksenliv.

Nedenfor er er to cases, der belyser uhensigtsmæssigheden i de gældende regler:

Case 1

Ung mand(M) anbragt i plejefamilie er i gang med ordinært uddannelsesforløb som stuktør. Arbejdspladsen er beliggende på Midtjylland. Typisk er hans mødetid kl 05.00, og derfor er M meget afhængig af at have en driftssikker bil, idet det ikke er muligt, at komme fra plejefamilien til arbejdspladsen med offentlige transportmidler. Grundet M's relative høje elevløn, blev han sat i en højere egenbetaling, end andre anbragte unge med A-indkomst hidtil har oplevet. Der blev foretaget et individuelt skøn med indtægt og godkendte udgifter, og afgørelsen blev en egenbetaling på 4.200 kr. M vælger at klage over denne afgørelse. Ankestyrelsen hjemviste sagen til fornyet vurdering, idet de henviste til, at vi skulle træffe afgørelse efter § 163 i SEL, svarende til reglerne om betaling for midlertidig boform jf. § 107, 109 og § 110. Betalingen skal fastsættes en gang årligt. Der blev truffet en ny afgørelse om egenbetaling, som kom til at betyde, at egenbetaling for M steg til 5.300 kr. M har nu påklaget denne afgørelse, og der afventes Ankestyrelsens afgørelse.

Case 2

- *Ung Pige (S) er anbragt på opholdssted i udslusning. Der er beregnet egenbetaling for opholdet ud fra KL takst med et beløb på 2400 kr. pr. måned.*
- *Ung mand (P) anbragt på samme opholdssted i udslusning. Her er der også beregnet egenbetaling ud fra KL takst på baggrund af indkomst på 2835 kr. pr. måned.*
- *Ung Pige (L) anbragt på samme opholdssted i udslusning som de øvrige 2 i ovenstående beskrivelse. Der er ikke foretaget en beregning af egenbetaling, da den unge forsørges af lomme og tøjpenge.*

De 3 ovenstående unge har samme sagsbehandler i Guldborgsund Kommune. De bor på samme gang i deres anbringelse i udslusning jf. serviceloven § 76.3.3. De unge kan ikke forstå årsagen til forskelligheden i egenbetalingen pga. de forskellige beløb. De unge vil gerne bidrage til deres "husleje" mv., således at de bliver bo-trænede. De kan dog ikke forstå, hvorfor pige S skal betale mere i "husleje" end mand P for slet ikke at tale om pige L som intet betaler. Personalet fra opholdsstedet har svært ved at forklare de unge, hvorfor der er denne forskel i egenbetalingen. Det giver ikke mening for den unge. En egenbetaling med udgangspunkt i et fast rådighedsbeløb – som er foreslået i frikommuneforsøget – ville kunne forbedre forståelsen hos de unge om ensartethed i indsatsen.

Det er ønsket i frikommuneforsøget at kunne praktisere en egenbetalingsmodel, der er så realistisk som muligt i forhold til de vilkår og præmisser, der gælder for alle unge, når de skal til at stå på egne ben og tage vare på egen tilværelse. I forhold til at få de unge i efterværn godt i gang med denne voksentilværelse er de helt centrale elementer i modellen retfærdighed, motivation og selvstændighed.

Egenbetalingen vil i frikommuneforsøget blive udregnet efter principper, der svare til den budgetlægning, man ligger til grund når man f.eks. skal købe hus eller lejlighed. Det vil sige man regner baglæns ud fra et minimumsrådighedsbeløb. Dette vil se ud på følgende vis:

- Rådighedsbeløb på 1.775 kr. svarende til det beløb anbragte børn over 16 år får i lomme penge.

- Transport i form af knallert, togkort, buskort mv. Især i en landdistriktskommune med større afstande er dette en særlig vigtig post, da netop mulighederne for transport – eller mangel på samme – kan blive helt afgørende for om den unge kan fastholde uddannelse eller job, som er hele forudsætningen for selv indtægten.
- Evt. andre udgifter der er nødvendige at afholde for at kunne fortsætte med uddannelse eller job.
- Opsparing til f.eks. kørekort, indskud til egen bolig mv.
- Forsikring og licens
- Egenbetaling – som så udgøres af restbeløbet.

På denne måde tydeliggør man de faktiske udgifter, som er forbundet med at bo for sig selv, motivere den unge til selvforsørgelse ved at de brutto opnår flere penge end på offentlig forsørgelse samt forbereder dem på den virkelighed, som de møder, når de udsluses, som en del af efterværnet.

Selve afgørelsen om egenbetaling vil fortsat blive truffet i forbindelse med, at den unge i efterværn opnår en indtægt, og ligeledes vil afgørelsen fortsat være baseret på et individuelt skøn.

Med denne egenbetalingsmodel er vurderingen, at der ikke er nogen af de unge i efterværn, der kommer til at være dårligere stillet end de er i dag.

Der er to helt centrale barrierer forbundet med den eksisterende model for egenbetaling, som det er forventningen at kunne imødegå med den nye model i frikommuneforsøget:

- At have så anderledes vilkår end sine jævnaldrende, som det er tilfældet for de unge i efterværn, og samtidig at blive mødt med en forventning om at skulle opnå det samme i forhold til uddannelse og beskæftigelse kan føre til en oplevet marginalisering og stigmatisering hos disse unge. Dette forstærkes af den ulige egenbetaling, som ikke giver nogen mening, hvilket kan komme til at betyde, at den indkomst, som egentlig skulle udgøre en positivt motiverende faktor for den unge i denne sammenhæng, så får en negativ betydning for den enkelte unges motivation.
- Det relationelle arbejde er hele fundamentet for støtte og vejledning til de unge i efterværn. Det er herigennem, at man kan øge trivslen hos disse sårbare unge mennesker. Her skaber den nuværende egenbetaling også væsentlige barrierer, da den virker direkte modsat på så afgørende elementer for relationsarbejdet som ensartethed og retfærdighed. Rådgivere og kontaktpersoner bruger meget tid på både at forklare den nuværende egenbetaling, som det er meget vanskeligt at få til at give mening i forhold til den unges livssituation – og ikke mindst bruges der meget tid på så at motivere den unge til at blive i uddannelsen eller beskæftigelse, selvom det ud fra en her-og-nu betragtning kun kan betale sig for den unge at stoppe og søge kontanthjælp.

2. Mål og forventede resultater

Ved at få de lovhjemler i et forsøg, der giver mulighed for at praktisere forsøgets egenbetalingsmodel, er forventningen, at man opnår følgende:

- Ensartethed og retfærdighed i egenbetaling
- Færre udfordringer af de få relationer, der er så vigtige for de unge
- Mindre (oplevet) stigmatisering og marginalisering

Dette er centrale mekanismer i forhold til, at flere unge i efterværn fastholdes i uddannelse og beskæftigelse. Dvs. færre der ser kontanthjælp som "løsningen". Tilsvarende vil være en øget grad af tillid hos målgruppen til sig selv og deres omgivelser samt en højere grad af motivation for at gøre en indsats for sin egen tilværelse.

Samlet vil effekten af frikommuneforsøget være et væsentligt bidrag til at skabe en god overgang til voksenlivet for en gruppe af de mest udsatte unge, således at de kan blive til selvstændige unge mennesker.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Det gældende regelgrundlag er: For unge, der er fyldt 18 år og er anbragt efter reglerne for efterværn i medfør af SEL § 76, bestemmes det i Bekendtgørelse nr. 610 af 15/06/2006 om betaling for ophold i anbringelsessteder for børn og unge under 18 år samt for døgnophold og udslningsophold for unge i alderen 18 til og med 22 år, at egenbetalingen fastsættes efter reglerne i Bekendtgørelse 1387 af 12/12/2006, hvoraf det fremgår, at der skal træffes afgørelse efter SEL § 163 svarende til reglerne om betaling for midlertidig boform jf. § 107, 109 og 110.

Der er behov for ny lovhjemmel til fastsættelse af egenbetaling for unge i alderen 18 til og med 22 år i døgnophold og udslningsophold (efterværn efter SEL § 76).

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

I forsøgsperioden fastsættes egenbetalingen for de unge i efterværn efter forsøgets model.

Rådgiverne, kontaktpersoner og medarbejderne på anbringelsesstederne, der til dagligt er dem, der arbejder med de unge omsætter den enkelthed, der ligger i modellen, til yderligere at intensivere det relationelle arbejde.

Der vil i forbindelse med forsøgets igangsættelse sammen med medarbejderne blive udarbejdet en guide til forsøget, der indeholder vejledningerne til, hvilke konkrete ny handlinger, der vil være – hvad man skal holde op, og hvad man evt. skal gøre mere eller mindre af.

5. Evaluering

Der vil være tre spor i evalueringen:

- Hvor stor en andel af de unge i efterværn gennemfører en (ungdoms)uddannelse og/eller formår at holde fast i beskæftigelse
- Trivsel hos de unge i efterværn: Udgangspunktet vil metodisk være SFI's undersøgelser af trivslen hos de anbragte 11-17-årige. Der vil blive evalueret på udvalgte temaer i forhold til disse undersøgelser:
  - Tryghed i hverdagen
  - Helbred og mental trivsel
  - Ensomhed
  - Netværk – familie – fritidsaktiviteter – nære relationer
  - Skole og uddannelse
  - Risikoadfærd

Evalueringen af trivslen, og hvordan den udvikler sig hos målgruppe i løbet af forsøget, vil være de unges egen oplevelse heraf.

- Implementeringsevaluering:
  - Hvilken direkte betydning har den nye beregningsmodel for medarbejdernes måde at arbejde på med de unge?
  - I hvor høj grad lykkes det medarbejderne, at arbejde med de unge relationelt på en anden måde, sådan som det er hensigten?

Det konkrete evalueringsdesign og endelige valg af metoder fastlægges efterfølgende i samarbejde med VIVE.

SKABELON: Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource		
Titel på forsøg	Aktivering og beskæftigelsestilbud – bedre muligheder for individuel indsats		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Brit Lydersen		
	Telefon	2518 0330	E-mail bly@guldborgsund.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Forsøget handler om de unge mennesker i alderen 18-29 år, som har problemer med at opretholde et job eller gennemføre en uddannelse fordi de enten har en (u)afklaret psykisk sygdom eller fysisk lidelse, er hjemløse eller har misbrugsproblemer.

Som loven er i dag, kan Jobcentret kun tilbyde en uddannelses- eller arbejdsmarkedsrettet indsats – men ikke en indsats som hjælper borgeren med de grundlæggende udfordringer, som har så stor betydning for, om disse borgere overhovedet vil være i stand til at fastholde uddannelse og beskæftigelse på længere sigt.

Forsøget indebærer en forsøgshjemmel til, at misbrugsbehandling, udredning og behandling for psykisk eller somatisk sygdom etc. kan sidestilles som et beskæftigelsestilbud, hvor indsatsen kan være en del af beskæftigelsestilbuddet for at sikre, at borgere får tid og hjælp til at stabilisere sin sygdom, får sit misbrug under kontrol og/eller får de basale strukturer i sin tilværelse på plads igen. At tilbyde disse indsatser som en del af et beskæftigelsestilbud forventes at forbedre forudsætningerne for, at målgruppen kan lykkes med at gennemføre en uddannelse eller fastholde et job.

Formålet med frikommuneforsøget

Med forsøget ønskes en udvidelse af, hvad et beskæftigelsestilbud kan indeholde. Ud over mentortilbud, vejledning og opkvalificering, virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud, skal man kunne supplere med indsatser, som kan være med til at stabilisere borgerens psykiske, fysiske sundhed og trivsel fx misbrugsbehandling, behandling på sygehus, udredning og samtaler med psykiatrien etc.

Ved at tilbyde disse indsatser som en del af en beskæftigelsesrettet tilbud er antagelsen, at de reelle

muligheder for at forbedre forudsætningerne for, at målgruppen kan gennemføre en uddannelse eller erhverve sig et job, bliver væsentligt bedre.

Frikommuneforsøget påvirker dermed kravet om, hvornår en borger skal i beskæftigelsestilbud og hvorvidt en borger kan modtage transportgodtgørelse til behandlingstilbud. Dette kræver i sig selv en særlig lovhjemmel til forsøget.

Målgruppe

Dette frikommuneforsøg vil have fokus på målgrupperne omfattet af Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats:

Uddannelsesparate (LAB) § 2, nr. 12:

"Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter lov om aktiv social politik, som er uddannelsesparate, jf. § 2, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven."

Aktivitetsparate (LAB) § 2, nr. 13:

"Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter lov om aktiv social politik, og som er aktivitetsparate, jf. § 2, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter integrationsloven."

Forsøget er delt op i 3 delelementer:

- 1) Andre indsatser som beskæftigelsestilbud
- 2) Ændring i frister for aktivering
- 3) Udvidelse af muligheder for bevilling af befordringsgodtgørelse i forbindelse med deltagelse i tilbud

Ad.1: Andre indsatser som beskæftigelsestilbud

Denne del af forsøget er målrettet borgere, der er omfattet af LAB § 2, nr. 13.

Som lovgivningen er p.t., kan man ikke altid lave den plan for borgerne, som giver mest mening. Borgerne modtager f.eks. socialpædagogisk støtte jf. Serviceloven § 85 i form af en støttekontaktperson, da borgeren har nogle 'problematikker' der skal arbejdes med, før borgeren kan nærme sig uddannelse.

Det kan f.eks. være ikke-diagnosticeret og diagnosticeret psykisk eller fysisk sygdom, hjemløshed, boligproblemer, misbrug, kriminalitet eller manglende evne til at strukturere eller håndtere praktiske opgaver i hjemmet, varetage egen økonomi m.m. Når en borger arbejder med disse problematikker, er der ofte ikke overskud til at tage imod mentorstøtte også, som loven foreskriver de skal, og i denne situation, ville det give mest mening, hvis den socialpædagogiske støtte var borgerens beskæftigelsestilbud, da det er det, der skal til, for at borgeren kan nærme sig uddannelse.

Ovenstående kan også være gældende ved behandling i f.eks. distriktpsychiatrien, anden kommunal behandling eller en kombination.

Eksempel: P er 21 år. Han har en ikke færdiggjort uddannelse som elektriker. P er misbruger og har en adfærd præget af angst, når han skal mødes med eller være blandt andre mennesker. Han har officiel adresse hos sin søster men er periodevis hjemløs og sover på sofaen hos venner.

Med den nuværende lov vil vi enten kunne:

- 1) Sygemelde ham, da han ikke vil være i stand til at passe i beskæftigelsestilbud som virksomhedspraktik eller et forløb i et kommunalt tilbud.
- 2) Tilrettelægge et aktiveringstilbud på en virksomhed eller et kommunalt tilbud for P med en støtte fra en mentor.

Tilbud om misbrugsbehandling skal ske sideløbende, og er noget vi kun kan opfordre ham til at søge hjælp til, men som han selv skal arrangere. Han opfordres endvidere til at kontakte egen læge med

højblik på at få en henvisning til psykiatrien.

Med forsøgshjemlen vil vi kunne tilrettelægge følgende beskæftigelsesrettet indsats for P, som består af, at han udredes og behandles af distriktpsychiatrien i regionen samtidig med, at han trappes ud af sit misbrug med tildeling af metadon i det kommunale misbrugscenter. Desuden kunne han bevilliges en § 85 støtte, som skal hjælpe P med at finde en bolig, lære at styre egen økonomi etc. Efter en periode på 6 mdr. med fokus på stabilisering af P's helbred indarbejdes en virksomhedspraktik som en del af hans vej til selvforsørgelse og mestring af egen tilværelse.

Jf. ovenstående eksempel vil man med forsøget sidestille behandling i bl.a. distriktpsychiatrien, psykologbehandling, angstkurser, bevilling af § 85 støtte (socialpædagogisk støtte i eget hjem), anden pædagogisk støtte fra kommunens side o. lign. med et beskæftigelsestilbud.

Kravet til borgeren vil være, at vedkommende skal følge sin behandling eller pædagogiske støtte som var det et beskæftigelsestilbud og få den hjælp, der er nødvendig for at blive mere uddannelsesklar og nærme sig uddannelsessystemet hurtigere.

Der er fortsat tale om et beskæftigelsesfremmende tilbud jf. LAB kap. 10-12, men hvor forsøget vil indebære undtagelse fra sanktionsbestemmelserne jf. punktet om undtagelser fra gældende lovgivning.

Ad. 2: Ændring i frister for aktivering

Denne del af forsøget er målrettet borgere, der er omfattet af LAB § 2, nr. 12 og 13.

Forsøget tager udgangspunkt i de krav der er p.t. ift. aktivering for uddannelseshjælpsmodtagere 18-29 år. P.t. skal den unge modtage et beskæftigelsestilbud senest 1 måned efter henvendelsen og når dette ophører, skal den unge senest 4 uger efter ophør påbegynde et nyt beskæftigelsestilbud. Disse meget faste proceskrav giver ikke mening i forhold til, at det helt centrale for indsatsen handler om at hjælpe et ungt menneske med flere større udfordringer frem mod uddannelse og beskæftigelse.

I forsøget skal man derfor mere individuelt kunne tilrettelægge indsatsen for den enkelte borger, således at det giver mening ift. at få en progression for denne borger og ikke bare overholde nogle proceskrav. På den måde bliver socialfagligheden det, der bliver omdrejningspunktet for arbejdet med de unge borgere – ikke proceskrav.

Som i eksemplet med P kan der være unge, der venter på behandling, opstart af socialpædagogisk støtte m.m., hvor det ikke giver mening af give dem et andet beskæftigelsestilbud, og hvor de heller ikke er sygemeldte. I disse situationer giver det ikke mening, at der er krav til, hvornår borgerne skal påbegynde et beskæftigelsestilbud, da der allerede er lavet en plan for dem, der hurtigst muligt kan flytte dem mod uddannelse.

Ad. 3: Befordringsgodtgørelse

Denne del af forsøget er målrettet borgere, der er omfattet af LAB § 2, nr. 13.

Eksempel:

M skal møde i misbrugscentret 2 gange om ugen. Han bor ca. 35 km nord for Nykøbing Falster, hvor det kommunale misbrugscenter er placeret. En busbillet tur-retur til Nykøbing koster 150 kr.

Efter aftale med distriktpsychiatrien skal han møde til udredning og samtale ca. 12 gange over de næste 6 måneder. Afstanden til Næstved er 48 km og koster ca. 200 kr. tur-retur med bus og tog. M's udgift vil i perioden beløbe sig til ca. 500 kr. om ugen.

Med den gældende lovgivning, vil M selv skulle betale for transportudgiften til-og-fra behandlingsstederne. Afstanden til psykiatrien er mindre end 50 km hver vej, og derfor godtgøres han ikke af regionen.

Erfaring er, at begrænset økonomi eller manglende penge sidst på måneden til selv at skulle betale for transporten er en medvirkende årsag til, at borgeren udebliver fra eller møder ustabil frem til sin behandling. Godtgørelse af befordringsudgiften betyder, at borgeren rent faktisk har mulighed for at deltage i sin behandling / støtte.

I et frikommuneforsøg, hvor vi giver behandling / støtte som et beskæftigelsestilbud jf. LAB kap. 10-12 skal borgeren derfor også have ret til befordringsgodtgørelse jf. LAB §§ 82 og 83.

Såfremt borgeren er berettiget til befordringsgodtgørelse fra andre instanser, f.eks. gennem Serviceloven eller regionerne, vil de ikke være berettiget til befordringsgodtgørelse fra Jobcentret. Borgerne skal dog have min. 50 km. hver vej for at kunne få befordringsgodtgørelse fra regionerne.

Da Jobcentret målrettet arbejder på, at de unge borgere skal tage ansvar for deres egen situation, og selv møde frem til aftaler med mentorerne, vil det også i dette frikommuneforsøgsøge give mening at få mulighed for at give transportgodtgørelse jf. LAB §§ 82 og 83 i forbindelse med et mentortilbud jf. LAB § 96c. Dette vil give større mulighed for, at de unge kan møde mere stabilt og oftere til aftaler med deres mentor og via den vej få arbejdet mere intensivt på at rykke borgerne mod uddannelse.

2. Mål og forventede resultater

Målet er, at de unge via en mere målrettet og individuel plan hurtigere bliver i stand til at starte uddannelse og derved blive selvforsørgende.

Målet er, at de unge skal få en mere individuel plan, der bygger på det, den enkelte har behov for - når den unge har behov for det. Således vil planen tage mere målrettet afsæt i den situation borgeren befinder sig i, og ikke i samme grad som nu i tidsfrister og en bestemt gruppe af tilbud.

Det forventede resultat vil være, at de unge hurtigere får den konkrete indsats, der er behov for, at de får mulighed for at koncentrere sig fuldt ud om det, der skal til for, at de kan komme i uddannelse, og at de således kommer hurtigere væk fra uddannelseshjælpssystemet.

Forsøgets konkrete mål er:

- At stabilisere og øge målgruppens generelle psykiske og psykiske trivsel og udvikling
- At fremmedeprocenten øges for målgruppen i forhold til at deltage i de individuelle aftalte foranstaltninger
- At målgruppen er kortere tid på uddannelseshjælp.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der er behov for, at der tilføjes en forsøgslovhjemmel i LAB § 32, således at der f.eks. indføres et 3. punkt under stk. 1, hvor der er mulighed for at borgere jf. LAB § 2, nr. 13 kan deltage i behandling / støtte som et tilbud og som en aktiv del af "min plan".

Ved at ovenstående indføres i LAB § 32, nr. 1, vil der også automatisk være lovhjemmel til at give befordringsgodtgørelse til behandling / støtte som tilbud.

Der er behov for en tilføjelse i LAB §§ 82 og 83, således at målgruppen for, hvem der kan få befordringsgodtgørelse, udvides til også at omfatte borgere der modtager tilbud efter LAB § 96c.

Der er behov for en undtagelse fra LAB § 96 b samt en undtagelse fra § 96c.

Der er behov for en undtagelse fra Lov om aktiv socialpolitik (LAS) § 36 og 41 såfremt en borger deltager i tilbud ift. det nye punkt med behandling / støtte som tilbud. Borgerne skal fortsat stå til rådighed jf. LAS § 13, selv om de har behandling / støtte som et beskæftigelsestilbud.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Der skal være en klar aftale med borgeren om, at vedkommende skal give samtykke til, at pågældendes deltagelse i behandling / støtte er et beskæftigelsestilbud og at Jobcentret må kontakte behandler / udføre af støtte med henblik på at få af vide, hvorvidt borgeren passer sin behandling / støtte.

Samtidig skal borgeren gøres opmærksom på, at pågældende er forpligtet til at følge behandlingen / støtten, hvis dette skal være et beskæftigelsestilbud, og såfremt dette ikke er tilfældet, vil borgeren skulle deltage i et almindeligt beskæftigelsestilbud i stedet for.

Vi vil ikke benytte os af sanktionsmulighederne jf. Lov om aktiv socialpolitik §§ 36 og 41, da det ikke vurderes etisk korrekt at bede behandlingsinstitutionerne / udføre af pædagogisk støtte om at føre log over fremmøde, da dette kan så mistillid mellem behandler / støtte og borgeren, og derved forhale processen for bedring samt muligheden for at komme i uddannelse / arbejde hurtigst muligt.

Vi har, gennem øget dialog med borgerne, og ved at kunne benytte de nye tilbudsmuligheder, en forventning om, at borgerne vil opleve en større sammenhæng mellem deres behandling og deres forløb i Jobcentret – de vil få en større følelse af ejerskab for deres eget liv og vil hurtigere blive i stand til at starte uddannelse.

5. Evaluering

Guldborgsund Kommune vil med dette forsøg afprøve, hvorvidt vi med ændring af den gældende LAB lov kan forbedre forudsætninger for, at målgruppen kommer nærmere job og uddannelse.

Der vil i evalueringen blive lagt særlig vægt på at kunne identificere, hvilke betingelser der har afgørende betydning for at den ønskede effekt opnås og hvilke indikatorer som er væsentlig at måle på i forsøget for at kunne afdække dette.

Evalueringen vil tage udgangspunkt i følgende tre grundlæggende elementer:

- Målgruppens generelle psykiske og fysiske trivsel og udvikling
- Målgruppens fravær og stabilitet i forhold til fremmøde og deltagelse
- Hvor lang tid målgruppen modtager uddannelseshjælp (varighed)

Det endelige evalueringsdesign vil tilrettelægges i samarbejde VIVE.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II Cafeer for alle

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Borgerinvolvering og Samskabelse		
Titel på forsøg	Cafeer for alle		
Deltagerkommuner	Aarhus Kommune		
Faglig kontaktperson	Jakob Flou		
	Telefon	41 85 50 61	E-mail kafja@aarhus.dk
Netværkskoordinator	Niels Hüls Levinsen		
	Telefon	72 36 12 69	E-mail Nilev@holb.dk
Dato for ansøgning	1. november		

1. Beskrivelse af forsøget

Med forsøget ønskes rammerne for, hvordan caféer på lokalcentre kan drives udfordret, så der åbnes op for, at flere borgere kan benytte cafeerne.

Lokalcentre er en betegnelse for aktivitetscentre i tilknytning til ældre- og plejeboliger. Lokalcentrene danner ramme om en stor del af aktiviteterne på ældreområdet – blandt andet cafeer.

På nuværende tidspunkt, skal kommunens lokalcentre drive deres caféer inden for kommunalfuldmagtens rammer og i øvrigt efter Servicelovens § 79, der siger, at:

"Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene."

Der ønskes en forsøgsordning, hvor der åbnes for, at cafédriften på lokalcentrene kan varetages af andre end kommunen selv. Samtidig skal forsøgsordningen åbne op for, at cafeerne kan benyttes af flere borgergrupper end beboere i pleje- og ældreboliger i tilknytning til lokalcentret.

Ifølge reglerne i kommunalfuldmagten er der to muligheder for, at cafédriften kan varetages af andre. De kan enten drives efter "forpagter modellen" eller "leverandør modellen". Dog er de to modeller afledt af servicelovens § 79, og forudsætter derfor de samme regler.

Med forsøgsordningen ønskes det at åbne op for muligheden for, at caféerne kan drives af udefrakommende aktører.

Servicelovens § 79 sætter også rammerne for hvem, der må benytte sig af lokalcentrenes caféer. Med forsøgsordningen ønskes det, at understøtte at alle borgere, kan benytte sig af lokalcentrenes

café tilbud, så lokalcentrene i endnu højere grad kan blive et samlingspunkt for byens borgere, end de er i dag.

Målet med frikommuneforsøget er, at give lokalcentrene og deres caféer mulighed for at udvikle sig til samlingssteder for fællesskaber og et aktivt medborgerskab. Samlingssteder hvor alle kan deltage, med det de er gode til og brænder for. Samlingssteder hvor mangfoldigheden er en styrke og hvor relationer, fællesskaber og aktiv deltagelse på tværs af generationer og levevilkår fremmer gode og sunde liv for borgerne.

2. Mål og forventede resultater

Udefrakommende aktører skal have mulighed for at drive lokalcentrenes caféer. Det vil sige, at nogle af lokalcentrenes cafeer forsøgsvist drives på nye måder. Det kan eksempelvis være af en gruppe borgere, der bor i lokalområdet. På den måde åbnes lokalcentret op for lokalområdet, og kan bidrage som et samlingssted og styrke det lokale sammenhold.

Et andet forventet resultat er, at lokalcentrene og deres caféer vil få flere brugere/gæster. Flere af borgerne i lokalsamfundene ser lokalcentrenes caféer som et muligt sted at spise frokost, drikke kaffe, mødes med familien og venner osv.

Samtidig får flere øje på mulighederne på de rammer som lokalcentret stiller til rådighed, herunder faciliteterne og de aktiviteter og fællesskaber man kan blive en del af.

Har forsøget den ønskede effekt, vil vi se flere forskellige målgrupper besøge lokalcentrene.

Caféerne skal således ikke kun være for de der bruger lokalcentrene i dag men for hele lokalsamfundet.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunernes nuværende rammer for drift af cafeer i relation til plejehjem er bestemt af lov om social service og de uskrevne regler i kommunalfuldmagten.

Der søges derfor om en udvidelse af kommunalfuldmagten, i forhold til rammerne for *hvem* der benytter og *hvordan* cafeer i relation til plejehjem drives. I forhold til hvem der benytter cafeerne ønskes en udvidelse af kommunalfuldmagten. så alle borgere kan benytte cafeerne. I forhold til hvordan cafeerne drives, ønskes en udvidelse af kommunalfuldmagten så private aktører også kan drive cafeerne.

På nuværende tidspunkt, skal kommunens lokalcentre drive deres caféer efter Servicelovens § 79, der siger, at:

Kommunalbestyrelsen kan iværksætte eller give tilskud til generelle tilbud med aktiverende og forebyggende sigte. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvilke persongrupper der kan benytte tilbuddene.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater realiseres ved, at:

- En række af kommunens cafeer på lokalcentrene drives forsøgsvis på anden vis, ved at invitere udefrakommende ind til at varetage driften.
- Der indgås dialog med lokalsamfundet om, hvordan cafeerne kan drives i forsøgsperioden.
- Som et led i arbejdet med at styrke lokalcentrenes plads i lokalcentret, kommunikerer der ud omkring den nye drift af cafeerne.

5. Evaluering

Der udarbejdes et evalueringsdesign i samarbejde med VIVE.

Evalueringen vil måle på;

- Aktiviteter og liv på lokalcentrene – det forventes at aktiviteter og liv på lokalcentrene stiger.
- Hvilke personer der besøger cafeerne. Det forventes, at flere borgere i alle aldersgrupper vil benytte cafeerne og at plejehjemsbeboere også i højere grad vil benytte cafeerne, fordi der er mere liv.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Øget borgerinvolvering og samskabelse		
Titel på forsøg	Friere rammer for uddeling af midler til frivillige initiativer		
Deltagerkommuner	Nordfyns Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune og Aarhus Kommune		
Faglig kontaktperson	Jakob Flou Kristensen, Aarhus Kommune		
	Telefon	41 85 50 61	E-mail
Netværkskoordinator	Niels Hüls Levinsen, Holbæk Kommune		
	Telefon	72 36 12 69	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

I dette forsøg ønskes det, at åbne op for at der kan ydes tilskud fra § 18-puljen til enkeltpersoner samt ikke-organiserede frivillige indsatser og initiativer. Formålet er at understøtte nye organisations- og deltagelsesformer som fx pop-up frivillighed og hverdagsaktivisme og gøre § 18-tildelingen mere fleksibel. Forsøgsordningen skal understøtte, at flere får mulighed for at bidrage og lave frivilligt arbejde og generelt styrke samarbejdet mellem kommune og frivillige initiativer.

Der sker i disse år en udvikling i måden frivillige og aktive medborgere organiserer sig på. Der er en tendens til at borgere, som gerne vil tage et ansvar på fællesskabets vegne organiserer sig på nye måder og ikke nødvendigvis i foreningsregi. Der er derfor behov for, at finde nye veje til at understøtte de frivillige kræfter. Forsøget vil give mulighed for, at:

- der kan uddeles § 18- midler til enkeltpersoner på op til 10.000 kr.
- §18-tilskud på op til 10.000 kr. til enkeltpersoner opgøres som skattefri indkomst
- fjerne kravet om regnskabsaflæggelse for bevillingsmodtagere, der modtager under 8000 kr. og dermed lette dokumentationsbyrden for såvel tilskudsmodtager som kommune.

2. Mål og forventede resultater

Målet med forsøgsordningen er, at åbne op for flere og nye aktører i det frivillige sociale arbejde til glæde og gavn for socialt udsatte målgrupper.

Resultaterne af forsøgsordningen er:

- Det bliver lettere og mere attraktivt for enkeltpersoner at lave frivilligt socialt arbejde – også uden for foreningsregi

- Dokumentationsbyrden for såvel tilskudsmodtager og kommune lettes

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der ønskes dispensation fra følgende lovgivning:

- Vejledning til Servicelovens § 18, kapitel 33, afsnit 219, *Graden af organisering af den støttede aktivitet*: "... Der bør ikke gives støtte til enkeltpersoner."
- Vejledning til Servicelovens § 18, kapitel 34, afsnit 225, *Krav til ansøgninger, regnskab, revision mv.*: "Ved fastlæggelse af kommunalbestyrelsens krav til regnskab og afrapportering bør kravene afpasses efter den frivillige forenings organisatoriske kapacitet således, at disse krav ikke bliver en større byrde end nødvendigt for den frivillige sociale indsats. Det må dog kunne sandsynliggøres, at støtten er brugt til det formål, den er givet til."
- Lov om Indkomst og Formueskat til staten: § 5 til indkomst henregnes ikke § 18 tilskud.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

De forventede resultater realiseres ved at:

- Justere ansøgningsprocedurer og retningslinjer for uddeling § 18
- Koordinering med skatteafdelingen i kommunens revision
- Kommunikerer de nye retningslinjer for uddeling af §18 ud i dagspresse og på hjemmeside
- Håndtering af ansøgninger fra og udbetalinger til enkeltpersoner

5. Evaluering

Der laves et evalueringsdesign i samarbejde med VIVE.

Der vil blive målt på, om antallet af initiativer som iværksættes som følge af §18 tilskud stiger, om omfanget af administration af §18-midlerne falder og udviklingen i sammensætningen af hvem der søger midlerne.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Øget borgerinvolvering og samskabelse		
Titel på forsøg	Skattefri godtgørelse til frivillige udenfor foreningsregi		
Deltagerkommuner	Nordfyns, Assens og Ringkøbing-Skjern kommuner		
Faglig kontaktperson	Troels Serup (Ringkøbing-Skjern Kommune)		
	Telefon	9974 1312	E-mail
Netværkskoordinator	Niels Hüls Levinsen (Holbæk Kommune)		
	Telefon	7236 1269	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Vores velfærdssamfund er under forandring og frivillighed forandres tilsvarende. Organiseringsgraden falder og færre, særligt unge, er frivillige i foreningsregi. Deltagerkommunerne arbejder målrettet med at forbedre mulighederne for frivillige engagerer sig i vores velfærdssamfund.

Deltagerkommunerne ønsker at give de bedste muligheder for borgere, der ønsker at være frivillige. Herunder de frivillige, der udfører deres frivillige gerning uden for foreningsregi. Deltagerkommunerne ønsker derfor at ligestille frivillige, der står uden for foreningsregi og dermed i kommunalt regi med de borgere, der udfører frivilligt arbejde i foreningsregi ved at søge dispensation, således at disse frivillige også kan få skattefri godtgørelse.

Af bekendtgørelse nr. 1308 af 24/11/2015 om udbetaling af skattefri godtgørelse til ulønnede bestyrelsesmedlemmer eller til frivillige, ulønnede medhjælpere, der yder bistand som led i foreningens skattefri virksomhed fremgår det, at foreninger kan udbetale skattefri godtgørelse for udgifter til befordring i egen bil, rejseudgifter, fortæring, telefonsamtaler, internetforbrug samt administrative omkostninger i henhold til nærmere satser.

De frivillige, der bidrager uden at være organiseret i en forening, er afskåret fra at få disse godtgørelser udbetalt skattefrit. Dette medfører, at de frivillige, som yder en indsats i kommunalt regi, skal betale skat af den godtgørelse, som de får udbetalt fra den pågældende kommune.

Der er mange muligheder for at være frivillig udenom foreninger i kommunalt regi, hvor den frivillige aktivitet er med til at supplere det kommunale tilbud. Men muligheder for at kompensere de frivillige for de udgifter, der er forbundet med deres aktiviteter er ringere for kommunerne end for foreningerne, der organiserer tilsvarende aktiviteter. Kravet om foreningstilknytning i forhold til at opnå skattefri godtgørelse begrænser muligheden for at være frivillig i enkeltstående tilfælde eller i et enkelt projekt.

2. Mål og forventede resultater

Ved at fjerne barrierer for frivillighed er målet for forsøget:

- At den enkelte frivillige har lige mulighed for at opnå skattefri godtgørelse for udgifter der er forbundet med en frivillig gerning, uanset om den frivillige er organiseret i en forening eller engagerer sig i kommunalt regi
- At den enkelte frivillige undgår at betale skat af en godtgørelse, som vedkommende har fået udbetalt ifm. udgifter til sit frivillige arbejde.
- At flere ønsker at engagere sig i frivilligt arbejde i de kommunale institutioner At flere borgere får glæde af den frivillige indsats.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ift. ovenstående ansøger deltagerkommunerne om en tilføjelse af kommuner i Ligningslovens § 7 M, stk. 1-3, jf. LBK nr. 1162 af 01/09/2016, samt tilhørende Bekendtgørelse nr. 1308 af 24/11/2015 om udbetaling af skattefrigodtgørelse til ulønnede bestyrelsesmedlemmer eller til frivillige, ulønnede medhjælpere, der yder bistand som led i foreningens skattefri virksomhed.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

For at opnå de opstillede mål og resultater vil der iværksættes følgende initiativer:

- Information til kommunale institutioner.
- Information til pårørendegrupper, brugerråd, forældrebestyrelser.
- Supportering af interne processer ift. håndtering af godtgørelse til frivillige

5. Evaluering

Primo 2018 afholdes et evalueringsseminar i samarbejde med VIVE, hvor der arbejdes videre med et evalueringsdesign for de forsøg, der er indsendt den 1. maj 2017 og de forsøg, der indsendes den 1. november 2017.

Forsøget vil blive evalueret på de mål, der er opsat for forsøget, samt de erfaringer, der gøres på baggrund af forsøget. Forsøget vil derfor blive evalueret ud fra stigning i antallet af frivillige på de kommunale institutioner og antallet af borgere, der får glæde af, at frivillige aktiviteter stiger. Samtidigt vil der blive gennemført en evaluering af, hvorvidt de kommunale institutionsledere oplever de muligheder, der følger med forsøget, som værende befordrende for rekruttering af frivillige. Endeligt vil der evalueres på de frivilliges oplevelser, ift. den administrative byrde for den enkelte frivillige, når godtgørelsen ikke skal indberettes til SKAT.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	Fleksibel anvendelse af aflastningspladser for børn og unge		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune (tovholder kommune) Holstebro Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Christina Nielsen / Ejnar Tang		
	Telefon	96114015 <small>Christina Nielsen</small> 96284341 <small>Ejnar Tang</small>	E-mail
Netværkskoordinator	Fuldmægtig Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	89 64 21 16	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Der er i kommunerne praksis for, at aflastning i kortere eller længere perioder bevilges efter Lov om social service § 84. Formålet med § 84 er at aflaste ægtefæller og øvrige pårørende, og aflastningen sker således på baggrund af de pårørendes behov, ikke borgerens. Når der er tale om børn, er der ikke krav om gennemførelse af en § 50 undersøgelse, før ydelsen kan bevilges, og aflastningen leveres i tilbud etableret efter Servicelovens § 66 stk. 1 nr. 6.

Det følger af praksis fra Ankestyrelsen, at aflastning efter Lov om social service § 84 ikke kræver godkendelse af socialtilsynet, når ydelsen leveres som en integreret del af et tilbud, som er omfattet af Lov om socialtilsyn § 4, stk. 1. Begrundelsen herfor er, at disse tilbud ikke kræver en specifik godkendelse. Socialtilsynet godkender således alene pladserne til døgnophold for børn og unge efter § 66 stk. 1 nr. 6. hhv. midlertidig botilbud efter § 107 for voksne. Hvis kommunerne ønsker at anvende pladserne fleksibel til aflastning efter § 84, skal de skrives ud af godkendelsesgrundlaget, selv om pladsen kun kortvarigt bruges til aflastning.

§ 84 anvendes i tilfælde, hvor borgeren har en omfattende funktionsnedsættelse, og derfor har behov for særlig omsorg og støtte. Kommunerne ønsker, at § 84 for børn og unge kan anvendes som et fleksibelt alternativ til aflastning efter § 52, stk. 3, nr. 5, i en generel godkendt plejefamilie eller på et opholdssted eller døgninstitution jf. § 66, stk. 1, nr. 1-3, 5 og 6. For voksne ønsker kommunerne, at eventuel ledig kapacitet i midlertidige botilbud efter § 107 kan anvendes fleksibelt til aflastning.

Eksempel:

Et døgntilbud for børn og unge etableret efter Lov om social service § 66 tilbyder aflastning efter både §§ 52,3 og 84. Socialtilsynet har krævet, at døgntilbuddet skal beslutte hvor mange godkendte pladser, de vil have efter § 66 (og i hvilke værelser) samt hvor mange § 84 pladser, de vil have. Pladserne kan ikke anvendes fleksibelt. Hvis døgntilbuddet ønsker halvdelen af pladserne skrevet ud af godkendelsen, således at de kan anvendes til § 84, kan de kun anvende disse pladser til § 84. Tilsynet skriver bl.a.: *"Man kan ikke bare lave fleksibilitet mellem godkendte pladser og ikke godkendte pladser, da tilsynet så hver gang skal lave en ny godkendelsesskrivelse, hver gang en § 84 skal anvendes til en godkendt plads på ny."*

Aflastningspladser er generelt udgiftstunge, fordi det er svært at lave en arbejdstilrettelægning, som imødekommer det fleksible behov, pårørende har for kortvarige aflastninger, særligt aften/nat og weekend. Det kan delvist afhjælpes ved at knytte aflastningspladser til et døgntilbud. Lov om socialtilsyn og krav om specifik godkendelse af pladserne efter hhv. §§ 66 og 84 står således i vejen for en ressourceoptimering, som ikke har nogen konsekvenser for borgeren.

Frikommunenetværket skal derfor anbefale, at § 84 omfattes af socialtilsynets godkendelses- og tilsynskompetence, såfremt det leveres i et tilbud omfattet af lov om socialtilsyn § 4, stk. 1.

2. Mål og forventede resultater

Målet er, at frikommunerne får mulighed for en mere fleksibel tilrettelæggelse af aflastningsindsatsen for børn og unge og derved har mulighed for at reducere de samlede omkostninger ved at undgå tomgang på pladser.

De børn og unge, som vil være omfattet af forsøget, vil ikke opleve ændringer i det tilbud, de hidtil har modtaget. De pårørende kan tilbydes aflastning mere fleksibelt og i bedste fald i større omfang, fordi der ved tilrettelæggelse af aflastningsdøgn ikke skal skelnes mellem, om pladserne er godkendt efter § 52, stk. 3, nr. 5, eller § 84.

Resultat forventes således at være reducerede omkostninger og nemmere planlægning set i forhold til de uflexible pladsanvendelser, der er virkningen af den godkendelsespraksis, som følger af Lov om socialtilsyn.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Frikommunenetværket anbefaler, at det i lov om socialtilsyn § 4 stk. 1 præciseres, at aflastning § 84 omfattes af socialtilsynets godkendelses- og tilsynskompetence.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Tilrettelægningen af aflastningen sker som hidtil ud fra borgerens behov, men med øget fleksibilitet i pladsanvendelsen.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med VIVE, som forventes at komme til at foretage evalueringen sammen med kommunerne. Kommunerne vil skulle understøtte evalueringen ved blandt andet løbende at indsamle relevante data.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	Bedre overgang fra ung til voksen		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune (tovholderkommune) Holstebro Kommune (tovholderkommune) Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Dennis Østerdal Nielsen		
	Telefon	96 11 37 06/ 25 76 48 50	E-mail
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	89642116	E-mail
Dato for ansøgning	1.november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund og forsøgsfelt

Kommunerne erfarer, at der er behov for at skabe bedre, smidigere og mere fleksible overgange til voksenlivet for unge med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Dette indebærer at kunne tilrettelægge overgange, så de i højere grad tager afsæt i den unges livssituation, modenhed og robusthed frem for udelukkende den biologiske alder.

Der er tale om overgange og skift fra, at den unge bor på en børneinstitution eller er hjemmeboende til, at den unge flytter ind på et botilbud for unge.

Forsøgsindhold

I forsøget ønskes lovhjemmel til at visitere målgruppen i servicelovens § 76 a til anbringelsessteder/botilbud efter servicelovens § 66 stk. 1, nr. 5-6. Der er tale om eksisterende efterværnstilbud og nye tilbud, som kommunerne opretter som efterværnstilbud efter § 66 stk. 1, nr. 5-6.

Hensigten er at kunne tilbyde den unge og dennes pårørende en bedre og mere fleksibel overgang i

forhold til at blive klar til et botilbud på voksenområdet. For især unge, der er anbragt i døgntilbud efter børneparagrafferne, er det en stor omvæltning at flytte direkte ind på et botilbud på voksenområdet, når de fylder 18 år, som der er krav om.

Det vil være individuelt, hvor lang en periode, den unge har brug for at bo i efterværnstilbuddet. Det er dog kommunernes erfaring, at der ofte er brug for et efterværnstilbud til op i midt tyverne. Der ønskes derfor lovhjemmel til at kunne udvide aldersgrænsen i specialiserede efterværnstilbud op til det 25 år samt til at den unge allerede kan visiteres ind i tilbuddet fra det 15 år.

Forskellige faktorer kan være afgørende for at, det er relevant og meningsfuldt at tilbyde/fortsætte et tilbud efter serviceloven § 66, stk. 1, nr. 5-6 – også efter det 18. år. Det kan f.eks. være af hensyn til den unges udvikling eller til familiens trivsel.

Målgruppe:

Målgruppen er unge fra 15-25 år med omfattende funktionsnedsættelser, fysiske som psykiske, og som har et omfattende livslangt støttebehov (jf. målgruppen i servicelovens § 76 a). Det betyder, at der er tale om unge, der i særlig grad har brug for tryghed, stabilitet, omsorg og støtte i overgangen fra ung til voksen, og hvor der er behov for en fleksibel planlægning af fysiske skift og flytninger. Det er unge, som vil kunne profitere af et specialiseret efterværnstilbud op til det 25 år.

Det vil eksempelvis kunne dreje sig om unge med udviklingshæmning i sværere/svær grad, og som herved vil have en meget lav funktionsalder.

Målgruppen vil enten være hjemmeboende unge eller unge, der er bosat på en børneinstitution i eller udenfor handlekommunen.

Unge, der ikke når at fylde 18 år, inden forsøgsperioden udløber, vil ikke være en del af målgruppen.

Der er tale om en meget specifik og afgrænset målgruppe, som udgør en mindre gruppe (forventelig på 1-10 borgere) i hver deltagerkommune.

Kriterier og procedurer vedrørende flytning/opretholdelse i efterværnstilbud

Når den unge skal matches med det rigtige efterværnstilbud, vil der ud over alderen blive lagt vægt på følgende:

- Borgerens funktionsniveau
- Borgerens adfærd
- Medbeboernes funktionsniveau og adfærd.

En flytning eller opretholdelse i tilbud efter serviceloven § 66, stk. 1, nr. 5-6 skal være i overensstemmelse med, hvad den unge og forældrene/værgen ønsker. Der skal foreligge et formelt samtykke.

Hvis den unge bor på en § 66-plads før det 18 år, er det en anbringelse efter serviceloven § 52, stk. 3, nr. 7. Som udgangspunkt skal forældrene bidrage til betalingen for anbringelsen efter regler, der er fastsat i medfør af serviceloven § 159. Der er nogle undtagelsesmuligheder, og i praksis bliver forældre til denne målgruppe ofte fritaget for betaling. Den unge vil også selv kunne komme til at betale for det, jf. servicelovens § 159, hvis denne har en vis indkomst. I praksis sker det dog meget sjældent.

Efter det 18. år vil den unge skulle sættes i egenbetaling efter regler fastsat i medfør af serviceloven § 160.

Den ønskede lovhjemmel til at visitere målgruppen i servicelovens § 76 til anbringelsessteder/botilbud efter serviceloven § 66 stk. 1, nr. 5-6 op til det 25 år indeholder hermed også hjemmel til at kræve egenbetaling fra efter det 18 år op til det 25 år.

En flytning kan ske, når der er tale om en relevant begivenhed eller lejlighed, og det passer ind i den unges livssituation. Eksempelvis:

- I forbindelse med skifte fra grundskole til STU eller aktivitets- og samværstilbud
- Hvis en af forældrene får tabt arbejdsfortjeneste. Overgangen kan så ske, når denne får et arbejde, i stedet for at det først sker, når den unge fylder 18 år.
- Hvis forældre med et hjemmeboende barn ikke længere kan håndtere opgaven, fordi den bliver for svær at håndtere pga. barnets funktionsnedsættelser.

Det vil typisk være, når den unge er i 20'erne, at planlægningen af overgangen til et voksentilbud vil begynde: At den unge har mulighed for at blive i tilbuddet til det 25 år vil give en mere fleksibel planlægning, sådan at flytningen i højere grad kan komme til at passe ind i den unges situation og udvikling, og når der er en ledig plads i et andet relevant tilbud på voksenområdet.

De faglige kompetencer i tilbud til en aldersmæssig målgruppe fra 15 år op til 25 år skal kunne håndtere de udfordringer, der kan komme i de unges udviklingsniveau. Ligeledes vil der være krav til at kunne håndtere gældende magtanvendelsesbestemmelser og til at vurdere behovet for værgemål efter de gældende regler.

Jf. lovgivningen skal der søges om værgemål, når den unge fylder 18 år, hvis den unge ikke er i stand til at varetage sine anliggende pga. hæmmet psykisk udvikling, funktionsnedsættelse mm. Et efterværnstilbud er heller ikke omfattet af magtanvendelsesbestemmelserne på hverken voksen- eller børneområdet, kun nødværge er en mulighed. Der er dog tale om en målgruppe, hvor der kan være behov for brug af magtanvendelser, derfor ønskes der en undtagelse til i forsøget at kunne anvende magtanvendelser i lov om forældreansvar over for anbragte børn og unge.

Tilbuddene vil have en særlig opmærksomhed omkring forebyggelse af seksuelle overgreb. I dag stiller de sociale tilsyn allerede krav om, at tilbuddene har beredskabsplaner for at forebygge seksuelle overgreb.

Cases fra kommunerne

1. Ung som fyldte 18 år i april 2017

Den unge har Angelman Syndrom (en sjælden, medfødt sygdom med udviklingshæmning, indlæringsbesvær, manglende sprog, bevægeforstyrrelser og påfaldende adfærd). Vedkommende har ikke noget sprog, men kan kommunikere ved at pege, bruge lyde, skubbe mm.

Den unge har været anbragt på en børneinstitution i en anden kommune. I sommeren 2015 er planen, at vedkommende skal starte på et STU-forløb.

Forældrene vil i den forbindelse ikke, at den unge skal skifte skole og botilbud på samme tid. De har et ønske om, at deres barn sammen med en anden ung, som vedkommende har fulgt med i flere år, på sigt skal flytte til handlekommunen, hvor der er mulighed for at tage en STU.

Vurderingen på daværende tidspunkt er, at det vil give god mening, hvis den unge kan flytte i en ny bolig i et specialiseret tilbud omkring nytår, ultimo 2015, hvor vedkommende er 16 år (knap 17 år). Dette var dog ikke muligt grundet, at tilsynet ikke godkendte tilbuddet, som den unge var matchet til. Tilsynets afslag gik på den aldersmæssige sammensætning i tilbuddet. Flytningen skete derfor først pr. april 2017, hvor den unge fyldte 18 år.

Konsekvenserne har været, at handlekommunen ikke har kunne imødekomme forældrenes ønske, og at den unge har fået længere transport til STU-uddannelsen. I forhold til at understøtte den unges udvikling og livssituation bedst muligt, ville det har været hensigtsmæssigt, med en flytning i ultimo 2015.

2. Ung som fylder 18 år i dec. 2017

Den unge er infantil autist og mental retarderet. Vedkommende har intet sprog, er impuls- og behovsstyret, og kan blive udadreagerende og selvskadende, når han ikke får sin vilje. I forhold til disse diagnoser og problemstillinger er der tale om en ung, som har brug for en særlig hjælp.

Den unge er afhængig af voksne i alle daglige gøremål. Vedkommende profiterer bedst af megen struktur, faste rammer og forudsigelighed.

I januar 2014 bliver den unge døgnanbragt på et botilbud. Efter 1½ år i tilbuddet starter en proces med at finde et nyt botilbud, da tilbuddet ikke kan magte opgaven.

Den pågældende handlekommune har allerede tænkt den unge ind i et specialiseret voksent tilbud, når vedkommende bliver 18 år. Men fordi den unge på daværende tidspunkt kun er 16 ½ år, bliver der fundet et andet og midlertidigt botilbud.

Havde det været muligt at bruge efterværnsparagraf 76 a stk. 2 (jf. den ønskede lovhjemmel) om opretholdes af døgnophold og samtidigt at udvide aldersrammen, ville det have været den bedste løsning. Det ville have betydet færre flytninger, skift og omvæltninger. Konkret ville den unge kunne være flyttet ind i en afgrænset botilbudsenhed efter § 66, hvor vedkommende ville kunne blive i. Der er tale om, at det specialiserede voksent tilbud, som var tiltænkt til den unge, kunne have været omlagt til et specialiseret efterværnstilbud.

Aktuelt får den unge et skifte igen, når vedkommende til december fylder 18 år. I det nuværende botilbud har der også været en anden beboer, men denne er flyttet. Det betyder, at tilbuddet lukker, når den unge flytter.

Handlekommunen har søgt om dispensation til flytning i efteråret 2017, men tilsynet har givet afslag med den begrundelse, at den unge er velplaceret, hvor vedkommende bor.

3. Unge som fyldte 18 år

Der er tale om en gruppe af unge på et børnetilbud, men som skal flytte ud af tilbuddet, da de fylder 18 år. De unge er ikke klar til at overgå til et voksentilbud og voksenbestemmelserne af forskellige årsager. I kommunen har man dog ikke et eksisterende efterværnstilbud, hvor der er plads. Derfor ville de unge skulle flyttes til et voksent tilbud, da det jf. lovgivningen ikke er muligt at lade dem blive boende på et børnetilbud.

I dette tilfælde ender tilsynet med at give kommunen en særlig dispensation til at lade de unge blive boende i børnetilbuddet til det 23 år. Det er dog en dispensation, som der ikke længere bliver givet.

Havde det på daværende tidspunkt ikke været muligt at lade de unge blive boende i børnetilbuddet, ville der have været et stort behov for at kunne etablere et efterværnstilbud i forbindelse med børnetilbuddet. Den specifikke gruppe af unge ville også have profiteret af et tilbud, hvor de måtte blive op til det 25 år.

2. Mål og forventede resultater

Mål med forsøget:

- At den unge og de pårørende oplever en mere sammenhængende, fleksibel, og glidende overgang, hvor krav og forventninger er tilpasset den unges livssituation, modenhed og robusthed, og hvor der er en større helhed mellem de forskellige tilbud
- At den unge og de pårørende oplever tryghed og trivsel ved overgangen og i selve tilbuddet
- At den unge og de pårørende oplever en større grad af selvbestemmelse i overgangen
- At gennemgående fagfolk omkring den unge oplever, at den unge er i trivsel, og at der sker en hensigtsmæssig og fleksibel planlægning og gennemførelse af overgangen.
- At planlægningen fra myndighedsafdelingen bliver bedre og mere effektiv med fokus på det gode skifte/den gode overgang, som passer ind i den unges udvikling
- At kommunen kan tilbyde et mere målrettet tilbud til unge i målgruppen

Forventede resultater:

- Øget tryghed, tilfredshed og livskvalitet for borgerne
- Øget tryghed og tilfredshed blandt de pårørende
- Ressourcebesparelse
- Fleksible overgange med højere grad af sammenhæng i forhold til den unges livssituation
- Øget kvalitet i overgange.

Forventningen er, at målene med forsøget overstiger de uhensigtsmæssigheder, der er ved, at den unge skal skifte og flytte igen inden det 25 år.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ændring af servicelovens § 76 a i forhold til at:

- Bestemmelsen i stk. 2 om opretholdelse af døgnophold udvides til at omfatte unge, der inden det fyldte 18 år er anbragt på en børneinstitution/ i et botilbud efter servicelovens § 66 stk. 1, nr. 5-6, eller som er hjemmeboende.
- Aldersrammen for efterværnet udvides og kan gælde fra det 15 år op til det 25 år. Det er med henblik på at sikre den bedst mulige overgang for unge med omfattende funktionsnedsættelser og livslangt støttebehov. Sådan at der kan blive tale om et glidende overgang med øget mulighed for et fleksibelt forløb tilpasset den enkelte.
- Egenbetaling efter det 18 år (jf. servicelovens § 160) kan gælde op til det 25 år.

Herudover ønskes der dispensation til, at eksisterende beboere i et eksisterende botilbud, der i forsøget etableres som et efterværnsbotilbud efter § SEL 66 stk.1 nr. 5-6, også må indgå i forsøget. Der er tale om unge borgere med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne (som er i forsøgets målgruppe), som aktuelt er bevilliget et botilbud efter § 108 i Lov om Social Service.

Hertil ønskes en undtagelse til at anvende magtanvendelser i lov om forældreansvar overfor anbragte børn og unge i forsøget.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Frikommunenetværkets styregruppe og netværksgruppe med repræsentanter for de deltagende kommuner har det har et overordnet ansvar for udviklingen og implementeringen af forsøget. Netværksgruppen mødes løbende med henblik på deling af viden og erfaringer. Herning Kommune er tovholder kommune for forsøget.

I hver af de deltagende kommuner etableres der en lokal projektgruppe med fokus på den lokale implementering.

For at projektet kan få succes, skal der være en tæt dialog mellem myndighedsafdelingen på børne- og voksenområdet i den deltagende kommune.

En mulighed er, at unge i målgruppen for forsøget præsenteres for det nye tiltag, når der afholdes samarbejds møde vedrørende overgangen. Samarbejds møderne omkring overgangen er organiseret forskelligt i de deltagende kommuner.

Der vil være et særligt fokus på kommunikation til de deltagende borgere og pårørende. Sådan at det sikres, at de pårørende bliver opmærksomme på de muligheder, som forsøget rummer.

Pårørendeorganisationer, så som LEV, kunne inddrages i kommunikationen for at informere de pårørende om projektet.

5. Evaluering

Det er en forventning at det er forsøg med et begrænset antal deltagere, da målgruppen er af begrænset omfang.

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med VIVE, som forventes at komme til at foretage evalueringen sammen med kommunerne. Kommunerne vil skulle understøtte evalueringen ved blandt andet løbende at indsamle relevante data.

Metodisk vil der i evalueringen f.eks. kunne gøres brug af:

- Kvalitative interviews med de unge
- Kvalitative interviews med de pårørende
- Kvalitative interviews med borgerens sagsbehandler fra myndighed (børn og voksen).
- Evt. Udarbejdelse af en businesscase for at kortlægge økonomiske og kvalitative perspektiver.

Fokus i evalueringen vil være at undersøge: Oplevelse af kvalitet – dvs. om overgangen har været glidende, og at det har været tilrettelagt og gennemført, så den understøttede den unges udvikling.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	Mere sammenhængende forløb i psykiatrien		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune Holstebro Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Dorte Ougaard, Silkeborg Kommune		
	Telefon	2345 5414	E-mail
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	8964 2116	E-mail
Dato for ansøgning	25. april 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Indledning

Kvaliteten og effektiviteten i indsatsen overfor mennesker med psykisk sygdom, hænger tæt sammen med sammenhæng i forløb – såvel inden for de enkelte sektorer som på tværs af sektorer.

Det er et udbredt ønske mellem kommunerne i Region Midtjylland og regionen, at styrke det tværsektorielle samarbejde. Der arbejdes mellem de enkelte kommuner og regionen løbende på forskellige muligheder for nye samarbejdsformer, der skal styrke sammenhængskraften og den helhedsorienterede indsats omkring borgere/patienter.

De hidtidige erfaringer tyder på at sikring af sammenhæng og rette tilbud til rette tid, støder mod strukturelle barrierer, som ikke kan overvindes udelukkende gennem stor samarbejdsvilje og metoder, der inddrager medarbejdere på tværs af sektorer ud fra borgerens behov, snarere end ud fra organisatoriske logikker.

Rette tilbud på rette tid og sted er – sammen med sammenhæng i indsatser – helt afgørende for mennesker med psykiske lidelser. Forskellige psykiske lidelser, og den samme psykiske lidelse, kan have varierende sværhedsgrad. Derfor kan der være varierende behov for behandling og støtte. Psykiatriens Hus i Silkeborg tilstræber som samarbejdsmodel netop at understøtte sammenhængende og rettidige indsatser. Psykiatriens Hus er **et eksempel** på en samarbejdsform, hvis grundidé ønskes videreudviklet og videreført i andre kommuner – tilpasset lokale forhold og muligheder (jf. bl.a. Region Midts strategiplan på området).

Samarbejdet i Psykiatriens Hus er aktuelt så tæt som rammevilkår som lovgivningsmæssige og finansieringsmæssige forhold tillader. Der er imidlertid blandt ledelse, medarbejdere og politikere en erkendelse af, at der er væsentlige strukturelle barrierer for et endnu tættere og mere hensigtsmæssigt sam-

arbejde. Der ønskes derfor – i regi af det regionalt/kommunale samarbejde omkring Psykiatriens Hus, nærmere bestemt en afgrænset del af dette tilbud (Akut Døgntilbud) - gennemført et forsøg med samling eller samdrift (økonomisk og ledelsesmæssigt) af tilbuddet.

Der er et udtalt politisk ønske i såvel region som kommune om at forsøge at drive tilbuddet mere integreret – uden at miste hverken regionale eller kommunale kompetencer og samarbejdsrelationer omkring borgerne.

Et forsøg omkring Akut Døgntilbud skal således ses som et "pilotprojekt", mht. afprøvning af om de eksisterende snitflader mellem regional og kommunal psykiatri kan optimeres.

Målgruppen ønskes i forsøgsperioden afgrænset til borgere fra netværkskommunerne.

Formålet med forsøget vil være at øge kvaliteten i indsatsen omkring den enkelte borger/patient. Endvidere forventes der en driftsøkonomisk effektivisering.

Vedlagt:

Tilkendegivelse fra Region Midtjylland.

Detailbeskrivelse af den eksisterende samarbejdsmodel for driften af Akut Døgntilbud.

Akut Døgntilbud

Akut Døgntilbud omfatter 6 regionale (registreret som ambulante aktivitet) og 6 kommunale pladser (SEL § 107) til midlertidig overnatning. Endvidere omfatter tilbuddet ambulante og udgående funktioner i form af regionalt hjemmebehandlingsteam og en kommunal udgående støttefunktion. Dette medvirker til at understøtte den sammenhængende indsats omkring den enkelte borger. De 2x6 pladser er på samme matrikel (samme gang i bygningen), men drives opdelt kommunalt og regionalt: to politiske systemer, to ledelsessystemer, to finansieringsmodeller etc.

Visitationen til tilbuddet sker enten via kommunal sagsbehandler eller via regional hjemmevejledningskoordinator. Såvel de kommunale sagsbehandlere på socialpsykiatriområdet som de regionale hjemmevejledere og koordinatoren har base på samme matrikel som Akut Døgntilbud. Dette muliggør et tæt kommunalt/regionalt samarbejde omkring de enkelte borgere allerede i visitationsfasen. Sagsbehandlernes placering på samme matrikel som "udførerne" understøtter også et hensigtsmæssigt samarbejde mellem myndighed og udfører. De kommunale sagsbehandlere fra Psykiatriens Hus sikrer endvidere tætte samarbejdsrelationer til øvrige kommunale aktører som f.eks. jobcenter og misbrugsbehandling.

Når en borger/patient én gang er visiteret til at indgå i målgruppen for Akut Døgntilbud, kan vedkommende henvende sig umiddelbart og få samtale og evt. tilbud om ophold i typisk nogle få døgn. Dette har vist sig at have en stor positiv effekt – bl.a. i form af fald i indlæggelser og genindlæggelser.

Udfordringer ved den eksisterende model

Der er juridiske barrierer for hvor tæt et samarbejde omkring den enkelte borger/patient i Akut Døgntilbud må være.

Jf. Kommunalfuldmagten må kommunen ikke varetage regionale sundhedsopgaver. Kommunale skattekrone må ikke anvendes til regionale opgaver, hvilket udgør en hindring i forhold til en samlet drift af Akut Døgntilbud.

Udveksling af informationer om borgere i Akut Døgntilbud mellem tilbuddets to dele forudsætter, at der foreligger en specifik og aktuel samtykkeerklæring fra borgeren. Dette bør i teorien kunne lade sig gøre, men kræver i praksis et uoverkommeligt stort (og ressourcerelevende) fokus på løbende at ajourføre samtykkeerklæringer.

Borgerne / patienterne i Akut Døgntilbud må som udgangspunkt kun ydes hjælp fra det tilbud / den del af Akut Døgntilbud, de er indskrevet i – altså enten regional behandling eller kommunal socialpsykiatri.

Når reglerne følges fuldstændigt kan det indebære absurde forhold i en grad så "bofællesskabet: kommunal/regionalt psykiatri" nærmest er meningsløst. Her er et par illustrerende eksempler:

- Regionale og kommunale medarbejdere må ikke hjælpe hinanden med indsatsen omkring en borger, som er indskrevet i enten det ene eller det andet regi
- En regional og en kommunal medarbejder må ikke bistå hinanden i en akut opstået situation omkring en borger – medmindre der tilfældigvis foreligger et visitationsgrundlag og en detaljeret samtykkeerklæring, der tillader dette ift. den konkrete borger.
- Sikkerhedsforanstaltninger: Hvis en borger tilkalder medarbejder om natten, skal der være mindst 2 medarbejdere tilstede (jfr. påbud fra arbejdstilsynet). Jf. den kommunale / regionale opgavefordeling skal to medarbejdere fra samme regi tilse borgeren. Dette tilsiger en uforholdsmæssig stor bemanning om natten (4 medarbejdere).
- Medarbejderne må ikke søge faglig sparring ift. indsatsen overfor konkrete borgere
- Vidensdeling på tværs af region og kommune omkring konkrete risikovurderinger, må ikke finde sted
- Etc.

Dersom en ophævelse af den organisatoriske opdelingen blev mulig, ville det indebære større fleksibilitet i støtten og bedre mulighed for tidlig/rettidig indsats med den rette type af støtte. Den aktuelle situation indebærer eksempelvis, at en borger indskrevet i den kommunale del af tilbuddet, som får et pludseligt behov for en behandlingsmæssig indsats, skal afvente en visitation (via egen læge) til denne indsats, idet der er særskilt visitation til hhv. kommunal og regional psykiatri. Dette gør indsatsen omkring den konkrete borger usammenhængende og omstændelig. Et par konkrete eksempler:

- En ung pige, der er skizofren får bostøtte fra udgående funktion (aften bostøtte fra Akut døgntilbud). Pigen er ikke længere tilknyttet regionen. Pigen får indimellem tilbagefald og har behov for regulering i medicinen. Egen læge vil ikke regulere medicinen. Pigen bliver af egen læge henvist til regionspsykiatrien mhp. medicinregulering. Når medicinreguleringen er "på plads" så afsluttes hun igen. Efter noget tid får pigens tilbagefald, og det er nødvendigt, med en genhenvielse.
- En ung kvinde, har ophold på en kommunal plads i Akut Døgntilbud. Hun er afsluttet fra Region. Den unge kvinde er diagnosticeret med en personlighedsforstyrrelse, men der er usikkerhed omkring hendes diagnose og prognose. Det er derfor vanskeligt i socialt regi, at tilrettelægge den rette socialpsykiatriske indsats. Den unge kvinde bliver genhenvist til regionen mhp. en ny vurdering og udredning.

Dokumentationskrav som bl.a. krav om forskellige planer for hver borger/patient (individuel handleplan, behandlingsplan m.v.) betyder, at borgeren/patienten skal forholde sig til flere forskellige planer og skærper derved indtrykket af en opdelt indsats. Koordinering af indhold af planer er desuden i sig selv ressourcekrævende.

Opdelingen nødvendiggør i sagens natur også et større ressourceforbrug til administration og ledelse (dobbel administration og ledelse), end det ville være tilfældet i et samlet tilbud.

For at imødegå de ovenfor skitserede udfordringer, ønskes det at samle Akut Døgntilbud i ét tilbud, hvor de forskellige regionale og kommunale faglige kompetencer bibeholdes og yderligere supplerer hinanden i indsatserne omkring den enkelte borger/patient.

Forsøgsforslag vedr. Akut Døgntilbud

Akut Døgntilbud foreslås drevet samlet / "integreret" – én ledelse, én samlet økonomi etc. Der skal **tages stilling til den organisatoriske forankring af Akut Døgntilbud i forsøgsperioden**. Konsekvenser af valg af forankring for samarbejdsrelationer til øvrige samarbejdspartner skal beskrives nærmere i forbindelse med den nærmere beskrivelse og konkretisering af den valgte model.

På baggrund af nuværende budgetoplysninger, vil der kunne laves en omtrentlig opgørelse af en **samlet driftsøkonomi** (baseline for hidtidige omkostninger). Det ønskes afklaret, om der kan gives hjemmel til en samlet økonomi i en forsøgsperiode. En samlet drift forventes at rumme et effektiviseringspo-

te, idet der bl.a. ikke længere vil være tale om to parallelle administrative systemer.

Finansieringsmodellen i forsøgsperioden kunne være en **takstfinansiering** (med afregning ud fra en døgntakst).

Personalet, herunder Hjemmebehandlerteam og den udgående bostøtte funktion, samles under **en ledelse**. En sådan model tilgodeser sammenhæng i borgerperspektivet ligesom den tilgodeser en fleksibel og smidig opgaveløsning. Den rummer endvidere det potentiale, at Hjemmebehandlerteam og udgående bostøtte funktion kan samarbejde tæt omkring en opsøgende indsats, og opfølgning på borgere, der skal tilbage i egen bolig efter ophold i tilbuddet (som det er nu, kan hjemmebehandlerteamet yde denne støtte til de regionale patienter, men der eksisterer ikke en tilsvarende mulighed for de borgere, der er indskrevet kommunalt).

Der ønskes i forsøgsperioden oprettet et **kommunalt/regionalt visitationsudvalg**. Dette vil sikre såvel en sundhedsfaglig som en socialfaglig ekspertise ved placeringen, samt skabe et fælles blik på borgeren fra start. Endvidere vil det understøtte dialogen om formål med opholdet og indsats omkring borgeren. Den endelige visitationskompetence (i tilfælde af uenighed) vil være kommunal.

Mht. **klageadgangen** er det en udfordring, at der ikke eksisterer én klageinstans, der kan håndtere klager over både den sociale og den sundhedsfaglige indsats. De eksisterende klageinstanser (Ankestyrelse og Styrelsen for patientsikkerhed) vil derfor skulle anvendes i forhold til hvilke elementer af tilbuddet, der påklages.

Der skal gives de samme **ydelse**r i tilbuddet som pt., men de vil umiddelbart være tilgængelige for alle borgere i tilbuddet, når/hvis behovet opstår. Dette vil give større fleksibilitet og mulighed for tidlig indsats og rette indsats til rette tid. Hvis en borger indskrives i den kommunale del, vil vedkommende eksempelvis kunne få adgang til den psykolog, der er tilknyttet den regionale del af tilbuddet, og ikke først skulle afvente en visitation. Borgernes behov kan ændre sig over tid, og uden hindringer i form af strukturelle barrierer som f.eks. visitation til andet tilbud internt i Akut Døgntilbud, vil rette støtte til rette tid lettere kunne ydes.

Det skal undersøges, hvordan **enkel og smidig dokumentation** kan understøttes. Som det er nu, dokumenteres der i to forskellige fagsystemer, og ved de borgere/patienter, der giver samtykke, deles relevant information mundtligt. Dette er en sårbar metode, da den er afhængig af medarbejdernes mulighed for at tale sammen, samt at de husker på at dele informationen, når de mødes. Holdes der et møde med en kommunal og regional medarbejder, skal begge tilbage og registrere den samme dokumentation i hvert deres system. Med henblik på at optimere sagsgange indenfor eksisterende lovgivningsrammer, indhentes samtykke fra borger om udveksling af oplysninger, fra dag 1. Det afprøves at lave en fælles handleplan, der skrives ind i hvert dokumentationssystem.

Det vil på sigt være hensigtsmæssigt med en fælles elektronisk platform, for at undgå dobbeltdokumentation. Kommunerne i netværket er – som mange andre kommuner - opmærksomme på den afdækning af juridiske barrierer på dette område, der pt. pågår i Digitaliseringsstyrelsen og KI regi. Denne løsning er der derfor ikke fokus i denne ansøgning.

Den samlede **faglighed** i tilbuddet forventes øget gennem bedre vilkår for læring i samarbejdet og udnyttelse af faglige synergier. Mødeaktivitet vil mindskes til fordel for mere tid til borger-/patientrettet indsats. Et samlet tilbud vil indebære bedre rammer til dialog blandt fagpersonale, f.eks. om borgere, der kræver ekstra opmærksomhed.

De ansatte vil med en organisatorisk samling få de samme rammer for arbejdet, hvilket ligeledes giver borgerne et ensartet tilbud, hvor de ikke har forskellige muligheder og vilkår afhængigt af om de indskrives regionalt eller kommunalt. Eksempelvis er de kommunale pladser efter SEL § 107 omfattet af SELs **magtanvendelsesregler**. Denne mulighed foreligger ikke under Sundhedsloven – en forsøgshjemmel i Sundhedsloven til magtanvendelse, f.eks. i form af akut fastholdelse ved ambulante behand-

ling, kunne imødekomme ønsket om ensartede rammevilkår.

Service-mæssige konsekvenser for borgerne

Det forventes, at serviceniveauet for borgerne/patienterne i Akut Døgntilbud vil øges, idet der umiddelbart – ved behov - bliver adgang til flere ydelser, der pt lovgivningsmæssigt er afgrænset til hhv. regionalt eller kommunalt regi og kræver en særskilt (ofte tidskrævende) visitationsproces i de to regi. Endvidere forventes den faglige kvalitet i det samlede tilbud at profitere af bedre vilkår for faglige synergier.

2. Mål og forventede resultater

Mål

Det er først og fremmest et mål at skabe en sammenhængende og helhedsorienteret indsats for borgerne / patienterne, der er kendetegnet som ”rette indsats til rette tid og på rette sted”.

Endvidere er det et mål at øge kvaliteten i de (tvær)faglige indsatser omkring borgerne/patienterne.

Endeligt er det et mål at optimere ressourceanvendelsen - i et samfundsøkonomisk perspektiv.

Forventede resultater

Med en mere samlet indsats forventes det, at der kan ydes en mere intensiv indsats end tidligere, kvaliteten i den samlede indsats vil øges og det ”administrative” ressourceforbrug vil mindskes. Dette vil bl.a. resultere i:

- Færre og kortere ophold for den enkelte borger
- Fald i antal indlæggelser og genindlæggelser
- Øget borger/patienttilfredshed
- Øget medarbejdertilfredshed
- Driftoptimering

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Forsøget sætter spørgsmålstegn ved hvorvidt den opgavefordeling, der med kommunalreformen blev indført mellem region og kommune, er optimal på psykiatriområdet. Dette i lyset af de behov for sammenhængende og rettidige indsatser, der karakteriserer mennesker med psykiske lidelser.

Konkrete behov for hjemler etc., vil bl.a. omfatte:

- Forsøgshjemmel for kommunen til i forsøgsperioden at varetage regionale sundhedsopgaver
- Forsøgshjemmel til samlet / fælles regional/kommunal driftsøkonomi i tilbuddet i forsøgsperioden
- Lov om socialtilsyn/sundhedstilsyn
I en samling af driften som den beskrevne, inkl. samling af sociale og sundhedsfaglige indsatser, vil der skulle tages højde for tilsynet. Socialtilsynet har efter gældende lovgivning tilsynet med tilbud efter servicelovens § 107, mens tilsynet med den behandlingsindsats/sundhedsfaglige indsats, varetages i henhold til sundhedsloven. Det kan foreslås, at Socialtilsynet i forsøgsperioden fører tilsyn med tilbuddet i sin helhed – men således at Styrelsen for Patientsikkerhed fører tilsyn med sundhedsopgaverne.
- Hjemmel i sundhedsloven til anvendelse af magt
Tilbud efter servicelovens § 107 er omfattet af servicelovens kapitel 24 om magtanvendelse. Det betyder, at personalet under de i lovgivningen særligt fastsatte betingelser, må anvende magt overfor borgeren, f.eks. i form af akut fastholdelse. Det tilbud, der beskrives i forsøgsansøgningen, har fælles drift med en fælles social og sundhedsfaglig indsats. Det betyder, at det ikke vil være muligt at adskille præcist, hvornår der foregår en henholdsvis socialfaglig indsats og sundhedsfaglig indsats (behandling). Derfor ønskes der i forsøgsperioden **en hjemmel i sundhedsloven til at anvende magt, f.eks. i form af akut fastholdelse ved ambulante behandling.**

Forsøgshjemmel i forhold til fælles visitation

Det er kommunen, der træffer afgørelse om, hvorvidt en borger er berettiget til et tilbud efter servicelovens § 107. Såvel regionen som kommunen kan varetage driften af tilbud efter § 107. **Der skal oprettes en særlig hjemmel til at visitere til tilbuddet, da det ikke er et rent § 107 tilbud, men et blandet sundhedslovs- og servicelovstilbud.** Tilbuddet vil således ikke være omfattet af den tilbudsvifte, som kommunen kan visitere til - da sådanne tilbud pt ikke findes i lovgivningen.

- Fritagelse fra lov om frit sygehusvalg
En hver patient kan jf. lov om frit sygehusvalg lade sig omvisitere til Psykiatriens Hus. Der ønskes fritagelse fra loven i forsøgsperioden i fht Akut Døgntilbud (akut døgn og hjemmebehandling). Dette i lyset af målgruppeafgrænsningen (borgere fra netværkskommuner).
- Undtagelse fra lovgivning vedrørende tilbudsportal
Kommunen må kun visitere til tilbud, der er på tilbudsportalen og som er godkendt af Socialtilsynet. Jf. ovenstående vil det "integrerede" tilbud ikke være omfattet af Socialtilsynet. Der skal derfor sikres undtagelse ift. bekendtgørelsen om tilbudsportalen.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Frikommunenetværket vil anvende de frihedsgrader, der ansøges om, til – i tæt samarbejde med Region Midt - at udvikle og afprøve lokale (fælles regionalt/kommunale) tilbud i de enkelte kommuner, der styrker sammenhængende og rettidige indsatser for borgerne. – Akut Døgntilbud, som beskrevet ovenfor, er således ét konkret eksempel. Der vil kunne fremkomme forskellige "variationer over temaet" i de forskellige kommuner under forsøgsperioden. Erfaringerne herfra vil kunne sammenholdes og danne afsæt for videre udvikling.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med KORA i løbet af foråret 2017. Der vil blive taget afsæt i en virkningsevaluering, hvor der er opstillet følgende foreløbige programteori:

Ændret lovhjemmel -> mere sammenhængende forløb -> helhedsorienterede indsatser -> tidligere fælles indsatser -> bedre velvære hos borgeren, større medarbejdertilfredshed, bedre ressourceudnyttelse

På den baggrund opstilles følgende foreløbige evalueringsspørgsmål:

- Ses der fald i genindskrivninger i tilbuddet?
- Ses der fald i varighed af forløb i tilbuddet?
- Ses der fald i indlæggelser og genindlæggelser i den stationære psykiatri?
- Ses der fald i driftsudgifter til det samlede tilbud?
- Skabes der en helhedsorienteret indsats med sammenhængende forløb? Hvad kendetegner disse?
- Oplever borgere og medarbejdere større tilfredshed?

Inden forsøget igangsættes, udarbejdes der en baseline på de udvalgte parametre.

Det vil blive overvejet, om der skal foretages audit af konkrete cases og deres forløb.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	BPA ordning jf. servicelovens § 95 stk. 3 som efterværn		
Deltagerkommuner	Skive Kommune Silkeborg Kommune Randers Kommune Favrskov Kommune (Tovholder) Holstebro Kommune Herning Kommune Aabenraa Kommune		
Faglig kontaktperson	Dorte Søe Christensen, Favrskov Kommune		
	Telefon	89 64 61 15	E-mail dsch@favrskov.dk
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal, Favrskov Kommune		
	Telefon	89 64 21 16	E-mail sram@favrskov.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Når unge fylder 18 år er der ikke længere mulighed for at bevilge forældrene tabt arbejdsfortjeneste for at passe den unge i hjemmet. Men som mange andre unge er unge med funktionsnedsættelser ikke nødvendigvis parat til at flytte hjemmefra, blot fordi de fylder 18 år.

Unge med massive hjælpebehov vil som oftest blive tilbudt et botilbud fra det fyldte 18. år eller at få et tilskud til selv at ansætte hjælpere i en BPA ordning (borgerstyret personlig assistance og kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens §§ 95 og 96).

BPA ordningerne har til formål at sikre borgere over 18 år med et omfattende behov for hjælp, mulighed for selv at udvælge og ansætte de nødvendige hjælpere. Dette kræver som udgangspunkt, at den unge selv kan være arbejdsleder i ordningen.

Kommunen kan i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person (i praksis ofte forældrene), som passer borgeren, jf. servicelovens § 95, stk. 3. Bestemmelsen er rettet mod de situationer, hvor kommunen vurderer, at borgeren ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser.

Det giver imidlertid anledning til nogle etiske overvejelser, hvor længe unge mennesker bør blive boende hjemme og passes af sine forældre. Den unge kan have svært ved at skabe sociale relationer og en selvstændig tilværelse uden for familien. Samtidig risikerer forældrene at miste deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Hvis først en sådan ordning er bevilget, er det imidlertid meget svært for kommunen at bringe bevillingen til ophør igen. Der er tale om en begunstigende forvaltningsakt, som kun kan ophæves, hvis forholdene eller retsstillingen ændrer sig.

Såfremt der gives hjemmel til at bevilge BPA ordninger jf. servicelovens § 95 stk. 3 midlertidigt – for eksempel som et efterværn til unge mellem 18 og 23 år - vil kommunen have mulighed for at bevilge en midlertidig ordning.

Et efterværn er en bevilling efter servicelovens §§ 76 og 76a til unge mellem 18 og 23 år, hvor deres støtte efter børnebestemmelserne videreføres eller genetableres for at bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse.

Bevilling af en BPA ordning efter servicelovens § 95 stk. 3 som efterværn vil i en årrække sikre den unge en mere almindelig ungdomstilværelse som hjemmeboende, mens den unge modnes til et mere selvstændigt liv i for eksempel et botilbud. Samtidig kan det give forældrene en årrække til at finde tilbage til arbejdsmarkedet og sikre sig en selvstændig økonomi.

Såfremt der fortsat er behov for en BPA ordning, hvor forældrene passer den unge i hjemmet efter det fyldte 23. år, kan dette bevilges efter eksisterende § 95 stk. 3. Det gælder uanset om den unge har haft ordningen som en midlertidig efterværnsordning fra 18-23 år.

Den unge bliver således ikke dårligere stillet i forhold til de fremtidige støttemuligheder. Men en BPA ordning, hvor den unge passes af nærtstående vil med ordningens midlertidige karakter i højere grad holde fokus på at give den unge et ungdomstilbud, der svarer til mulighederne for andre unge. Samtidig vil der i forbindelse med bevillingen af efterværnet blive udarbejdet en plan for den fremtidige indsats i samarbejde med den unge og forældrene. Denne plan skal sikre en glidende overgang til tilbud efter voksenbestemmelserne i serviceloven, således at flytning til fx et længerevarende botilbud opleves som et naturligt skridt i den unges overgang til voksenlivet.

2. Mål og forventede resultater

At give unge med massive støttebehov mulighed for en smidigere overgang fra at blive passet af forældrene i hjemmet til at skulle flytte på botilbud eller i egen bolig og få en mere selvstændig tilværelse. Samtidig gives forældrene mulighed for en mere smidig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Der er behov for at indføre en efterværns hjemmel enten i forlængelse af de bestående efterværnsbestemmelser i servicelovens §§ 76 og 76a eller i forlængelse af BPA reglerne i servicelovens §§ 95 og 96.

Bestemmelsen kunne for eksempel lyde således:

Kommunalbestyrelsen kan tilbyde hjælp efter servicelovens § 95 stk. 3 til unge i alderen 18 til 22 år, når betingelserne i bestemmelsen er opfyldt, og når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til at sikre en god overgang til voksenlivet og herunder have fokus på omsorg og forberedelse til den unges næste boform.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Når den unge bevilges en BPA ordning som efterværn, hvor forældrene passer den unge i hjemmet, vil der som udgangspunkt være en forventning om, at det er tale om en midlertidig løsning, indtil den unge er parat til at flytte hjemmefra. Den unge kan senere søge om en almindelig § 95 stk. 3 ordning.

Men efterværnsordningens midlertidige karakter sikrer, at der er fokus på, at skabe en smidigere over-

gang til for den unge til en selvstændig voksertilværelse. Både den unge og forældrene vil derfor være bedre forberedt til, at den unge kan flytte hjemmefra.

Der vil i forsøgskommunen være en øget opmærksomhed i forhold til hvilke sager, der er egnede til forsøget.

Målgruppen

Målgruppen for forsøget er personer med betydeligt nedsat psykisk og fysisk funktionsnedsættelse, som fylder 18 år og bor hjemme hos deres forældre.

Frikommunenetværket ønsker ikke, at der i forsøget sondres mellem forskellige former for psykiske funktionsnedsættelser.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget opbygges i samarbejde med VIVE. Der vil blive taget afsæt i en virkningsevaluering, hvor der er opstillet følgende foreløbige programteori:

Ændret lovhjemmel → mere smidige processer → individuelt tilpassede forløb → større oplevelse af selvbestemmelse hos både borger og pårørende.

På den baggrund opstilles følgende foreløbige evalueringsspørgsmål:

- Volumen – I hvor mange tilfælde vil hver kommune og samlet set netværket gøre brug af den ønskede lovhjemmel.
- Er der sket en ændring i ressourceanvendelsen.
- Hvordan oplever borger og pårørende ændringen - oplever borgere/pårørende/værge at den nye lovhjemmel har en positiv effekt på borgerens nuværende og fremtidige liv.

Det påtænkes at foretage audits af konkrete cases og deres forløb, interview med medarbejdere og pårørende samt ressourceanvendelsen.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg III

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	Brug af særlige døråbnere på yderdøre, der hører til og afgrænser boenheder i større tilbud		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune (tovholder kommune) Holstebro Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Pia Strandbygaard		
	Telefon	51 49 10 47	E-mail tilps@herning.dk
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal		
	Telefon	89 64 21 16	E-mail sram@favrskov.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund og forsøgsfelt

Dette forsøg omhandler Servicelovens § 125 stk. 3 og 4 om særlige døråbnere, som der er mulighed for at anvende i situationer, hvor borgere ved at forlade deres bo- eller dagtilbud udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskade, og hvor alt andet hjælp og alle andre teknologiske løsninger er forsøgt.

En særlig døråbner omfatter efter Servicelovens § 125 stk. 3 og 4 og tilhørende vejledning dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende. Foranstaltningen må ikke have karakter af en egentlig aflåsningsmekanisme, men må alene virke forsinkende i forhold til den pågældende borgers frie færden, så personalets opmærksomhed henledes på, at borgeren går ud. En særlig døråbner må herved ikke tilbageholde borgeren. Af hensyn til beboernes frie færden skal der opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil.

Kommunerne erfarer, at der i de situationer, hvor det er nødvendig at anvende særlige døråbnere på både voksen- og børneområdet, er en **begrænsning i den eksisterende lovgivning**. En særlig døråbner må monteres på yderdøren til det samlede tilbud. Dette er en udfordring i forhold til, hvordan tilbud i dag konstrueres og samles i større enheder og i forhold til borgernes forholdsvis gode fysiske formåen, som gør dem i stand til hurtigt at kunne forlade deres hjem og det samlede tilbud.

Når en særlig døråbner anvendes på yderdøren til de store centre, har den sjældent en praktisk

betydning, da dørene hele tiden åbner sig på grund af de mange øvrige besøgende til centeret. Dette giver borgeren mulighed for at forlade stedet uset. Borgerne kan godt udstyres med en personlig alarm, hvis der er en tilladelse til det, men da udgangen normalt ligger langt fra det personale, der bliver tilkaldt, kan borgeren være langt væk, inden personalet når yderdøren.

Frikommunenetværket ønsker, at der i Servicelovens § 125 stk. 3 indgår en beskrivelse og definering af, hvad en yderdør er. Konkret ses der behov for at definere en yderdør som den dør, der naturligt hører til den boenhed, afdeling eller afsnit, som borgeren er en del af, i stedet for det samlede tilbuds yderdør.

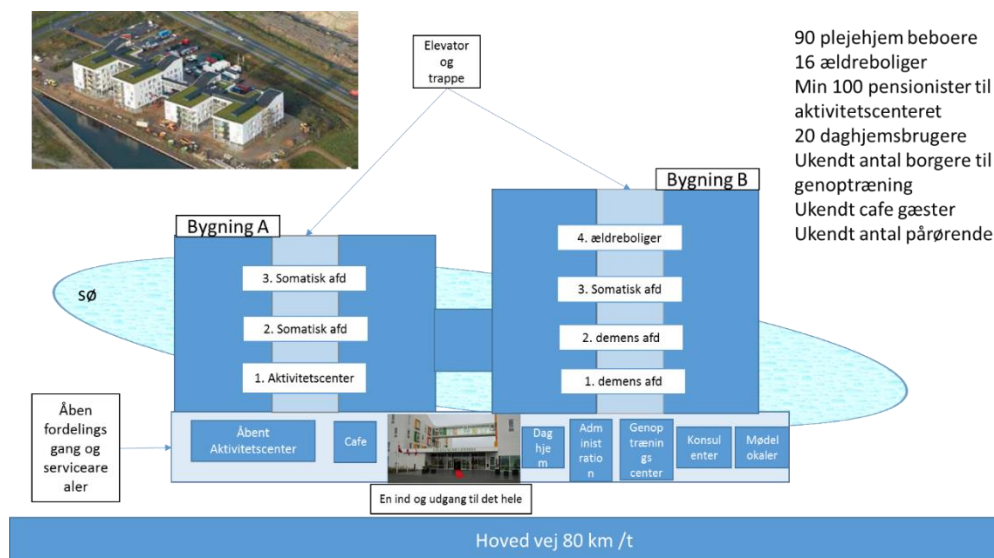
Hensigten med forsøget er at undersøge effekten på borgernes livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed samt personalets arbejdsmiljø og ressourceanvendelse, hvis der fjernes nogle barrierer for anvendelsen af særlige døråbnere.

Det er en forventning, at forsøget vil styrke muligheden for at yde bedst mulige omsorg til de borgere, som har helt særlige behov, og hvor menneskelig nærvær og kontakt ikke i sig selv er løsningen.

Eksempler på større centertilbud

Mange plejecentre er i dag bygget op om flere små boenheder med 15-20 beboere pr. enhed og om mange øvrige enheder, aktiviteter og funktioner. Ofte er det med én hovedindgang, der fører ind til alle forskellige enheder og afdelinger.

Et eksempel er et plejecenter fra Herning Kommune (se nedenstående illustrationen), som består af plejeboliger, et aktivitetscenter, en genoptræningsdel, mødelokaler, en administration, en café, ældreboliger, hjemmeplejekontorer, et daghjem/dagcenter mm.

Denne tilbudsopbygning og -struktur betyder, at mange forskellige mennesker hver dag passerer hovedindgangen og de centrale forbindende gange.

Det betyder også, at der som nævnt er en opdeling i mindre boenheder, hvor beboere bor på skærmede afsnit, og hermed er afskærmet fra de store forbindelsesgange og "trafikknudepunkter".

Dette er vigtigt for især borgere med demens, idet de har brug for et beskyttende miljø, hvor omgivelser og personale er kendt, og hvor der er stort kendskab til deres behov og særligt, hvordan de skal mødes og tales med.

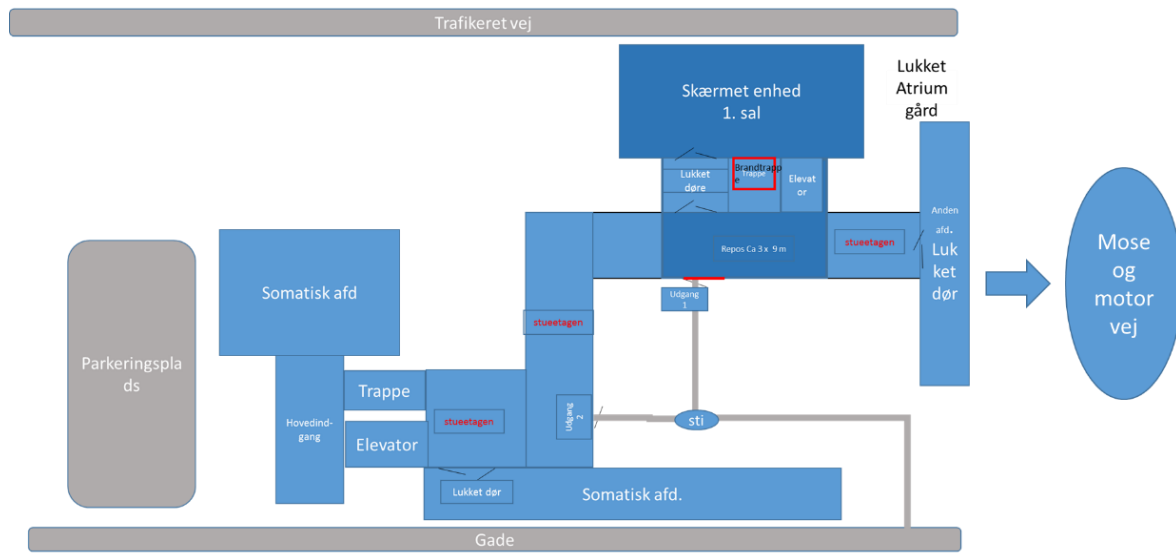
Problemstillingen opstår, når f.eks. en dement, udviklingshæmmet eller hjerneskadet borger forvilder sig ud alene i forbindelsesgangene ved hovedudgangen. Der kan være mange mennesker, der ikke kender borgeren og ikke bemærker, hvis borgeren går ud af hoveddøren og væk fra stedet.

Til dette hører også, at disse borgere ikke nødvendigvis er personer, som tiltrækker sig opmærksomhed. Demente borgere er ofte kendetegnet ved at være fysisk velfungerende, lyn hurtige på benene og

ved ikke at kunne genkendes på særlig gang eller adfærd.

Derfor vil opsætning af almindelige alarmer hellere ikke være en løsning til denne målgruppe, da disse alarmer ikke vil kunne give personalet den fornødne tid til at komme borgerne i møde, før at borgerne har forladt afdelingen og det samlede tilbud.

Et andet eksempel fra Herning Kommune er et plejecenter, hvor et skærmet afsnit er beliggende på centerets 1. sal (se nedenstående illustrationen). Afsnittet har udgang til en lille repos med en betontrappe, der fører ned til centerets stueetage. Trappen er fysisk lige ved siden af døren, der afgrænser enheden. Trappen er en brandtrappe og flugtvej, hvilket betyder, at den ikke må afspærres. Elevatoren ned til stueetagen er lige efter trappen, men den er ikke synlig, når man kommer ud af afsnittet. Uden for plejecenteret er der flere trafikerede veje samt en mose.

De fysiske rammer med brandtrappen og stedets omgivelser med en mose og trafikerede veje udgør en risiko for afsnittets beboere. Størstedelen er ikke i stand til selv at håndtere brandtrappen, og vil derfor kunne falde på trappen, hvis de forsøger alene. Lykkes det en borger at komme ned af trappen og ud af det samlede tilbud, vil der være en fare forbundet ved de trafikerede veje og mosen.

Uden en særlig døråbner på døren ind til afsnittet, kræver det derfor, at der er personale ved reposen hele døgnet.

Konkrete borgereksempler

- En borger med demens, der tidligere har været maratonløber, løber (han kan løbe op til 5 km uden pauser), men vedkommende kan ikke selv finde hjem, og er ikke trafikssikker. Borgeren har haft en gps men han tager den af og forlægger den mange gange. Pir som alarmsystem til brug inde i boenheden (i hans bolig) er ikke en mulig løsning, da det vil indskrænke hans bevægelsesfrihed og frihed generelt. Der vil herved også komme mange fejlopkald, hvor borgeren ikke ønsker at forlade boenheden for at løbe. Den særlige døråbner er relevant, fordi den først vil informere personale, når borgeren vil ud af boenheden.
- En borger med demens som elsker at cykle, men vedkommende kan ikke selv finde hjem, og er ikke trafikssikker. Borgeren har normalt en GPS på sig, men en GPS kan gå tør for strøm, så personalet ikke har mulighed for at finde borgeren. Det er sket før blandt andet en gang, hvor borgeren var væk i to døgn.
- En borger med en hjerneskade, der er meget aktiv og hele tiden vil ud og gå, men vedkommende kan ikke finde hjem og er ikke trafikssikker.
- Børn og unge med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, f.eks. svær til middelsvær retardering, der hele tiden vil ud, og hvor opmærksomheden derfor er rettet mod udgangsdøre, men hvor vedkommende ikke kan finde hjem og ikke er trafikssikker.

For alle eksemplerne er det gældende, at det ikke er tilstrækkeligt at sætte en særlig døråbner på yderdøren til centeret (det samlede tilbud). Ligeledes vil opsætning af en almindelig alarm hellere ikke

være en hjælp, da det ikke vil kunne forsinke borgeren i tilstrækkelig grad, så personalet kan komme borgeren i møde og guide/følge vedkommende.

Der er hermed et konkret behov for at få lov til at sætte en særlig døråbner på døren ved den konkrete enhed/afdeling, hvor borgeren bor og/eller opholder sig. Borgeren kan herved forsinkes, så personalet har mulighed for at kunne følge vedkommende og for at hindre, at der sker væsentlige personskader.

Målgruppe

Målgruppen for forsøget er voksne og børn/unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne (jf. Servicelovens § 124 a og voksenansvarslovens § 17), der ved at forlade deres bo-/ dagtilbud eller anbringelsessted udsætter sig selv eller andre for fare og væsentlig personskade (jf. Servicelovens § 125 stk. 3).

Behovet for den særlige døråbner kan skyldes de fysiske rammerne/noget bygningsmæssigt i forhold til det center/tilbud, som borgerens bolig er placeret i og/eller borgerens fysiske formåen.

Det kan dreje sig om:

- Borgere med demens (hovedgruppen)
- Borgere med handicap
- Borgere med hjerneskade

2. Mål og forventede resultater

Mål

Med udgangspunkt i at yde den omsorg, som borgerne har behov for uden for deres hjem, og i at skabe de bedste vilkår og rammer for såvel borgere, pårørende og medarbejdere er de konkrete mål med forsøget:

- At hindre borgere i at udsætte sig selv eller andre for væsentlig personskade udenfor deres hjem og det samlede tilbud/centeret
- At understøtte borgernes livskvalitet og frihed, så de kan komme ud og lave fysiske ting og aktiviteter, som tidligere i deres liv
- At de pårørende oplever større tryghed ved sikkerheden i boenheden og ved de særlige døråbnere
- At der er et mindre forbrug af medarbejdertimer på opgaver vedrørende borgere, der bliver væk udenfor deres hjem (centeret), og at medarbejderne oplever, at de har bedre mulighed for at følge med borgere og hindre, at der sker personskader

Forventede resultater

På baggrund af de opstillede mål er de forventede resultater:

- Øget tryghed, sikkerhed og livskvalitet for borgere
- Øget tryghed og tilfredshed blandt de pårørende
- Bedre anvendelse af medarbejderressourcerne

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Frikommunenetværket anbefaler, at der i Servicelovens § 125 stk. 3 indgår en beskrivelse og definition af, hvad en yderdør er. Der er behov for at definere en yderdør som den dør, der naturligt hører til den boenhed, afdeling eller afsnit, som borgeren er en del af, i stedet for det samlede centerets yderdør.

Der anmodes om lovhjemmel til en udvidelse af voksenansvarslovens § 17, så det for anbragte børn

og unge i målgruppen også vil være muligt at anvende særlige døråbnere, som de er beskrevet i servicelovens § 125, stk.3 og 4.

Netværket er opmærksom på, at voksenansvarslovens § 17 er koblet op på alarm- og pejlesystemer, men ønsker hermed at udvide paragraffen til også at omfatte særlige døråbnere.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Der foretages samme procedure, som der hidtil er gjort, når der ansøges om opsætning af en særlig døråbner for en eller flere personer i en afgrænset periode. En særlig døråbner er sidestillet med en magtanvendelse.

Der indsendes en ansøgning til myndighedsafgørelse.

Der skal foreligge en godkendelse, førend en særlig døråbner må monteres og tages i brug.

Eftersom de generelle skemaer fra Socialstyrelsen ikke er målrettet til frikommuneforsøget, er en mulighed at udarbejde et konkret ansøgnings- og indberetningsskema ud fra Socialstyrelsens skema.

Den overordnede proces og arbejdsgang for afprøvning af en særlig døråbner ved borgere i målgruppen indeholder følgende skridt:

- 1) Borgeren gennemgås af den involverede afdeling samt af myndighedsfunktionen for at kortlægge, om borgeren er i målgruppen
- 2) Såfremt borgeren er i målgruppen, kontaktes værger og pårørende. Værge/pårørende skal samtykke til foranstaltningen.
- 3) Den pågældende afdeling sender ansøgningskemaet ind til den/de ansvarlige på magtanvendelsesområdet i kommunen
- 4) Den/de ansvarlige på magtanvendelsesområdet behandler og vurderer ansøgningen. En kopi af afgørelsen sendes til afdelingen og til borger/pårørende/værge. Borgerens sagsbehandler modtager en orientering
- 5) Er der givet grønt lys til en afprøvning, og er det accepteret af borgere/pårørende/værge, udarbejder hjemmeplejen en handleplan.
- 6) Når afprøvningen af det teknologiske hjælpemiddel er sat i gang, vil der løbende ske opfølgning og vurdering af det teknologiske hjælpemiddels brug og virkning.
- 7) Afdelingen indberetter til den/de ansvarlige for magtanvendelsesområdet, som indberettet til tilsynet, og udarbejder en årlig årsrapport

Hertil vil der blive tilrettelagt en kommunikationsindsats overfor de pårørende/værger, hvor de vil blive inddraget og informeret om forsøget og den nye lovhjemmel.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget udarbejdes i samarbejde med VIVE.

Fokus i evalueringen vil være på borgernes livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed samt på at dokumentere, om placeringen af særlige døråbnere på døre til specifikke boenheder gør en forskel. Det er i forhold til, om det bedre lykkes at følge med borgere, når de bevæger sig væk fra hjemmet og det samlede tilbud, og om det i højere grad bliver muligt at hindre personskader.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede område		
Titel på forsøg	Udvidelse af teknologiforsøget til anbringelsessteder for børn og unge efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune Holstebro Kommune Randers Kommune (Tovholder) Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Anne Marie Møller		
	Telefon	89151328	E-mail Anne.Marie.Moller@randers.dk
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal		
	Telefon	89 64 21 16	E-mail sram@favrskov.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund og forsøgsfelt

I lov om frikommunenetværk er der skabt hjemmel til afprøvning af personlige alarm- og pejlesystemer indenfor botilbuddets rammer, jf. § 13 og situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning ved borgere i botilbud, botilbudslignende boformer og plejecentre, som ikke kan samtykke til det, jf. § 14 Det er, når det teknologiske hjælpemiddel anvendes som supplement til pædagogisk støtte og omsorg.

Det er frikommunenetværkets ønske at dette forsøg kan udvides til også at omfatte børn og unge, der har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der enten er anbragt efter servicelovens § 52, stk.3, nr. 4 eller i aflastning efter servicelovens § 52, stk.3, nr. 5 på et godkendt opholdssted eller døgninstitution efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6.

Forsøget ønskes ligeledes udvidet til børn og unge, der er anbragt i aflastning efter servicelovens § 84, stk.1, jf. § 44.

Voksenansvarsloven finder ikke anvendelse for børn og unge, der er anbragt i aflastning efter servicelovens §§ 52, stk.3, nr. 5 eller 84, stk.1, jf. § 44. Frikommunenetværket finder

det problematisk, at voksenansvarsloven ikke gælder for denne gruppe, da nogle børn og unge vil have samme støttebehov under aflastningsopholdet, som de børn og unge, der er anbragt i døgnophold og hvor personalet derfor vil have samme behov for at kunne anvende f.eks. et alarm- eller pejlesystem eller muligheden for situationsbestemt overvågning under aflastningsopholdet.

Baggrunden for ønsket er, at anvendelsen af teknologiske løsninger i sociale indsatser til børn og unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne efter gældende ret er underlagt en lovgivningsmæssig begrænsning i voksenansvarsloven. Det fremgår alene af § 17 samt bekendtgørelsens § 20, at kommunen kan træffe afgørelse om for en afgrænset periode at anvende personlige alarm- og pejlesystemer over for anbragte børn og unge, der har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, når der er risiko for, at barnet eller den unge ved at forlade anbringelsesstedet skader sig selv eller andre.

Heroverfor står personalets ansvar for varetagelsen af den daglige omsorg over for det anbragte barn/unge. Den nuværende lovgivnings rammer forhindrer således anvendelse af teknologi, der ellers ville bedre situation for barnet/den unge, forældrene og personalet. Der vil særligt være tale om den gruppe af børn og unge, der er anbragt i døgnhold eller i aflastning, som grundet deres funktionsnedsættelse f.eks. middelsvær til svær retardering har en udviklingsalder svarende til mellem 6 måneder og 3-4 år. Tilsvarende gør sig ligeledes gældende for eksempelvis børn og unge med infantil autisme eller atypisk autisme, hvor udviklingsalderen vil være højere, men hvor den nuværende lovgivning forhindrer anvendelsen af teknologi, som vurderes at kunne mindske f.eks. selvskadende eller udadreagerende adfærd.

Eksempler fra praksis

Eksempel 1:

Alarmer er kun lovlige ved udgangen fra hele anbringelsesstedet, men behovet for alarmer indenfor på anbringelsesstedet kan være ligeså stort eller større.

Anbringelsessteder vil ofte være indrettet således, at barnet/den unge har sit eget værelse og hvor udgangen fra værelset vil foregå ud i fællesgang/areal indenfor anbringelsesstedets rammer.

I fællesarealer færdes flere børn og unge. Der kan derfor være behov for en alarm i form af f.eks. en dørsensor opsat på karmen ind til værelset, som advarer personalet, hvis en konkret borger forlader sin lejlighed/værelse. Behovet kan opstå, hvis en borger er til fare for sig selv eller andre, når pågældende går ud i fællesarealerne. Hvis en alarm lyder kan personalet reagere straks uden at skulle genere barnet/den unge med konstant tilstedeværelse, som det er tilfældet, når personalet overvåger barnet/den unge. Hvis en alarm anvendes kan overvågningen begrænses til det tidspunkt, hvor behovet for overvågning opstår. Barnet/den unge vil få mere privatliv og personalet vil kunne arbejde pædagogisk/omsorgsmæssigt med andre børn/unge indtil en evt. alarm lyder.

Konkret case

En ung blind autistisk borger, der ikke har noget sprog og ikke kan kalde på hjælp, hvis der er brug for det. Når borger forlader sit værelse i løbet af natten bliver stressniveauet hurtigt højt, da borger ikke kan finde rundt og evt. kan gå ind på andre børns værelser. Borgers utryghed og det øgede stressniveau betyder, at denne reagerer med udadreagerende adfærd mod andre.

En alarm placeret ved ind/udgang til værelset, der bliver sat til, når borgeren skal sove, vil betyde at personalet hurtigt vil kunne komme og hjælpe og guide borgeren samt forhindre eller mindske borgers stressniveau samt udadreagerende adfærd.

Eksempel 2:

En gruppe af børn og unge vil grundet deres funktionsnedsættelse have behov for tilsyn om natten, da de har svært ved at give udtryk for egne behov og f.eks. tilkalde hjælp ved behov for toiletbesøg. Barnet/den unge kan ligeledes have indsovningsvanskeligheder og et uregelmæssigt søvnmønster samt være lyd- og/eller lyssensitiv, hvorfor barnet/den unge ikke kan sove med åben dør. Ved tilsynsbesøg om natten vil personalet ofte skulle gå ind i barnet/den unges værelse, hvor der er risiko for at vække barnet/den unge unødigt, hvilket kan føre til afbrudt søvn, forhøjet stressniveau og som en følge heraf evt. selvskadende eller udadreagerende adfærd samt dårlig trivsel og udvikling.

Her vil en hjemmel til at personalet kan anvende situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning over for børn og unge kunne medføre, at barnet/den unge ikke forstyrres unødigt, som ofte er tilfældet ved de nuværende indlagte tilsynsbesøg. Dette skulle gerne medvirke til en mere sammenhængende søvn, et lavere stressniveau og som en følge heraf mindske selvskadende og udadreagerende adfærd. Hvilket samlet set skulle styrke barnet/den unges trivsel og livskvalitet.

Konkret case

En ung borger med multiple handicaps, der bruger ble og ikke har noget sprog. Borgeren urinerer meget i løbet af natten, hvorfor det ofte kan være nødvendigt at skifte ble. Borgeren er udfordret i forhold til søvnforstyrrelser og har ofte vanskeligt ved at falde i søvn. Borger er sensitiv over for forstyrrelser i form af lyd og lys, hvorfor døren er lukket om aftenen/nat. Nattevagten har indlagt faste besøg hver nat, og borger vågner ofte ved disse tilsynsbesøg og har efterfølgende svært ved at falde i søvn på ny. Borgers afbrudte søvn er medvirkende til et forhøjet stressniveau, som udløser en øget selvskadende adfærd.

En lydsensor, der bliver sat til, når borgeren skal sove vil betyde, at nattevagten kan reagere på "uhensigtsmæssige lyde" og derefter foretage et tilsyn hos borgeren, hvilket vurderes at være en mindre indgribende foranstaltning end de faste tilsyn. Lydsensoren vil sikre, at borgeren kan få en mere sammenhængende søvn, hvilket gerne skulle medvirke til at mindske borgerens stressniveau og selvskadende adfærd.

Der ses derfor et stort behov for at kunne afprøve teknologiske løsninger indenfor alarmsystemer, video-, lyd og bevægelsesteknologi, hvilket vil sikre, at personalet er i stand til at varetage omsorgspligten overfor et barn eller ung, der er anbragt i døgnophold eller i aflastning, ud fra hensynet om proportionalitet og mindste indgriben.

Hensigten med forsøget er, at det gerne skulle have en positiv effekt på barnet eller den unges trivsel og udvikling samt deres oplevelse af livskvalitet, frihed og privatliv, forældremyndighedsindehavernes tryghed samt personalets arbejdsmiljø, hvis der fjernes nogle barrierer for anvendelse af teknologiske løsninger, herunder ændringer i voksenansvarslovens regler om magtanvendelse. Endelig skulle det medvirke til en mere hensigtsmæssig anvendelse af de offentlige ressourcer.

Det er en forventning, at forsøget vil styrke muligheden for at yde bedst mulig omsorg til de børn og unge, som har helt særlige behov, og hvor menneskelig nærvær og kontakt ikke i sig selv er løsningen.

Målgruppe

Målgruppen for forsøget er børn og unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktions-ejne, der er i risiko for at skade sig selv eller andre, der er anbragt i døgnophold eller aflastning på et godkendt opholdssted eller døgninstitution efter servicelovens § 66, stk.1, nr.

5 og 6. Det er en betingelse, at forældremyndighedsindehaverne har samtykket til den påtænkte foranstaltning, og hvor det samlet set er mest hensigtsmæssigt og sker som et led i varetagelsen af omsorgspligten.

Det kan f.eks. dreje sig om:

- Børn og unge med middelsvær til svær retardering
- Børn og unge med infantil autisme, atypisk autisme og komorbide diagnoser f.eks. ADHD.

Der vil altid skulle foretages en konkret og individuel vurdering. Der skal således udarbejdes en kvalificeret visitationsproces i de enkelte kommuner. De enkelte kommuner beskriver visitationsprocessen. Der vil i visitationsprocessen være fokus på, om det enkelte barn/unge, kan drage fordel af en teknologisk løsning.

2. Mål og forventede resultater

Mål

Med udgangspunkt i at yde den omsorg, som barnet eller den unge har behov for på opholdsstedet eller døgninstitutionen, og i at skabe de bedste vilkår og rammer for såvel barnet eller den unge, forældrene og medarbejdere er de konkrete mål med forsøget:

- At understøtte barnet eller den unges trivsel, udvikling og oplevelse af livskvalitet
- At hindre barnet eller den unge i at udsætte sig selv eller andre for væsentlig personskade på opholdsstedet eller i døgninstitutionen
- At afprøve og finde teknologiske løsninger, hvor antallet af magtanvendelser falder
- At de pårørende oplever tryghed ved teknologien og det konkrete teknologiske hjælpemiddel
- Færre voldsepisoder, trusler og høje lyde overfor personalet og dermed en fordel i forhold til det psykiske og fysiske arbejdsmiljø
- Anvendelse af færre ressourcer på overvågning af enkelte børn/unge

Der skal være en løbende og systematisk erfaringsopsamling på de sager, hvor en hjemmel bringes i anvendelse. Et eller flere af ovenstående parametre for måling kan blive ændret i løbet af forsøget, hvis det viser sig, at det alligevel ikke er hensigtsmæssige parametre at måle på.

Forventede resultater

På baggrund af de opstillede mål er de forventede resultater:

- Øget tryghed, sikkerhed og livskvalitet for borgerne
- Øget tryghed og tilfredshed blandt de pårørende
- Bedre anvendelse af medarbejderressourcerne

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ændringen ligger i en udvidelse af voksenansvarslovens § 17 samt en udvidelse af frikommunelovens §§ 13 og 14.

- Voksenansvarslovens § 17 ønskes udvidet, så den beskrevne målgruppen - børn og unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der er i risiko for at skade sig selv eller andre, og der har ophold på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6:
  - Vil kunne anvendes ved ansøgninger om situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning
  - En tydeliggørelse af, at børn og unge anbragt i aflastning efter enten servicelovens §§ 52, stk.3, nr. 5 eller 84, stk.1, jf. § 44, også vil være omfattet af bestemmelsen i § 17
- § 13, stk.1 om alarm- og pejlesystemer indenfor på et anbringelsessted skal udvides med målgruppen i voksenansvarslovens § 17 - børn og unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der er i risiko for at skade sig selv eller andre, og der er anbragt i døgnophold eller aflastning på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6
- § 14 om situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning skal udvides med målgruppen i voksenansvarslovens § 17 - børn og unge med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der er i risiko for at skade sig selv eller andre, og der er anbragt i døgnophold eller aflastning på et anbringelsessted efter servicelovens § 66, stk.1, nr. 5 og 6

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Ansøgninger om brug af et teknologisk hjælpemiddel vil følge proceduren i voksenansvarslovens § 17 samt bekendtgørelsens § 20.

Hertil vil der blive tilrettelagt en kommunikationsindsats overfor de pårørende, hvor de vil blive inddraget og informeret om forsøget og den nye lovhjemmel.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget vil ske i et samarbejde med VIVE.

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg III

Frikommunenetværk	Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde		
Titel på forsøg	Udvidelse af teknologiforsøget til hjemmeboende borgere, som er berettiget til plejebolig eller botilbud		
Deltagerkommuner	Aabenraa Kommune Favrskov Kommune Herning Kommune (tovholder kommune) Holstebro Kommune Randers Kommune Silkeborg Kommune Skive Kommune		
Faglig kontaktperson	Pia Strandbygaard		
	Telefon	51 49 10 47	E-mail tilps@herning.dk
Netværkskoordinator	Sanne Ramsdal		
	Telefon	89 64 21 16	E-mail sram@favrskov.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Baggrund og forsøgsfelt

Folketinget har givet lovhjemmel til afprøvning af alarm- og pejlesystemer og af situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning ved borgere i botilbud, botilbudslignende boformer og plejecentre, som ikke kan samtykke til det. Det teknologiske hjælpemiddel skal anvendes som supplement til pædagogisk støtte og omsorg.

Kommunerne ønsker, at dette forsøg kan udvides til også at omfatte borgere i eget hjem. Det vil dreje sig om borgere, der er berettiget til en plejebolig eller et botilbud, men som ikke kan flyttes dertil, da de er inhabile og ikke vil flytte jf. Servicelovens § 129, stk.1. Det kan alternativt også dreje sig om borgere, som afventer en ledig bolig, og hvor der i en meget begrænset periode er behov for anvendelse af et teknologisk hjælpemiddel i eget hjem.

Denne borgergruppe er mentalt så dårligt fungerende, at de er i stor risiko for at udsætte sig selv for alvorlig fare og uværdige situationer, når de forlader deres hjem. Det kan konkret dreje sig om, at de går tværs over en trafikeret vej, (de er ikke trafiksikre), at de ikke forstår at klæde sig på efter vejrforholdene, (som f.eks. at gå ud i nattøj i frostvejr), og at de går ind i fremmede hjem i troen på, at det er deres eget hjem, og herved kommer til at skræmme stedets beboere. Der kan i denne forbindelse også være tale om situationer, hvor borgerne kan virke truende i deres sprog og adfærd.

Størstedelen af borgerne er ikke i kategorien til en flytning uden samtykke, da de "endnu" ikke er kommet alvorligt til skade, som er et krav for at kunne flyttes uden samtykke. De vil endvidere heller

ikke kunne flyttes efter Frikommunelovens § 12, hvis de modsætter sig en flytning.

Mange af disse borgere er døgnvilde og har herved en omvendt døgnrytme. Det vil sige, at de er meget aktive i de sene aftentimer og om natten, hvilket også indebærer, at de forlader hjemmet på disse tidspunkter. Dette er en udfordring i forhold til, at det er tidspunktet, hvor der er mindst personale på vagt og færrest mennesker på gaden. De borgere, som har en gps (jf. den eksisterende lovgivning), går som regel også hjemmefra uden denne (det gælder også i dagstimerne).

I kommunerne opleves der konkrete situationer, hvor:

- Borgere forlader hjemmet og matriklen for f.eks. at gå ud i byen. Problemstillingen er, at disse borgere ikke kan finde tilbage til hjemmet, at de ikke er trafiksikre, og/eller at de kan påføre sig selv eller andre væsentlig personskade. I mange tilfælde er der tale om borgere, som ikke vil bære en gps, eller borgere, som accepterer at bære en gps, men som konsekvent tager den af.
- Borgere skal have tilsyn om natten, fordi de om natten kan finde på at forlade hjemmet og matriklen. Et dilemma og en problemstilling ved tilsynet er, at der er risiko for, at personalet kommer til at vække sovende borgere. Hvis det sker, er der risiko for, at borgeren efterfølgende forlader hjemmet og matriklen.
- Hjemmeplejepersonale/bostøttepersonale kommer ud til gentagende fejl-alarmkald ved borgere, som har en døralarm, f.eks. en alarmmåtte ved hoveddøren. Der er tale om borgere, der har megen aktivitet ud og ind af deres bolig hver dag. Nogle gange bliver de på matriklen, andre gange forlader de den. Ulempen ved døralarmen er, at der i registreringen ikke kan skelnes mellem, når borgeren går ind og ud af døren. Personalet vil derfor skulle besøge borgeren fysisk hver gang for at kontrollere, om borgeren reelt har forladt boligen og matriklen. Dette er meget ressourcekrævende ved især de store geografiske afstande, der kan være i den enkelte kommune.

Der ses derfor behov for at kunne afprøve teknologiske løsninger, som vil være til gavn for både borgere, medarbejdere og de pårørende.

I forhold til hensynet til borgeren og de pårørende vil en relevant teknolog blandt andet kunne betyde, at borgeren også på sigt vil kunne blive boende i eget hjem i de vante omgivelser.

Et konkret ønske er at få udviklet en video- lyd- og bevægelsesteknologi, der kan registrere, om borgeren går ud af hoveddøren, men fortsat er på matriklen, eller om borgeren reelt er gået hjemmefra.

For hjemmeplejepersonalet/bostøttepersonalet vil det være af stor betydning (både i forhold til borgerens sikkerhed, omsorgspligten, den faglige indsats og personaleressourcer), hvis de havde mulighed for at se, hvornår der er tale om en alarm, som der skal reageres på ved et besøg hos borgeren.

Hensigten med forsøget er at undersøge effekten på borgeres livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed samt personalets arbejdsmiljø og ressourceanvendelse, hvis der fjernes nogle barrierer for anvendelsen af teknologiske hjælpemidler overfor hjemmeboende borgere med betydeligt nedsat psykisk funktionsevne jf. servicelovens § 124 a.

Det er en forventning, at forsøget vil styrke muligheden for at yde den bedst mulige omsorg til de borgere, som har helt særlige behov, og hvor menneskelig nærvær og kontakt ikke i sig selv er løsningen.

Målgruppe

Forsøgets målgruppe er:

- 1) Borgere med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne jf. servicelovens 124 a, som ikke kan give et informeret og habilt samtykke til foranstaltningen, men som ikke modsætter sig. De er visiteret til et botilbud, plejebolig eller en skærmet enhed, men som følge af, at de ikke vil give samtykke til en flytning, kan flytningen ikke foretages. De er endnu ikke i kategorien til en flytning uden samtykke, da de endnu ikke er kommet alvorligt til skade, som er et krav for at kunne flyttes uden samtykke.
- 2) Borgere med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som har givet et informeret samtykke til en flytning, eller som har pådraget sig alvorlig personskade, og derfor kan flyttes uden samtykke, jf. den eksisterende lovgivning, men hvor en ledig bolig i det rigtige tilbud af-

ventes. Der er tale om borgere, som ikke kan give et informeret og habilt samtykke til foranstaltningen, men som ikke modsætter sig den.

Fælles er, at målgruppens borgere er udsat for overhængende risiko for personskade på sig selv eller andre.

Forsøget vil indbefatte borgere, der ikke ønsker at bære en GPS, eller som ikke kan huske at tage den på, og borgere, hvor en alarm ikke kan give den tilstrækkelige sikkerhed og information til personalet.

Eftersom borgerne ikke kan give et informeret samtykke til den pågældende foranstaltning, er det et krav, at værge og pårørende tilslutter sig foranstaltningen.

Det kan eksempelvis dreje sig om borgere med svær demens og borgere med svær hjerneskade.

Cases fra Herning Kommune

Eksempler på borgere i eget hjem, hvor der er behov for at afprøve nye teknologiske løsninger:

1. Familie med svær demens, hvor der er et fast ønske om at blive boende sammen

Der tale om en familie bestående af en mand, kone og en mor/svigermor, som bor sammen i en ejendom. Manden og moren er demente og passes af konen. I dagtimerne går konen på arbejde. Det er i lang tid gået fint, men nu er manden og moren så svær demente, at de kan komme i situationer, hvor de er til fare for sig selv og andre.

Manden og morgen forlader huset i dagtimerne, når konen ikke er der. De går som oftest hjemmefra uden den rette påklædning. Konen holder fast ved, at hjemmeplejen ikke skal kobles på, da hun mener, at det vil forvirre moren og manden endnu mere.

Det er afprøvet at give manden og moren et nødkald, men de kan ikke finde ud af at bruge det.

En mulig teknologisk løsning kunne være en alarm, som kunne give konen besked om, når manden og moren forlader hjemmet.

2. Kvinde med svær demens i landejendom, som ikke kan finde rundt, og som nægter at flytte i en plejebolig.

Kvinden bor på landet i en ejendom tæt på en sø. Kvinden er præget af forestillinger om, at der er katte udenfor huset, som hyler. Hun vil ud og finde dem og give dem mælk. Det er værst om aftenen og natten. Hun går udenfor uden at være klædt på efter vejrforholdene. Hun kan ikke orientere sig og farer derfor nemt vildt. Der er fare for, at hun kan falde i søen.

Hun har en alarmmåtte, som ligger ved hoveddøren. Alarmen alarmerer hjemmeplejen mange gange hver dag, fordi hun går ud og ind mange gange. Hjemmeplejen må derfor køre efter mange opkald, hvor det ofte viser sig, at hun er gået ind i huset igen. Dette er meget ressourcekrævende for hjemmeplejen.

Der er behov for en teknologi, som kan vise, om hun er gået længere væk eller ind i huset igen, og hvilken vej hun var gået, så det er muligt at målrette søgningen efter hende og besøgstiderne.

3. Kvinde med svær demens i eget hus, som ikke er trafiksikker, og som nægter at flytte i en plejebolig.

Kvinden er mistroisk, afvisende og lukker nødtigt hjemmeplejen og hjemmesygeplejen ind. Hun er svær at få lov at hjælpe med den personlige hygiejne.

Hun forlader sin bolig for at tømme postkasse og kan gå ned i byen for at handle lidt ind ved købmanden. Hun ses med afføring ned af benene og på tøjet, når hun færdes offentligt, så hun udsætter sig for nedværdigende situationer.

Hun ser sig ikke for i trafikken og kan have svært ved at finde rundt. Hun har ofte problemer med at få låst sin egen dør op igen, når hun kommer hjem, hvorfor det er svært for hende at komme ind i huset igen.

Hun har en alarmmåtte, som giver mange fejlopkald til hjemmeplejen, når hun kun går ud til postkassen og tilbage igen. Der er behov for en teknologi, som f.eks. situationsbestemt videokamera-besøg, som kan give information til hjemmeplejen, om når hun forlader matriklen og om hvilken vej, hun går til byen. Herved vil personalet kunne komme hende i møde og hjælpe hende samt undgå fejlopkald.

Mand med svær demens, som bor i et rækkehusområde, hvor han er til gene for andre, og som nægter at flytte i en plejebolig

Manden har svært ved at klare daglige situationer i sin hverdag. Han er afvisende overfor hjemmeplejens hjælp. Han går ofte ud af hjemmet og sætter sig på en bænk udenfor ved huset.

Han har en opfattelse af, at andre må kunne hjælpe ham, og han efterspørger hele tiden at komme over til sin datter, selvom han lige har været der. Det kan ofte være om dagen, hvor datteren er på arbejde.

Han forlader dagligt hjemmet og går ind i hjemmet hos naboerne og udviser vrede og aggression over, at de må kunne forstå, at han har brug for hjælp til konkrete ting. De føler sig truet og krænket og bliver bange.

Han sætter sig ind i biler hos tilfældige mennesker, som holder i nærheden af hans bolig. Han skælder dem ud og siger, at de skal køre ham hjem til sin datter. De bliver bange for ham.

Der er lagt en alarmmåtte, men den giver mange fejlkald, når han går ud og sætter sig på sin bænk ved husmuren.

En teknologi som et situationsbestemt videokamera ved udgang fra matriklen vil kunne give hjemmeplejen information om, når han forlader matriklen, hvis han søger andre mennesker lige udenfor hjemmet og om hvilken vej, han går. Personalet kan herved komme ham i møde med hans behov og afværge krænkelser af andre, og at hans person udstilles.

2. Mål og forventede resultater

Mål

Med udgangspunkt i at yde den rette og nødvendige omsorg for borgerne og i at skabe de bedste vilkår og rammer for såvel borgere, pårørende og medarbejdere, er de konkrete mål med forsøget:

- At hindre borgere i at udsætte sig selv eller andre for uværdige/krænkende situationer, og for at der sker væsentlig personskade på dem selv eller andre udenfor deres matrikel
- At understøtte borgernes livskvalitet og frihed, så de kan komme ud og lave fysiske ting og aktiviteter på deres matrikel uden fysiske besøg af personale, hvis det ikke er nødvendigt
- At afprøve og finde teknologiske løsninger, der kan løse fejl-alarmbesøg og give et mindre forbrug af anvendte medarbejdertimer
- At de pårørende oplever tryghed ved teknologien og det konkrete teknologiske hjælpemiddel

Forventede resultater

På baggrund af de opstillede mål er de forventede resultater:

- Øget tryghed, sikkerhed og livskvalitet for borgerne
- Øget tryghed og tilfredshed blandt de pårørende
- Bedre anvendelse af medarbejderressourcerne

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Kommunerne ønsker, at § 13 og § 14 i lov om frikommunenetværk udvides til også at omfatte **borgere i eget hjem** med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne jf. servicelovens § 124 a.

Hermed lovhjemmel til brug af alarm og pejlesystemer og situationsbestemt video- audio- og bevægelsesovervågning ved borgere i eget hjem, som er bosiddende i en frikommune. Det vil også indbefatte borgere, der har en anden handlekommune end en af frikommunerne. Der indgås en aftale med handlekommunen.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Da målgruppen i forsøget ikke kan give et informeret samtykke til deltagelsen, sidestilles forsøget med en magtanvendelse.

I frikommunenetværket har man organiseret sig forskelligt i forhold til magtanvendelser, og derfor kan den konkrete sagsgang variere fra kommune til kommune. Dog gælder følgende overordnede principper for alle kommuner:

- Særligt for Alarmer, geofencing, trædemåtter, PIR-sensorer gælder, at der ved passivitet ikke er krav om ansøgning og myndighedsafgørelser. Kun ved modstand skal myndighed for magtanvendelser tilsendes en ansøgning og der skal træffes en afgørelse
- For Videoskærme – situationsbestemt overvågning gælder, at der skal ansøges og træffes en afgørelse, også når borgeren er passiv.

I vurderingen af om der kan anvendes et teknologisk hjælpemiddel, anvendes samme principper som gør sig gældende for magtanvendelser i øvrigt jf. serviceloven kap. 24

- At anvendelse af teknologiske hjælpemidler ALDRIG må erstatte socialpædagogisk indsats, omsorg eller pleje, men er et supplement, der tager hensyn til den konkrete borgeres behov både for nærhed og distance.
- At anvendelse af de beskrevne teknologiske hjælpemidler altid forudsætter, at der er dokumentation for den nedsatte psykiske funktionsevne.
- At anvendelsen af teknologiske hjælpemidler altid forudsætter, at man først har forsøgt, hvad der er muligt for at få personen til at medvirke frivilligt.
- At anvendelsen af teknologiske hjælpemidler 5 skal stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået, og dermed skal begrundelse for anvendelsen af foranstaltningen være i overensstemmelse med formålet
- At anvendelsen af et konkret teknologisk hjælpemiddel er den mindst indgribende foranstaltning
- At anvendelsen af teknologiske hjælpemidler foregår så skånsomt og kortvarigt som muligt

Eftersom de generelle skemaer fra Socialstyrelsen ikke er målrettet til frikommuneforsøget, er en mulighed at udarbejde et andet konkret ansøgnings- og indberetnings-skema ud fra Socialstyrelsens skema.

Den overordnede proces og arbejdsgang for afprøvning af et teknologisk hjælpemiddel ved en borger i målgruppen indeholder følgende skridt:

- 1) Borgeren gennemgås af den involverede afdeling i hjemmeplejen/bostøtten samt af myndighedsfunktionen for at kortlægge, om borgeren er i målgruppen
- 2) Såfremt borgeren er i målgruppen, kontaktes værgeren og pårørende. De høres i forhold til hjemmeplejens/bostøttens ønske om brug af et bestemt teknologisk hjælpemiddel. Værge/pårørende skal samtykke til foranstaltningen.
- 3) Vedrørende video-, audio- og bevægelsesovervågning sender hjemmeplejen ansøgningsskemaet ind til den/de ansvarlige på magtanvendelsesområdet i kommunen
- 4) Den/de ansvarlige på magtanvendelsesområdet behandler og vurderer ansøgningen. En kopi af afgørelsen sendes til hjemmeplejen og til borger/pårørende/værge. Borgerens sagsbehandler modtager en orientering
- 5) Er der givet grønt lys til en afprøvning, og er det accepteret af borgere/pårørende/værge, udarbejder hjemmeplejen en handleplan.
- 6) Når afprøvningen af det teknologiske hjælpemiddel er sat i gang, vil der løbende ske opfølgning og vurdering af det teknologiske hjælpemiddels brug og virkning.
- 7) Hjemmeplejen indberetter til den/de ansvarlige for magtanvendelsesområdet, som indberettet til tilsynet, og udarbejder en årlig årsrapport

Hertil vil der blive tilrettelagt en kommunikationsindsats overfor de pårørende/værger, hvor de vil blive

inddraget og informeret om forsøget og den nye lovhjemmel.

5. Evaluering

Den nærmere evaluering af forsøget udarbejdes i samarbejde med VIVE.

Fokus i evalueringen vil være på borgernes livskvalitet og tryghed og på de pårørendes tryghed, samt på konkret på at dokumentere, om brugen af de teknologiske hjælpemidler gør en forskel for borgere, pårørende og medarbejdere.